

Euroopa
Komisjon

Üldaruanne

Euroopa Liidu
tegevuse kohta

2014

Üldaruanne Euroopa Liidu tegevuse kohta 2014

Euroopa Komisjon
Teavevahetuse peadirektoraat
Teave kodanikele
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Euroopa Komisjon võttis „Üldaruande Euroopa Liidu tegevuse kohta 2014” vastu 13. veebruaril 2015 dokumendina COM(2015) 57.

<http://europa.eu/general-report/et>

Kaanepilt: Euroopa Parlament Brüsselis (Belgia) eurovalimiste õhtul 25. mail.
(© Euroopa Liit)

Trükis	ISBN 978-92-79-41130-4	ISSN 1725-6909	doi:10.2775/52977
PDF	ISBN 978-92-79-41131-1	ISSN 1977-3420	doi:10.2775/49441
EPUB	ISBN 978-92-79-41132-8	ISSN 1977-3420	doi:10.2775/57364

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2015

© Euroopa Liit, 2015

Paljundamine on lubatud. Üksikute fotode kasutamiseks või paljundamiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omanikelt.

Printed in Luxembourg

Üldaruanne

Euroopa Liidu
tegevuse kohta

2014

SISUKORD

EESSÕNA	4
---------	---

1. PEATÜKK

TEEL DEMOKRAATLIKULT MUUTUVA LIIDU POOLE	6
Kodanikud valisid uue parlamendi	9
Euroopa Ülemkogul uus juht	12
Tegevust alustab uus komisjon	13
Kümne aasta saavutused	21
Teel süvendatud tõelise majandus- ja rahaliidu poole	24
Kodanike kaasamine Euroopa tuleviku üle peetavasse arutellu	25
Euroopa kodanike aasta 2013 ettevõtmised 2014. aastal	26
Uus Euroopa narratiiv	27

2. PEATÜKK

EDASI MAJANDUS-, EELARVE- JA PANGANDUSLIIDU POOLE	28
Euroopa majandusjuhtimise tõhustamine ja Euroopa majanduskasvu tegevuskava tugevdamine	31
Finantsabi programmide üksikasjad	43
Tugev finantsraamistik Euroopa ja pangandusliit euroala jaoks	50
Tarbijakaitse finantsteenuste valdkonnas	58
Maksupoliitika parem koordineerimine	59

3. PEATÜKK

MAJANDUSE ELAVDAMISE, MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE LOOMISE TOETAMINE	64
ELi 2014.–2020. aasta eelarve investeerib tulevikku	67
Investeeringuskava käivitamine, et edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist	69
ELi poliitika majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks	73
Avatud ja õiglane siseturg	98
Kaubanduse panus majanduskasvu	121
Põllumajanduspoliitika ning kalandus- ja merenduspoliitika	124
ELi eelarve	130

4. PEATÜKK

KODANIKE, ÕIGUSTE, ÕIGUSPÕHISE JA JULGEOLEKU EUROOPA SUUNAS	140
Põhiõigused	143
Kodakondsus	154
Dialoog kirikute, usu-, filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonidega	156
Eetika ja teadus	157
Justiits- ja siseküsimused: üleminekuperioodi lõpp ja ELi institutsioonide uued volitused	158
Õigus	159
Siseasjad	163
Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine	171

5. PEATÜKK

EUROOPA LIIDU ÜLEILMSE ROLLI SUURENDAMINE	192
Euroopa naabruskond	195
Laienemisläbirääkimised	201
Strateegiline partnerlus	205
Regionaalpoliitika	211
Areng	219
Humanitaarkriisidele ja hädaolukordadele reageerimine	224
Inimõigused ja demokraatia	229
Mitmepoolne juhtimine ja üleilmsed probleemid	232
Rahu ja julgeolek	239

6. PEATÜKK

EUROOPA INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTE TEGEVUS	246
Euroopa Parlament	249
Euroopa Ülemkogu	253
Euroopa Liidu Nõukogu	255
Euroopa Komisjon	258
Euroopa Liidu Kohus	262
Euroopa Keskpang	267
Euroopa Kontrollikoda	269
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	271
Regioonide Komitee	272
Euroopa Investeerimispank	273
Euroopa Ombudsman	274
Detsentraliseeritud asutused	275
Riikide parlamentide roll Euroopa tasandil	276
Suurem läbipaistvus: avatud aken kodanikele	277
KRONOLOOGIA	280

EESSÕNA

Foto autoriõigus kuulub Euroopa Rahvaparteile, kes lubab fotot kasutada Euroopa Liidul, 2014

Aastal 2014 toimus sündmusi, mis panid mind tundma uhkust selle üle, et olen eurooplane. 1. jaanuaril võttis euroala oma rüppe Läti; aasta pärast järgnes ka Leedu. Peruus Limas tegutses EL konstruktiivsuse ja kompromissi vaimus, et aidata sillutada teed Pariisis sõlmitavale üleilmsele kliimamuutuse kokkuleppele. Ukraina kriisi järel me suutsime koonduda, rääkida ühel häälel ning tegutseda tulemuslikult, kehtestades kaubandussanktsioonid, assotsiatsioonilepingu ja energiakokkuleppe, et tagada gaasitarnete jätkumine. EL tegi märkimisväärsed edusamme pangandusliidu suunas, taastades tarbijate usalduse, tehes lõpu ajale, mil maksumaksjad pidid pankade möödalasckmised kinni maksma, ja võimaldades finantssektoril hakata taas laenu andma. ELi uue mitmeaastase finantsraamistiku esimesel aastal sai ELi teadlastele, piirkondadele, põllumeestele ja teistelegi kättesaadavaks peaaegu 1 triljoni euro suurune esimene osaraha. Samal ajal sooritas 510 miljoni kilomeetri kaugusel Euroopa kosmoseaparaat esimesena maandumise komeedile – see on innovatsiooni ja leidlikkuse imetlusväärne saavutus.

Mõistagi toimus 2014. aastal valimiskampaania, milles erakonnad seadsid esmakordselt üles oma kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi kohale. Siin tehti ajalugu: esmakordselt toimus lahing Euroopa Liidu pärast mitte relvade, vaid sõnade ja ideedega. See tähendab uut moodi legitiimsust: demokraatlike muutuste liitu. Siit ei ole enam tagasiteed.

Minule näitavad need sündmused, kui väärtuslikud on Euroopa ühtsus, koostöö ja ühised eesmärgid ELis kogu maailmas.

Ent aasta 2014 tõi meie liidule kaasa ka palju katsumusi.

Neist olulisim on, et majanduskasvu väljavaated on endiselt kesised, see aga tähendab inimeste jaoks reaalseid tagajärgi. Töötute arv ELis on võrreldav mõne suurema liikmesriigi rahvaarvuga ning siin ei ole näha piisavalt kiireid edusamme. Me ei tohi neid inimesi unustada ega mitte hetkekski järele anda oma pingutustes nende olukorda parandada.

Samuti oleme näinud üleilmseid katsumusi: nn Islamiriigi tõus, mis kujutab endast tõsist ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule; ebolakriis, mis nõudis ELilt kiiret, jõulist ja organiseeritud tegutsemist; inimesed, kes jäävad Euroopa rannale paremat elu otsima tulles merre; ning üleilmne arenguväljakutse juurida välja vaesus ja leevendada kõige kaitsetumate kannatusi.

Need on valdkonnad, kus Euroopa ühine tegutsemine võib olla ja peaks olema otsustav. Aga samas nähtub neist vajadus muuta meie tegutsemisviisi.

Möödunud aasta oli ELis suurte poliitiliste muudatuste aasta. Meil on uus Euroopa Parlament, uus komisjon ja Euroopa Ülemkogu uus eesistuja. Institutsioonide uuene mine annab ELile võimaluse uueks alguseks. Seekord on asjaolud teistsugused, me teeme teistsuguseid asju ning teeme neid teisel viisil: oleme „suurtes asjades suured ja väikestes väikesed“.

Oleme hakanud seda põhimõtet juba ellu viima: uue komisjoni poliitilistes suunistes sätestatud 10 selget prioriteeti kujutavad endast poliitilist lepingut, mis sõlmiti Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukoguga ning mille alusel valiti komisjon. Need kajastusid ka komisjoni 2015. aasta tööprogrammis. Euroopa Liidu täitevvõimuorgani presidendina tahan ma keskenduda valdkondadele, kus liidul on võimalik anda oma tuntav, reaalne ja inimeste jaoks positiivne panus, lahendada olulisemaid probleeme ning saavutada konkreetseid tulemusi.

Pingerea tipus on eesmärk, mis on kogu meie tegevuse juhtmõtteks: saada inimesed tagasi tööle ja panna ELi majandus kasvama. Tuleb hoogustada investeerimist. Liikmesriigid peavad jätkama struktuurireformide läbiviimist ja edendama eelarvepoliitilist vastutust viisil, mis soosib majanduskasvu („positiivne kolmnurk”). Juba aastal 2014, kuu aega pärast komisjoni ametisseasumist, tegime ettepaneku uue investeerimisplaani kohta, et järgmise kolme aasta jooksul võimaldada avalikke ja erainvesteeringuid 315 miljardi euro väärtuses. Seda ettepanekut on nüüdseks toetanud ka Euroopa Liidu Nõukogu ning eesmärgiks on liikuda kiiresti edasi, et investeeringutega saaks alustada juba 2015. aasta keskpaigaks.

Kuid nagu on näha 2015. aasta tööprogrammist, ei piirdu me ainult sellega. Viime oma 10 prioriteeti konkreetse tegevusena ellu, alates töökohtade loomisest kuni õiglasema maksustamise ja uue tasakaalustatud rändealase tegevuskavani. Kõike seda toetab ja juhib komisjon, mis on poliitiline, läbipaistev, ent samas nähtav ning kannab vastutust – komisjon, mis avab ukse demokraatlike muutuste liidule. Komisjon, mis on võimeline levitama meie väärtushinnanguid ja võtma vastu meie ees seisvaid väljakutseid.

2014 oli ka aasta, mil meie hulgast lahkusid paljud suured eurooplased: eelkõige endine Euroopa Komisjoni asepresident Jacques Barrot, Lissaboni lepingu eestvedaja Jean-Luc Dehaene, viimane seni elus olnud 1957. aasta Rooma lepingute allkirjastaja Maurice Faure ning Leo Tindemans, visionäär, kes andis aegumatu panuse Euroopa ajaloo ja Euroopa geograafia mõtestamisse. Need olid mehed, kes mitte ainult ei pühendanud end Euroopa-ideele, vaid rakendasid seda ideed ka praktikas ja panid selle tegelikult toimima.

Kahjuks ei ole neid enam meie hulgas, ent nende väärtushinnangud ja nende nägemus elavad edasi. Nad on inspiratsiooniks mulle isiklikult ja on tulevikus jätkuvalt inspiratsiooniks paljudele nii Euroopas kui ka mujal maailmas.

Ma usun Euroopa Liitu, mis liigub edasi, isegi kui kõik tema liikmed ei tee seda samal kiirusel. Usun liitu, mis ei ole üles ehitatud vastandumisele liikmesriikidega, nende traditsioonide, vooruste, rikkuste ja kogu nende olemasolu õigustustega, vaid mis austab neid ning tegutseb kooskõlas nende hea tahtega. Usun komisjoni, mis ei ole nõukogu peasekretär ega parlamendi kannupoiss, vaid mis töötab koos teiste institutsioonidega kui ühendusemeetodi eestkõneleja, looja ja kujundaja. Usun liitu, mis on pühendunud demokraatialle ja reformidele, ei sekku pisiasjadesse, vaid tegutseb oma kodanike heaks ning on keskendunud olulistele küsimustele.

Järgnevatel lehekülgedel saab lugeda nii mõndagi selle kohta, mida EL on 2014. aastal teinud. Minu eelkäija José Manuel Durão Barroso oli komisjoni president kuni 1. novembrini ja suur osa selles aruandes mainitud edusamme on tehtud tänu temale. Avaldan talle austust tehtud töö eest.

Aastal 2015 jätkan ma alustatud tööd, aga mitte pelgalt selle enda pärast, vaid selleks, et anda Euroopale uus algus, milles me keskendume jõuliselt oma poliitilistele prioriteetidele ja saavutame kodanike jaoks reaalseid tulemusi. „Seekord teistmoodi” oli 2014. aasta Euroopa Parlamendi valimiskampaania moto. Oma töös ja oma prioriteetidele keskendudes me viime selle ka ellu.

Jean-Claude Juncker

Teel demokraatlikult muutuva liidu poole

2014. aasta oli Euroopa Liidu jaoks muutuste aasta. Valiti uus Euroopa Parlament ning esmakordselt nimetati Euroopa Komisjoni president parlamendivalimiste tulemuste põhjal. Komisjoni presidendiks nimetati võitnud fraktsiooni kandidaat Jean-Claude Juncker. Pärast volinikukandidaatide ärakuulamist ja heakskiitvat hääletust oktoobris asus uus komisjon 1. novembril ametisse ning pani endale president Junckeri esitatud poliitiliste prioriteetide põhjal paika väga ambitsioonika töökava. 1. detsembril asus ametisse Euroopa Ülemkogu uus eesistuja Donald Tusk, kellest sai esimene Euroopa Ülemkogu eesistuja, kes on pärit pärast 2004. aastat ELiga ühinenud riigist. Ühtlasi sai Euroopa Keskpank ELi majandus- ja rahaliidu tugevdamise raames uued volitused teostada järelevalvet Euroopa pankade üle.

Euroopa Parlamendi president Martin Schulz (vasakul) annab Euroopa Komisjoni presidendile Jean-Claude Junckerile (paremal) komisjoni koosseisu üle toimunud hääletuse ametlikud tulemused. Strasbourg (Prantsusmaa), 22. oktoober.

Kodanikud valisid uue parlamendi

2014. aasta üks olulisemaid sündmusi olid 22.–25. maini toimunud valimised. Valimiste tulemusena jätkas Euroopa Parlamendi suurima fraktsioonina 221 liikmega Euroopa Rahvapartei, kes säilitas oma edumaa suuruselt järgmise fraktsiooni, 191 liikmega sotsiaaldemokraatide ja demokraatide liidu (S & D) ees.

Ametlik valimisaktiivsus oli kogu Euroopa lõikes 42,54% ehk pisut väiksem kui 2009. aastal, kuid liikmesriigiti olid erinevused väga suured. Mitme parteijuhi arvates tulenes valijate huvi suure valimisaktiivsusega riikides osaliselt Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale üles seatud juhtivkandidaatide (nn *Spitzenkandidaten*) valimiskampaaniast.

Institutsionaalses mõttes oligi valimiskampaania olulisimaks uuenduseks see, et Euroopa suuremad parteid nimetasid enne valimisi mitu juhtivkandidaati, kes vedasid üleeuroopalist kampaaniat ja esindasid oma erakonda kogu Euroopas. Seejärel said neist juhtivkandidaatidest ka parteide ametlikud kandidaadid komisjoni presidendi ametikohale. Need kandidaadid olid Jean-Claude Juncker (Euroopa Rahvapartei (EPP)/Luksemburg), Martin Schulz (Euroopa Sotsiaaldemokraatlik Partei (PES)/Saksamaa), Guy Verhofstadt (Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liit (ALDE)/Belgia), Franziska Keller (Euroopa Roheliste Partei/Saksamaa), José Bové (Euroopa Roheliste Partei/Prantsusmaa) ja Alexis Tsipras (Euroopa Vasakpartei (EL)/Kreeka). Valimiste tulemusi arvestades nimetas Euroopa Ülemkogu Jean-Claude Junckeri kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni presidendi kandidaadiks. Seejärel kinnitas parlament Junckeri 15. juulil ametisseastuvaks presidendiks.

Juhtivkandidaatide kampaania

Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõige 7:

„Võttes arvesse Euroopa Parlamendi valimisi ja pärast asjakohaste konsultatsioonide pidamist esitab kvalifitseeritud häälteenamusega otsustav Euroopa Ülemkogu Euroopa Parlamendile oma kandidaadi komisjoni presidendi ametikohale. Selle kandidaadi valib Euroopa Parlament oma liikmete enamusega.”

Et jõuda neis aluslepingu sätetes kirjeldatud etappi, toimus alates aprillist kuni parlamendivalimisteni komisjoni presidendi kohale kandideerijate kampaania. Juhtivkandidaate toetasid taustajõud Euroopa tasandi parteides. Kampaania käigus kohtusid nad kõikjal ELis kodanike ja valijatega ning meedia, vabauhenduste ja muude huvirühmade esindajatega.

22.–25. maini toimunud Euroopa Parlamendi valimiste plakat.

ÜLEEuroopaline kampaania

Viie suurema partei kandidaadid valimiskampaaniat tegemas (päripäeva ülevalt vasakult): Jean-Claude Juncker (EPP) Austrias Viinis; Guy Verhofstadt (ALDE) Rootsis Stockholmis; Franziska Keller (Euroopa Roheliste Partei) Belgias Brüsselis; Alexis Tsipras (EL) Tšehhi Vabariigis Prahis ja Martin Schulz (PES) Hispaanias Malagas.

Juhtivkandidaadid tutvustasid oma tulevikuvaateid, põhimõtteid ja prioriteete, et kodanikel oleks esmakordselt komisjoni presidenti valides reaalne valik. See tähendab, et kogu protsess oli nii demokraatlik ja läbipaistev kui võimalik. 2013. aastal soovitas komisjon, et ELi tasandi parteid peaksid nimetama 2014. aasta parlamendivalimistele eelneva kampaania ajal oma kandidaadid komisjoni presidendi kohale ning need kandidaadid peaksid teatama, millise parteiga nad on seotud. Soovituse eesmärk oli tagada, et valijad oleksid paremini informeeritud valimiste olulistest teemadest, ning julgustada üleeuroopalist arutelu ja muuta valimised aktiivsemaks.

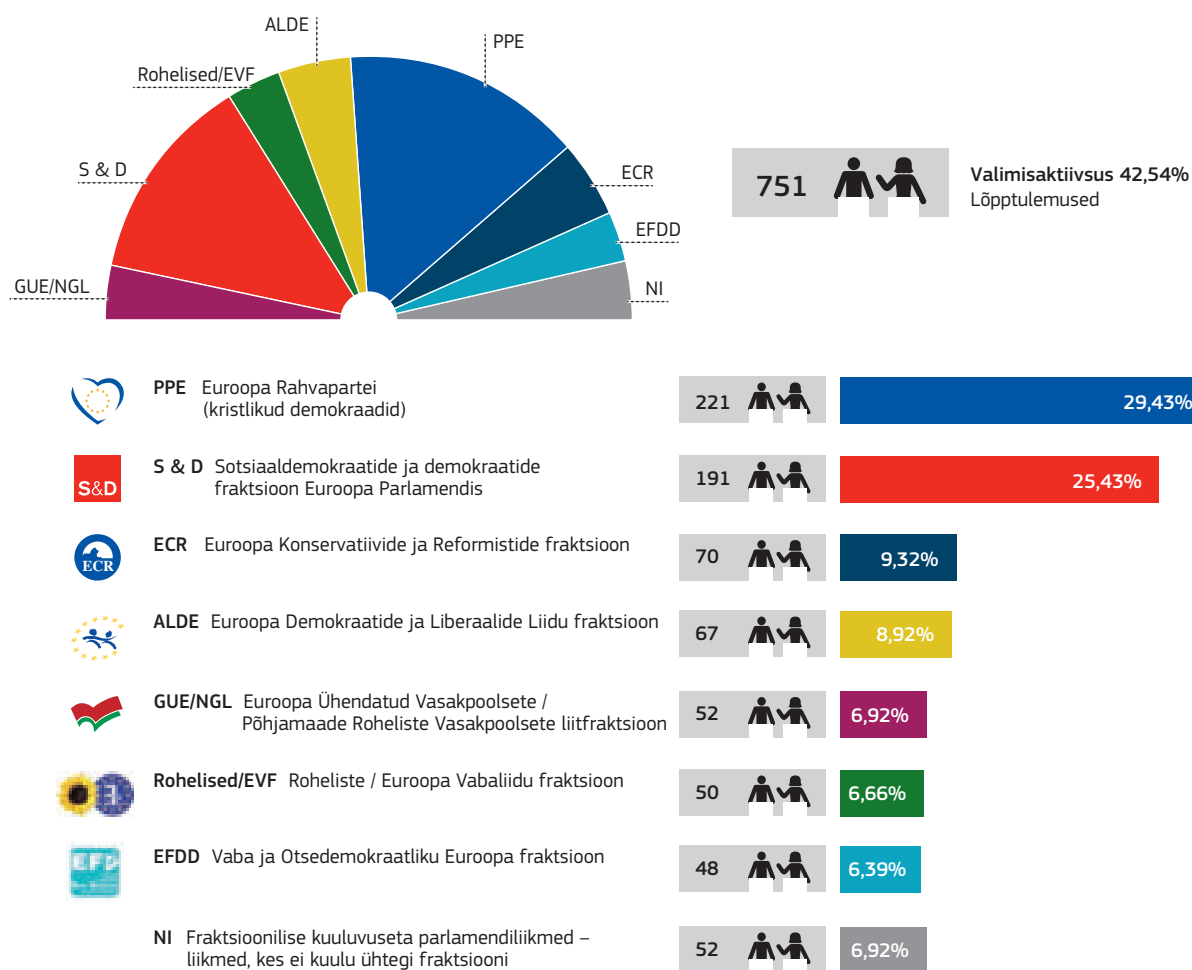
Üks suuremaid uuendusi kampaanias oli telesaadetes otse-eetris peetud väitlused. Euroopa Parlamendi valimiste ajaloos esmakordselt osalesid juhtivkandidaadid valimiste eel kuni üheksas televisiooni otse-eetris toimunud väitluses. Väitluste formaat varieerus. Mõnikord osalesid väitlustes kõik kandidaadid või enamik neist. Neli väitlust olid aga sellised, kus vastamisi olid Euroopa Rahvapartei ja Euroopa Sotsiaaldemokraatide Partei juhtivkandidaadid. Väitlused toimusid viies riigis ja kolmes keeles. Lisaks tavapärastele meediakanalitele kasutati kampaania käigus täies ulatuses sotsiaalmeediat ning tänu sellele jõuti palju rohkemate inimesteni, eriti nooremate valijateni.

Euroopa Parlamendi uus koosseis

Pärast läbirääkimisi selle üle, kuidas liikmesriikide parteisid uue parlamendi fraktsioonidesse jagada, tuli parlamendi uus, kaheksas koosseis juulis kokku seitsme fraktsiooniga (¹). Need fraktsioonid olid olemas ka parlamendi eelmises koosseisus, kuid Vaba ja Demokraatliku Euroopa fraktsioon (EFD) muutis oma nime uuel ametiajal Vaba ja Otsedemokraatliku Euroopa fraktsiooniks. Valimiste ja fraktsioonikuuluvuse otsuste tulemusena muutusid siiski fraktsioonide suhtelised suurused. ALDE pidi loovutama suuruselt kolmanda fraktsiooni koha Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioonile ning Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon, kes oli eelmises koosseisus olnud suuruselt neljas, langes kuuendale kohale ning temast möödus GUE/NGL. Uue parlamendi ridades kasvas euroskeptikute arv. Sellest ajendatuna algatasid kaks suurimat fraktsiooni (EPP ja S & D) koos ALDEga uue tehnilise ja poliitilise koostöö lepingu, mida nimetatakse sageli suure koalitsiooni lepinguks. Lepingu eesmärk oli tagada stabiilse euroopameelse enamuse ülekaal parlamendis. Lepingu raames tehtava koostöö esimese märgina valiti Martin Schulz (S & D, Saksamaa) veel kaheks ja pooleks aastaks parlamendi presidendiks.

Alates parlamendi kaheksandast koosseisust kohaldatakse Lissaboni lepingut täies ulatuses. See tähendab, et parlamendis on 751 liiget ning riikide saadikute arv varieerub kahaneva proportsionaalsuse põhimõttel kuuest (Küpros, Luksemburg ja Malta) 96-ni (Saksamaa).

22.–25. MAINI TOIMUNUD EUROOPA PARLAMENDI VALIMISTE TULEMUSED

Euroopa Ülemkogul uus juht

30. augustil valisid ELi 28 riigipead ja valitsusjuhti Poola endise peaministri Donald Tuski kaheks ja pooleks aastaks Euroopa Ülemkogu eesistujaks. Tusk võttis 1. detsembril tööjärje üle Euroopa Ülemkogu esimeselt eesistujalt Herman Van Rompuyt, kes oli sellel ametikohal aastatel 2009–2014.

Brüsselis toimunud üleandmistseremoonial avaldas Tusk tunnustust Van Rompuy tehtud tööle ning kiitis teda suurepärase panuse eest Euroopa väljatoomisel finants- ja majanduskriisist. Tusk kinnitas, et hakkab oma töös järgima samu põhimõtteid, millest lähtus tema eelkäija: usaldusväärsus, terve mõistus, mõõdukus ja sündsus.

Euroopa Ülemkogu ametist lahkuv eesistuja Herman Van Rompuy (paremal) ulatab uuele presidendile Donald Tuskile nõukogu peakorteris, Justus Lipsiuse hoones pidulikul üleandmistseremoonial sümboolse pliiatsi. Brüssel (Belgia), 1. detsember.

Ühtlasi nimetas uus eesistuja neli prioriteeti, millest ta kavatseb oma ametiajal juhinduda.

- ▶ Kindel kavatsus kaitsta ELi põhiväärtusi – vabadust ja solidaarsust – ning säilitada ELi ühtsus nii sisemiste kui ka väliste ohtude ees.
- ▶ Teha otsusekindlalt lõpp majanduskriisile ning kujundada välja tõeline majandus- ja rahaliit.
- ▶ Rahvusvahelises plaanis peaks EL olema tugev ning toetama naaberriike, kes jagavad meiega ühiseid demokraatlikke väärtusi.
- ▶ Euroopa ja Ameerika Ühendriikide Atlandi-ülesed suhted on demokraatliku kogukonna alustala.

Tegevust alustab uus komisjon

Euroopa uus algus

Komisjoni presidendi kandidaatide valimiskampaania oli esmakordselt üleeuroopaline ning pärast seda tegi Euroopa Ülemkogu 27. juunil parlamendile ettepaneku nimetada komisjoni presidendi kandidaadiks Jean-Claude Juncker. See tähendab, et Euroopa Ülemkogu võttis arvesse parlamendivalimiste tulemusi vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikele 7. Parlament valis Junckeri 15. juulil tugeva 422-häälelise enamusega ametlikult komisjoni presidendi kandidaadiks (vaja oli vähemalt 376 häält).

Ametisseastuv president valis liikmesriikide soovitude põhjal välja komisjoni ülejäänud liikmed ning leppis 5. septembril nõukoguga kokku volinikukandidaatide lõpliku nimekirja. Ametisseastuv president Juncker tutvustas neid ja portfelli jaotust 10. septembril. Pärast seda kuulati iga volinikukandidaat ära tema valdkonnaga seotud parlamendikomisjonides.

Ärakuulamiste põhjal ja pärast seda, kui Juncker oli oma volinikukandidaatide hulgas teinud mõningad muudatused, et lahendada ärakuulamiste käigus tekkinud küsimused, kiitis parlament 22. oktoobril volinike kolleegiumi heaks 426 poolthäälega 699-st. Seejärel nimetas Euroopa Ülemkogu komisjoni 23. oktoobri kohtumisel ametisse ning uus komisjon alustas tööd 1. novembril.

President Juncker ja volinike kolleegiumi liikmed andsid ametivande Luksemburgis asuvas Euroopa Liidu Kohtus 10. detsembril. Komisjoni liikmed töötasid pühalikult, et austavad aluslepinguid ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning täidavad oma ülesandeid täiesti sõltumatult liidu üldistes huvides.

1. novembril ametisse astunud Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker annab pidulikult tseremoonial vande koos komisjoni ülejäänud liikmetega. Luxembourg, 10. detsember.

Euroopa Komisjoni Brüsselis (Belgia) asuva peamaja, Berlaymonti seinal rippuval hiidplakatil on 1. novembril ametisse asunud uue komisjoni liikmete pildid. Piltide all on hollandi, prantsuse ja inglise keeles moto „Euroopa uus algus“.

Samuti kohustusid volinikud mitte taotlema ega võtma vastu juhiseid üheltki valitsuselt, hoiduma kõigest, mis on kokkusobimatu nende kohustustega ja ametiülesannete täitmisega, ning austama oma kohustusi nii oma ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist.

Parlament lähtus presidendi valimisel poliitilistest suunistest, mis olid esitatud dokumendis „Euroopa uus algus: minu tegevuskava töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks“⁽²⁾. See dokument tugines kontaktidele parlamendi fraktsioonidega ja „Liidu strateegilisele tegevuskavale muutuste aegadel“, milles oli kokku lepitud juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel,⁽³⁾ ning sellest kujunes parlamendi ja Euroopa Ülemkogu vaheline poliitiline leping, mis andis aluse komisjoni valimiseks ja ametisse nimetamiseks.

President Junckeri kümme prioriteeti

1. Anda uut hoogu töökohtade loomisele ning majanduskasvu ja investeringute edendamisele.
  2. Ühendatud digitaalne ühtne turg.
  3. Vastupidav energialiit ja tulevikku suunatud kliimamuutusepoliitika.
  4. Süvendatud ja õiglasem siseturg tugevama tööstusbaasiga.
  5. Süvendatud ja õiglasem majandus- ja rahaliit.
  6. Mõistlik ja tasakaalustatud vabakaubandusleping Ameerika Ühendriikidega.
  7. Vastastikusel usaldusel põhinev õigusruum ja põhiõigused.
  8. Uus rändepoliitika.
  9. Tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil.
  10. Demokraatlike muutuste liit.
-

President rõhutas oma poliitilistes suunistes, et uus komisjon kavatseb neile kümnele prioriteedile toetudes kindlalt kinni pidada põhimõtetest, mis on kirjas Euroopa uue alguse dokumendis ning tegevuskavas töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks. Tegevuskavast lähtuti nii presidendi valimisel kui ka uue komisjoni heakskiitmisel pärast volinikukandidaatide ärakuulamist parlamendis. Samadest alustest lähtudes nimetas Euroopa Ülemkogu uue komisjoni ka ametisse.

President Juncker andis kohe ametiaja alguses väga selgelt mõista, et ta tahab, et uus komisjon oleks avatud ja valmis muutustega kohanema. Seepärast muutiski ta tegevuskava elluviimise huvides komisjoni sisemist töökorraldust. Uus komisjon teeb tööd ühtse ja tugeva rühmana. Tehakse valdkonnaülest koostööd, et töötada välja lõimunud, põhjendatud ja hästi läbimõeldud algatusi, mis annaksid selgeid tulemusi.

President on väga selgelt väljendanud soovi, et komisjoni roll oleks suurem ja kõrgelennulisem olulistest küsimustes ning väiksem ja tagasihoidlikum vähem olulistest küsimustes.

Uus töökorraldus

Et niivõrd ambitsioonikate ülesannetega toime tulla, pakkus president komisjoni uueks ametiajaks välja uue meetodika. Aluslepingu kohaselt nimetas president Juncker seitse asepresidenti, kes hakkavad juhtima projektigruppe ning suunavad ja koordineerivad mitme voliniku tööd. Sellise korraldusega tagatakse, et volinikekolleegiumi kõik liikmed suhtlevad omavahel pidevalt, ja hoolitsetakse selle eest, et komisjon oleks paindlik ega tegutseks killustatult. Asepresidendid vastutavad mitme selgelt määratletud prioriteetse projekti eest. Nad suunavad ja koordineerivad kogu komisjoni tegevust töökohtade loomise, majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tegevuskava olulisemates valdkondades, milleks on: töökohtade loomise ning majanduskasvu ja investeringute edendamine; ühendatud digitaalne ühtne turg; vastupidav energialiit ning süvendatud ja õiglasem majandus- ja rahaliit. Praktilises plaanis tähendab see, et mitu volinikku hakkavad tegema projektimeeskondadena tihedat koostööd asepresidentidega. Millises koosseisus koostööd tehakse, oleneb konkreetse hetke vajadustest ning aja jooksul lisanduda võivatest uutest projektidest.

1. novembrist Euroopa Komisjoni presidendi ametis olev Jean-Claude Juncker helistab koosoleku juhataja kellukest uue komisjoni esimesel iganädalasel koosolekul 4 päeva pärast ametisseasumist. Tema kõrval on peasekretär Catherine Day ja presidendi kantselei juht Martin Selmayr. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia).

Et volinike kolleegiumi uus koosseis saaks tõrgeteta tööle hakata, saatis ametisse astuv president igale asepresidendile ja komisjoni liikmele enne ametisse astumist tööülesannete kirjeldused. Neis oli selgelt kirjas, kuidas president kujutas oma uue volinike kolleegiumi tööd ette: valdkondadeülese, kollegiaalse, kõige kõrgemaid ametialaseid ja eetikanorme järgiva ning sõltumatu ja erapooletuna. Kirjeldustes ütles president ka seda, millised on tema konkreetsed ootused iga voliniku vastutusalas. Lisaks muule oli tööülesannete kirjelduste eesmärk suurendada poliitilist vastutust valdkondlikes küsimustes kooskõlas kollegiaalsuse põhimõttega.

Lisaks muule on asepresidentidel poliitilist vastutust aktiveeriv funktsioon. Üldjuhul lisab president komisjoni tööprogrammi või kolleegiumi töökavasse uue algatuse vaid siis, kui seda toetab asepresident ning kui see põhineb vettpidavatel argumentidel ja selgel ideel. Arvestades parema õigusloome tegevuskava ja eelarveküsimuste väga suurt tähtsust, peab president eriti oluliseks parema õigusloome, institutsioonidevaheliste suhete, õigusriigi põhimõtete ja põhiõiguste harta eest vastutava esimese asepresidendi Frans Timmermans'i ning eelarve ja personali eest vastutava asepresidendi Kristalina Georgieva seisukohti.

Uus pressitalitus peegeldab uue komisjoni poliitilisemat ja kollegiaalsemat olemust ning järgib oma töökorralduses Delors'i komisjonis (1985–1994) kasutatud süsteemi, kui igal volinikul ei olnud oma isiklikku pressiesindajat, kes oleks tegelnud ainult tema teemavaldkonnaga. Pressitalitus toetab presidendi ja kõigi volinike poliitilist teabevahetust, sest nemad on kogu institutsiooni esindajad avalikkuse ees, parimad komisjoni tegevuse tutvustajad ning komisjoni „hääletorud”. Sellised muutused aitavad volinikel veenvalt ja tõhusalt suhelda mitmesugustel teemadel ning tutvustada kogu liidus peamisi eesmärke, prioriteete ja saavutusi.

Pressitalitus on otse presidendi alluvuses tegutseva teabevahetuse peadirektoraadi lahutamatu osa. See on komisjoni ametlik hääl meedias. Pressitalituse eesotsas on Euroopa Komisjoni peapressiesindaja Margaritis Schinas ning talituses töötavad pressiesindajad, pressiametnikud ja assistendid, kelle arvu on oluliselt kärbitud. Lisaks on igal volinike kolleegiumi liikmel oma kommunikatsiooninõunik, kes abistab teda teabevahetusega seotud küsimustes tihedas koostöös pressitalitusega.

Seitse projektimeeskonda

Esimene asepresident Frans Timmermans püüab tagada, et komisjoni iga ettepanek oleks kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Samuti on tema ülesanne kontrollida, et kõigis komisjoni ettepanekutes järgitakse põhiõiguste hartat ja õigusriigi põhimõtteid. Presidendi asetäitjana hoiab ta silma peal komisjoni suhetel teiste Euroopa institutsioonide ja liikmesriikide parlamentidega. Seega teeb ta koostööd kõigi volinikega, kuid eriti tihe koostöö seob teda õigus- ja tarbijaküsimuste ning soolise võrdõiguslikkuse voliniku Věra Jourová ning rände, siseküsimuste ja kodakondsuse voliniku Dimitris Avramopoulosega, sest nendegi töös on põhiõigused ja õigusriigi põhimõtted kesksel kohal. Ühtlasi on komisjoni president palunud, et asepresident Timmermans nõustaks teda Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) läbirääkimistel investori ja riigi vaidluste lahendamise küsimuses. President on väljendanud oma kindlat seisukohta, et investori ja riigi vaidluste lahendamise klausel lisatakse partnerlusse vaid siis, kui asepresident on sellega nõus.

Esimene pilt 1. novembril ametisse astunud Junckeri komisjonist. Pilt tehti Euroopa Parlamendi Strasbourgi (Prantsusmaa) hoones kohe pärast seda, kui parlament kinnitas 22. oktoobril komisjoni ametisse.

Selleks et vahendite eraldamine oleks kooskõlas komisjoni poliitiliste prioriteetidega ja et iga meede oleks maksimaalselt tõhus, kontrollib eelarve ja personali eest vastutav asepresident Kristalina Georgieva kõigi algatuste mõju eelarvele ja personalile. Samuti püüab ta veelgi moderniseerida Euroopa avalikku haldust muu hulgas digitaalsete võimaluste ulatuslikuma kasutamisega. Lisaks on volinik Georgieva ülesandeks suurendada ametiaja lõpuks naiste osakaal komisjoni kõrg- ja kesktaseme juhtide hulgas 40 protsendini.

Federica Mogherini on liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning samuti üks komisjoni asepresident. Tema koordineerib kõiki komisjoni välissuhetega seotud tegevusi: Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimised; kaubandus; rahvusvaheline koostöö ja areng ning humanitaarabi ja kriisiohje. Arvestades nende valdkondade keerukust, võib kõrge esindaja paluda, et kaasvolinikud tegutseksid oma vastutusala piires tema asetäitjana, et ta saaks oma töös keskenduda praeguste geopoliitiliste probleemide lahendamisele.

Ülejäänud nelja asepresidendi vastutusala on järgmised:

- ▶ Andrus Ansip – digitaalne ühtne turg;
- ▶ Maroš Šefčovič – energialiit;
- ▶ Valdis Dombrovskis – euro ja sotsiaaldialog;
- ▶ Jyrki Katainen – töökohad, majanduskasv, investeeringud ja konkurentsivõime.

KUIDAS VALITAKSE EUROOPA KOMISJON?

Allikas: Euroopa Parlament; Euroopa Liidu lepingu konsolideeritud versioon, artikli 17 lõige 7; Lissaboni lepingule lisatud 11. deklaratsioon.

Euroopa Komisjoni tööprogramm aastaks 2015

Lähtudes presidendi poliitilistest suunistest ja nendes esitatud kümnest selgest prioriteedist ning uuest töökorraldusest, võttis komisjon 16. detsembril vastu tööprogrammi aastaks 2015 (4). Selles on kirjas, mida komisjon kavatses aasta jooksul teha, et töökohtade, majanduskasvu ja investeringute vallas olukorda realselt muuta ning kodanikele kasulik olla. Tööprogrammis kirjeldatakse esimesi konkreetseid samme presidendi kümne prioriteedi elluviimiseks.

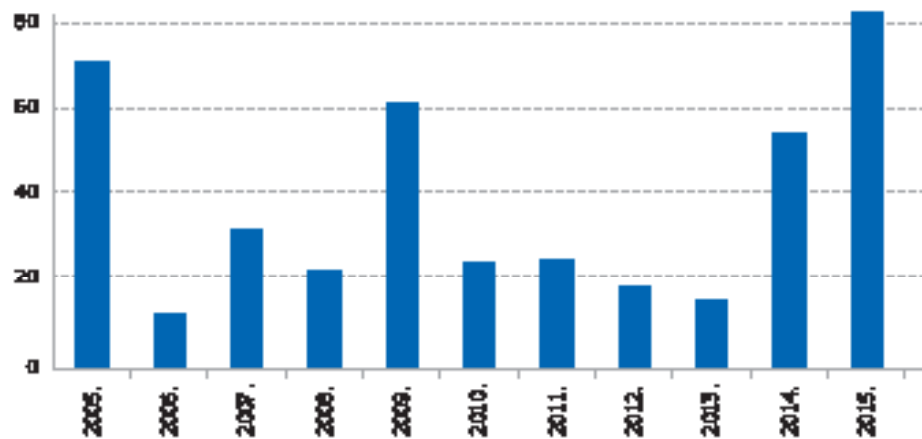
Programm sisaldab Junckeri komisjoni 23 uut algatust, mis põhinevad parlamendile esitatud poliitilistel suunistel, 80 varasemat ettepanekut, mille komisjon tahab tagasi võtta või mida ta soovib poliitilistel või tehnilistel põhjustel muuta, ning ettepanekuid bürokraatia ja regulatiivse koormuse vähendamiseks.

Eelkõige on komisjonil 2015. aastal kavas viia ellu järgmised plaanid.

- ▶ Investeerimiskava Euroopa jaoks: järgmise kolme aasta jooksul vähemalt 315 miljardi euro ulatuses avaliku ja erasektori investeringuid reaalmajandusse. Seda toetab ja täiendab kapitaliturgude liit – ühtse kapitalituru loomine.
- ▶ Ambitsioonikas digitaalse ühtse turu pakett: tingimuste loomine hoogsa digitaal-majanduse ja -ühiskonna jaoks, täiustades telekommunikatsiooni regulatiivset keskkonda, ajakohastades autoriõigusealaseid õigusnorme, lihtsustades õigusnorme võrgus ja digitaalselt oste sooritavate tarbijate jaoks, tugevdades küberjulgeolekut ning kasutades digiteerimist laialdasemalt.
- ▶ Euroopa energialiidu raamstrateegia: selle eesmärk on tagada energiavarustuse kindlus, riikide energiaturgude edasine lõimimine, energiatõhususe parandamine, energiatootmise CO₂-heite vähendamine ning neid eesmärke või valdkondi toetava teadustegevuse ja innovatsiooni hoogustamine.
- ▶ Õiglasem lähenemine maksustamisele: tegevuskava selle kohta, kuidas kavatsetakse võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja maksupettuste vastu näiteks ELi tasandi meetmetega, et minna üle süsteemile, mille kohaselt toimuks maksustamine selles riigis, kus tekib kasum; see hõlmaks automaatset teabevahetust maksuotsuste kohta ja ettevõtete maksubaasi stabiliseerimist.
- ▶ Euroopa rände tegevuskava: välja töötatakse uus lähenemisviis seaduslikule rändele, et muuta EL atraktiivseks sihtkohaks andekate ja oskusi omavate inimeste jaoks ning parandada ELi saabuva rände haldamist kolmandate riikidega tehtava tihedama koostöö, liikmesriikidevahelise solidaarsuse ja inimkaubandusega võitlemise kaudu.
- ▶ Sügavam majandus- ja rahaliit: jätkub töö selle nimel, et suurendada majanduslikku stabiilsust ja meelitada Euroopasse investoreid.

Poliitilise järjepidevuse katkestamise põhimõtet järgides vaatas komisjon tööprogrammi ettevalmistamise käigus läbi ligikaudu 450 ettepanekut, mis ootavad praegu parlamendi ja nõukogu otsust, ning tegi ettepaneku 80 neist tagasi võtta või neid muuta. Mõned soovitakse tagasi võtta, kuna nad ei vasta komisjoni uutele prioriteetidele, ent paljudel juhtudel jääb komisjon seatud eesmärkidele kindlaks. Samas ei ole ettepanekutest mingit kasu, kui nad leuvad lihtsalt läbirääkimistelaual või kui läbirääkimiste käigus lahjendatakse ettepaneku sisu seni, kuni tekst ei täida enam oma algset eesmärki. Sellistel juhtudel teeb komisjon uue ettepaneku selle kohta, kuidas neid eesmärke paremini saavutada. Enne tagasivõtmisele ametliku käigu andmist küsis komisjon nende ettepanekute kohta ka parlamendi ja nõukogu arvamust.

TAGASIVÕTMISTE ARV AASTATEL 2005–2015 (2015. AASTA NÄITAJA VASTAVALT KOMISJONI 2015. AASTA TÖÖPROGRAMMILE)

Mis puudutab bürokraatia ja regulatiivse koormuse vähendamist, siis on komisjoni 2015. aasta tööprogrammist selgelt näha kindel kavatsus tagada parem õigusloome, toetudes õigusloome kvaliteedi programmile, mille eesmärk on vähendada bürokraatiat ja regulatiivset koormust ning aidata kaasa investeringuid soodustava keskkonna loomisele. Volinike kolleegium on tuvastanud mitu ettepanekut ja kehtivat õigusakti, mis vaadatakse läbi ja mida muudetakse, et neist oleks ELi kodanikele ja ettevõtetele rohkem kasu. See protsess hõlmab ka lihtsustamist, mida kasutatakse näiteks ühise põllumajanduspoliitika puhul.

Kümne aasta saavutused

31. oktoobril sai läbi José Manuel Barroso teine, viis aastat kestnud ametiaeg komisjoni presidendina. Euroopa jaoks oli see ebatavaliselt murranguline ja suuri muutusi kaasa toonud aeg. Institutsionaalses mõttes oli sündmusterohke ka tema esimene ametiaeg, mis lõppes Lissaboni lepingu jõustumisega 2009. aasta detsembris.

Kui uus leping muutis institutsionaalse olukorra selgemaks ja stabiilemaks, siis 2007. aastal alanud finantskriis eskaleerus kiiresti riigivõlakriisiks, majanduskriisiks ja sotsiaalkriisiks ning hägustas piire Euroopa ja liikmesriikide poliitika vahel. Niivõrd keerukas olukorras õnnestus Barroso komisjonil hoida Euroopa ühtse ja avatuna ning muuta ta edaspidiseks tugevamaks. Ühtsus tähendas, et komisjon suutis Euroopa koos hoida ja seda liikmesriikide survest hoolimata isegi laiendada. Avatus väljendus G20 raames toimunud suhtluses ELi rahvusvaheliste partneritega, et töötada välja ülemaailmne lähenemisviis, edendades sealjuures majanduskasvu nimel kaubandust nii liidu sees kui ka kogu maailmas ja pidades kinni arenguriikide suhtes võetud kohustustest. Euroopa muutus tugevamaks, sest kogu Euroopas viiakse ellu vajalikke majandusreforme ning koos Euroopa majanduse jõulisema juhtimisega eelkõige euroalal aitavad need siinsel majandusel üleilmastumisega paremini toime tulla.

Kuni 31. oktoobrini ametis olnud Barroso komisjoni kõik 28 liiget, kes tulid üheks komisjoni iganädalaseks koosolekuks kokku Brüsselis (Belgia), Berlaymonti hoones.

Oma tegevuses toetus komisjon sellele, mis on Euroopa Liidus ainulaadset: Euroopa väärtustele. Üks selliseid väärtusi on liidu rajamise aluspõhimõte: rahu. Sellealase tegevuse eest sai liit 2012. aastal ka Nobeli rahupreemia. Sellisteks väärtusteks on ka ühtsus ja mitmekesisus – meie tugevuse hindamatud allikad –, aga ka solidaarsus, millele toetuvad liidu sotsiaalne turumajandus ja puudust kannatavate isikute kaitse. Euroopa Liit ei ole pelgalt majanduslik ettevõtmine. Tegemist on ka poliitilise projektiga, kultuurikogukonna ning jagatud väärtuste ja huvidega. Aastatel 2010–2014 töötas komisjon väsimatult koos parlamendi, nõukogu, Euroopa Keskpanga ja teiste institutsioonidega, et hoida ära Euroopa riikide majanduste kokkukukkumine. Finants-turgude reguleerimise ja järelevalve puudulikkus lõi soodsa keskkonna spekulatsioonideks ja laenumullide tekkeks. Järgnenud tagasilöögid näitasid, et mitu ELi liikmesriiki oli elanud üle oma võimaluste ega olnud konkurentsivõimelised. Kuigi liikmesriikide majandused olid omavahel tihedalt seotud, puudus liidul jõuline juhtimisraamistik, mis aidanuks vältida ebamõistliku poliitika kasutamist või lubanuks kriisile kiiresti reageerida. Nüüd kaitseb EL oma kodanikke ja maksumaksjaid rangema regulatsiooniga, mis kaitseb sääste ja suurendab pankade vastutust. Samuti on liit teinud midagi, mis olnuks enne kriisi mõeldamatu – otsustanud luua pangandusliidu, et luua ELis turvalisem ja usaldusväärsem finantssektor, millest oleks kasu kõigile kodanikele. Kõige selle tulemusena on finantssektor nüüd paremini reguleeritud ja finantsvaldkonna reguleerijatel on paremad võimalused tegelda pankade järelevalvega, lahendada raskeid finantsolukordi ning kaitsta sääste.

Raamat Barroso teise komisjoni tegevusest „Euroopa Komisjon 2010–2014. Saavutused”.

Liit on loonud ELi tasandil kollektiivse majanduse ja eelarve juhtimise süsteemi, mis tagab, et kõik valitsused korrastavad oma riigi rahanduse ja hoiavad seda korras ning et viiakse läbi liikmesriikide majanduse konkurentsivõimeliseks muutmiseks ja konkurentsivõime säilitamiseks vajalikud reformid. Eurosüsteem on pärast kriisi isegi tugevam ning euroala on saanud juurde uusi liikmeid, mitte pole neid kaotanud.

Komisjon on kasutanud kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, et säilitada inimestele töökohad ja aidata tööst ilmajäänutel tulla tagasi tööturule. Eriti suure tähelepanu all on noorte töötuse põletav probleem. Lepiti kokku ELi uues eelarves, mis keskendub liikmesriike, piirkondi, ettevõtteid ja inimesi aitavatele investeeringutele. Et majanduskasvule veelgi hoogu juurde anda ja uusi töökohti luua, on avatud uusi turge nii Euroopas (ühtse turu arendamise ja tema nelja vabaduse kaitsmise kaudu) kui ka kogu maailmas (ambitsioonikate ja globaalsete kaubanduslepingute kaudu).

Lisaks kriisiohjele on liit töötanud välja ELi majanduse uuendamise pikaajalise kava ning on asunud seda ka rakendama. Strateegias „Euroopa 2020” on seatud realistlikud, kuid siiski kaugeleulatuvad eesmärgid, et tuua EL tagasi aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu juurde.

Ehkki viimase viie aasta peamine probleem on olnud majandus- ja finantskriis, ei ole komisjon lasknud silmist vajadust tegelda Euroopa kodanike muude muredega.

Komisjon on teinud mitu algatust, et tagada inimeste, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumine, kindlustada tarbijatele ja ettevõtetele valikuvabadus ja õiglane konkurents ning suurendada investeringuid taristusse. Tänu ühtsele turule on liit veelgi vähendanud mobiilside rändlustasusid, kehtestanud õiglasemad hinnad ning reisijate ja tarbijate õigused, jõudnud kokkuleppele Euroopa patendi üle ja parandanud töövõimaluste nähtavust kogu ELis, et hõlbustada piiriülest töötamist.

Õigusriigi põhimõtte kaitsmiseks on komisjon viimastel aastatel sekkunud mitmes liikmesriigis, et tagada aluspõhimõtete ning inimeste vabaduste ja õiguste täielik järgimine. Kõige selle tarvis on õigusriigialgatuse kaudu soovitatud süsteemsemaid ja töökindlaid vahendeid.

Üha enam globaliseeruv maailmas on suurus oluline. Majanduskriis, ülemaailmsed kliimaläbirääkimised, mure energiapuuduse pärast, ränne, araabia kevad, viimase aja sündmused Ukrainas ja Ebola viirushaiguse epideemia on näidanud, et EL on tõhus vaid siis, kui tegutsetakse koos.

Majanduskriis tõmbas ELile tähelepanu, kuid näitas ka Euroopa rahvusvahelist mõjuvõimu. Euroopa Liit on maailmas eeskujuks paljudes valdkondades ning tal on juhtroll sellistel ülemaailmsel foorumitel nagu G8/G7, G20, Maailma Kaubandusorganisatsioon ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioon. Liit on tugevdanud Euroopa mõju kogu maailmas, aga ka oma lähinaabruses. Samuti on EL tugevdanud poliitilisi partnerlusuhteid nii Aasias ja Aafrikas kui ka Lääne-Ameerikas, Vaikse ookeani ja Kariibi mere piirkonnas. Kriisist hoolimata on EL jäänud suurimaks abi andjaks kogu maailmas.

Asjaolu, et 2012. aastal sai Euroopa Liit Nobeli rahupreemia, meenutas kõigile, et Euroopa Liit tähendab rahu, lootust ja stabiilsust. Seda kõike ei tohiks pidada enesestmõistetavaks ning EL peaks jääma nende väärtuste eestkõnelejaks veel pikka aega.

Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, kes avaldab Belgias Brüsselis Euroopa Komisjoni peakorteris toimunud mälestustseremoonial austust 3. detsembril lahkunud komisjoni endisele asepresidendile Jacques Barrot'le.

Teel süvendatud tõelise majandus- ja rahaliidu poole

Eksperdirühm avaldab oma lõpparuande võlalnastusfondi ja euroala ühiste lühiajaliste riigivõlakirjade teemadel

Võlalnastusfondi ja euroala ühiste lühiajaliste riigivõlakirjade eksperdirühma lõpparuanne ⁽⁵⁾ esitati komisjonile märtsi lõpus. Komisjon moodustas eksperdirühma 2013. aastal, et uurida eeliseid ja riske, nõudeid ja takistusi, mis võivad kaasneda sellega, kui võlakirjade riiklik emiteerimine asendatakse osaliselt ühiste võlakirjade emiteerimisega võlalnastusfondi ning euroala võlakirjade vormis.

Aruandes jõuti järeldusele, et nii võlalnastusfond/-pakt kui ka euroala ühised lühiajalised riigivõlakirjad aitaksid stabiliseerida valitsemissektori võlakirjade turge, toetada rahapoliitika ülekandumist ning edendada finantsstabiilsust ja -integratsiooni. Nende eelistega kaasneksid aga ka majanduslikud, finants- ja moraaliriskid. Eksperdirühm soovitas esmalt koguda tõendeid ELi reformitud majandusjuhtimise tõhususe kohta ja alles siis hakata tegema otsuseid ühise emiteerimise skeemide kohta. Võlalnastusfondi ja euroala ühiste lühiajaliste riigivõlakirjade ideega tuldi esmakordselt välja novembris 2012 avaldatud komisjoni tegevuskavas tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise kohta ⁽⁶⁾. Komisjon kaalub, kuidas eksperdiarvamusest lähtuvalt neis küsimustes edasi liikuda.

Majanduspoliitika tihedam koordineerimine

Oktoobrikuisel euroala tippkohtumisel tõdeti, et majanduspoliitika tihedam koordineerimine on majandus- ja rahaliidu sujuvaks tööks hädavajalik. Samuti esitati üleskutse jätkata komisjoniga tööd konkreetsete mehhanismide arendamise nimel, mis võimaldaksid jõulisemat majanduspoliitika koordineerimist, lähenemist ja solidaarsust. Sellist lähenemist toetas detsembris ka Euroopa Ülemkogu, ⁽⁷⁾ kes märkis ühtlasi, et 2015. aasta veebruaris toimuval mitteametlikul tippkohtumisel võtab ülemkogu selle teema põhjalikumalt arutlusele. Seejärel esitab komisjoni president tihedas koostöös euroala tippkohtumise eesistuja, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga hiljemalt 2015. aasta juuniks Euroopa Ülemkogule aruande. Ettevalmistusprotsessi kaasatakse tihedalt ka liikmesriigid.

Kodanike kaasamine Euroopa tuleviku üle peetavasse arutellu

27. märtsil päädisid 28 liikmesriigis komisjoni presidendi Barroso ja 21 voliniku osalusel toimunud 51 kodanike dialoogi esimese üleeuroopalise kodanike dialoogiga ⁽⁸⁾. Sel sündmusel jagasid 150 varasemates kodanikega peetud dialoogides osalenut tõeliselt üleeuroopalise avaliku foorumi käigus oma mõtteid president Barroso ja 10 volinikuga.

Dialooge kodanikega alustati 2012. aasta septembris, kui finants- ja majanduskriis oli muutunud usalduskriisiks Euroopa Liidu, selle poliitiliste juhtide ja institutsioonide, aga ka Euroopa valitsemistava kui sellise vastu. Dialoogide eesmärk oli jõuda kodanikeni ja nad ära kuulata. Idee sai inspiratsiooni rahvakoosolekutest, mille käigus ELi, liikmesriikide ja kohaliku tasandi poliitikud kuulavad kodanikke ning väitlevad nendega ELi puudutavate küsimuste üle.

18 kuud kestnud esimese dialoogide vooru raames raekodades, ülikoolides, teatrites ja turuplatsidel peetud aruteludele tuli kohale ligikaudu 17 000 inimest ning interneti ja sotsiaalmeedia vahendusel osales aktiivselt veel 105 000. Miljonid eurooplased vaatasid dialooge televiisorist või lugesid nende kohta ajakirjandusest.

Mida rahvas ütles?

Käsitleti paljusid teemasid, kuid kõigis aruteludes kerkisid esile majanduse olukord, selle mõju ühiskonnale ja uue kadunud põlvkonna tekke oht. Osalejate jaoks olulisimad küsimused puudutasid vaba liikumist, tulevikku vaatavaid investeerimisküsimusi haridusse ja teadusuuringutesse ning vajadust integreeritud poliitikakujundamise järele.

Paljude inimeste arvates peaks majanduse lõimimisega kaasnema suurem demokraatia. Ühtlasi anti selgelt märku sellest, et solidaarsus ja vastutus peaksid käima käsikäes. Olenemata sellest, kas keegi oli pärit kriisiga hästi toime tulnud liikmesriigist või kohandamisprogrammi kohaldavast riigist ⁽⁹⁾, rõhutasid kõik, et nende jaoks tähendab EL solidaarsust. Olulisel kohal olid ka ELi kodanike õigused.

Dialoogide esimeses voorus väljendas keskmiselt üheksa osalenut kümnest soovi Euroopa ja liikmesriikide poliitikutega rohkem silmast silma kohtuda ja suhelda. Junckeri komisjonil on kavas seda uut töövahendit edasi arendada ja edaspidigi kasutada, et jõuda kodanikeni ning nendega mõtteid vahetada. Eeskätt pani president Juncker kõigile komisjoni liikmetele nende tööülesannete kirjelduses südamele, et nad oleksid liikmesriikides ja kodanikega peetavates dialoogides poliitiliselt aktiivsed, tutvustaksid ühist tööprogrammi ja jagaksid selle kohta teavet ning paneksid kõrva taha häid mõtteid ja suhtleksid sidusrühmadega.

José Manuel Barroso (kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president) esineb kõnega 27. märtsil Brüsselis (Belgia) toimunud üleeuroopalise kodanike dialoogi seminaril.

Euroopa kodanike aasta 2013 ettevõtmised 2014. aastal

Euroopa kodanike aasta 2013 üldine eesmärk oli suurendada teadlikkust ja teadmisi ELi kodakondsusega seotud õigustest ja kohustustest ning kutsuda rahvast osalema selleteemalistes aruteludes ja väitlustes.

Komisjon jätkas Euroopa aasta sõnumi levitamist kuni 2014. aasta mais toimunud Euroopa Parlamendi valimiseni. Selle aja jooksul edendati kõikjal Euroopas toimunud sündmustel ja konverentsidel dialoogi kõigi valitsemistasandite, kodanikuühiskonna ja ettevõtjate vahel, et arutleda esindus- ja osalusdemokraatia olulisuse üle ELis ning teavitada inimesi sellest, kuidas demokraatlikes protsessides paremini osaleda, pöörates erilist tähelepanu Euroopa Parlamendi valimistele.

2014. aasta kodanike dialoogi
ametlik plakat.

Uus Euroopa narratiiv

2013. ja 2014. aastal tegeles komisjon katseprojekti „Uus Euroopa narratiiv“⁽¹⁰⁾ elluviimisega. See parlamendi toetuse pälvinud algatus võrsus president Barroso 2012. aasta kõnest liidu olukorra kohta, kus president rõhutas kodanikega peetava asjaliku mõttevahetuse olulisust poliitilise liidu süvendamise jaoks. Eelkõige esitas ta kultuuriinimestele, teadlastele ja haritlastele üleskutse osaleda aktiivselt Euroopa tuleviku üle peetavates aruteludes, et välistada olukord, kus avalik sfäär jääb vaid populistlike ja radikaal-natsionalistlike poliitiliste jõudude mängumaaks.

Uue Euroopa narratiivi algatuse eesmärk oli tuua ELi tuleviku üle peetavas arutelus selgemalt esile kunstnike, kultuuriinimeste, teadlaste ja haritlaste hääl, et üldsus leiaks kontakti Euroopa lõimumise projektiga läbi kunsti ja teaduse.

Projekti rakendamiseks lõi komisjon kultuuriinimestest, haritlastest ja teadlastest koosneva kultuurikomisjoni. Kultuurikomisjon pidi ette valmistama kolm üldkogu, millel osalesid sellest protsessist huvitatud mõtlejad. Üldkogudel osales ligikaudu 600 inimest.

Uue Euroopa narratiivi põhimõtted pandi paika Berliinis 1. märtsil vastu võetud deklaratsioonis „Euroopa vaim ja keha“⁽¹¹⁾.

VIITED

- (1) Euroopa Rahvapartei (ERP), Sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon (S & D), Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon (ECR), Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon (ALDE), Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon (GUE-NGL), Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon, Vaba ja Otsedemokraatliku Euroopa fraktsioon (EFDD).
- (2) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_et.pdf
- (3) Euroopa Ülemkogu järeldused, 26. ja 27. juuni 2014, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (4) Komisjoni teatis. Komisjoni 2015. aasta tööprogramm Uus algus (COM(2014) 910).
- (5) http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/20140331_report_et.pdf
- (6) Komisjoni teatis. Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava – üleeuroopalise arutelu avamine (COM(2012) 777).
- (7) Euroopa Ülemkogu järeldused, 18. ja 19. detsember 2014, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- (8) http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_et.htm
- (9) Kreeka, Portugal (kuni 2014. aasta juunini) ja Küpros.
- (10) Komisjoni otsus katseprojekti „Uus Euroopa narratiiv“ lepinguid käsitleva 2014. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta, mis kujutab endast rahastamisotsust (C(2014) 132). Komisjoni otsus katseprojekti „Uus Euroopa narratiiv“ lepinguid käsitleva 2013. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta, mis kujutab endast rahastamisotsust (C(2013) 289). Katseprojekt on meede, mis kuulub liidu pädevusse ja mille rakendamiseks ei ole vaja alusakti. Katseprojektide puhul on tegemist eksperimentaalsete meetmetega, mille abil katsetatakse tulevikus liidu võetavate meetmete teostatavust ja kasulikkust. Neid tohib rakendada kuni kahel järjestikusel aastal.
- (11) http://ec.europa.eu/debate-future-europe/new-narrative/pdf/declaration_et.pdf

FOTODE AUTORIOIGUS

Euroopa Liit: lk-d 8, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 23, 25
Euroopa Liit/Shimera/Etienne Ansotte: lk 21

2. PEATÜKK

Edasi majandus-, eelarve- ja pangandusliidu poole

2014 oli edusammude aasta. Portugal järgis lirimaa eeskju ning tegi piisavalt majanduslikke ja struktuurseid edusamme, et finantsabi programmist väljuda. Ka enamik ülejäänud liikmesriike tegi oma eelarve puudujäägi vähendamisel ja majandusreformide läbiviimisel edusamme. Euroalal loodi pangandusliit, mis oli avatud kõikidele liikmesriikidele, et tugevdada finantssektori järelevalvet, samuti loodi kaitsemehhanism puhuks, kui finantsasutustel tekib tõsiseid probleeme. Need õigusnormid kehtivad üksnes euroalale, mis vajab oma ühisraha tõttu omaenda konkreetseid eeskirju. Osana neist eeskirjadest pandi ühtsele järelevalvemehhanismile novembris kohustus teostada euroalal pangandussüsteemi järelevalvet, pöörates erilist tähelepanu suurimatele pankadele.

Läti ühines euroalaga 2014. aasta algul, 1. jaanuaril 2015 järgnes talle Leedu, kellest sai 19. liikmesriik, kus omavääringuna kasutatakse eurot.

Samuti tehti edusamme võitluses maksupettuste vastu: sõlmiti maksundusteabe vahetamise kokkulepe.

Euroopa Keskpanga uhiuus peakorter Frankfurdis (Saksamaa).

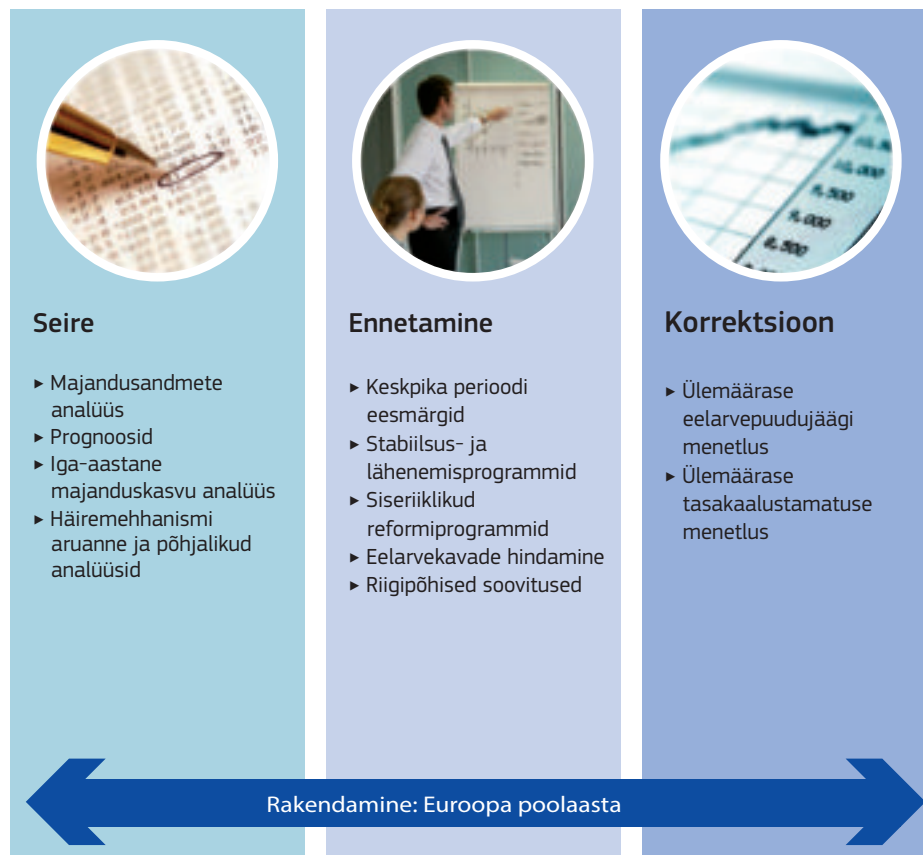

Euroopa majandusjuhtimise tõhustamine ja Euroopa majanduskasvu tegevuskava tugevdamine

Välja on töötatud Euroopa Liidu majanduse juhtimise raamistik, et avastada, ennetada ja korrigeerida probleeme tekitavaid majandussuundumusi, nagu ülemäärast võlataset, kinnisvaramulle või jooksevkonto tasakaalustamatust, mis võivad pärssida majanduskasvu ja seada majanduse ohtu.

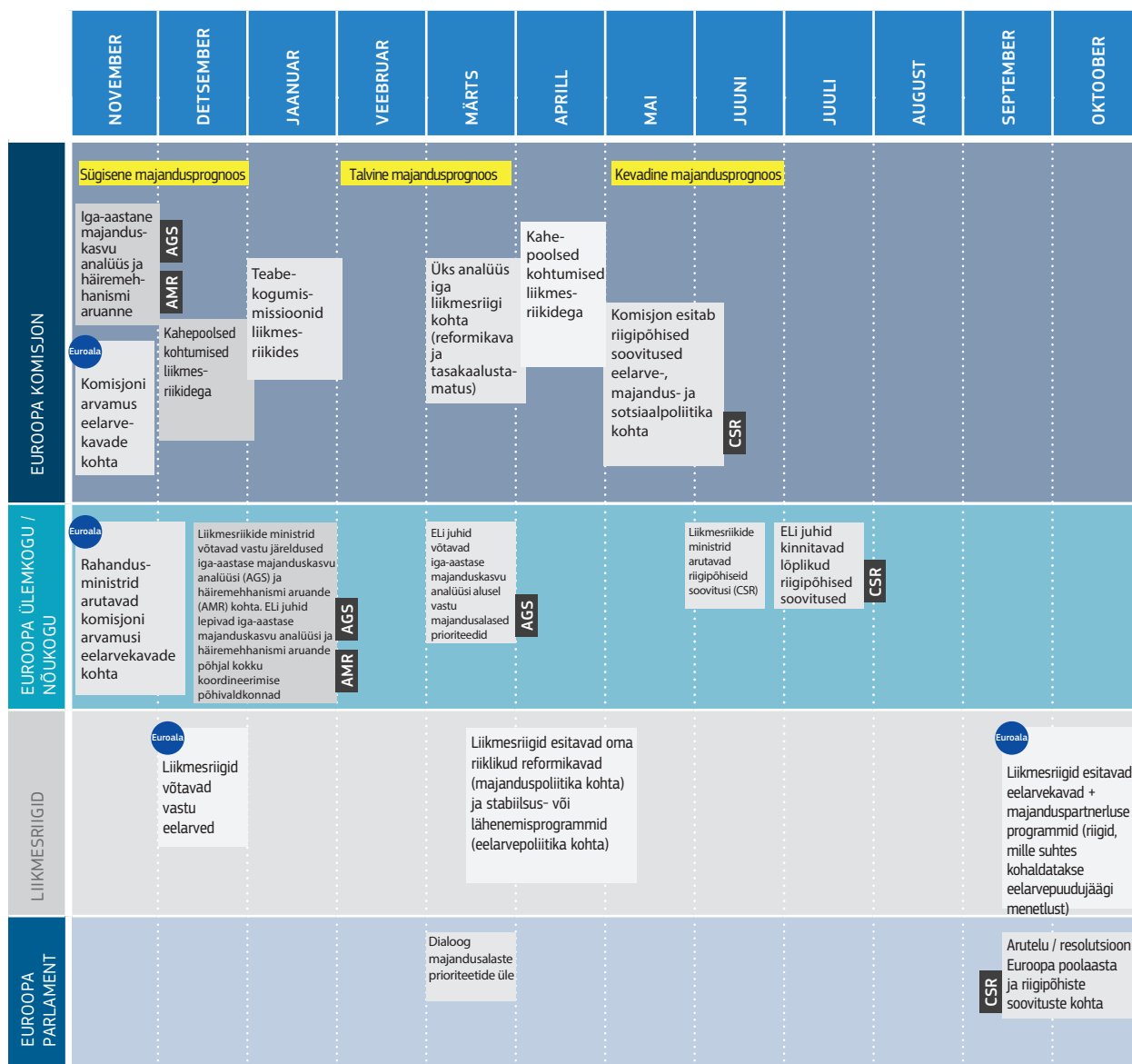
ELi MAJANDUSE JUHTIMINE

Euroopa poolaasta

Euroopa poolaasta on 2014. aastal neljandat aastat aset leidev iga-aastane ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika kooskõlastamise tsükkel. Igal aastal analüüsib Euroopa Komisjon iga liikmesriigi eelarve- ja struktuurireformipoliitikat, annab juhtnööre ja soovitusi ning jälgib nende rakendamist. Pärast põhjalikke vaidlusi liikmesriikide vahel annavad komisjoni soovitude rakendamiseks oma toetuse esmalt Euroopa Ülemkogus kokku tulnud riigipead ja valitsusjuhid, siis võtavad soovitud ametlikult vastu liikmesriikide ministrid, kes kohtuvad Euroopa Liidu Nõukogus, ning seejärel asuvad liikmesriigid kokkulepitud poliitikat rakendama. Ettepanekud selle protsessi sujuvaks muutmiseks esitas komisjon 2014. aasta lõpul, keskendudes eelkõige võimalike valdkondadele, kus poliitikakujunduse läbipaistvuse ja keerukuse osas on parandamisruumi, ning arvestades nende mõju majanduskasvule, tasakaalustamatusele ja lähenemisele. Komisjon kavatseb arutada neid ettepanekuid 2015. aastal Euroopa Parlamendi ja nõukoguga.

EUROOPA POOLAASTA: ELI JA LIIKMESRIIKIDE OMAVAHELINE PARTNERLUS

AGS: iga-aastane majanduskasvu analüüs.
 AMR: häiremehhanismi aruanne.
 CSR: riigipõhised soovitud.
 EDP: ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlus.

2014. aasta majanduskasvu analüüs

Iga-aastase majanduskasvu analüüsiga saab alguse iga-aastane Euroopa poolaasta tsükkel. Analüüsis on sätestatud ELi eelseisva aasta kõige tähtsamad prioriteetid majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks. Nõndanimetatud majandusdialoogi kaudu on parlamendil selles protsessis tähtis roll. Liikmesriigid on teinud edusamme kõigi viie prioriteedi alal, mille komisjon tõi 2013. aastal välja ja mis jäid üldjoontes samaks ka 2014. aastaks ⁽¹⁾. Edusammud võib koondada järgmiste pealkirjade alla.

Eelarve konsolideerimine

On tehtud olulisi edusamme ning ELi ja euroala keskmine eelarve puudujääk peaks sel aastal veelgi vähenema, vastavalt 3,0%-ni ja 2,6%-ni. Esmakordselt pärast kriisi, mil eelarve puudujääk saavutas 2009. aastal oma tippaseme – peaaegu 7% sisemajanduse koguproduktist (SKP) – täidavad nii EL kui ka euroala seega täielikult stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Võlatase on siiski endiselt kõrge ja peaks 2014.-2015. aastal saavutama oma tippaseme, enne kui hakkab taas kahanema. Varajane tegutsemine võimaldas liikmesriikidel aeglustada konsolideerimist ning keskenduda rohkem avaliku sektori kulutuste kvaliteedi parandamisele ja kõikide avaliku halduse tasemete moderniseerimisele. Riikides, kus on eelarves rohkem manööverdamisruumi, tuleks stimuleerida erasektori investeringuid ja tarbimist, samas kui pikaajalised investeringud haridusse, teadusesse ja innovatsiooni, transporti, energeetikasse ja lairiba-võrkudesse ning kliimakaitseks peaksid jääma eelarvekärbetest puutumata. Maksud tuleks nihutada tööjõult tarbimisele, omandile või saastamisele.

Laenuandmise taastamine

Finantssektori parandamisel on tehtud edusamme ja turupinged on 2012. aasta keskpaigast saadik oluliselt leevenenud. ELi jõupingutused pangandusliidu väljaehitamiseks tugevdavad pankade suutlikkust tulevikus riske hallata. Siiski on lühiperspektiivis vaja rohkem ära teha, et vähendada erasektori kõrget võlataset (näiteks kehtestada ettevõtte ja eraisiku maksejõuetusmenetlus või seda täiustada), valmistada panku ette uuteks kapitalinõueteks ja stressitideks ning kergendada ettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Pärast 2014. aastal toimunud pankade stressiteste sai EKPst novembris ühtne järelevalveasutus. Juulis võeti vastu ühtse kriisilahenduskorra määrus ⁽²⁾ ja seega on nüüd pangandusliidu kaks alustala paika pandud.

Majanduskasv ja konkurentsivõime

Kogu Euroopas on kriisi tulemusena käimas ulatuslik tasakaalustamine ja püütakse saavutada rohkem ekspordil põhinevat kasvu. Toote- ja teenuseturgude konkurentsile avamises on edusammud olnud siiski ebapiisavad, eelkõige energiaturu ja reguleeritud kutsealade osas. Samuti tuleb moderniseerida teadusuuringute süsteeme.

Tööhõive ja sotsiaalareng

Liikmesriigid on teinud edusamme oma tööturu moderniseerimisel ja aja jooksul peaks see aitama lõimida rohkem inimesi tööjõu hulka. Põhirõhk peaks olema töötute aktiivsel toetusel ja väljaõppel – sealhulgas riiklike tööturuasutuste parandamise ja noortegarantii kasutuselevõtu kaudu – ning haridussüsteemide moderniseerimisel. Samuti peavad liikmesriigid jälgima palku, et need toetaksid niihästi konkurentsivõimet kui ka sisenõudlust; nad peaksid ka tagama, et sotsiaalkaitsesüsteemid jõuaksid kõige haavatavamate inimesteni.

Iga-aastasele majanduskasvu analüüsile lisatud ühises tööhõivearuandes analüüsitakse suundumusi ja probleeme tööhõives ja sotsiaalvaldkonnas ning esitatakse liikmesriikide poolt tööhõive ja sotsiaalvaldkonna tulemuste parandamiseks rakendatud poliitikameetmeid. Samuti esitatakse selles olulisemate tööhõive- ja sotsiaalnäitajate tulemustabel, mis võeti kasutusele, et saada parem ülevaade ohtu sattunud tööturu- ja sotsiaalarengutest ning seeläbi tugevdada majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet.

Avalik haldus

Mitu liikmesriiki otsivad võimalusi muuta oma avalik sektor tõhusamaks, sealhulgas parandades koostööd erinevate valitsustasandite vahel. Põhirõhk peaks olema avalike teenuste viimisel internetti ja bürokraatia vähendamisel.

2014. aasta majanduskasvu analüüsis anti soovitusi ka selle kohta, kuidas Euroopa poolaastat süvendada. Et tugevdada ELi antavate riigipõhiste soovitude omaksvõttu riigi tasandil, peaksid liikmesriigid oma parlamente, sotsiaalpartnereid ja kodanikke rohkem sellesse protsessi kaasama, et olulisemaid reforme mõistetak ja aktsepteeritaks. Euroala liikmesriigid peaksid pühendama rohkem aega oluliste reformide koordineerimisele, eelkõige töö- ja tooteturul, enne kui need reformid võetakse riigi tasandil vastu. Samuti peavad liikmesriigid riigipõhiseid soovitusi, mida komisjon annab neile igal kevadel, paremini rakendama.

Riigipõhised soovitusused

Juunis andis komisjon konkreetsetele liikmesriikidele rea majanduspoliitilisi soovitusi, ⁽³⁾ et võimendada aasta eest alanud majanduse elavnemist. Soovitusused põhinevad iga riigi olukorra põhjalikul analüüsil ja näitavad kätte suuna, kuidas kiirendada majanduskasvu, tõsta konkurentsivõimet ning luua töökohti aastatel 2014-2015.

2014. aastal nihkus rõhuasetus kriisi põhjustatud pakilisemate probleemide lahendamisele kestliku majanduskasvu ja tööhõive jaoks vajalike tingimuste kindlustamisele kriisijärgses majanduses.

2014. aasta soovitusused anti 26 riigile (välja arvatud Kreeka ja Küpros, kes rakendasid majanduse kohandamise programmi). Nendes kajastuvad edusammud, mis on tehtud positiivseid tulemusi andnud 2013. aasta soovitude voorust saadik. Sellele vaatamata peavad liikmesriikide majanduse täiendavad struktuurireformid jätkuma, eelkõige selleks, et:

- ▶ võidelda suure tööpuuduse ning ebavõrdsuse ja vaesuse vastu,
- ▶ muuta maksustamine töötamist soosivamaks,
- ▶ elavdada erasektori investeeringuid,
- ▶ muuta majandus konkurentsivõimelisemaks,
- ▶ vähendada võlgu.

2014. aasta riigipõhiste soovitude paketi võttis nõukogu vastu juulis.

ÜLEVAADE ELI RIIGIPÕHISTEST SOOVITUSTEST AJAVAHEMIKUKS 2014-2015

	RIIGI RAHANDUS				FINANTS-SEKTOR		STRUKTUURIREFORMID					TÖÖHÕIVE JA SOTSIAALPOLIITIKA					
	Riigi rahanduse usaldusvärsus	Pensiooni- ja tervishoiustisteem	Eelarveraamistik	Makustamine	Pangandus ja rahastamisvõimalused	Eluasemeturg	Võrgutööstused	Konkurents teenuste sektoris	Avalik haldus ja arukas reguleerimine	Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon	Ressursitõhusus	Tööjõu osalemise määr	Aktiivne tööturupoliitika	Palgakujundusmehhanismid	Tööturu killustatus	Haridus ja koolitus	Vaesus ja sotsiaalne kaasatus
BELGIA																	
BULGAARIA																	
TŠEHI VABARIIK																	
TAANI																	
SAKSAMAA																	
EESTI																	
IIRIMAA																	
HISPAANIA																	
PRANTSUSMAA																	
HORVAATIA																	
ITAALIA																	
LÄTI																	
LEEDU																	
LUKSEMBURG																	
UNGARI																	
MALTA																	
MADALMAAD																	
AUSTRIA																	
POOLA																	
PORTUGAL																	
RUMEENIA																	
SLOVEENIA																	
SLOVAKKIA																	
SOOME																	
ROOTSI																	
ÜHENDKUNINGRIIK																	

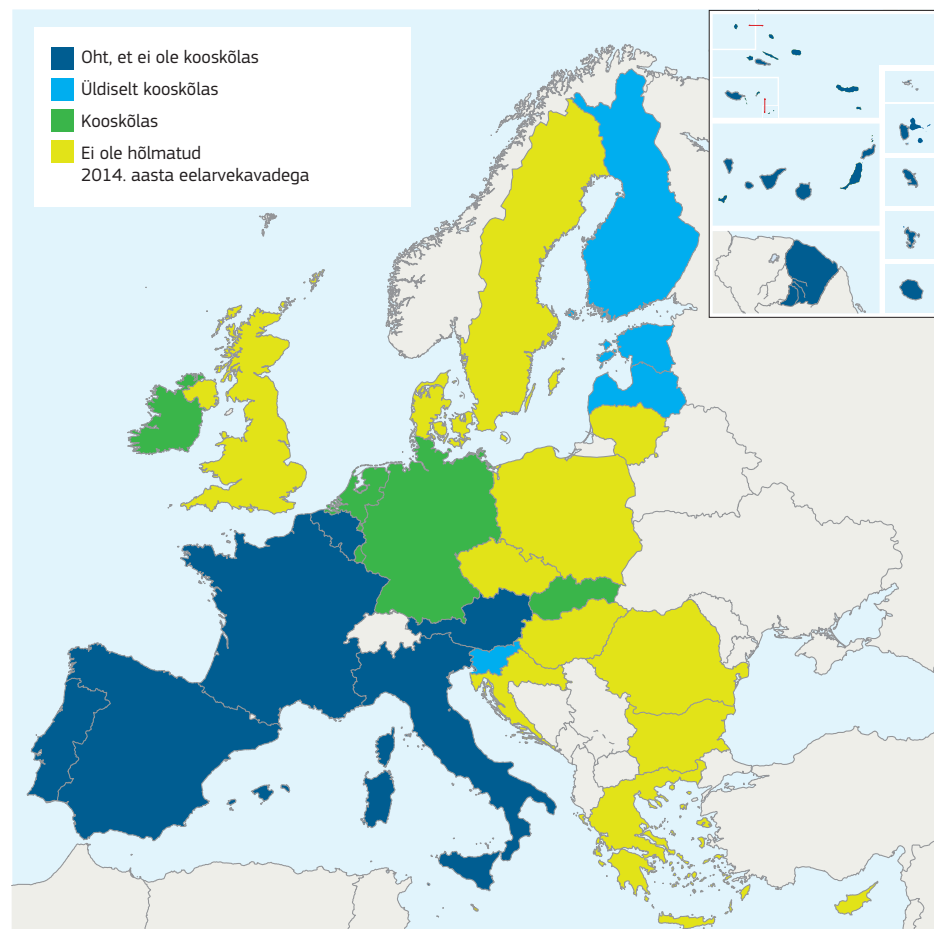
Märkus: Riigipõhised soovitud aastateks 2014-2015, mille komisjon esitas 2. juunil 2014. Kreeka ja Küpros peaksid rakendama ELi/IMFi finantsabiprogrammidega seotud kohustusi. Soovitused Portugalile sõltuvad programmist väljumisest.
Lisateave: http://ec.europa.eu/europe2020/index_et.htm

Euroala eelarvekavade hindamine

Euroopa majandusjuhtimise eeskirjad ⁽⁴⁾ (teine majanduse juhtimise pakett) panevad euroala valitsustele kohustuse esitada oma järgmise aasta eelarvekavad oktoobri keskpaigaks komisjonile. See võimaldab koordineerida eurot ühise vääringuna kasutavate liikmesriikide eelarvepoliitikat ja tuleneb ka sellest, et Euroopa Liidu toimimise lepingus on majanduspoliitika tunnustatud „ühise huvi küsimuseks”. Seejärel esitab komisjon kaks hinnangut: arvamuse iga liikmesriigi eelarvekava kohta ning üldhinnangu euroala kui terviku eelarveseisundi ja väljavaadete kohta. Sellegipoolest säilitavad euroala liikmesriigid täieliku pädevuse oma riigieelarve üle.

RIIKLIKE EELARVEKAVADE VASTAVUS STABIILSUSE JA KASVU PAKTI SÄTETELE

Igal aastal esitavad liikmesriigid, kes kasutavad ühisrahana eurot, Euroopa Komisjonile oma eelarvekavad. Komisjon hindab neid kavasid, tagamaks, et nende riikide majanduspoliitika oleks koordineeritud ja et nad kõik täidaksid ELi majandusjuhtimise eeskirju. Eelarvekavad liigitatakse selle järgi, kas nad on paktiga kooskõlas, osaliselt kooskõlas või on oht, et nad ei ole paktiga kooskõlas.

Komisjon viis lõpule 16 euroala riigi 2015. aasta eelarvekavade hindamise, keskendudes sellele, kuidas nad täidavad stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Viie riigi (Saksamaa, Iirimaa, Luksemburgi, Madalmaade ja Slovakkia) eelarvekavad leiti olevat paktiga kooskõlas, neljal riigil (Eesti, Läti, Sloveenia ja Soome) vastasid eelarvekavad üldiselt nõuetele. Seitsme riigi puhul (Belgia, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Malta, Austria ja Portugal) osutati komisjoni arvamuses ohule, et nõudeid ei täideta. Viimasel kahel riikide rühmal palus komisjon võtta riigieelarve menetluse raames vajalikke meetmeid, et tagada 2015. aasta eelarve kooskõla pakti sätetega.

Mõningatel juhtudel mõjutas mittevastavuse risk võimalikke ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse alusel võetavaid meetmeid. Belgia, Prantsusmaa ja Itaalia puhul otsustas komisjon, et olukord vaadatakse veel kord üle märtsis 2015, võttes arvesse eelarveseaduste valmimist ning riikide ametiasutuste poolt novembris 2014 komisjonile saadetud kirjades teatavaks tehtud struktuurireformikava eeldatavat täpsustumist. Nimetatud kolm liikmesriiki on kõige kõrgemal valitsustasandil võtnud endale kohustuse võtta vastu ja rakendada majanduskasvu soosivad struktuurireformid 2015. aasta alguses. Oodatakse, et need reformid avaldavad keskpikas perspektiivis mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele.

Majandusriskide varajane avastamine

Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluses on ette nähtud, et 28 liikmesriigi majandust tuleb igal aastal analüüsida. See võimaldab kindlaks teha olulisemad riskid ja soovitada varajasi parandusmeetmeid. Finantsabi saavate liikmesriikide puhul toimub see järelevalve nende programmi kontekstis. Aastal 2014 puudutas see Kreekat, Küprost, Portugali ja Rumeeniat.

2014. aastal avaldas komisjon Euroopa poolaasta raames 17 liikmesriigi majanduse põhjaliku analüüsi põhjal tehtud järeldused. Komisjon märkis, et majandus on elavneemas, kuid ees on veel katsumusi. Kindlaks tehtud katsumuste hulgas on mõnede riikide suured väliskohustused, paaris riigis visalt püsiv suur jooksevkonto ülejääk, mis näitab sisenõudluse nõrkust, ning kulupõhine konkurentsivõime riikides, kus varem oli suurim jooksevkonto puudujääk või kus ekspordi turuosa kaotus on suur. Komisjon leidis, et 14 analüüsitud liikmesriigis esineb tasakaalustamatus ja kolmes neist riikidest (Horvaatia, Itaalia ja Sloveenia) on see ülemäärane. Liikmesriikidel tuleb jätkata selle tasakaalustamatusega tegelemist, et vähendada mitmel pool Euroopas esinevat suurt tööpuudust. Eelarve konsolideerimise osas kinnitasid sүgisesed majandusprognoosid novembris, et valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähenemine jätkub. Prognoositi, et võla suhe SKPsse jätkab 2014. aastal vähenemist nii ELis kui ka euroalal, ehkki aeglasemalt kui 2013. aastal. See suhe peaks saavutama oma tipptaseme 2015. aastal vastavalt 88,3% ja 94,8% juures.

Järelmeetmena avaldas komisjon novembris oma iga-aastase häiremehhanismi aruande, ⁽⁵⁾ millega sai alguse neljas iga-aastane makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluste voor, mis jätkub 2015. aastal 16 liikmesriigi põhjalikuma analüüsiga.

Häiremehhanismi aruanne sisaldab rea täiendavaid näitajaid, mis on abiks näitajate tulemustabeli tõlgendamisel. Alates 2013. aastast on täiendavad näitajad hõlmanud ka mitut sotsiaalnäitajat, sest nende analüüs peaks aitama saada parema ülevaate sotsiaalkuludest, mida põhjustab tasakaalustamatus oma eri vormides, ning vajalikest kohandustest. Sotsiaalnäitajad käsitlevad näiteks vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse riski määra või nende inimeste osakaalu (protsendina kogu elanikkonnast), kes elavad väga madala tööhõivega leibkondades.

Majandusprioriteedid pärast 2014. aastat

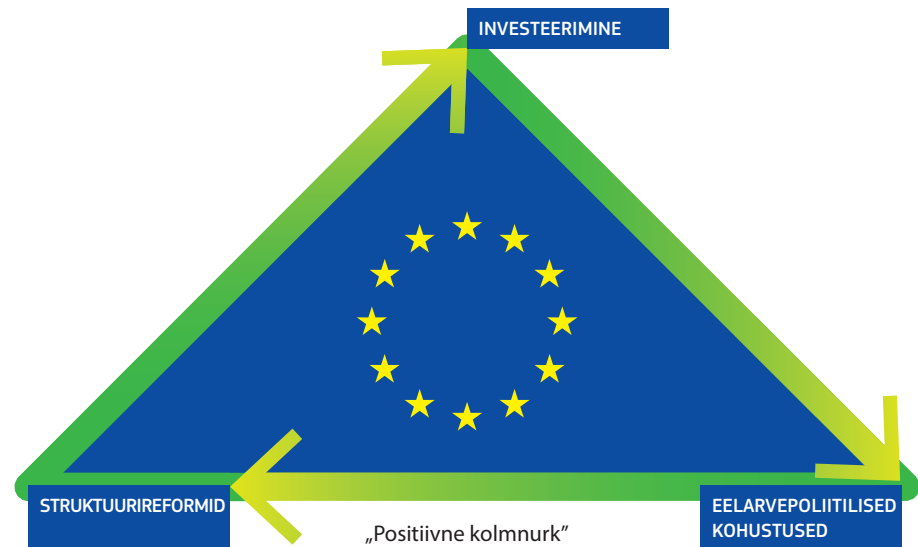
2015. aasta majanduskasvu analüüs

2015. aasta majanduskasvu analüüsis, ⁽⁶⁾ mille komisjon avaldas novembris 2014, keskenduti jätkusuutliku töökohtade loomise ja majanduskasvu taastamisele Euroopas. Analüüsis lähtutakse uuest hoost, mille on toonud kaasa komisjoni uue koosseisu ametisseasumine koos oma kõrgelennulise töökohtade, majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tegevuskavaga. Osana sellest lähenemisviisist soovitas komisjon ajada majandus- ja sotsiaalpoliitikat, mis tugineks kolmele peamisele sambale: investeeringute hoogustamisele, uuendatud lubadusele teha struktuurireforme ning eelarvepoliitiliste kohustuste täitmisele.

NN POSITIIVNE KOLMNRUK, MIS VÕTAB KOKKU KOMISJONI EUROOPA INVESTEERIMISKAVA ALUSEKS OLEVAD PÕHIMÕTTED

1. novembrist euro ja sotsiaaldialoogi eest vastutav komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis ELi 2015. aasta majanduskasvu analüüsi käsitleval pressikonverentsil. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 28. november.

Euroopa poolaasta optimeerimine

Ühtlasi tegi komisjon ettepaneku optimeerida ja tugevdada Euroopa poolaastat, andes sellele teravamata fookuse ja suurema poliitilise rolli, mis põhineks iga-aastase majanduskasvu analüüsi kolmel sambal. Paremini fokuseeritud Euroopa poolaasta tugevdaks sotsiaalset turumajandust ja suurendaks majanduspoliitika koordineerimise tulemuslikkust ELi tasandil tänu suuremale vastutusele ja protsessi ulatuslikumale omaksvõtule kõigi osaliste seas, kaasa arvatud sotsiaalpartnerite hulgas. Uus majanduspoliitiline tsükkel lihtsustab menetlust ja vähendab liikmesriikide aruandekohustust ning muudab protsessi samas avatumaks ja mitmepoolsemaks.

Töökohtade, majanduskasvu, investeeringute ja konkurentsivõime eest vastutav komisjoni asepresident Jyrki Katainen (vasakul) ja majandus- ja rahandusküsimuste, maksunduse ja tolli volinik Pierre Moscovici (paremal), mõlemad ametis 1. novembrist, 2014.–2016. aasta sügisesel majandusprognooosi ühisel pressikonverentsil. Brüssel (Belgia), 4. november.

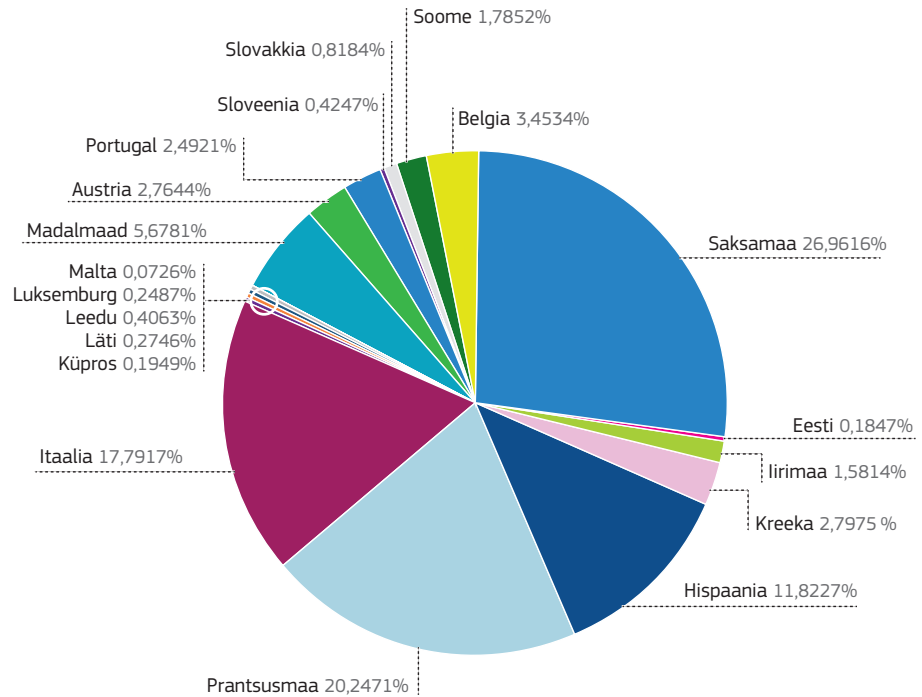
Euroopa stabiilsusmehhanism

Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM) on euroala riikide alaline kriisilahendusmehhanism. ESM emiteerib võlainstrumente, et rahastada laene ja muus vormis euroala liikmesriikidele antavat finantsabi.

Otsuse luua ESM tegi Euroopa Ülemkogu detsembris 2010 ja euroala liikmesriigid kirjutasid valitsustevahelisele ESMi loomise lepingule alla veebruaris 2012. ESM käivitati 8. oktoobril 2012. Läti, mis ühines euroalaga jaanuaris 2014, sai märtsis ESMi 18. liikmeks.

ESM on Luxembourgis asuv valitsustevaheline organisatsioon, mida reguleeritakse rahvusvahelise avaliku õiguse alusel. Selle märgitud kapital on kokku 701,9 miljardit eurot, sissemakstud kapital 80,2 miljardit ja sissenõutav kapital 621,7 miljardit eurot. Selle maksimaalne laenuandmisvõime on 500 miljardit eurot ja selles on osanikeks kõik euroala liikmesriigid.

ESMi LIIKMESRIIKIDE KAPITALI SISSEMAKSED

Läti ühines euroalaga aastal 2014; Leedust saab 2015. aastal euroala 19. liikmesriik

Hoolimata paljudest õnnetusekuulutajatest jätkus euroala stabiliseerumine ja 2014. aastal lisandus sellele uusi liikmeid. Lätist sai 1. jaanuaril euroala 18. liikmesriik. Läti üleminek eurole toimus tõrgeteta ja edukalt ning seda jälgiti korrapäraste ajavahemike järel komisjoni Eurobaromeetri kiiruuringutes kuni paralleelkäibe lõpuni 14. jaanuaril. Sel kuupäeval toimus igast 10 sularahamaksest kauplustes rohkem kui 9 ainult eurodes. See eurole ülemineku hoog jätkus, kui nõukogu võttis vastu vajaliku otsuse, et Leedu saaks võtta euro käibele 1. jaanuarist 2015, ⁽⁷⁾ saades nõnda euroala 19. liikmesriigiks. Nõukogu kehtestas Leedu liti alaliseks vahetuskursiks euro suhtes 3,45280. See vastas liti kehtivale keskkursile ELi vahetuskursimehhanismis. Sellele 23. juulil 2014 tehtud otsusele eelnes ülekaalukas toetus Euroopa Parlamendilt 16. juulil ja Euroopa Ülemkogult selle 26. ja 27. juuni kohtumisel, lähtudes komisjoni ja EKP soovitudest.

Leedu rahandusminister Rimantas Šadžius sündmusel, millega tähistati Leedu liitumist euroalaga 1. jaanuaril 2015. Brüssel (Belgia), 23. juuli.

---

338 miljonit eurooplast ühendav euroala – üheskoos ja euroga tugevamad

Rohkem kui 10 aastat pärast euro pangatähtede ja müntide kasutuselevõttu on eurosüsteem alustanud europangatähtede teise seeria (ehk nn Europe-seeria) emiteerimist. Sellel seerial on hologrammil ja vesimärgil kujutatud Europet – tegelast kreeka mütoloogiast, kelle järgi meie maailmajagu on endale nime saanud.

Uus kümneeurone pangatäht tuli käibele 23. septembril. See on teise seeria teine pangatäht: esimesena lasti välja uus viieeurone. EKP astus samme, et toetada pangatähtede käitlemise masinate kohandamist, tehes uue kümneurose pangatähe majandusharule kättesaadavaks tükk aega enne selle väljalaskmist ja tihendades koostööd kõikide asjaomaste sidusrühmadega. See aitas võtta uue pangatähe kasutusele ilma tõrgeteta.

Lisateavet selle kohta, kuidas kaitstakse eurot võltsimise eest, ⁽⁸⁾ leiab 4. peatükist.

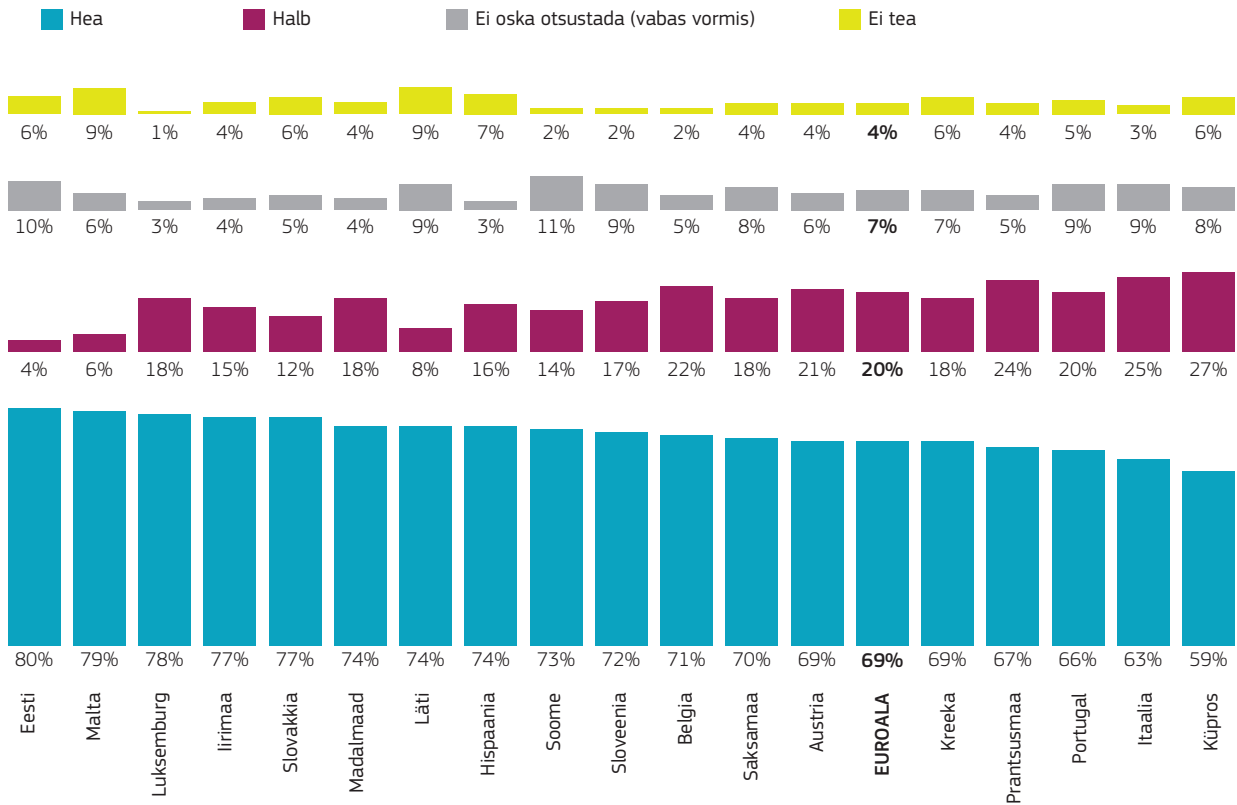

Eurobaromeetri uuringu tulemused: euroala liikmesriigid oktoobris

Suur enamik vastajaid üle kogu euroala – ligikaudu 69% – leiab, et euro on ELi jaoks hea. Ehkki kõikides riikides on selle väitega nõus enamik vastajaid, on euroala liikmesriikide vahel siiski olulisi erinevusi.

AVALIK ARVAMUS EURO KOHTA

Suhtumine eurosse: euroala riikide inimeste vastused küsimusele: „Üldiselt rääkides, kas Teie arvates on euro kasutamine ELi jaoks hea või halb?”

Finantsabi programmide üksikasjad

Euroopa finantsabi mehhanismidest antakse toetust raskustes olevatele ELi liikmesriikidele ning säilitatakse nõnda ELi ja euroala finantsstabiilsust. Finantsabi on seotud makromajanduslike tingimustega. Algatatud ja täidetavad kohandamisprogrammid on asjaomastele liikmesriikidele andnud olulist kasu stabiilsuse, majanduskasvu ja struktuurireformide näol, mis on toonud kaasa parema konkurentsivõime ning (nende puhul, kes on edukalt programmist väljunud) tavapärase laenuandmistingimuste taastamise kapitaliturgudel.

Kreeka

Alates maist 2010 on euroala liikmesriigid ja rahvusvaheline valuutafond (IMF) andnud Kreekale majanduse kohandamise programmi kaudu finantstoetust, pidades silmas riigi rahastamistingimuste järsku halvenemist.

Selle eesmärk on toetada Kreeka valitsuse jõupingutusi eelarve jätkusuutlikkuse taastamisel ja struktuurireformide rakendamisel, et parandada majanduse konkurentsivõimet ning panna niiviisi alus jätkusuutlikule majanduskasvule ja töökohtade loomisele.

Iga väljamakse, mis Kreekale neist rahastamisvahenditest tehakse, peab heaks kiitma vastavalt kas eurorühm ja Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) juhatus või IMFi juhatus. Enne seda otsust viivad komisjoni, EKP ja IMFi töötajad läbi ühised kontrollkäigud Kreekasse, et jälgida programmi tingimuste täitmist. Aastal 2014 tehti EFSFist ja IMFist finantstoetuse programmi viies osamakse kokku 9,9 miljardi euro ulatuses, mis maksti välja mitmes osas ajavahemikus juulist augustini. Pärast seda, kui eurorühm oli 8. detsembril väljendanud oma poolehoidu, taotles Kreeka 9. detsembril ametlikult programmi kahekuist tehnilist pikendamist ning palus ESMilt pärast programmi lõppu täiendavate tingimustega seotud krediidiini. Eurorühm väljendas heameelt hiljutiste positiivsete arengute üle Kreeka majanduses ja Kreeka ametivõimude edusammude üle seni lahendamata küsimuste lahendamisel, et viia lõpule viies läbi-vaatamine.

KOHANDUSPROGRAMMIDE ALUSEL KREEKALE TEHTUD VÄLJAMAKSED (MILJARDIT EUROT)

Toimunud väljamaksed						
1. programm		Euroalasse kuuluvad liikmesriigid		IMF	Kokku	
1. väljamakse		18. mai 2010	14,5	12. mai 2010	5,5	20,0
2. väljamakse		13. september 2010	6,5	14. september 2010	2,5	9,0
3. väljamakse		19. jaanuar 2011	6,5	21. detsember 2010	2,5	9,0
4. väljamakse		16. märts 2011	10,9	16. märts 2011	4,1	15,0
5. väljamakse		15. juuli 2011	8,7	13. juuli 2011	3,3	12,0
6. väljamakse		14. detsember 2011	5,8	7. detsember 2011	2,2	8,0
1. programm – väljamaksed kokku			52,9		20,1	73,0
2. programm		EFSF ⁽¹⁾		IMF	Kokku	
1. väljamakse	1. osamakse ⁽²⁾	12. märts, 10. aprill ja 25. aprill 2012	29,7	19. märts 2012	1,649	
	2. osamakse ⁽³⁾	12. märts, 10. aprill ja 25. aprill 2012	4,9			
	3. osamakse	19. märts 2012	5,9			
	4. osamakse	10. aprill 2012	3,3			
	5. osamakse ⁽⁴⁾	19. aprill 2012	25,0			
	6. osamakse	10. mai 2012	4,2			
	7. osamakse	28. juuni 2012	1,0			
	Kokku		74,0			
2. väljamakse	1. osamakse ⁽⁵⁾	17. ja 19. detsember 2012	34,3	16. jaanuar 2013	3,24	
	2. osamakse	31. jaanuar 2013	2,0			
	3. osamakse	28. veebruar 2013	2,8			
	4. osamakse	3. mai 2013	2,8			
	5. osamakse ⁽⁶⁾	31. mai 2013	7,2			
	Kokku		49,1			
3. väljamakse	1. osamakse	17. mai 2013	4,2	6. juuni 2013	1,73	
	2. osamakse	25. juuni 2013	3,3			
	Kokku		7,5			
4. väljamakse	1. osamakse	31. juuli 2013	2,5	2. august 2013	1,71	
	2. osamakse	18. detsember 2013	0,5			
	Kokku		3,0			
5. väljamakse	1. osamakse	28. aprill 2014	6,3	5. juuni 2014	3,41	
	2. osamakse	9. juuli 2014	1,0			
	3. osamakse	14. august 2014	1,0			
	Kokku		8,3			
2. programm – väljamaksed kokku kuni 2014. aasta novembrini			141,9		11,74	153,6
1. ja 2. programm – väljamaksed kokku kuni 2014. aasta novembrini			194,8		31,8	226,6

Kuna mõned arvud on ümardatud, ei pruugi kogusummad vastata täpselt tulpades ja ridades esitatud arvude summadele.

⁽¹⁾ See tabel ei sisalda 35 miljardi euro ulatuses EFSFi võlakirjasid, mis anti EKP-le üle 7. märtsil 2012 tagatiseks, et EKP jätkaks reitinguga „kohustusi osaliselt täitmata jättev” Kreeka riigivõlakirjade aktsepteerimist rahapoliitilistes rahastamistingutes. EKP laskis EFSFi võlakirjad välja 25. juulil 2012.

⁽²⁾ Erasektori osaluse lisapeibutis, EFSFi võlakirjad.

⁽³⁾ Erasektori osaluse kogunenud intress, EFSFi võlakirjad.

⁽⁴⁾ Pankade rekapitalizeerimine, EFSFi võlakirjad.

⁽⁵⁾ Sealhulgas pankade rekapitalizeerimine.

⁽⁶⁾ Pankade rekapitalizeerimine, EFSFi võlakirjad.

Portugal

Juunis lõpetas Portugal plaanikohaselt ja edukalt oma kolmeaastase majanduse kohandamise programmi, vajamata eelnevalt kokkulepitud ennetavat krediidilimiiti. Programmi hulka kuulus kaugeleulatuva reformikava rakendamine ning programm aitas pöörata majanduse kasvule ja taastada investorite usalduse riigi vastu. Portugali valitsus otsustas väljuda programmist, ilma et tervet abisummat oleks välja makstud, loobudes ELi/IMFi laenu viimasest osamaksest.

Komisjoni, EKP ja IMFi töötajate kontrollkäik majanduse kohandamise programmi (lõpetamata) 12. ehk viimase läbivaatamise raames lõppes maikuus. Viimasel kontrollkäigul tehtud üldine järeldus oli, et äärmiselt rasketes oludes on programmi rakendamine viimase kolme aasta jooksul olnud üldjoontes edukas, märkimisväärselt on parandatud riigi rahanduse olukorda, finantssektor on stabiliseeritud ja majandus on viidud elavnemise teele.

Kolme eelnenud aasta jooksul jõudis Portugali väliskaubanduse jooksevkonto suurest puudujäägist ülejääki, eelarvepuudujääki vähendati rohkem kui poole võrra ja juurdepääs riigivõlaturgudele paranes oluliselt. Lisaks toimus Portugalis mõõdukas majanduse elavnemine, mille aluseks oli paranenud konkurentsivõime, finantsstabiilsus ja usaldusväärsem riigi rahandus ning vähenev töötus.

Praegu käib Portugalis programmijärgne järelevalve, kuni vähemalt 75% saadud finantsabist on tagasi makstud. Programmijärgse järelevalve lõppeesmärk on mõõta Portugali võimet maksta tagasi oma seni tasumata laenud Euroopa finantsstabiilsusmehhanismile (EFSM) ja EFSFile. Programmijärgse järelevalve raames teeb komisjon koostöös EKPga korrapäraselt kontrollkäike kõnealusesse liikmesriiki, et analüüsida majanduslikku, eelarvealast ja finantsarengut, ning koostab kord poolaastas hinnanguid, milles võidakse vajaduse korral soovitada täiendavaid meetmeid.

PORTUGALILE TEHTUD VÄLJAMAKSED (MILJARDIT EUROT)

Programmi läbivaatamine	Kuupäev	Väljamakse (üldine)	EFSM (miljardit eurot)	EFSF (miljardit eurot)	IMF (miljardit eurot)	Kokku	Ligikaudne väljamaksmise kuupäev
Heakskiitmine	Q2 2011	1	6,5	5,9	6,3	18,7	Juuni 2011
1.	Q3 2011	2	7,6	–	4,0	11,6	September 2011
2.	Q4 2011	3	1,5	3,7	2,9	8,1	Detsember 2011
3.	Q1 2012	4	4,5	5,2	5,2	14,9	Aprill 2012
4.	Q2 2012	5	–	2,6	1,5	4,1	Juuli 2012
5.	Q3 2012	6	2,0	0,8	1,5	4,3	Oktoober 2012
6.	Q4 2012	7	–	0,8	0,8	1,6	Jaanuar 2013
7.	Q1 2013	8	–	2,1	0,7	2,8	Aprill 2013
8.	Q2 2013	9	–	1,8	1,0	2,8	November 2013
9.	Q3 2013	10	–	1,9	0,9	2,8	Veebruar 2014
10.	Q4 2013	11	–	1,2	0,9	2,5	Aprill 2014
11.	Q1 2014	12	0,4	–	–	–	November 2014
12.	Q2 2014	–	1,7 (Tühistatud)	–	0,9 (Tühistatud)	2,6 (Tühistatud)	–
Kokku			24,3	26	26,6	76,9	

Kuna mõned arvud on ümardatud, ei pruugi kogusummad vastata täpselt tulpades ja ridades esitatud arvude summadele.

Küpros

Küprose poolt juunis 2012 esitatud taotluse põhjal leppisid komisjon, EKP ja IMF aprillis 2013 Küprose ametivõimudega kokku majanduse kohandamise programmis. Programm on ette nähtud aastateks 2013–2016. Finantspakett on kuni 10 miljardit eurot, millest ESM annab kuni 9 miljardit ja IMF peaks panustama ligikaudu 1 miljardi.

Pärast neljandat Küprose edusammude läbivaatamist on programmi täitmine kulgenud plaanipäraselt, vaatamata suurtele probleemidele, mis on veel lahendamata. 2014. aasta esimese kvartali eelarvetulemused ületasid prognoose märkimisväärse varuga, mis näitab prognoositust paremat tulude laekumist ja konservatiivsust eelarve täitmisel. Edusamme on tehtud ühistupankadena tegutsevate krediitiasutuste sektori rekapiitalseerimisel ja konsolideerimisel ning pangad on oma restruktureerimisplaanidega edasi liikunud. See on võimaldanud oluliselt leevendada siseriiklike maksete piiranguid kooskõlas valitsuse tegevuskavaga. Ametivõimud on ühtlasi astunud samme oma kaugeleulatuva struktuurireformide kava rakendamiseks.

Viimane kontrollkäik 2014. aastal oli juulis toimunud viienda läbivaatamisega seotud kontrollkäik. Selle kontrollkäigu järelustega jäädi oluliselt hiljaks, sest hilines sundvõõrandamisest vastuvõtmine. Pärast seda, kui tühistati rida seaduseelnõusid, mis oleks muutnud uue sundvõõrandamisest toimetuks, viidi läbivaatamisega seotud kontrollkäik lõpule ja detsembri keskel maksti ESMist välja 350 miljonit eurot.

KÜPROSELE TEHTUD VÄLJAMAKSED (MILJARDIT EUROT)

Läbivaatamine	Kuupäev ⁽¹⁾	ESM	IMF	Kokku
– ⁽²⁾	–	2,0	0,1	2,1
– ⁽²⁾	–	1,0	–	1,0
1.	Q4 2013	1,5	0,1	1,6
1.	Q1 2014	0,1	0,1	0,2
1.	Q2 2014	0,2	0,1	0,2
1.	Q3 2014	0,6	0,1	0,7
5. ⁽³⁾	Q1 2015	0,4	0,1	0,4
6.	Q2 2015	–	–	–
6.	Q3 2015	–	–	–
6.	Q4 2015	–	–	–
6.	Q1 2016	–	–	–
6.	Q2 2016	–	–	–
Väljamaksed kokku		5,7	0,5	6,2

Kuna mõned arvud on ümardatud, ei pruugi kogusummad vastata täpselt tulpades ja ridades esitatud arvude summadele.

⁽¹⁾ Viitab perioodile, mida eelrahastati avaliku sektori rahalistest vahenditest.

⁽²⁾ Esimesed kaks väljamakset toimusid programmi käivitamisel, enne läbivaatamisi.

⁽³⁾ 5. läbivaatamisega seotud ESMi väljamakse toimus 2014. aasta detsembris, kuid IMFi väljamakse lükati edasi.

Hispaania

Hispaania finantssektori programm jõudis ametlikult eduka lõpuni jaanuari lõpul pärast 18 kuud kestnud rakendamist.

Programm saavutas mõlemad eesmärgid: parandada ja reformida Hispaania finantssektor, aidates seeläbi luua tugeva aluse majanduse elavnemisele.

Hispaania finantsturud on stabiliseerunud, pangad on suurendanud oma likviidsust ja nende solventsuspositsioon on endiselt hea, hoiused kasvavad, juurdepääs rahastamisturgudele on paranemas ning pankade restruktureerimine käimas. Pealegi on pangandussektori juhtimis-, regulatiiv- ja järelevalveraamistikku oluliselt tugevdatud, tagamaks, et ei korduks enam kriisini viinud vastutustundetutegevust.

Sellele vaatamata on Hispaania ees raskeid katsumusi. Struktuurireformid, eelarve konsolideerimine ja pingutused ikka veel väga kõrge töötuse määra vähendamiseks peavad jätkuma.

Hiljutised majandus- ja finantssuundumused kinnitavad viimase kahe aasta jooksul toimunud positiivset arengut stabiliseerumise suunas. Siiski on tähtis olla jätkuvalt valvel, sest üldine majanduslik olukord on endistiivi ebakindel ning kriisieelsest perioodist pärinev suur tasakaalustamatus ja sellega seotud poliitikaprobleemid töajuturul ja ka väljaspool seda on endiselt tugevalt tuntavad. Reformikava täielik, õigeaegne ja tulemuslik rakendamine ja selle tugevdamine, kus vaja, on ülima tähtsusega; selleks on sageli vaja erinevate valitsustasandite ühist tegutsemist ning reformi tulemuste tähelepanelikku jälgimist.

Pärast programmist väljumist jätkub Hispaania majanduse ja finantssektori seire programmijärgse järelevalve kontekstis.

Vastuseks juunis 2012 esitatud taotlusele sai Hispaania EFSFi kaudu euroala liikmesriikidelt finantsabi 41,3 miljardi euro ulatuses. Seejärel võttis abiandmise üle ESM.

Iirimaa

2011. aastast kuni 2013. aasta lõpuni andsid EL ja IMF Iirimaaale finantsabi. Detsembris 2013 viis Iirimaa finantsabi programmi edukalt lõpule, olles sisuliselt täitnud valdava enamiku programmis ette nähtud poliitilistest tingimustest ning taastanud investorite usalduse riigi ja pankade vastu.

Praegu käib Iirimaaal programmijärgne järelevalve, kuni vähemalt 75% saadud finantsabist on tagasi makstud.

Üldkokkuvõttes on Iirimaa olukord ELi ja IMFi toetatud programmi lõpuleviimisest saadik pidevalt paranenud, kuid siiski on veel jäänud olulisi lahendamata küsimusi. Tingimustes, kus riigivõlakirjade tootlus on üldiselt langenud, on erainvestorite nõudlus Iirimaa varade järele suur ja ametivõimud on taastamas tavapäraseid turult laenuaamamise tingimusi. Majanduse elavnemine ja nominaalse eelarvepuudujäägi vähenemine jätkuvad, struktuurireformide ja finantssektori reformidega liigutakse edasi. Sellele vaatamata aeglustab majanduse elavnemist, eriti eratarbimist, avaliku ja erasektori kõrge võlatase.

Rumeenia ennetav maksebilansiprogramm

Ennetav maksebilansiprogramm kestab 24 kuud (kuni 2015. aasta septembri lõpuni) ja koosneb ennetavast abist Euroopa Liidult kuni 2 miljardi euro ulatuses ning IMFilt kuni 1,75 miljardi SDR⁽⁹⁾ (ligikaudu 2 miljardi euro) ulatuses, mida toetab uus tugilaen. Peale selle toetab Maailmapank jätkuvalt Rumeenia majandust.

Komisjoni ja IMFi töötajad käisid Rumeenias juunis, et arutada ELi Rumeenia ennetava maksebilansiprogrammi esimest läbivaatamist ja IMFi tugilaenu kolmandat läbivaatamist. Uus kontrollkäik on kavandatud 2015. aasta alguseks. Vahepeal käis Rumeenia ministrite tasandi delegatsioon septembris Brüsselis, et arutada poliitika rakendamise seisu programmi olulisemates valdkondades ja valitsuse plaane seoses septembri lõpus vastu võetud 2014. aasta eelarve teise parandusega. Peale selle käisid komisjoni ja IMFi töötajad Rumeenias arutamas 2015. aasta eelarvega seotud tehnilisi küsimusi. Rumeenia majanduse elavnemine jätkub ja majandus kasvab 2014. aastal eeldatavalt 2,6%. Eelarve tasakaalustamatust on vähendatud ning jooksevkonto puudujääk on püsinud madal, kuid endiselt on rida struktuurseid probleeme, mis võivad pärssida tootlikkust ja majanduskasvu.

Tugev finantsraamistik Euroopa ja pangandusliit euroala jaoks

Pangandusliidu esimese samba käivitamine viib majandus- ja rahaliidu uude etappi

4. novembril 2014 asus EKP täitma euroala pangandussüsteemi järelevalve ülesannet. Nüüd teostab EKP otsejärelevalvet 120 olulise panga üle ja on ühtse järelevalvemehhanismi kaudu kaudselt vastutav umbes 3500 väiksema krediitiasutuse või investimisühingu eest.

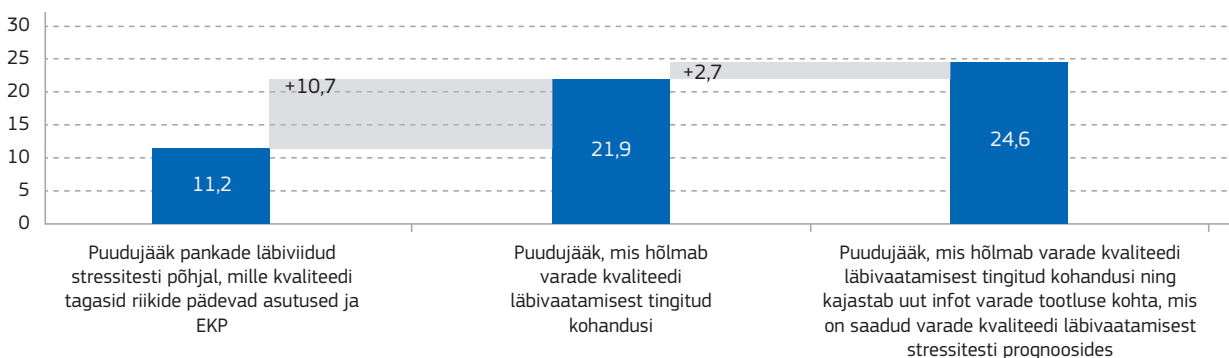
Igapäevane järelevalve hõlmab üldist suhtlust pankadega ja pidevat järelevalvet nende tegevuse üle. EKP ülesandeks on ka pankade tegevuslubade andmine ja ära võtmine ning oluliste osaluste omandamise heakskiitmine. Sõltuvalt panga riskiprofiili hinnangust võib EKP kehtestada ka mitmesuguseid järelevalvemeetmeid. EKP pangandusjärelevalve käigus analüüsitakse finantssektori kui terviku riske ja nõrku kohti.

EKP pangandusjärelevalve ülesannete väljatöötamist peetakse suurimaks hüppeks edasi Euroopa finantsintegratsioonis alates ühisraha kasutuselevõtust 1999. aastal. Selle eesmärk on katkestada finants sidemed liikmesriikide ja nende pankade vahel, luua järelevalvekultuur, mis keskenduks pigem üleeuroopalistele, mitte riigi huvidele, ning edendada ühtset turgu, vähendades finantsüsteemi killustatust, mille on toonud kaasa 2007.-2008. aasta ülemaailmne finantskriis.

Enne ühtse järelevalvemehhanismi käivitamist viisid EKP ja liikmesriikide pädevad asutused läbi põhjaliku hindamise euroala 130 suurima panga kohta, mis kokku esindavad 22 triljonit eurot ehk 82% kõikidest pankade varadest. Selle enneolematu pankade „tervisekontrolli” eesmärk oli teha kindlaks pangandussüsteemi nõrgad kohad ja kohustada pankasid neid parandama, suurendada pankade seisundi läbipaistvust ning taastada seeläbi usaldus pangandussüsteemi vastu. Sel ettevõtmisel oli kaks elementi: varade kvaliteedi kontroll, mida juhtis EKP, ja stressitest, mis viidi läbi ELi kui terviku kohta koos Euroopa Pangandusjärelevalvega (EBA).

KAPITALIVAJADUS PÄRAST EKP LÄBIVIIDUD „TERVISEKONTROLLI”

Puudujääk (miljardit eurot)

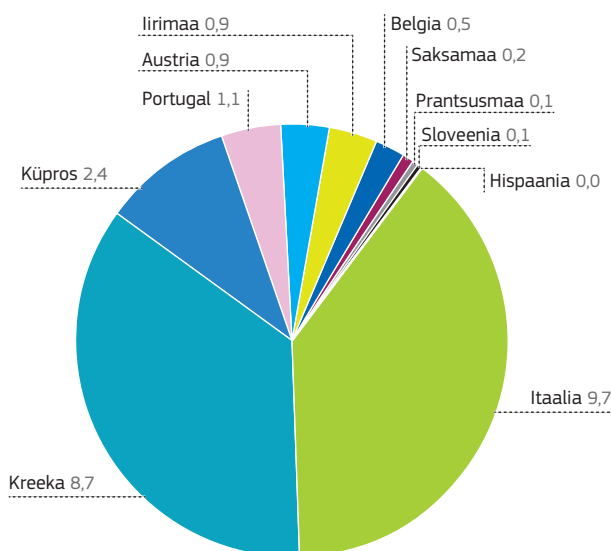
Põhjalikul hindamisel osales rohkem kui 6000 eksperti 19 riigist. Nad uurisid 800 üksikportfelli, analüüsisid üksikasjalikult rohkem kui 119 000 võlgnikku ning hindasid 170 000 tagatist ja rohkem kui 5000 väärtpaberit.

Osalevate pankade poolt algselt esitatud teabe kontrollisid üksipulgi üle Euroopa Keskpanka ja liikmesriikide järelevalveasutuste eksperdid, keda toetasid välisnõustajad. Pärast dialoogi pankadega kiitsid EKP järelevalvenõukogu (mis moodustati 2014. aasta alguses) ja EKP nõukogu hindamise tulemused heaks.

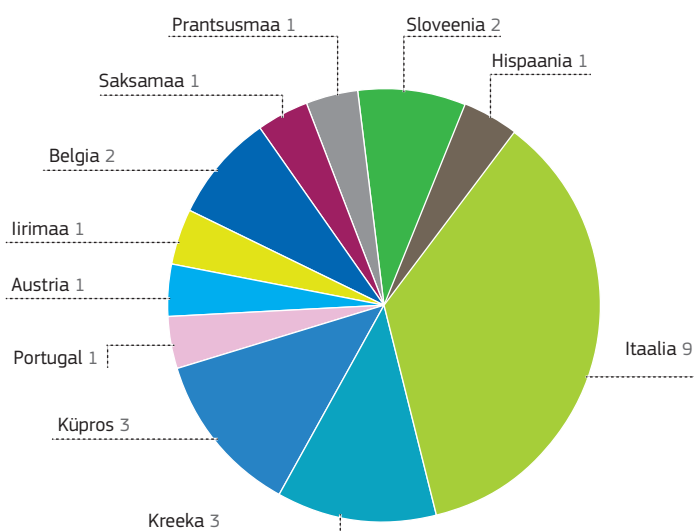
Põhjaliku hindamise käigus tehti 25 osalevas pangas kindlaks ligikaudu 25 miljardi euro suurune kapitali puudujääk. Veel 37 miljardi euro väärtuses pankade varasid tuli korrigeerida, kuid need ei tekitanud kapitali puudujääki, sest asjaomastel pankadel oli piisav kapitalipuhver.

KAPITALI PUUDUJÄÄGI PÕHJALIK ANALÜÜS OSALEVATE PANKADE ASUKOHARIIKIDE KAUPA

PUUDUJÄÄGI SUMMA KAUPA (MILJARDIT EUROT)

PUUDUJÄÄGIGA PANKADE KAUPA

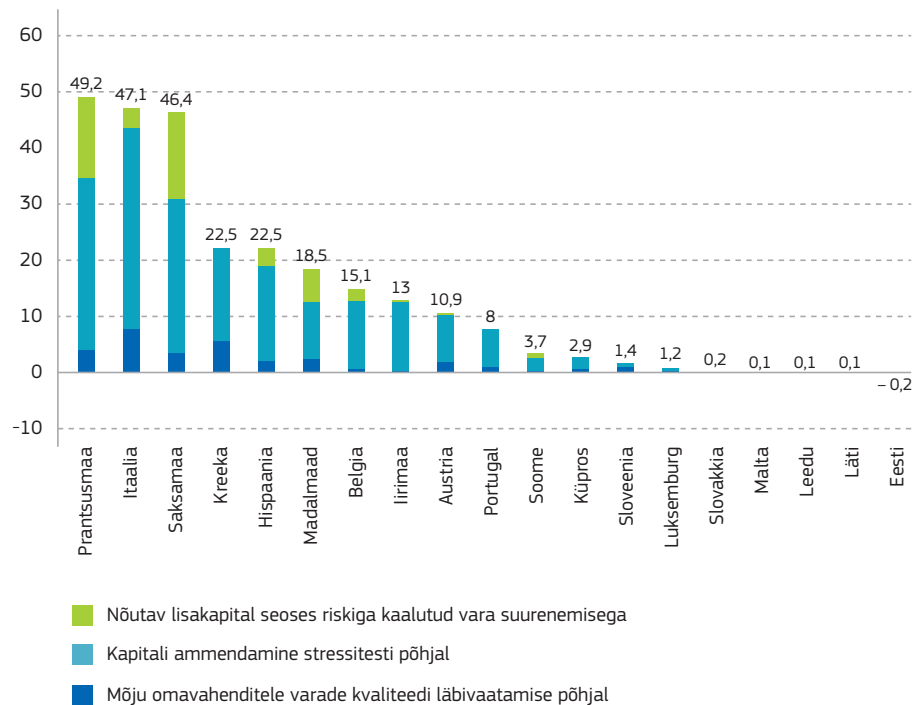

Mõned hindamisel osalenud pangad olid juba 2013. aastal oma esimese taseme põhiomavahendite suhtarvu parandanud; teised olid 2014. aasta jooksul kaasanud uut kapitali või tugevdanud oma kapitalibaasi. 25 pangast, millel põhjaliku hindamise käigus leiti kapitali puudujääk, oli 12 panka juba kaasanud ligikaudu 15 miljardi euro väärtuses uut kapitali. Ülejäänud kapitalipuudujääk, mis on ligikaudu 10 miljardit eurot, tuleb kõrvaldada 2015. aasta esimeses pooles. Alates juulist 2013 on juba üksnes 30 suurimat osalevat panka tugevdanud oma bilanssi ligikaudu 200 miljardi euroga, sealhulgas kaasanud kapitali umbes 60 miljardi euro ulatuses.

Põhjalik hindamine oli oluline verstepost teel pangandusliidu poole. Kontrollides varade kvaliteeti, leiti märkimisväärne kogus täiendavaid viivisnõudeid, mis koosnesid peamiselt hilenud tagasimaksmise riskiga laenudest. Viivisnõuete maht kasvas 135,9 miljardi euro võrra, ulatudes kokku 879 miljardi euroni. Tagatised, näiteks kinnisvara, masinad ja laevad, hinnati ümber ning riskieraldisi tuli suurendada.

STRESSITESTIDE MÕJU

Mõju omavahenditele (miljardit eurot)

Stressitest, mis toimus koos varade kvaliteedi ülevaatamisega, viidi läbi koostöös EBAGA. Osalevate pankade puhul vaadati kahte stsenaariumi: põhistsenaariumi, milles võeti arvesse komisjoni majanduskasvu prognoose, ja negatiivset stsenaariumi, milles eeldati, et väline šokk põhjustab euroalal tõsise majanduskriisi, kus majandusaktiivsus väheneb kolm aastat järjest, sealhulgas ainuüksi esimese kahe aasta jooksul ligikaudu 5%.

Negatiivse stsenaariumi kohaselt kaotaksid pangad osa oma tulust ja kannaksid viivislaenude tõttu suuri kahjusid. Kuigi osalevate pankade kapitaliseerimine suureneks põhistsenaariumi korral pisut, kahaneks see negatiivse stsenaariumi korral kolme protsendipunkti võrra 11,4%-lt 8,4%-le esimese taseme põhiomavahenditest. Pangad olid stressitesti negatiivse stsenaariumi alusel kohustatud hoidma esimese taseme põhiomavahendite suhtarvu vähemalt tasemel 5,5%, põhistsenaariumi korral oli esimese taseme põhiomavahendite suhtarvu miinimumtasemeks 8%.

Finantssektori tugevdamine

Lisaks EKP uuele rollile pangandusjärelevalve teostajana on komisjon teinud rea algatusi, et luua ühtse turu jaoks turvalisem ja usaldusväärsem finantssektor. Need algatused, mille hulka kuuluvad pankade jaoks rangemad usaldatavusnõuded, hoisutajate parem kaitse ja raskustes olevate pankade tegevuse juhtimise eeskirjad, moodustavad Euroopa Liidu 28 liikmesriigis kõikide finantssektoris tegutsejate jaoks ühtse eeskirjade kogumiku. Ühtne eeskirjade kogumik on alus, millele pangandusliit tugineb.

Finants- ja majanduskriisi arenedes sai selgeks, et riigid, kes kasutavad ühisrahana eurot ja on seega veelgi enam üksteisest sõltuvad, vajavad veelgi tihedamalt lõimitud pangandussüsteemi. Seepärast leppisid ELi institutsioonid pangandusliidu loomist käsitleva komisjoni tegevuskava⁽¹⁰⁾ põhjal kokku kehtestada pankade jaoks ühtne järelevalvemehhanism ja ühtne kriisilahenduskord. Pangandusliitu kuuluvad euroala riigid. Samuti võivad sellega ühineda euroalasse mittekuuluvad riigid. 2014. aastal hakkas ühtne järelevalvemehhanism täielikult toimima ja EKPst sai selle järelevalveasutus.

Ühtne kriisilahenduskord

Ühtne kriisilahenduskord täiendab ühtset järelevalvemehhanismi ning tagab, et kui pank, mille suhtes kohaldatakse ühtset järelevalvemehhanismi, satub vaatamata tugevamale järelevalvele tõsisesse raskustesse, saab selle kriisilahendust tõhusalt juhtida minimaalsete kuludega maksumaksjatele ja reaalmajandusele. Ühtset kriisilahenduskorda hakatakse rakendada kõigi pankade suhtes euroalal ja teistes liikmesriikides, kes soovivad pangandusliidus osaleda.

Pädevuse jaotus ühtse kriisilahendusnõukogu ja liikmesriikide kriisilahendusasutuste vahel järgib üldjoontes järelevalvevolituste jaotust EKP ja liikmesriikide järelevalveasutuste vahel ühtse järelevalvemehhanismi raames. Otsus algatada raskustes panga suhtes kriisilahendus saab enamikul juhtudel alguse sellest, et EKP teatab kriisilahendusnõukogule, komisjonile ja asjaomastele liikmesriikide kriisilahendusasutustele, et teatav pank on jäämas maksejõuetuks. Seejärel rakendavad liikmesriikide kriisilahendusasutused kriisilahenduskava, järgides õigusaktidega ettenähtud protsessi ning toimides vastavalt siseriiklikule õigusele, sealhulgas asjakohastele õigusnormidele, millega võetakse üle pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv⁽¹¹⁾.

Ühtse kriisilahenduskorra määrus võeti vastu 15. juulil ja see jõustus 19. augustil. Ühtset kriisilahenduskorda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2016; ühtse kriisilahendusnõukogu volitusi kriisilahenduse planeerimise alal kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2015.

Ühised finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse vahendid: pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv

Pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv on ühtne eeskirjade kogumik pankade ja suurte investeerimisühingute kriisilahenduseks kõikides ELi liikmesriikides. Sellega ühtlustatakse ja uuendatakse pangakriiside lahendamise vahendeid kogu ELis. Pangad peavad finantsraskustest ülesaamiseks ette valmistama finantsseisundi taastamise kavad, samas kui ametiasutused koostavad plaanid, kuidas lahendada maksejõuetuks muutunud pankade kriis nii, et säiliks nende kõige olulisemad funktsioonid ja et maksumaksjad ei peaks neid päästma. Ametiasutustele antakse teatavad volitused sekkuda pankade tegevusse, et vältida nende maksejõuetust. Kui pangad on siiski muutumas maksejõuetuks, on ametiasutustel ulatuslikud volitused ja vahendid nende restruktureerimiseks ning kahjude jaotamiseks aktsionäride ja võlausaldajate vahel, järgides selgepiirilist normistikku.

Õigusaktidega moodustatakse liikmesriikide kriisilahendusfondid, mis euroala liikmesriikide puhul asendatakse alates 2016. aastast ühtse kriisilahendusfondiga. Nähakse ette täpne kord, kuidas pangagrupi päritoluriigi ja asukohariigi järelevalveasutused peavad tegema koostööd kõigis piiriülese kriisilahenduse etappides, alates kriisilahenduse planeerimisest kuni kriisilahenduse endani, kusjuures EBA-l on selles oluline koordineerija ning erimeelsuste lahendaja roll.

Hoiuste tagamise skeemide tugevdamine

Hoiuste tagamise skeemide direktiiviga⁽¹²⁾ nähakse ette, et hoiustajatele on pankroti korral jätkuvalt tagatud 100 000 euro suurune kate, mille tagatiseks peab pangandussektor eelnevalt koguma rahalisi vahendeid. Esimest korda pärast hoiuste tagamise skeemide kasutuselevõttu 1994. aastal on direktiivis sätestatud selliste skeemide rahastamise nõuded. Põhimõtteliselt on hoiuste tagamise skeemide eelrahastuse sihttase 0,8% tagatud hoiustest (s.t umbes 55 miljardit eurot), mis tuleb pankadelt koguda 10 aasta jooksul.

Lisaks sellele muutub tagatud summa kättesaamine lihtsamaks ja kiiremaks. Tagasimaksetähtaegu vähendatakse järk-järgult praeguselt 20 tööpäevalt 2024. aastaks 7 tööpäevale.

Uutest eeskirjadest on kasu kõigile ELi kodanikele. Mitte ainult nende hoiused ei ole paremini kaitstud, vaid neil on võimalik ka valida parimate säästutoodete hulgast, mis on mis tahes ELi riigis kättesaadavad, ilma et nad peaksid seejuures muretsema, et nad pole kaitstud. Uues direktiivis on nõutud, et hoiustajatele tuleb anda paremat teavet, tagamaks, et nad oleksid teadlikud sellest, kuidas nende hoiuseid tagatisskeemidega kaitstakse.

ELi majanduse pikaajalist rahastamist käsitleva roheline raamatu järeldused

Majandus- ja finantskriis on mõjutanud finantssektori võimet suunata raha reaalmajandusse, eelkõige pikaajalistesse investeringutesse. Euroopas on reaalamajandust alati rahastanud eelkõige pangad (kaks kolmandikku rahastamisest, võrreldes ühe kolmandikuga Ameerika Ühendriikides). Kuna pangad vähendavad oma finantsvõimendust, on kõikide majandussektorite jaoks saadaval vähem raha: näiteks Kreeka ja Madalmaade VKEdest vähem kui üks kolmandik ning Hispaania ja Itaalia VKEdest ainult umbes pooled said 2013. aastal kogu laenusumma, mida nad taotlesid.

Vaja on tegutseda, et taastada kestlikuks majanduskasvuks ja investeerimiseks vajalikud tingimused. See eeldab osalt ka, et vaja on leida uusi viise, kuidas suunata rahalisi vahendeid pikaajalistesse investeringutesse. Pärast ELi majanduse pikaajalist rahastamist käsitleva roheline raamatu⁽¹³⁾ egiidi all märtsis 2013 toimunud konsultatsioone tegi komisjon 2014. aastal ettepaneku meetmete paketi kohta. Meetmete hulka kuulus teatis majanduse pikaajalise rahastamise kohta,⁽¹⁴⁾ õigusakti ettepanek tööandjapensionifondide uute eeskirjade kohta⁽¹⁵⁾ ja teatis ühisrahastamise kohta⁽¹⁶⁾. Pikaajalise rahastamise teatises tuginetakse konsultatsiooni raames saadud vastustele ja aruteludele rahvusvahelistel foorumitel, nagu G20 ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD). Teatises esitatakse konkreetsed meetmed, mida EL saaks võtta pikaajalise rahastamise edendamiseks.

Uued eeskirjad kohustusliku auditi kvaliteedi parandamiseks kogu ELis

Juunis jõustusid uued eeskirjad kohustusliku auditi kvaliteedi parandamiseks kogu Euroopa Liidus. ELi kohustusliku auditi turu reform on veel üks samm, mis viib lähemale sellele, et taastada investorite usaldus finantsteabe vastu.

Läbivaadatud direktiiv⁽¹⁷⁾ sisaldab meetmeid, millega tugevdada vannutatud audiitorite sõltumatust, muuta auditiaruanne informatiivsemaks ja tugevdada audiitorite järelevalvet kogu liidus. Liikmesriikidel on direktiivi rakendamiseks aega kaks aastat.

Uue määrusega⁽¹⁸⁾ on kehtestatud rangemad nõuded avaliku huvi üksuste, nagu näiteks börsil noteeritud äriühingute, krediitiasutuste ja kindlustusandjate kohustuslikule auditile, et vähendada liiga tihedate tutvussidemete riski vannutatud audiitorite ja nende klientide vahel, soodustada kutsealast skeptitsismi ning piirata huvide konflikte. Määrus saab vahetult kohaldatavaks 2016. aasta keskel, tagamaks, et selleks ajaks, kui seda hakatakse kohaldama, on iga liikmesriik kehtestanud eespool nimetatud direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid.

Uus õigusraamistik finantsinstrumentide turgudele

Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu volinik Jonathan Hill, ametis alates 1. novembrist, pidamas kõnet kõrgetasemelisel konverentsil „Majanduskasvu rahastamine – kapitaliturgude liidu loomine”. Brüssel (Belgia), 6. november.

Juunis avaldati finantsinstrumentide turgude direktiiv⁽¹⁹⁾ ja finantsinstrumentide turgude määrus⁽²⁰⁾. Liikmesriikidel on kaks aastat aega, et uued õigusnormid üle võtta; need muutuvad kohaldatavaks alates jaanuarist 2017. Uue raamistiku eesmärk on muuta finantsturud tõhusamaks, vastupidavamaks ja läbipaistvamaks; selles kehtestatakse turu struktuur, mis sulgeb seaduselüngad; tagatakse, et niivõrd, kui see on asjakohane, toimuks kauplemine alati reguleeritud platvormide kaudu; kehtestatakse välkkauplemise eeskirjad; parandatakse finantsturgude, sealhulgas tuletisinstrumentide turgude läbipaistvust ja järelevalvet ning käsitletakse kauba tuletisinstrumentide turgudel esineva hindade ülemäärase volatiilsuse küsimust.

Uue raamistikuga parandatakse finantsinstrumentidega kauplemise ja kliiringu konkurentsitingimusi. Tuginedes juba kehtivatele eeskirjadele, tugevdab läbivaadatud direktiiv ühtlasi investorite kaitset, kehtestades ranged korralduslikud ja käitumiseõuded ning tugevdades juhtorganite rolli. Uue raamistikuga suurendatakse ka reguleerivate asutuste järelevalvevolitusi ja rolli ning kehtestatakse volitused keelata või piirata teatavate toodete turustamist ja levitamist teatavatel täpselt määratletud asjaoludel. Kehtestatakse ühtlustatud kord, mille kohaselt ELi-väliste riikide firmad saavad juurdepääsu ELi kutsealaturgudele: selle aluseks on komisjoni hinnang ELi-väliste jurisdiktsioonide samaväärsuse kohta.

Uus turukuritarvituste raamistik

Turukuritarvituse määrus⁽²¹⁾ ja turukuritarvituste korral kohaldatavate kriminaalkaristuste direktiiv⁽²²⁾ võeti vastu 2014. aastal. Turukuritarvituse määrus jõustub juulis 2016. Liikmesriikidel on turukuritarvituse direktiivi oma õigusse ülevõtmiseks aega kaks aastat. Uued turukuritarvitusi käsitlevad õigusnormid ajakohastavad ja tugevdavad senist raamistikku, et tagada turu ühtsus ja investorite kaitse, mida pakub olemasolev turukuritarvituste direktiiv, mis tunnustatakse uute õigusnormidega kehtetuks.

Turukuritarvituse määrus tagab, et liidu õigusloome peab sammu turusuundumustega, näiteks uute kauplemisplatvormide, börsivälise kauplemise ja uuenduslike tehnoloogiatega (nt välkkauplemine), tugevdab võitlust turukuritarvituste vastu kaubaturgudel ning nendega seotud tuletisinstrumentide turgudel, keelustab selgesõnaliselt võrdlusindeksitega (nt LIBOR) manipuleerimise, suurendab reguleerivate asutuste volitusi uurimiste läbiviimisel ja haldussanktsioonide määramisel ning tagab ühtse eeskirjade kogumiku, vähendades samas võimaluse korral VKEde halduskoormust.

Kriminaalkaristuste direktiiv täiendab määrust sellega, et kohustab kõiki liikmesriike kriminaliseerima sellised rasked kuriteod nagu siseteabe alusel kauplemise, teabe ebaseadusliku avaldamise ja turuga manipuleerimise, sealhulgas võrdlusindeksitega manipuleerimise, ning kehtestama nende eest tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused. Selleks on direktiivis ette nähtud kriminaalkaristuste tasemed: maksimumkaristuseks siseteabe alusel kauplemise ja turuga manipuleerimise eest on vähemalt neli aastat vanglakaristust, siseteabe ebaseadusliku avaldamise eest vähemalt kaks aastat vanglakaristust.

Äriühingu finants- ja mittefinantsteabe aruandlus

Osana vastutustundliku ettevõtluse paketist vaadati 2013. aastal läbi raamatupidamisdirektiivid, mis olid kehtestatud vastavalt 1978. aastal ja 1983. aastal, ning koondati need ühte õigusakti, et vähendada väikeettevõtete halduskoormust ning viia ELi õigusaktid seeläbi paremini vastavusse finantsaruannete koostajate ja kasutajate praeguste ja tulevaste vajadustega.

Direktiiviga ⁽²³⁾ kehtestatakse ühtlasi suurtele mäetööstuse ja metsandussektori ettevõtjatele uus kohustus anda aru valitsemissektorile tehtavate maksete kohta (vajaduse korral projektipõhiselt). See annab ressursirikastes riikides kodanikuühiskonnale vajalikku teavet, et panna valitsemissektor vastutama sissetulekute eest, mis on saadud loodusvarade eksploateerimisest. Et vältida ELi äriühingute tarbetut halduskoormust, on direktiivile lisatud ELi-väliste riikide vastavate süsteemide samaväärsuse mehhanism, mille kohta komisjon pidas 2014. aasta keskel avalikke konsultatsioone.

Tarbijakaitse finantsteenuste valdkonnas

Investorile esitatav põhiteave

Aprillis kiitis Euroopa Parlament heaks komisjoni 2012. aasta ettepaneku, millega võeti kasutusele investorile esitatava põhiteabe dokument ⁽²⁴⁾ (lihtne dokument, kus investoritele esitatakse selgel ja arusaadaval viisil põhifaktid), mis ei hõlma mitte ainult ühisinvesteeringusskeeme, vaid ka muid pankade ja kindlustusandjate pakutavaid kombineeritud investeeringutooteid.

Põhiteabedokumendi kehtestamine on vastuseks arvukatele probleemidele, mida tuli jaeinvestoritel minevikus ette. Näiteks ühes liikmesriigis leidis tarbijaombudsman hiljuti, et väga kõrges vanuses inimestele müüakse 12-aastaseid allutatud võlakirju. Nendest investeeringutest väljumisega seotud riske ei selgitatud täielikult. Teise näitena ilmnis ühe liikmesriigi tarbijakaitseministeeriumi jaoks tehtud uuringust, et kuni 80% tarbijatest soovib lõpetada pikaajalised investeeringud ennetähtaegselt, mis näitab, et nad tegid investeeringuid, mis ei olnud vastavuses nende investeerimis- või säästmisvajadustega. ELi tasandil ilmnis komisjoni korraldatud kontrollostudest, et kuni 60% investeeringute müügist võiks käsitada ebasobivana või tarbija parimatele huvidele mittevastavana.

Maksekontodirektiiv

Maksekontotasude läbipaistvust ja võrreldavust, maksekonto vahetamist ja põhimaksekontole juurdepääsu käsitlev direktiiv ⁽²⁵⁾ on oluline samm tõeliselt ühtse finantsteenuste jaeturu poole, millest on ELi kodanikele mitmeti kasu. Nähes ette õiguse põhimaksekontole, sõltumata isiku elukohast või varalisest seisundist, kõrvaldatakse takistused, mis on tulnud paljudel inimestel ette piiriüleisel juurdepääsul põhilistele pangateenustele. Samuti parandatakse direktiiviga märkimisväärselt pangakontotasude läbipaistvust ja muudetakse lihtsamaks pangakonto üleviimine ühest pangast teise.

Hüpoteekkrediidi direktiiv

Hüpoteekkrediidi direktiiv ⁽²⁶⁾ võeti vastu 4. veebruaril. Direktiivi eesmärk on luua üleliiduline hüpoteeklaenude turg, kus on tagatud tarbijate kõrge kaitsetase. See kehtib nii tagatud laenude kui ka kodulaenude suhtes. Liikmesriigid peavad direktiivi sätted siseriiklikusse õigusesse üle võtma märtsiks 2016.

Direktiiviga tugevdatakse tarbijakaitset oluliselt ja antakse tarbijale õigus valida endale kõige sobivam hüpoteeklaenu pakkumine. Muutes krediidivõimelisuse hindamise kohustuslikuks, soodustab direktiiv kogu Euroopas vastutustundlikku laenamist. Pike-mas perspektiivis peaks krediidivahendajate tegevuslubade andmise kord suurendama ühtsel turul konkurentsi ja tarbijate valikuvõimalusi.

Maksupoliitika parem koordineerimine

Tõhustatud koostöö finantstehingute maksu alal

2014. aastal jätkati arutelu komisjoni ettepaneku üle kehtestada 11 liikmesriigi vahel tõhustatud koostöö finantstehingute maksu alal ⁽²⁷⁾. Sellele eelnes 2013. aastal nende riikide taotlus kohaldada selles küsimuses tõhustatud koostööd. Osalevad riigid on Belgia, Saksamaa, Eesti, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Austria, Portugal, Sloveenia ja Slovakkia. Lõpliku teksti vastuvõtmiseks on vaja osalevate riikide ühehäälsel nõusolekul, aruteludes võivad aga osaleda kõik liikmesriigid.

Ühendkuningriik esitas Euroopa Kohtule hagi, millega nõuti tõhustatud koostöö lubamise otsuse tühistamist. Kohus jättis 2014. aasta aprilli lõpul selle hagi rahuldamata.

Esialguses ettepanekus esitatud eesmärgid jäävad samaks: ühtlustada osalevates liikmesriikides finantstehingute maksu tunnusjooni, võimaldada finantssektoril anda õiglane ja oluline panus maksutuludesse ning luua täienduseks reguleerivatele ja järelvalvemeetmetele meede, mis ajendab hoiduma tehingutest, mis ei suurenda finantsturgude tõhusust. Komisjoni uue presidendi Jean-Claude Junckeri ⁽²⁸⁾ poliitilistes suunistes toonitatakse vajadust liikuda finantstehingute maksu kehtestamise poole.

Vahendid võitluseks maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastu

G20 on toetanud ülemaailmset automaatse teabevahetuse standardit, et tugevdada kogu maailmas võitlust maksudest kõrvalehoidumise vastu ja suurendada maksude läbipaistvust. Oktoobris Saksamaal Berliinis toimunud OECD üleilmse maksunduse läbipaistvuse ja teabevahetuse foorumi nõupidamisel võtsid 89 jurisdiktsioonipiirkonda, nende hulgas kõik ELi liikmesriigid, endale kohustuse rakendada seda üleilmset standardit; automaatne teabevahetus peab kiirematel rakendajatel hakkama toimuma standardi alusel alates aastast 2017, ülejäänutel alates aastast 2018. Selle uue üleilmse standardi töötas välja OECD, kusjuures EL toetas teda tugevalt ja andis oma panuse.

G20 tippkohtumisel Austraalias Brisbane'is toetasid riikide liidrid OECD maksubaasi õõnestamise ja kasumi ümberpaigutamise algatust, ⁽²⁹⁾ mis tegeleb selliste küsimustega nagu läbipaistvuse tähtsus kahjulike maksutavade vastases võitluses ja internetifirmade poolt veebi teel saadud kasumi maksustamine. Riikide liidrid võtsid kohustuse viia see töö lõpule 2015. aasta lõpuks.

Komisjoni president kutsus üles automaatselt vahetama konkreetsete maksumaksjate kohta tehtud otsuseid. Seda üleskutset toetasid Saksamaa kantsler Angela Merkel, Prantsusmaa president François Hollande, Hispaania peaminister Mariano Rajoy, Itaalia peaminister Matteo Renzi ja Lõuna-Korea president Park Geun-hye. Üleskutse sai veelgi suurema tähelepanu osaliseks lõppkommünikees konkreetsete maksumaksjate kohta tehtud otsuste läbipaistvuse kohta.

Detsembris muudeti halduskoostöö direktiivi, ⁽³⁰⁾ selleks et rakendada ELi piires üleilmse standardi kohane automaatne teabevahetus vastavalt kiiremate rakendajate jaoks ette nähtud ajakavale. Sellele eelnes läbivaadatud hoiusedirektiivi ⁽³¹⁾ vastuvõtmine märtsis, millega laiendati ELi automaatse teabevahetuse eeskirju hoiuseintressidest saadava tulu alal.

Peale selle on komisjon jõudnud juba üsna kaugele läbirääkimistes nende viie Euroopa riigiga, kellega ELil on praegu hoiuseintresside maksustamise lepingud (Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino ja Šveits), et kehtestada ELi liikmesriikide ja nende riikide vahel üleilmse standardi kohaselt automaatne teabevahetus.

Juunis leppis nõukogu kokku, et kaotatakse kontsernide maksustamisega seotud suur lünk maksusüsteemis, muutes selleks ELi maksureegleid, et vältida kontsernide topeltmaksuvabastusi, mis tulenevad hübriidlaenudest – finantsinstrumentidest, millel on nii võla kui ka omakapitali omadused ⁽³²⁾.

Eesmärk on sulgeda õiguslik lünk, mis võimaldab praegu kontsernidel kasutada liikmesriikide maksueeskirjade erisusi, et vältida maksude maksmist teatavat tüüpi kasumilt, mida jaotatakse kontserni sees. Detsembris karmistati eeskirju veelgi kuritarvitustevastase nõudega, millega välistati kunstlike maksuskeemide rakendamine.

ELI VAHENDID VÕITLUSEKS MAKSUPETTUSE JA MAKSUDEST KÕRVALEHOIDUMISE VASTU

	MEEDE/VAHEND	MIDA KOMISJON ON TEINUD	JÄRGMISED SAMMUD
RIIGI TASANDIL	<ul style="list-style-type: none"> > Vähendada varimajandust. > Võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja pettuse vastu. > Parandada maksuhaldust. 	Euroopa poolaasta raames esitas komisjon liikmesriikidele riigipõhised soovitud maksuhalduse kohta.	Liikmesriigid peavad rakendama neile suunatud riigipõhiseid soovitusi. Järgmised riigipõhised soovitusid 2015. aasta juunis.
ELI TASANDIL	ELi direktiiv hoiuste maksustamise kohta.	Komisjon tegi ettepaneku sulgeda õiguslikud lüngad 2008. aastal. Võeti vastu nõukogu poolt 2014. aasta märtsis.	Rakendamisel võetakse arvesse arenguid seoses halduskoostöö direktiiviga.
	Tegevuskava maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastase võitluse tugevdamiseks.	Komisjon esitas ettepaneku 2012. aasta detsembris.	Kestab rakendamine komisjoni ja liikmesriikide poolt.
	Soovitud agressiivse maksuplaneerimise ja hea maksuhaldustava kohta.	Komisjon esitas soovitusid 2012. aastal ja lõi 2013. aasta juunis hea valitsemistava platvormi, et rakendamist jälgida.	Liikmesriigid peavad rakendama. Platvormi töö kestab.
	Rahapesuvastane ja rahaülekandeid käsitlev raamistik.	Komisjon esitas ettepaneku 2013. aasta veebruaris.	Parlament ja nõukogu peavad ettepaneku vastu võtma.
	ELi raamatupidamiseskirjad, sealhulgas riigipõhise aruandluse süsteem.		Vastu võetud – liikmesriigid peavad rakendama.
	Halduskoostöö direktiiv otsese maksustamise valdkonnas.	Ettepanek laiendada automaatset teabevahetust intressidele, dividendidele, muule sissetulekule, 2017. aasta kogutulule ja kontojäägile, lisaks viiele kategooriale, mille kohta alates 2015. aastast teavet vahetatakse – nõukogu saavutas poliitilise kokkuleppe 2014. aasta oktoobris.	Liikmesriigid peavad rakendama.
	ELi hoiuseid käsitlev leping Andorra, Liechtensteini, Monaco, San Marino ja Šveitsiga.	Komisjon palus nõukogult läbirääkimisvolitusi 2011. aastal. Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu andis need 2013. aasta mais.	Komisjoni läbirääkimised viie ELi mitte kuuluva riigiga kestavad; eesmärk oli lõpetada läbirääkimised 2014. aasta lõpuks.
	Automaatne teabevahetus maksuotsuste kohta.	2014. aasta novembri otsus algatada selline teabevahetus liikmesriikide vahel.	Komisjon peab esitama ettepaneku.
	Maksualased riigiabi juhtumid.	Komisjon saatis teabenõuded seitsmele liikmesriigile ja algatas neli uurimist.	Komisjon peab uurimised 2015. aasta jooksul lõpule viima.
	Direktiiv vastastikuse abi kohta maksude sissenõudmisel.		Kehtib alates 2010. aastast.
	Määrus halduskoostöö kohta käibemaksu valdkonnas.		Kehtib alates 2012. aastast.
	Käibemaksuga pöördmaksustamise direktiiv.	Komisjoni 2009. aasta ettepanek, osaliselt vastu võetud aastal 2010.	Kehtib alates 2013. aastast.
	Käibemaksupettusega võitlemiseks ette nähtud kiirreageerimismehhanism.	Komisjoni ettepanek 2012. aasta juulis.	Kehtib alates 2013. aastast.
	Määrus halduskoostöö kohta aktsiisimaksude valdkonnas.	Ettepanek laiendada automaatset teabevahetust liikmesriikide vahel, et toetada teabevahetuse arvutistamist ja luua majandustoimingute lubade andmebaas.	Nõukogu määrus kehtib alates 2012. aastast. Rakendusmäärus ettevõtjate lubade kohta kehtib alates 2013. aastast. Ettevalmistamisel on veel kaks rakendusmäärust.
	MEEDE/VAHEND	JÄRGMISED SAMMUD	
ÜLDISED MEETMED	Automaatne teabevahetus rahvusvahelise standardina.	Vastu võetud 90 jurisdiktsiooni, sealhulgas kõigi liikmesriikide poolt.	
	Abi arenguriikidele.	<ul style="list-style-type: none"> > EL jätkab arenguriikide abistamist tugeva maksuhalduse ülesehitamisel. > Koostöö teiste rahvusvaheliste ja riiklike organisatsioonidega ja partnerriikide osaluse toetamine rahvusvahelistes maksualastes aruteludes ning piirkondlikes maksuhalduse organisatsioonides. > IMFi kahe temaatilise sihtfondi suurim panustaja, neist üks käsitleb maksupoliitikat ja -haldust ning teine loodusvarade haldamist. > Koostöö kolmepoolses algatuses Maailmapanga ja OECDga, et suurendada suutlikkust siirdehindade valdkonnas. 	
	Tegelemine maksuparadiiside ja agressiivse maksuplaneerimisega.	ELi meetmete lõpuleviimine, mida saaks laiendada kasutamiseks OECD maksubaasi kahanemist ja kasumi ümberpaigutamist käsitlevas tegevuskavas (BEPS) aastatel 2014-2015.	

Bürokraatia vähendamine äritegevuses

Veebruaris kinnitas Euroopa Parlament suure hääلteenamusega komisjoni ettepaneku standardse käibedeklaratsiooni kohta ⁽³³⁾. Standardne käibedeklaratsioon on üks komisjoni peamisi ettepanekuid bürokraatia vähendamiseks äritegevuses ja maksu-kuulekuse parandamiseks ELis.

Uus standardne käibedeklaratsioon, millega saaks ELi ettevõtete kulusid kärpida kuni 15 miljardi euro võrra aastas, näeb ettevõtjatele käibedeklaratsioonide esitamisel ette ühtsed nõuded, olenemata sellest, millises liikmesriigis nad seda teevad. Standardse käibedeklaratsiooniga, mis asendab liikmesriikide käibedeklaratsioonid, tagatakse, et ettevõtjatelt nõutakse kogu ELis ühesuguste põhiandmete esitamist sama tähtaja jooksul. Kuna lihtsamaid menetlusi on kergem järgida ja nende täitmist on hõlpsam tagada, peaks ettepanek aitama parandada ka käibemaksueeskirjade täitmist ning suurendama avaliku sektori tulu.

Digitaalmajanduse maksustamine

Mais sai komisjon kätte digitaalmajanduse maksustamise kõrgetasemelise eksperdirühma lõpparuande ⁽³⁴⁾. Sellel sõltumatul eksperdirühmal paluti uurida olulisimaid küsimusi, mis on seotud digitaalmajanduse maksustamisega ELis, ning esitada ideid, kuidas selle valdkonna probleemidele ja võimalustele kõige paremini läheneda.

Ekspertide aruandes käsitletakse maksustamisküsimusi, mis on seotud digitaal-
majandusega selle kõige laiemas tähenduses, nii kaudset (käibemaks) kui ka otsest (ettevõtete) maksustamist ning laiemalt seda, kuidas maksupoliitika võib aidata maksimeerida digitaal-
majanduse pakutavaid võimalusi.

Aruande peamised järeldused on järgmised.

- ▶ Digitaal-
majandus ei nõua eraldi maksustamiskorda. Kehtivaid eeskirju võib olla tarvis kohandada, et reageerida majanduse digiteerimisele.
- ▶ Digiteerimine hõlbustab tuntavalt piiriülest äritegevust. Seepärast on takistuste, sealhulgas maksutõkete kõrvaldamine ühtse turu eest ning soodsama ärikeskkonna loomine neutraalsete, lihtsustatud ja kooskõlastatud maksueeskirjade kaudu tähtsam kui kunagi varem.
- ▶ Eelseisev üleminek digiteenuste sihtliikmesriigipõhisele käibemaksusüsteemile ja lihtsustamine, mida selline väikese kontaktpunkti kasutamine toob endaga ettevõtjatele kaasa, on igati kiiduväärne. Aruandes soovitatakse, et seda võiks tulevikus laiendada kõigile kaupadele ja teenustele (ettevõtja ja tarbija vahelistes tehingutes).
- ▶ Et tagada neutraalsus ja pakkuda ELi ettevõtjatele võrdseid võimalusi, soovitab eksperdirühm kaotada käibemaksuvabastuse ELi-välisest riikidest lähetatud väikesaadetistelt. Seda toetaks ühtne kontaktpunkt ja kiirendatud tolliprotseduur.
- ▶ Ettevõtete maksustamise valdkonnas on kogu maailmas maksustamise vältimise ja agressiivse maksuplaneerimise vastu võitlemises oluline roll G20/OECD maksubaasi õõnestamise ja kasumi ümberpaigutamise projektil. Aruandes soovitatakse tungivalt, et liikmesriigid võtaksid selles asjas ühise seisukoha, et tagada kogu ELi jaoks soodus tulemus.

VIITED

- (¹) Komisjoni teatis. 2014. aasta majanduskasvu analüüs (COM(2013) 800).
- (²) Määrus (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames (ELT L 225, 30.7.2014).
- (³) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_et.htm
- (⁴) Määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013).
- (⁵) Komisjoni aruanne. Häiremehhanismi aruanne 2014 (COM(2013) 790).
- (⁶) Komisjoni teatis. 2015. aasta majanduskasvu analüüs (COM(2014) 902).
- (⁷) Otsus 2014/509/EL euro kasutuselevõtu kohta Leedus 1. jaanuaril 2015 (ELT L 228, 31.7.2014).
- (⁸) Direktiiv 2014/62/EL, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu (ELT L 151, 21.5.2014).
- (⁹) SDR (Special Drawing Right) ehk IMFi arvestusühik on rahvusvaheline reservvara, mille IMF lõi aastal 1969, et täiendada oma liikmesmaade ametlikke reserve. Selle väärtus põhineb neljal olulisemast rahvusvahelisest vääringust koosneval valuutakorvil ja SDRre vahetatakse vabalt kasutatavateks vääringuteks. SDR valuutakorv koosneb eurost, Jaapani jeenist, naelsterlingist ja USA dollarist. SDR väärtus USA dollarites määratakse kindlaks igal päeval ja avaldatakse IMFi veebisaidil. See arvutatakse valuutakorvi kuuluva nelja vääringu konkreetsete koguste (väljendatuna USA dollaris) summana, lähtudes igal keskpäeval Londoni börsil noteeritud vahetuskurssidest.
Vt ka: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.htm>
- (¹⁰) Komisjoni teatis. Tegevuskava pangandusliidu poole liikumiseks (COM(2012) 510).
- (¹¹) Direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik (ELT L 173, 12.6.2014).
- (¹²) Direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014).
- (¹³) Komisjoni roheline raamat Euroopa majanduse pikaajalise rahastamise kohta (COM(2013) 150).
- (¹⁴) Komisjoni teatis. Euroopa majanduse pikaajalise rahastamise kohta (COM(2014) 168).
- (¹⁵) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta (COM(2014) 167).
- (¹⁶) Komisjoni teatis. Ühisrahastamise potentsiaali kasutuselevõtt Euroopa Liidus (COM(2014) 172).
- (¹⁷) Direktiiv 2014/56/EL, millega muudetakse direktiivi 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit (ELT L 158, 27.5.2014).
- (¹⁸) Määrus (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid (ELT L 158, 27.5.2014).
- (¹⁹) Direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 173, 12.6.2014).
- (²⁰) Määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 173, 12.6.2014).
- (²¹) Määrus (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) (ELT L 173, 12.6.2014).
- (²²) Direktiiv 2014/57/EL turukuritarvituse korral kohaldatavate kriminaalkaristuste kohta (turukuritarvituse direktiiv) (ELT L 173, 12.6.2014).
- (²³) Direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta (ELT L 182, 29.6.2013).
- (²⁴) Ettepanek: määrus investeerimistoodete põhiteabe dokumentide kohta (COM(2012) 352).
- (²⁵) Direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.8.2014).
- (²⁶) Direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta (ELT L 60, 28.2.2014).
- (²⁷) Ettepanek: direktiiv, millega rakendatakse tõhustatud koostööd finantsstehingute maksu valdkonnas (COM(2013) 71).
- (²⁸) http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf
- (²⁹) <http://www.oecd.org/tax/beps.htm>
- (³⁰) Direktiiv 2014/107/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas (ELT L 359, 16.12.2014).
- (³¹) Direktiiv 2014/48/EL, millega muudetakse direktiivi 2003/48/EÜ hoiuste intresside maksustamise kohta (ELT L 111, 15.4.2014).
- (³²) Direktiiv 2014/86/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/96/EL eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (ELT L 219, 25.7.2014).
- (³³) Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, standardse käibedeklaratsiooni osas (COM(2013) 721).
- (³⁴) http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/good_governance_matters/digital/report_digital_economy.pdf

FOTODE AUTORIOIGUS

Euroopa Keskpank/Robert Metsch: lk 30
Euroopa Liit: lk-d 38, 39, 41, 56

Majanduse elavdamise, majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamine

2014. aastal loodi finantsalus jõulisemaks taastumiseks. Hakati rakendama mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2014–2020 – Euroopa Liidu mitmeaastast eelarvet, mis hõlmab uusi programme, mille raames rahastatakse Euroopa järgmise seitsme aasta prioriteete. Kuigi tegemist on rohkem suunatud eelarvega ja ELi tasandil loodetakse kaasata väiksemate kulutustega rohkem vahendeid, on selliste tulevikku suunatud valdkondade jaoks nagu teadusuuringud, haridus ja kliimamuutus nähtud ette märkimisväärselt enam kui aastatel 2007–2013 (vastavalt +30%, +40% ja +250%).

Üks suuremaid uuendusi mitmeaastases finantsraamistikus on Euroopa ühendamise rahastu, mis on loodud üleeuroopaliste võrkude jaoks transpordi, energeetika ja telekommunikatsiooni valdkonnas ning mille eelarve aastani 2020 on üle 33 miljardi euro. See rahastu peaks aitama Euroopas luua omavahel seotud, suure võimsusega ja keskkonnasäästlikud võrgud, edendades nii viisi liidus majanduskasvu ning sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

Novembris hakkas komisjoni uus koosseis viima ellu investeerimiskava mahus 315 miljardit eurot, et aidata Euroopa majandusel edasi kasvada ja suurendada tööhõivet. Majanduse toetamiseks tehtavate suurte jõupingutuste osana võivad kavandatavad meetmed suurendada ELi sisemajanduse koguprodukti (SKP) järgmise kolme aasta jooksul 330–410 miljardi euro ulatuses ja luua kuni 1,3 miljonit uut töökohta.

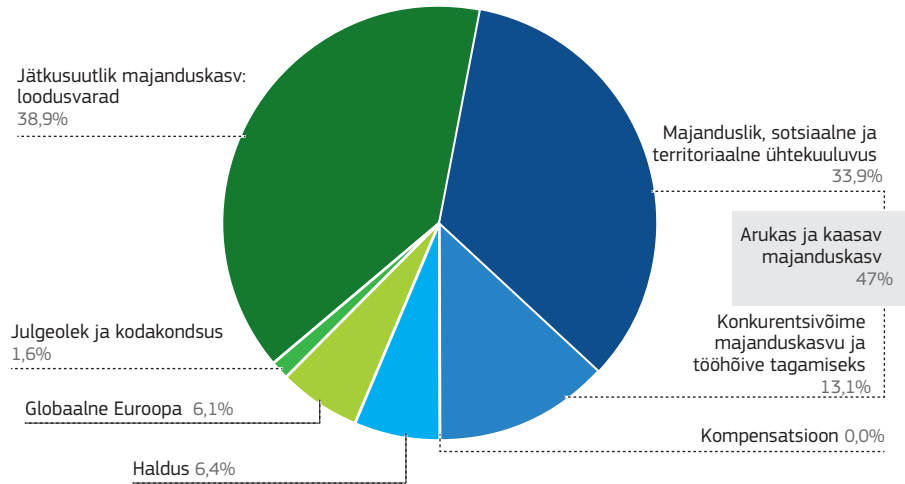
Euroopa Parlamendi president Martin Schulz (keskel), alates 1. novembrist Euroopa Komisjoni presidendi ametis olev Jean-Claude Juncker (vasakul) ja Euroopa Investeerimispanka president Werner Hoyer (paremal) ühisel pressikonverentsil pärast seda, kui komisjon tutvustas parlamendis majanduskasvu suurendamiseks ja töökohtade loomiseks mõeldud investeerimiskava. Strasbourg, Prantsusmaa, 26. november.

Mitmeaastases finantsraamistikus on ajavahemikuks 2014–2020 nähtud ette maksimaalselt 960 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringuteks ja 908 miljardit eurot maksete assigneeringuteks. Mitmeaastane finantsraamistik on jaotatud kuueks rubriigiks, mis vastavad ELi tegevuse eri valdkondadele.

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK AASTATEKS 2014–2020: ÜLEVADE

Mitmeaastane finantsraamistik on liidu jaoks väga oluline vahend, mis võimaldab investeerida kodanike jaoks tähtsaimatesse valdkondadesse, nagu kindlad töökohad ning kasvav, konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik majandus. See toetab tervislikku keskkonda ning aitab muuta Euroopa turvalisemaks paigaks, tagab finantsstabiilsuse nendega, kes vajavad seda kõige rohkem, kindlustab, et EL edendab üleilmastunud maailmas oma väärtusi ja huve. Niiviisi täiendab see liikmesriikide jõupingutusi, keskendudes teemadele, millega on kõige parem tegelda üheskoos Euroopa tasandil. Tegemist on ELi kodanike tuleviku eelarvega. Uus mitmeaastane finantsraamistik tagab, et Euroopa majanduse taaselavdamise eesmärki toetab reaalne raha, ning keskendub õigetele prioriteetidele ja tulemustele 2014. aasta algusest kuni 2020. aasta lõpuni.

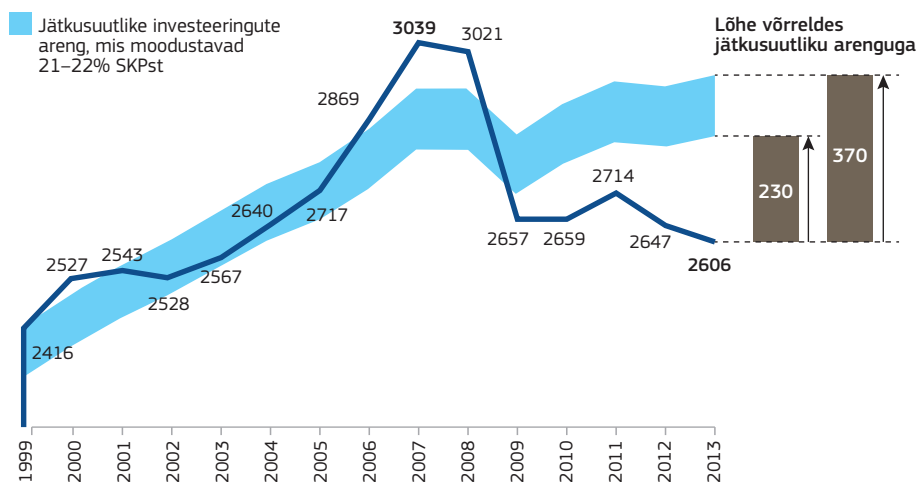
Investeeringuskava käivitamine, et edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist

Komisjon hakkas 26. novembril viima ellu investeeringuskava mahus 315 miljardit eurot, et Euroopa majandus hakkaks jälle kasvama ja rohkem inimesi leiaksid endale töökohta.

Majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks tehtavate suurte jõupingutuste osana võivad kavandatavad meetmed suurendada ELi SKPd kolme aasta jooksul (2015–2017) kokkuvõttes 330–410 miljardi euro ulatuses ning luua kuni 1,3 miljonit uut töökohta.

INVESTEERINGUTE VÄHESUS EUROOPAS

Kapitali kogumahutus põhivarasse, EU-28, 2013. aasta hinnad, miljardites eurodes

ELis puudub ühine keskmine turukapitalisatsiooniga ettevõtjate määratlus. Kui VKEdel on määratluse kohaselt vähem kui 250 töötajat, siis keskmine turukapitalisatsiooniga ettevõtjatel on 250–3000 töötajat.

Euroopa Ülemkogu toetas kava oma detsembris toimunud kohtumisel ⁽¹⁾ ja kutsus kõiki osalisi üles tagama, et kava saab hakata ellu viima hiljemalt 2015. aasta keskpaigas. See koosneb kolmest peamisest osast, mida tutvustatakse allpool.

Investeeringuteks lisarahastamise kaasamine

Investeeringute teeb järgmisel kolmel aastal (2015–2017) võimalikuks reaalmajandusse suunatud avaliku ja erasektori investeeringud mahus vähemalt 315 miljardit eurot. Ajal, mil avaliku sektori vahendeid on vähe ja likviidsus on finantsasutustes ning üksikisikute ja ettevõtete pangakontodel kasutamiseks valmis, on raskuseks vähese kindlustunde ja vähete investeeringute nõiarangi murdmine. Investeeringute kaasamine on nähtud ette avaliku ja erasektori rahastamisallikate arukas kaasamine, mille raames kasutatakse iga avaliku sektori euro täiendavate erainvesteeringute saamiseks uut võlga tekitamata.

Koostöös Euroopa Investeeringupangaga luuakse Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI). See põhineb garantiil, millest 16 miljardit eurot tuleb ELi eelarvest ja 5 miljardit eurot Euroopa Investeeringupangalt (EIP). Varasemal kogemusel põhinevate ettevaatlike hinnangute põhjal saab EFSI mitmekordistav mõju olema 1 : 15. See tähendab, et EFSI kaudu kaasatud iga avaliku sektori euro kohta saadakse kokku 15 euro ulatuses investeeringuid, mis oleksid muidu saamata jäänud.

EFSI investeeringud keskenduvad taristule, eelkõige lairibaühendusele ja energiavõrkudele; transporditaristule tööstuskeskustes; haridusele, teadusuuringutele ja innovatsioonile; taastuvenergiale ning VKEdele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele.

EUROOPA STRATEEGILISTE INVESTEERINGUTE FOND ARVUDES

EFSI	Riskivõtmisvõime	Kordaja (ligikaudne)	Investeeringud reaalmajandusse
Pikaajalised investeeringud	16 miljardit eurot		240 miljardit eurot
VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad	5 miljardit eurot	15	75 miljardit eurot
Kokku	21 miljardit eurot		315 miljardit eurot

EFSI asutamine EIP grupi olemasoleva struktuuri raames lihtsustab selle kiiret kasutuselevõttu 2015. aasta kevadel. Ta võib ajavahemikus 2015–2017 mobiliseerida lisarahastamist rohkem kui 315 miljardi euro ulatuses. Eesmärk on see, et EFSI hakkaks toimima hiljemalt 2015. aasta keskepaigas.

Lisaks toetab kõnealust investeeringut 2014.–2020. aastaks ettenähtud Euroopa struktuuri- ja investeeringufondide finantsvõimenduse maksimeerimine, kasutades pigem laene, omakapitali ja tagatise kui traditsioonilisi toetusi. See tõstab finantsvõimenduse määra vahemikku 1 : 3 kuni 1 : 4. Innovatiivsete rahastamisvahendite mahu kahekordistamisega ja niiviisi saadud finantsvõimenduse kasutamiseks võib aastatel 2015–2017 kaasata reaalmajandusse tehtavate täiendavate investeeringutena 20–35 miljardit eurot.

Usaldusväärne projektide kavandamise süsteem ja tehniline abi, et suunata raha sinna, kus seda vajatakse

Sellise läbipaistva süsteemi loomise kaudu, mis teeb kindlaks elujõulised projektid ELi tasandil ja pakub vajalikku tehnilist abi eesmärgiga toetada projektide sõltumatut valimist ja struktureerimist, võimaldab investeerimiskava rahalistel vahenditel jõuda reaalmajandusse ning kasutada innovaatilisemaid rahastamisvahendeid.

Liikmesriigid on esitanud komisjoni ja EIP ühisele septembris loodud rakkerühmale kolme kriteeriumi alusel välja selgitatud projektide loetelu:

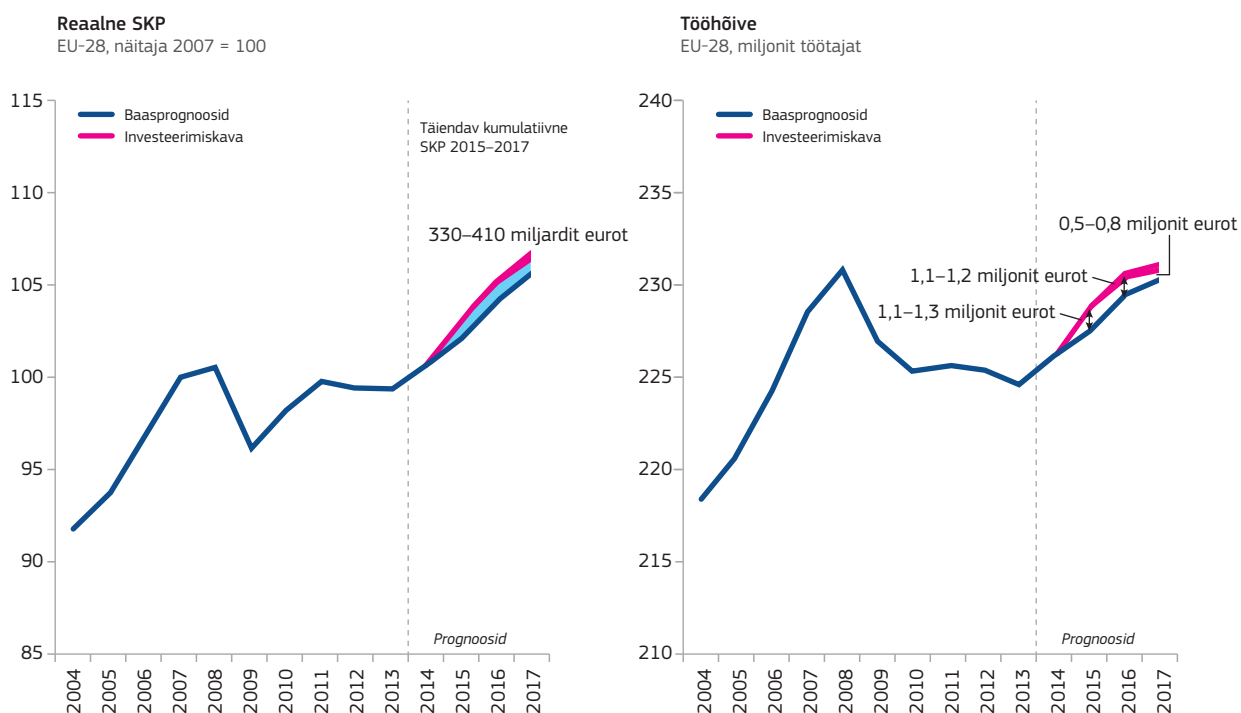
- ▶ ELi lisaväärtusega projektid ELi eesmärkide toetamiseks;
- ▶ majanduslikule elujõulisusele ja väärtusele keskenduvad projektid, millel on suur sotsiaal-majanduslik kasu;
- ▶ hiljemalt kolme aasta möödudes algavad projektid, st projektid, mille puhul võib mõistlikult eeldada kapitalikulutusi aastatel 2015–2017.

Lisaks peaks loetletud projektidel olema võimalik kaasata muid rahastamisallikaid ning nende suurus ja laiendatavus (eristades sektoreid/allsektoreid) peaksid olema mõistlikud.

Komisjon ja EIP käivitavad ulatusliku tehnilise abi programmi projektide valimiseks ja selleks, et aidata muuta need erainvestorite jaoks atraktiivsemaks.

Detsembris avaldas komisjoni/EIP rakkerühm oma aruande koos projektide loeteluga.

INVESTEERIMISKAVA POTENTSIAAL

Allikas: majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat, iga-aastane makromajanduse andmebaas.

Tegevuskava investeerimise takistuste kõrvaldamiseks

Investeeringuskava sisaldab tegevuskava investeerimist pärssivate valdkondlike eeskirjade kaotamiseks.

Selleks et parandada ettevõtluskeskkonda ja rahastamistingimusi, keskendub kava finantssektori meetmetele, näiteks kapitaliturgude liidu loomisele eesmärgiga pakkuda VKEdele ja pikaajalistele projektidele tõhusamalt kapitali.

Prioriteet on kõrvaldada märkimisväärsed regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked, mis on alles kõigis olulistest taristusektorites, sealhulgas energia, telekommunikatsioon, digitaaltaristu ja transport, samuti tõkked teenuse- ja tooteturgudel. Komisjon tegi detsembris oma 2015. aasta tööprogrammis ⁽²⁾ ettepaneku konkreetset investeerimiskavaga seotud algatuste prioriteetide nimekirja kohta.

Komisjonis töökohtade, majanduskasvu, investeringute ja konkurentsivõime eest vastutav asepresident Jyrki Katainen, Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker (mõlemad on ametis alates 1. novembrist), Euroopa Parlamendi president Martin Schulz, Euroopa Investeeringuspanga president Werner Hoyer ja Euroopa Komisjoni peapressiesindaja Margaritis Schinas (vasakult paremale) kuulutavad Euroopa Parlamendis toimunud ühisel pressikonverentsil välja 315 miljardi euro suuruse investeerimiskava. Strasbourg (Prantsusmaa), 26. november.

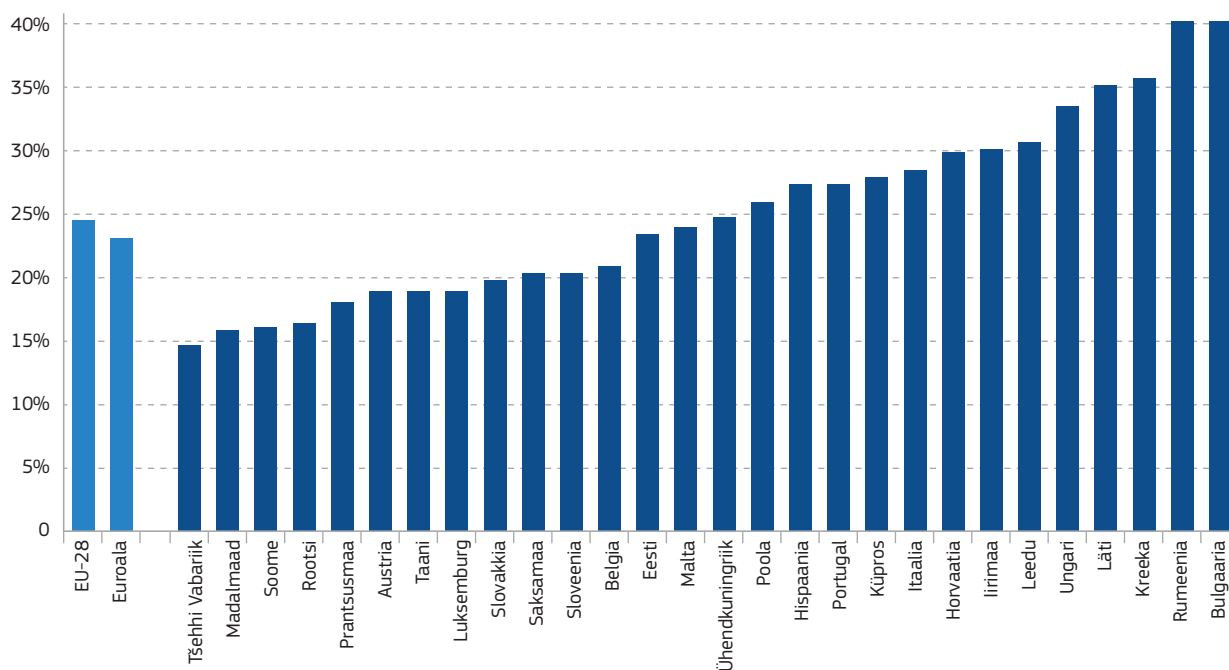
ELi poliitika majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks

Töehõive ja sotsiaalne kaasatus

EL tegi jätkuvalt edusamme väga vajalike tööturu ja sotsiaalvaldkonna struktuurireformide elluviimisel. Töehõive ja sotsiaalküsimuste valdkonnas kutsus Euroopa Komisjon liikmesriike üles tagama noortegarantii kiire rakendamise. Liikmesriike kutsuti üles võitlema noorte tööpuudusega, kasutades aktiivset tööturupoliitikat, tugevdades riiklikke tööturuasutusi, toetades koolitus- ja õpipoisikavasid, ning vähendama tööturgude killustatust, mis võib mõjutada negatiivselt noorte töötajate ja haridussüsteemist varakult lahkunud noorte töö leidmise väljavaateid. Toetati ka Euroopa töehõive ja sotsiaalpoliitika koordineerimise tõhustamist, et parandada töehõive ja sotsiaalse arengu jälgimist.

VAESUSE VÕI SOTSIAALSE TÕRJUTUSE OHUS OLEVAD INIMESED, 2013

EU-28 ja euroala – hinnangud; Iirimaa – 2012. aasta andmed.

Allikas: Eurostat.

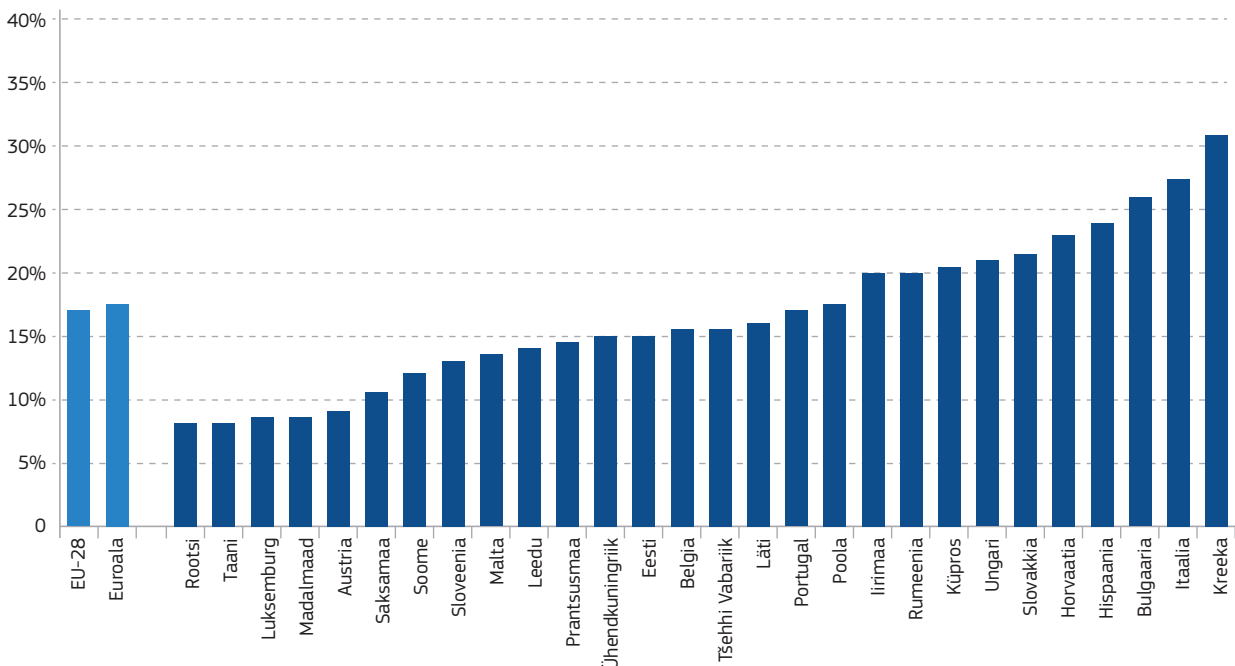
2014. aastal võeti vastu ja lisati ühisesse töehõivearuandesse ⁽³⁾ uus peamiste töehõive- ja sotsiaalnäitajate tulemustabel, mis aitab teha varakult kindlaks liikmesriikide tasandil esinevad probleemid, mis võivad mujale ELi üle kanduda. See mehhanism aitab võtta poliitikameetmeid õigel ajal ja keskenduda rangemale mitmepoolsele järelvalvele.

Noortegarantii

Noortegarantii ⁽⁴⁾ eesmärk on tagada, et liikmesriigid võimaldaksid kõigil kuni 25-aastastel noortel saada nelja kuu jooksul pärast formaalharidussüsteemist lahkumist või töötuks jäämist kvaliteetse töökoha, täiendusõppe, õpiposiõppe või praktikakoha pakkumise. Noortegarantii on üks kõige olulisemaid ja kiireloomulisemaid struktuuri-reforme, mille liikmesriigid peavad noorte tööpuudusega tegelemiseks ning koolist tööellu siirdumise parandamiseks ellu viima. Rakendamine algas 2014. aastal.

Kõik ELi liikmesriigid on esitanud riiklikud noortegarantii rakendamise kavad ja nüüd hakatakse kavasid ellu viima, võttes arvesse komisjoni üldhinnangut iga kava kohta. Noortegarantii eesmärkide täitmine eeldab strateegilisi reforme liikmesriikides, selleks et üleminek koolist tööturule oleks veelgi edukam. Riiklike tööturuasutuste suutlikkuse suurendamine, haridus- ja koolitussüsteemide reformimine, partnerluste tugevdamine eesmärgiga jõuda tööturuasutustes registreerimata mitteaktiivsete noorteni ning kvaliteetsete pakkumiste tagamine on liikmesriikides peamised raskused. Seda kajastavad komisjoni analüüsid kõigi ELi liikmesriikide kohta ja 18 liikmesriigi riigipõhised soovitusel, millest kaheksas nõutakse noortegarantii rakendamiseks konkreetselt otsustavamaid samme.

MITTETÖÖTAVAD JA MITTEÕPIIVAD NOORED (NEET-NOORED; 15–34-AASTASED), 2013

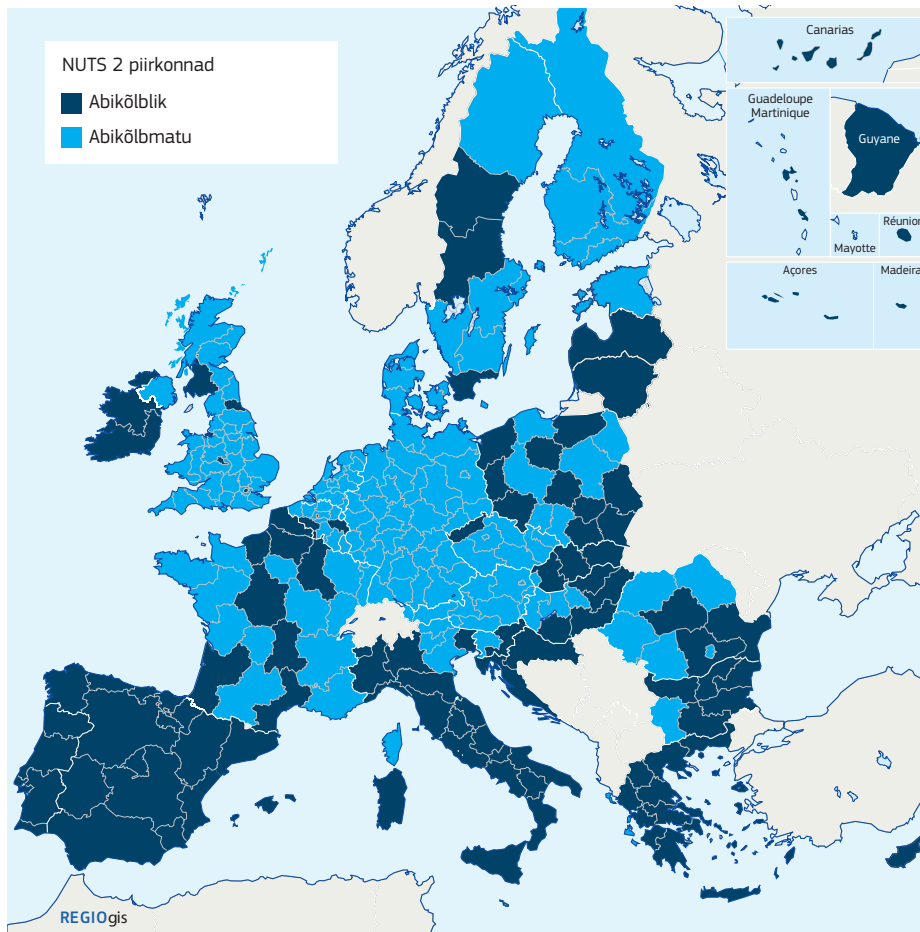
Allikas: Eurostat.

Selleks et vähendada noorte tööpuudust, saavad liikmesriigid rahalisi vahendeid Euroopa Sotsiaalfondist (ESF; praegu 12 miljardit eurot aastas) ja noorte tööhõive algatusest (6,4 miljardit eurot 2014–2020. aastaks). ESF pakkus noorte tööpuuduse valdkonnas sihipärast toetust juba kaua enne kriisi ja tal on olnud väga oluline osa noorte tööpuuduse hiljutisema suurenemise vastu võitlemisel; 68% tema eelarvest läheb projektidele, millest noored võivad kasu saada. Selleks et muuta noortegarantii reaalsuseks, peavad aga ka liikmesriigid muutma noortele keskenduvad meetmed oma eelarvetes prioriteetideks.

Noorte tööhõive algatus

Noorte tööhõive algatus ⁽⁵⁾ toetab mittetöötavaid ja mitteõppivaid noori (NEET-noored) liidu sellistes piirkondades, kus noorte tööpuuduse määr oli 2012. aastal üle 25%, integreerides nad tööturule. See võimaldab ESFi poolt noortegarantii rakendamiseks antud toetust, rahastades otseselt mittetöötavaid ja mitteõppivaid noori aitavaid tegevusi, näiteks töökohtade loomine, praktika, õpipoisiõpe ja ettevõtete stardiabi.

NOORTE TÖÖHÕIVE ALGATUS – NOORTE TÖÖPUUDUSEST KÕIGE ROHKEM MÕJUTATUD PIIRKONDADE SIHIPÄRANE TOETAMINE

Noorte tööhõive algatuse abikõlblike ja -kõlbmatute piirkondade kaart. See algatus võimaldab rahastada konkreetseid projekte ja meetmeid ning tagab, et igale noorele antava toetuse tase on piisav, et parandada oluliselt olukorda neis Euroopa osades, kus probleemid on kõige teravamad.

Allikas: Eurostat, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat.

Praktika kvaliteediraamistik

Selleks et aidata liikmesriikidel noorte tööpuudusega tegelda, arendab komisjon mitut ELi tasandi vahendit. Euroopa Liidu Nõukogu võttis märtsis komisjoni ettepanekule toetudes vastu praktika kvaliteediraamistiku, ⁽⁶⁾ et praktikantidel oleks võimalik omandada kõrgetasemelisi töökogemusi turvalistes ja õiglastes tingimustes ning suurendada oma võimalusi saada hea kvaliteediga töökoht. Kvaliteediraamistiku kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et suunistes sätestatud põhimõtteid järgitakse siseriiklikes õigusnormides või tavades, ning vajaduse korral oma õigusakte kohandama.

Euroopa Sotsiaalfond

Euroopa Sotsiaalfondil ⁽⁷⁾ on väga oluline osa liikmesriikide inimkapitali tehtavate investeeringute toetamises ja seeläbi Euroopa majanduse konkurentsivõime suurendamises kriisist väljumisel. EFS aitab igal aastal rohkem kui 15 miljonit inimest, aidates neil parandada oma oskusi, lihtsustades tööturule integreerimist, võideldes sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega ning parandades avaliku halduse tõhusust. Ajavahemikus 2014–2020 teeb ESF liikmesriikidele kättesaadavaks üle 80 miljardi euro eesmärgiga aidata miljonitel eurooplastel parandada oma elu uute oskuste omandamise ja parema töökoha leidmise teel.

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist (EGF) toetatakse inimesi, kes on kaotanud töö üleilmastumisest tulenevate suurte struktuurimuutuste tõttu kaubanduses (näiteks kui suurettevõtte lõpetab tegevuse või tootmine viiakse üle väljapoole ELi) või üleilmse majandus- ja finantskriisi tõttu. Aastatel 2014–2020 kohaldatakse uut määrust, ⁽⁸⁾ millega laiendatakse nende töötajate kategooriaid, kes võivad fondist toetust saada. Sekkumiskriteeriumide hulgas on nüüd lisaks kaubandusega seotud üleilmastumisele ka üleilmsed finants- ja majanduskriisid. Kui mõjutatud on noorte suure tööpuudusega piirkonnad, võivad liikmesriigid arvata teatud tingimustel EGFist toetuse saajate hulka ka mittetöötavad ja mitteõppivad noored.

GLOBALISEERUMISEGA KOHANEMISE EUROOPA FOND

Ülevaade 2014. aastal laekunud taotlustest

Nr	Liikmesriik	Juhtum	Sisu	Kohaldamisajaeg	Liikmesriigi summa (miljonit eurot)	EGFi summa (miljonit eurot)	Abisaajad (inimeste arv)
EGF/2014/001	Kreeka	Nutriart	Toiduained	5.2.2014	4,1	6,1	1 013
EGF/2014/002	Madalmaad	Gelderland and Overijssel	Hoonete ehitamine	20.2.2014	1,1	1,6	475
EGF/2014/003	Hispaania	Aragon	Toidu ja joogi serveerimine	21.2.2014	0,6	1,0	280
EGF/2014/004	Hispaania	Comunidad Valenciana metal	Metallitööstus	25.3.2014	0,7	1,0	300
EGF/2014/005	Prantsusmaa	GAD	Tapamaja	6.6.2014	0,6	0,9	760
EGF/2014/006	Prantsusmaa	PSA	Autotööstus	25.4.2014	8,5	12,7	2 357
EGF/2014/007	Iirimaa	Andersen Ireland	Ehted	16.5.2014	1,0	1,5	276
EGF/2014/008	Soome	STX Rauma	Laevaehitus	27.5.2014	1,0	1,4	565
EGF/2014/009	Kreeka	Sprider Stores	Jaekaubandus	6.6.2014	4,9	7,3	1 311
EGF/2014/010	Itaalia	Whirlpool	Kodumasinad	18.6.2014	1,3	1,9	608
EGF/2014/011	Belgia	Caterpillar	Masinad ja seadmed	22.7.2014	0,8	1,2	630
EGF/2014/012	Belgia	ArcelorMittal	Metallid	22.7.2014	1,1	1,6	910
EGF/2014/013	Kreeka	Odyssefs Fokas	Jaekaubandus	29.7.2014	4,3	6,4	1 100
EGF/2014/014	Saksamaa	Aleo Solar	Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	29.7.2014	0,7	1,1	476
EGF/2014/015	Kreeka	Attica Publishing Services	Teave ja kommunikatsioon	4.9.2014	2,5	3,7	705
EGF/2014/016	Iirimaa	Lufthansa Technik	Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	19.9.2014	1,7	2,5	450
EGF/2014/017	Prantsusmaa	Mory-Ducros	Transport ja ladustamine	6.10.2014	4,4	6,6	2 721
EGF/2014/018	Kreeka	Attica Broadcasting	Programmid ja ringhääling	4.9.2014	3,4	5,0	928
Kokku					42,4	63,7	15 865

Lisaks rahalisele toetusele annab muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitlev ELi kvaliteediraamistik ⁽⁹⁾ ettevõtetele, töötajatele, sotsiaalpartneritele ja avaliku sektori asutustele juhendeid muutuste sotsiaalselt vastutustundliku juhtimise tavade kohta. Raamistik võiks olla ettevõtetele, ametiühingutele ja valitsustele abivahend, mis aitab paremini planeerida ja inimkapitali investeerida, minimeerides samal ajal muutuse sotsiaalseid tagajärgi.

Sotsiaalsete investeeringute pakett

Sotsiaalsete investeeringute paketi (10) esitati liikmesriikidele juhendid selle kohta, kuidas moderniseerida oma sotsiaalhoolekandesüsteemi, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärk ning päästa vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohust 20 miljonit inimest. Paketiga näidatakse, kuidas tegelda ELi sotsiaalhoolekandesüsteemide struktuursete probleemidega, mis on tingitud vananevast ühiskonnast, tööealise elanikkonna kahanemisest ja suurema konkurentsivõime vajadusest üleilmastunud maailmas. Selleks et teha varakult investeeringuid, et vältida riskide suurenemist, parandada ühiskonnas ja majanduses osalemise eesmärgil inimeste oskusi ja võimekust ning saavutada sotsiaalpoliitikale tehtavate kulutuste tõhusama suunamise kaudu paremaid sotsiaalseid tulemusi, on vaja poliitikareforme. Mõned liikmesriigid on teinud sotsiaalsete investeeringute paketi rakendamisel edusamme.

Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm

Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm (EaSI) (11) on ELi tasandi rahastamisvahend, millega edendatakse kvaliteetse ja jätkusuutliku tööhõive kõrget taset, tagades piisava ja inimväärse sotsiaalkaitse, võideldes sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse vastu ning parandades töötingimusi. See on ka selline vahend innovatiivsete ja katseprojektide edendamiseks liikmesriikide tasandil, mida võib kohandada vastavalt iga liikmesriigi olukorrale.

Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm integreerib järgmise kolme olemasoleva programmi katvuse ja laiendab seda: programm „Progress” (tööhõive ja sotsiaalse solidaarsuse programm), EURES (Euroopa tööturuasutuste võrgustik) ja Euroopa mikrokrediidirahastu „Progress”. See võimaldab komisjonil suurendada poliitikaaldkondade sidusust ja vahendite mõju, pidades silmas, et eesmärgid on ühised, ning toetada seeläbi tööhõive ja majanduskasvu strateegiat „Euroopa 2020”.

Euroopa abifond enim puudustkannatavate isikute jaoks

Märtsis võeti vastu määrus, milles käsitletakse Euroopa uut abifondi enim puudustkannatavate isikute jaoks (FEAD) (12). Fond pakub liikmesriikidele väärtuslikku toetust jõupingutustes, mida nad teevad aitamaks Euroopa kõige haavatavamaid inimesi, keda praegune majandus- ja sotsiaalkriis on kõige rohkem mõjutanud. Reaalarvestuses on fondile aastateks 2014–2020 eraldatud üle 3,8 miljardi euro. Liikmesriigid peavad oma programmide kuludest katma 15%, ülejäänud 85% katab fond.

EURESe reform

Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES), mis loodi 1993. aastal, on komisjoni ja ELi liikmesriikide ning Islandi, Liechtensteini, Norra riiklike tööturuasutuste ja muude partnerorganisatsioonide koostöövõrgustik. Võrgustikul on üle 850 nõustaja, kes suhtlevad igal päeval töötajate ja tööpakkujatega kõikjal Euroopas.

2014. aastal tehti regulatiivsete ümberkorralduste ettepanek, (13) et parandada võrgustiku toimimist. Eesmärk on tegelda tööturgude tasakaalustamatusega, jagades rohkem teavet vabade töökohtade ja CVde kohta kogu ELis, tagades parema vastavuse vabade töökohtade ja töötajate vahel, võimaldades suuremal hulgal tööturul osalejatel (eelkõige erasektori tööturuasutustel) võtta EURESe tegevusest osa ning pakkudes tööpakkujatele ja töötajatele paremini suunatud liikuvuse tugiteenuseid.

Tööhõive, sotsiaalküsimuste, oskuste ja tööjõu liikuvuse volinik Marianne Thyssen, ametis alates 1. novembrist, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi neljandal iga-aastasel kohtumisel. Brüssel (Belgia), 20. november.

Otsus riiklike tööturuasutuste kohta

Riiklikel tööturuasutustel on väga oluline roll – aidata töötutel inimestel Euroopas leida töökoht. Juunis jõustus otsus, ⁽¹⁴⁾ milles käsitletakse Euroopa riiklike tööturuasutuste koostöö tõhustamise võimalusi ja mille alusel loodi septembris Euroopa riiklike tööturuasutuste võrgustiku uus tegevus- ja juhtimisstruktuur.

Täiendavaid pensioniõigusi käsitlev direktiiv

2014. aastal vastu võetud uue direktiiviga ⁽¹⁵⁾ parandatakse liikuvate töötajate täiendavate pensioniõiguste kaitset, kõrvaldades vabalt liikumiselt teatavad takistused, näiteks pensioniõiguste saamiseks vajalik väga pika tööperioodi nõude täitmine või risk, et õigused ei ole pärast pensioniskeemist lahkumist piisavalt kaitstud.

Töötajate õiguste jõustamise parandamise direktiiv

Tagamaks, et liikmesriikide tasandil kohaldatakse paremini ELi kodanike teises liikmesriigis töötamise õigust käsitlevaid norme, võtsid parlament ja nõukogu vastu uue direktiivi ⁽¹⁶⁾. Komisjon tegi uute õigusnormide kohta ettepaneku 2013. aasta aprillis. Nende eesmärk on vähendada lõhet õiguste ja tegelikkuse vahel ning need lihtsustavad inimestel oma õiguste tegelikku kasutamist, kui nad töötavad või otsivad töökohta teises riigis. Liikmesriikidel on direktiivi ülevõtmiseks aega kaks aastat. Direktiivis on muu hulgas sätestatud, et ELi töötajatele, samuti tööotsijatele nõu, toetuse ja abi andmine hakkab kuuluma liikmesriigi tasandil ühe või mitme asutuse pädevusse.

Lähetamise direktiiv

Nõukogu on võtnud vastu uued meetmed, et jõustada paremini kehtivaid ELi õigusnorme töötajate lähetamise kohta. Töötajate lähetamise direktiivi jõustamise direktiiviga ⁽¹⁷⁾ on nähtud ette lähetatud töötajate õiguste reaalne kaitsmine ja sellega tugevdatakse teenuseosutajate õigusraamistikku. Direktiiv aitab tagada, et kõnealuseid norme kohaldatakse praktikas paremini, eelkõige mõnes sektoris, näiteks ehitus- ja kaupade autoveo sektoris, kus nn varifirmad (kes ei tegele oma koduriigis reaalse majandustegevusega) on kasutanud valelähendamist selleks, et hoida kõrvale sotsiaalkindlustust ja töötingimusi käsitlevate siseriiklike õigusnormide järgimisest. Sellega tõhustatakse ka lähetatud töötajate õiguste kaitset, hoides ära pettusi, eelkõige alltöövõtuahelates, kus lähetatud töötajate õigusi alati ei austata.

Praktiline juhend alalise elukoha nõude kohta

Selleks et aidata liikmesriikide ametiasutustel kohaldada ELi õigusnorme ELi kodanike ja nende perede sotsiaalkindlustuse koordineerimise kohta, tegid komisjon ja liikmesriigid koostööd eemärgiga muuta alalise elukoha nõue selgemaks ⁽¹⁸⁾.

Haridus ja koolitus

Erasmus+

Aasta üks tippsündmusi oli ELi uue haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogrammi Erasmus+ ⁽¹⁹⁾ käivitamine ja rakendamine.

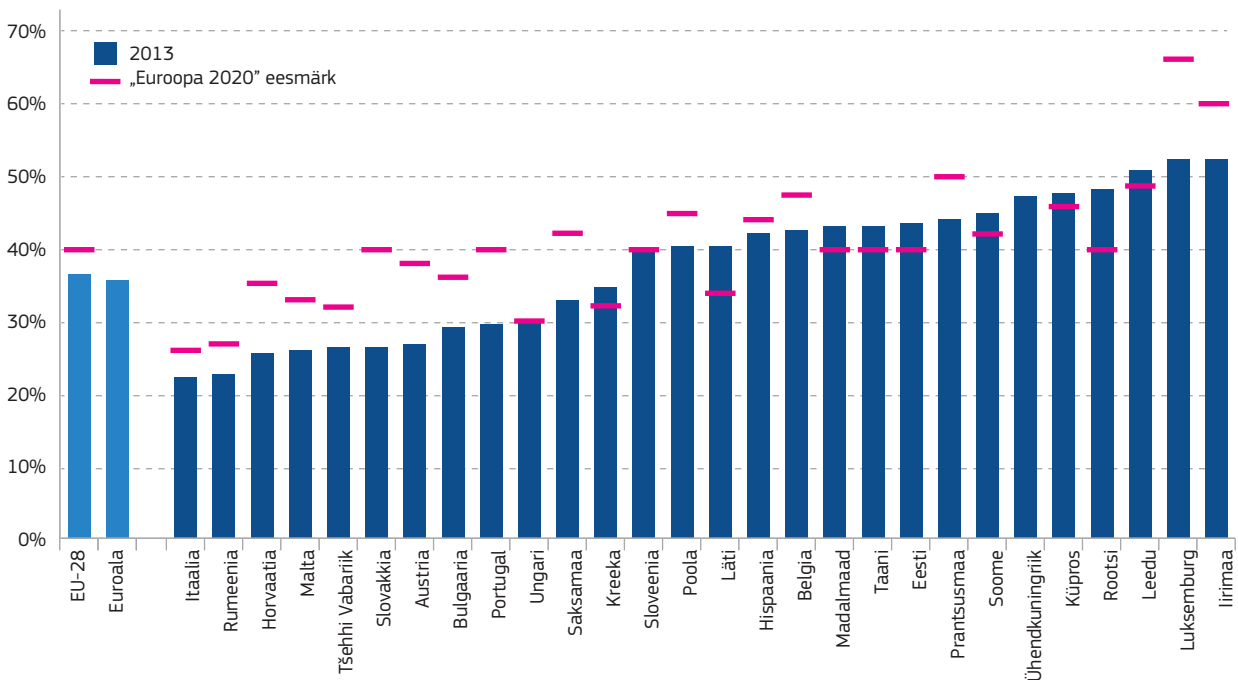
Programm koondab varasemad hariduse, koolituse, noorte, Jean Monnet' meetmete ja spordi jaoks mõeldud rahastamisvood ning laiendab neid. See hõlmab muu hulgas uut magistriõppe üliõpilaste õppelaenu tagamise rahastut ning kõrghariduse ja noorte koostöö rahvusvahelist mõõdet. Ajavahemikul 2014–2020 on selleks ettenähtud eelarve 40% suurem kui eelmisel eelarveperioodil ja tundub üle 16 miljardi euro.

Uue programmiga vähendatakse bürokraatiat ja võetakse kasutusele lihtsustatud kord.

Õppeedukus

Õppeedukus paranes Euroopa Liidus jätkuvalt, nagu on näha 2014. aastal avaldatud andmetest. Kolmanda taseme hariduse omandanute määr on kiiresti kasvanud: 2002. aasta 23,6%-lt 2013. aasta 36,9%-le (2020. aasta eesmärk on vähemalt 40%). Haridussüsteemist varakult lahkunute osakaal on kahanenud aeglaselt, ent kindlalt: 2002. aasta 17%-lt 2013. aasta 12%-le (2020. aasta eesmärk on jõuda 10%-st allapoole). Viisteist liikmesriiki on oma 2020. aasta eesmärgid juba saavutanud või ületanud kahest õppeedukuse näitajast vähemalt ühe puhul. Neist kuus – Küpros, Läti, Leedu, Rootsi, Sloveenia ja Taani – on saavutanud või ületanud mõlemad eesmärgid.

KOLMANDA TASEME HARIDUSE OMANDANUD 30–34-AASTASTE OSATÄHTSUS, 2013

Ühendkuningriigile ei ole riiklikku eesmärki kehtestatud. Saksamaa riiklik eesmärk sisaldab teise taseme järgset, kolmanda taseme eelset haridust (Rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus 1997 (ISCED97 4)) ja Austria puhul teise taseme järgset, kolmanda taseme eelset haridust koos õppekavade, mille eesmärk on tagada üleminek kolmanda taseme hariduse alumisele astmele (ISCED97 4A).

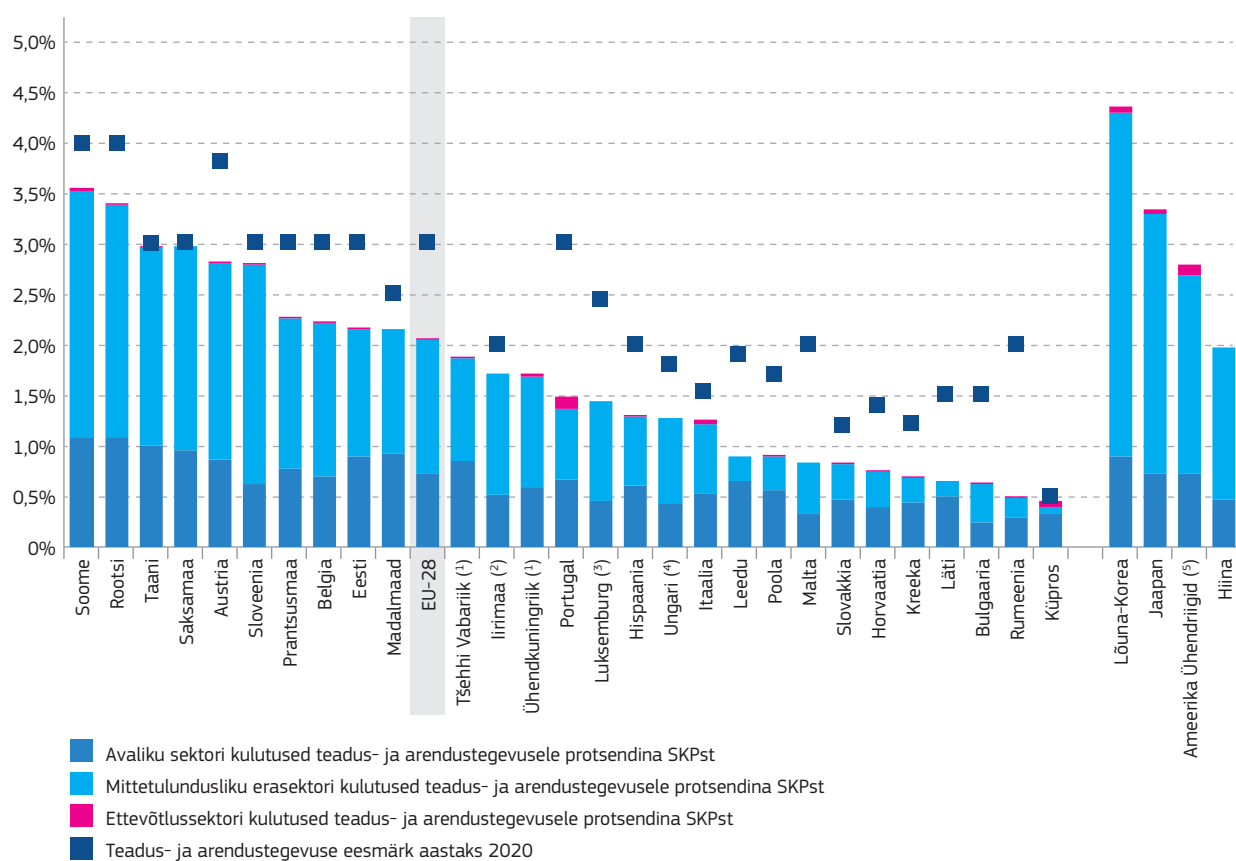
Allikas: Eurostat.

Teadusuuringud, innovatsioon ja teadus

ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020”

„Horisont 2020”⁽²⁰⁾ on ELi kõigi aegade suurim teadusuuringute ja innovatsiooni programm. Ühendades teadusuuringud ja innovatsiooni ning viies head ideed niiviisi laborist turule, edendab see läbimurrete ja avastuste tegemist ning maailmas esirinnas olemist. See toob kokku teadlased ja tööstuse, et kiirendada majanduskasvu ja töökohtade loomist ning leida lahendusi suurtele probleemidele muu hulgas kliimamuutuse, energiapuuduse ja tervishoiu valdkonnas. Teadusuuringud ja järgnev innovatsioon aitavad parandada elukvaliteeti, kaitsta keskkonda ning muuta Euroopa tööstuse jätkusuutlikumaks ja konkurentsivõimelisemaks. Programmis võivad osaleda teadlased kõikjalt maailmast. Sellega toetatakse nende karjääri Euroopas, struktureeritakse teadustöötajate koolitusi ning edendatakse üleilmset ja valdkondadevahelist liikuvust eelkõige Marie Skłodowska-Curie nimeliste meetmete kaudu. Aastatel 2014–2020 on kättesaadav peaaegu 80 miljardi euro ulatuses rahalisi vahendeid, millest valdav osa eraldatakse kolmele prioriteedile: tiptasemel teadus, juhtpositsioon tööstuses ja ühiskondlike väljakutsete lahendamine. Eeskirju ja menetlusi on märkimisväärselt lihtsustatud.

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE MAHT SEKTORITE JA RIIKIDE KAUPA, 2012; TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE 2020. AASTA EESMÄRGID

⁽¹⁾ Tšehhi Vabariik, Ühendkuningriik: teadus- ja arendustegevuse eesmärgi ei ole seatud; Tšehhi Vabariigi puhul on eesmärk 1% kättesaadav ainult avalikule sektorile.

⁽²⁾ Iirimaa: teadus- ja arendustegevuse eesmärk on 2,5% RKTst, mis on hinnanguliselt võrdne 2,0%ga SKPst.

⁽³⁾ Luksemburg: teadus- ja arendustegevuse eesmärk on vahemikus 2,3% ja 2,6% SKPst (eelduseks võeti 2,45%).

⁽⁴⁾ Ungari: teadus- ja arendustegevuse eesmärgi jaotus ei anna tulemuseks teadus- ja arendustegevuse koguintensiivsust.

⁽⁵⁾ Ameerika Ühendriigid: i) enamik või kõik kapitalikulutused ei ole kaasa arvatud; ii) valitsemissektori kulutused teadus- ja arendustegevusele viitavad ainult föderaal- või keskvalitsusele.

Andmed: Eurostat, OECD, liikmesriigid.

Allikas: teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektooraat, riikliku teadusuuringute poliitika analüüsi ja järelevalve üksus.

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) on alates 2014. aastast programmi „Horisont 2020” oluline osa ning selle kogueelarve on 2,7 miljardit eurot. EIT toob oma teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu kokku rohkem kui 500 juhtivat partnerit ettevõtluse, kõrgema hariduse ja teadusuuringute valdkonnast, et edendada kõikjal Euroopas innovatsiooni ja ettevõtlust. 2014. aastal keskendusid EITi jõupingutused majanduskasvu tugevdamisele ja edendamisele, samuti mõjule, mida avaldasid esimesed kolm teadmis- ja innovaatikakogukonda, mis tegelesid kliimamuutuse, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning säästva energia probleemidega.

ELi ja tööstuse innovatsioonipartnerlus

Programmi „Horisont 2020” raames käivitatakse ELi innovatsiooniinvesteeringute paketi osana üksteist partnerlust tööstuse ja liikmesriikidega; nende väärtus on suurem kui 23 miljardit eurot. ELi rahaline toetus 9 miljardit eurot toob kaasa 10 miljardi euro väärtuses investeeringuid erasektorist ja 4 miljardi euro väärtuses investeeringuid avalikust sektorist. Suurem osa rahastamisest läheb ühistele tehnoloogiaalgaustele.

Selleks, et ELi ettevõtted oleksid maailmas jätkuvalt konkurentsivõimelised, peavad nad suurendama investeeringuid teadus- ja arendustegevusse

ELi ettevõtete investeeringud teadus- ja arendustegevusse kasvasid 2013. aastal ebasoodsast majanduslikust keskkonnast hoolimata 2,6%. Kasv on aga eelneva aasta 6,8%-ga võrreldes aeglustunud. See on ka aeglasem maailma 2013. aasta keskmisest (4,9%) ning jääb maha Jaapani (5,5%) ja Ameerika Ühendriikide (5%) ettevõtete kasvust.

Need tulemused avaldati komisjoni koostatud ELi ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringute 2014. aasta tulemustabelis, ⁽²¹⁾ milles analüüsitakse maailma 2500 parimate tulemustega ettevõtet, kelle kulutused moodustavad ettevõtete teadus- ja arendustegevusele tehtud kogukulutustest ligikaudu 90%. Andmed näitavad, et 633 ELi ettevõtet investeeris 2013. aastal 162,4 miljardit eurot, 804 USA ettevõtet investeeris aga 193,7 miljardit eurot ja 387 Jaapani ettevõtet 85,6 miljardit eurot.

Uued rahastamisvahendid teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks

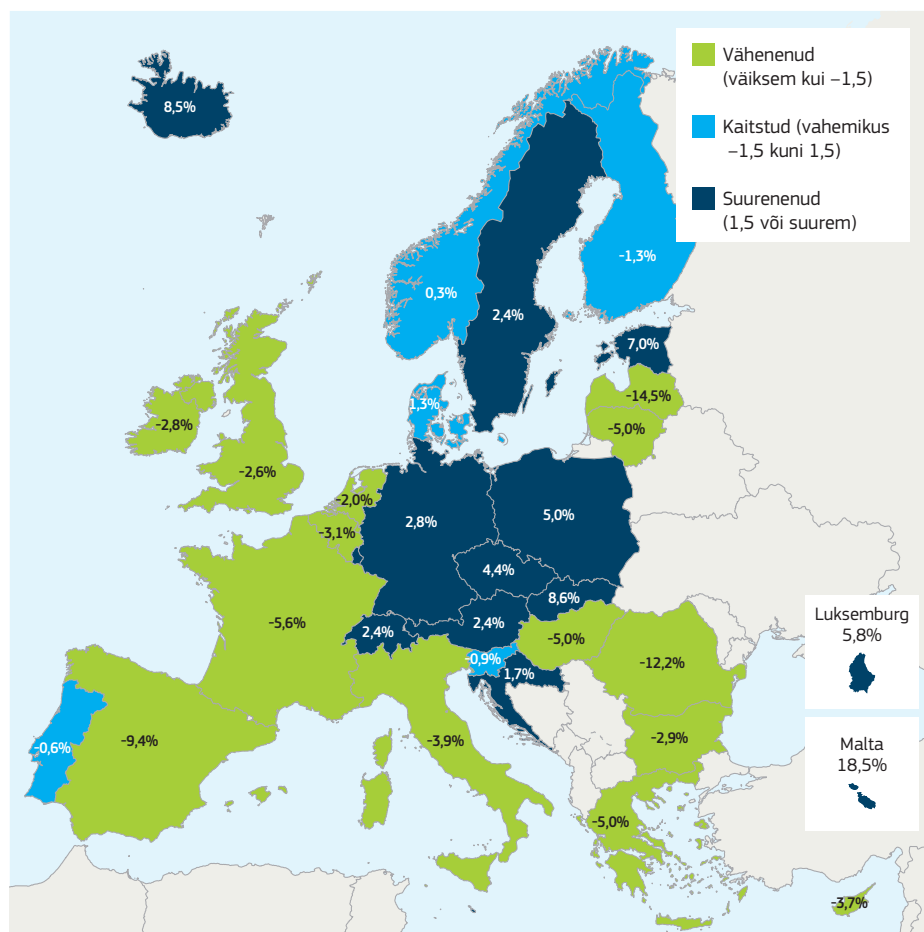
Komisjon ja EIP grupp käivitasid juunis järgmise põlvkonna ELi rahastamisvahendid ja nõuandetegevuse, ⁽²²⁾ et lihtsustada innovatiivsete ettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Oodatakse, et innovatiivsetele ettevõtjatele suunatud ELi rahastamisalgatus „InnovFin” ⁽²³⁾ teeb järgmisel seitsmel aastal väikestele, keskmise suurusega ja suurtele ettevõtjatele teadusuuringuteks ja innovatsiooniks, samuti teadustaristule kättesaadavaks üle 24 miljardi euro.

Teaduse ja innovatsiooni volinik Carlos Moedas, ametis alates 1. novembrist, tutvustamas ELi ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringute 2014. aasta tulemustabelit. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 4. detsember.

VALITSEMISSEKTORI EELARVEASSIGNEERINGUD KOKKU VÕI KULUTUSED TEADUS- JA ARENDUSTEgevUSELE PROtsENDINA VALITSEMISSEKTORI KOGUKULUTUSTEST

Keskmine aastakasv, 2008–2012 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Horvaatia 2009–2012, Šveits 2008–2010.

Andmed: Eurostat, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektooraat.

Allikas: teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektooraat, riikliku teadusuuringute poliitika analüüsi ja järelevalve üksus.

Komisjon rõhutab teadusuuringute ja innovatsiooni mõju majanduskasvule

Komisjon avaldas juunis teatise, ⁽²⁴⁾ milles rõhutatakse, et Euroopa Liidu majanduse elavdamiseks on olulised investeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning reformid. Teatises esitati ka ettepanekud selle kohta, kuidas liikmesriigid saaksid oma kulutuste mõju maksimeerida olukorras, kus paljudes riikides on eelarvepiirangud. Teatises rõhutatakse reformi kolme peamist valdkonda:

- ▶ strateegia väljatöötamise ja poliitika kujundamise protsessi kvaliteedi parandamine, teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevuste ühendamine ning toetumine stabiilsele mitmeaastasele eelarvele, mis suunab vahendeid strateegiliselt;
- ▶ teadusuuringute ja innovatsiooni programmide kvaliteedi parandamine, sealhulgas bürokraatia vähendamine ning konkurentsipõhisem vahendite eraldamine;
- ▶ teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelevate avaliku sektori asutuste kvaliteedi parandamine, muu hulgas tööstusega uute partnerlussuhete loomise kaudu.

Ühisettevõtted elektroonikas ja robotikas

Komisjon algatas mitme miljardi eurosed olulised partnerlused, et viia Euroopa maailmas esikohale järgmistes valdkondades.

- ▶ Elektroonika – ühisettevõtte ECSEL (Euroopa juhtpositsiooni tugevdamine elektroonikakomponentide ja -süsteemide toel), ⁽²⁵⁾ eesmärk on edendada Euroopas elektroonika arendamise ja tootmise suutlikkust. See algatus on Euroopa elektroonikastrateegia ⁽²⁶⁾ tuum. Elektroonikastrateegia eesmärk on kaasata 100 miljardi euro eest erainvesteeringuid ja luua 2020. aastaks Euroopas 250 000 töökohta.
- ▶ Robotika – SPARC (Euroopa robotikapartnerlus) ⁽²⁷⁾ on ELi algatus tööstuspoliitika valdkonnas, et tugevdada Euroopa positsiooni ülemaailmsel robotikaturul; selle maht ulatub 22 miljardi euroni ja peaks kasvama 2020. aastaks üle 60 miljardi euroni). Algatusega loodetakse Euroopas luua üle 240 000 töökohta ja suurendada Euroopa osa ülemaailmsel turul 42%-ni (kasv 4 miljardit eurot aastas). Komisjon investeerib 700 miljonit eurot ja euRobotics ⁽²⁸⁾ 2,1 miljardit eurot.

Suurandmed

Komisjon ja Euroopa andmetööstus on sõlminud vastastikuse mõistmise memorandumid ning kohustunud sellega investeerima avaliku ja erasektori partnerlusse, et tugevdada andmesektorit ning aidata Euroopa ülemaailmses andmevaldkonna võidujooksus esimeste hulka. EL on näinud viieks aastaks (2016–2020) ette üle 500 miljoni euro ulatuses investeeringuid programmi „Horisont 2020” raames ning erasektori partnerid peaksid eraldama vähemalt neli korda rohkem. 1. jaanuaril 2015 algav avaliku ja erasektori partnerlus on üks esimesi tulemusi, mis on saavutatud tänu komisjoni hiljutistele poliitikameetmetele ja tegevuskavale Euroopa andmepõhise majanduse arengu kiirendamiseks ⁽²⁹⁾. Tänu suurandmete valdkonna edendamisele võib juhtuda, et Euroopa tarnijad saavad endale kuni 30% maailma andmeturust; 2020. aastaks luuakse Euroopas 100 000 uut andmetega seotud töökohta; tulemused tervishoiusektoris paranevad 10% ja tööstusmasinate tootlikkus suureneb.

Euroopa teadusruum

Euroopa teadusruumi eduaruandes, ⁽³⁰⁾ mille komisjon avaldas septembris, hinnatakse liikmesriikides ja mõnes assotsieerunud riigis Euroopa teadusruumi prioriteetide elluviimisel tehtud edusamme. 2014. aasta aruandes on uus see, et tutvustatakse liikmesriikide uusi Euroopa teadusruumiga seotud poliitikameetmeid ja hinnatakse nende rakendamise ulatust.

Euroopa teadusruumi rakendamiseks on palju võimalusi, kuid see on kõige tulemuslikum riikliku raamistiku olemasolu korral. Seetõttu abistab ja toetab komisjon jätkuvalt liikmesriike ja teadusuuringute sidusrühmi Euroopa teadusruumi reformide ning põhi-meetmete rakendamisel Euroopa poolaasta raames.

ELilt rahalist toetust saanud teadlased pälvisid mitu Nobeli auhinda

Kuuest Nobeli auhinna kategooriast neljas oli 2014. aastal vähemalt üks ELilt rahalist toetust saanud teadlane.

Nobeli keemiaauhinna jagas ELilt rahalist toetust saanud keemik professor Stefan W. Hell, kellele oli antud selle projekti jaoks 1996. aastal neljanda raamprogrammi (1994–1998) raames individuaalne järeldoktori stipendium.

Auhind majandusteaduses Alfred Nobeli mälestuseks anti professor Jean Tirole'ile töö eest konkurentsi uurimise eest ja selle analüüsimise eest, kuidas suured ettevõtted peaksid olema reguleeritud, et vältida monopolset käitumist ning kaitsta tarbijaid. Professor Tirole oli 2009. aastal saanud Euroopa Teadusnõukogu kogunud teadlase toetuse viieks aastaks.

Nobeli füüsikaauhinna saaja dr Hiroshi Amano oli 2011. aastal teinud koostööd Marie Curie nimelise esmase koolituse võrgustikuga projekti „Hybrid photonics where different classes of emitting materials are combined in nanostructures to produce energy efficient lighting devices” raames.

Nobeli füsioloogia- või meditsiiniauhinda jagasid John O’Keefe ning May-Britt Moser ja Edvard I. Moser, kes avastasid ajus rakud, mis aitavad tajuda enda paiknemist ruumis. Nii May-Britt Moser kui ka Edvard Moser on Euroopa Teadusnõukogu toetuse saajad ja kõik kolm on osalenud ELi rahastatud teadusprojektides.

Euroopa Liidu noorte teadlaste konkurs

2014. aastal toimus Euroopa Liidu noorte teadlaste konkurs septembrikuus Poolas Varssavis.

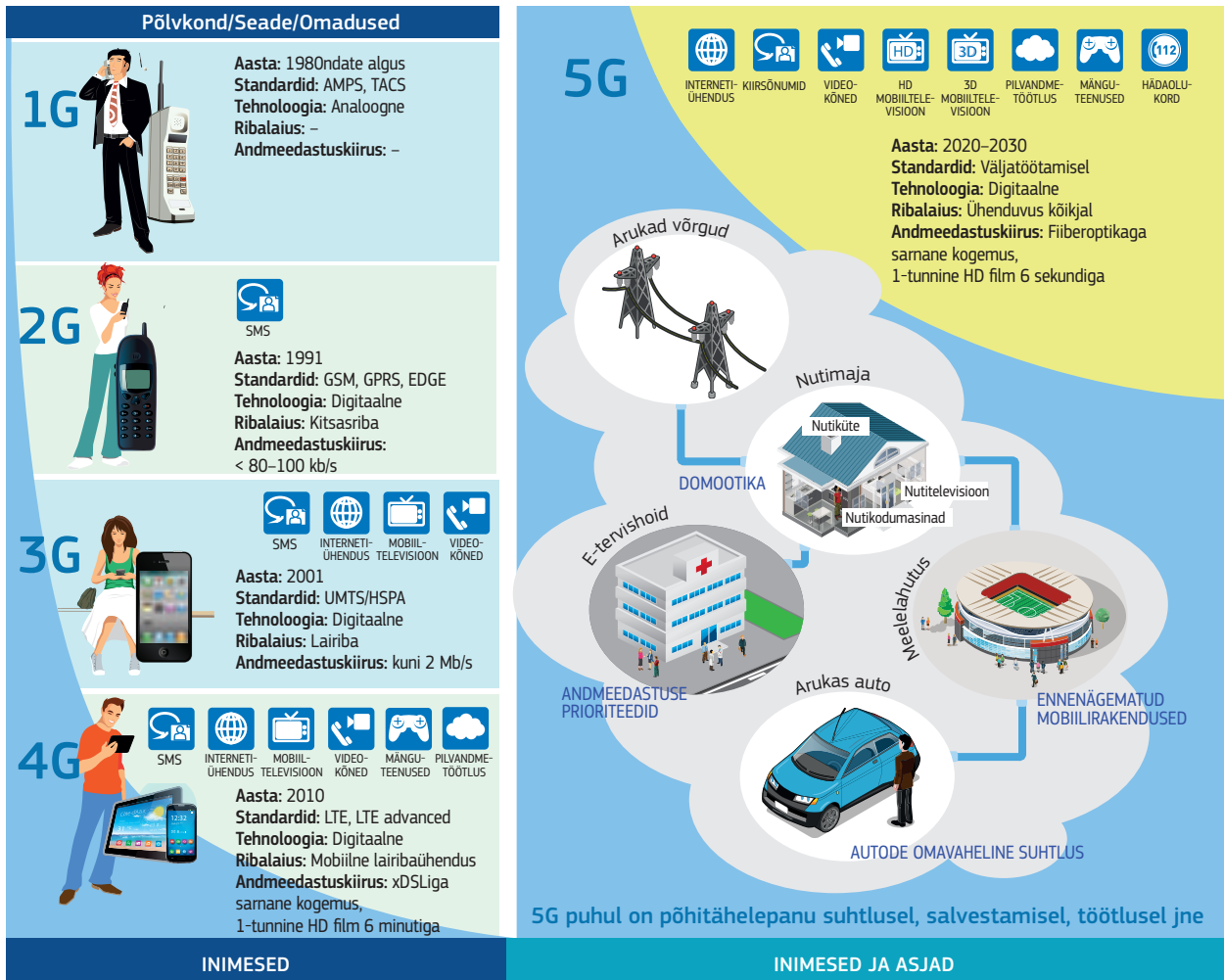
Konkursil osales 77 projekti paljudest teadusvaldkondadest (bioloogia, keemia, informaatika, inseneriteadus, keskkond, materjalid, matemaatika, arstiteadus, füüsika ja sotsiaalteadused). Sellel 26. konkursil osales 110 noort teadlast (41 tüdrukut ja 69 poissi) 36 riigist. Auhindade hulgas oli nädalane visiit komisjoni teadustalitusse, Teadusuuringute Ühiskeskusesse, mis hõlmas laborite küllastamist ja koos teadlastega töötamist.

5G

Juunis allkirjastasid komisjon ja Lõuna-Korea olulise kokkuleppe 5G mobiiltehnoloogia kohta. Tegemist on uue võrgutehnoloogia ja taristuga, mis võimaldab tulla toime asjaoluga, et inimeste ja masinate side- ja traadita tehnoloogia kasutamine on tohutult kasvanud. 5G on kiirem ning sellega kaasnevad uued funktsioonid ja rakendused, millel on suur sotsiaalne ja majanduslik väärtus. Mõlemad pooled leppisid kokku, et töötavad 5G üldise määratluse suunas ja teevad 5G-alastes teadusuuringutes koostööd. Nad leidsid ka, et vaja on ühtlustatud raadiospektrit, et tagada ülemaailmne koostalitlusvõime, ja jõudsid kokkuleppele ülemaailmsete 5G standardite ettevalmistamises.

MOBIILSIDE: 1G-LT 5G-LE

Allikas: Euroopa Komisjon.

Euroopa keskkonnavalased ettevõtlusuhinnad

Euroopa keskkonnavalaste ettevõtlusuhindade ettevõtluse ja bioloogilise mitmekesisuse kategooria paremuselt teine projekt DONIA aitab jahikaptenitel mobiilirakenduse abil leida oma alusele ankrupaiga, mis ei kahjusta mererohu kasvukohti. Tänu sellele on võimalik kaitsta Vahemere ökosüsteemis olulist taime nimega *Posidonia oceanica*.

Üha rohkem ettevõtjaid mõistab, et keskkonna kaitsmine on Euroopa konkurentsivõime seisukohast äärmiselt tähtis. Iga kahe aasta järel jagatavate Euroopa keskkonnavalaste ettevõtlusuhindadega tunnustatakse neid teerajajaid ja märgitakse viies kategoorias ära ettevõtete juhid ja ettevõtted, kes on ökoinnovatsioonis esirinnas.

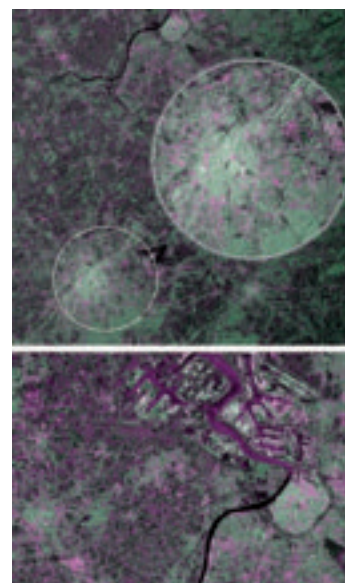
Kosmoseprogrammid

Copernicuse satelliidi väljalennutamine aprillis oli ELi Maa seire programmi jaoks oluline samm ⁽³¹⁾. Tänu Sentinel 1A-le, mis on satelliitide rühmast esimene, saadakse andmeid, mis võimaldavad teha märkimisväärseid edusamme meresõidu turvalisuse suurendamises, kliimamuutuse seires ning häda- ja kriisiolukordades toetuse andmises. Näiteks oli Copernicuse hädaolukordade ohjamise teenuse abil võimalik kasutada kaarte, et aidata tulla toime üleujutuskahjuga Bulgaarias ja metsatulekahjudega Rootsis, anda teavet, et aidata vähendada naftareostuse ohtu Itaalias karile jooksnud laeva Costa Concordia teisaldamisel.

Tööstuspoliitika ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted

Tööstuspoliitika kava

Tööstuspoliitika teatise ⁽³²⁾ põhisoõnum oli see, et liikmesriigid peaksid tunnistama tööstuse keskset tähtsust töökohtade loomisel ja majanduskasvu edendamisel ning võtma kõigis poliitikavaldkondades arvesse tööstusega seotud konkurentsivõime küsimusi. Lisaks kutsus komisjon parlamenti ja nõukogu võtma vastu ettepanekuid energia-, transpordi-, kosmose- ja digitaalsete sidevõrkude kohta ning rakendama ja jõustama õigusakte siseturu väljakujundamiseks. Tööstust tuleks moderniseerida, investeerides innovatsiooni, ressursitõhususse, uutesse tehnoloogiatesse, oskustesse ja rahastamisvõimalustesse; seda kiirendaks ELi sihtotstarbeliste vahendite kasutamine. Teatisega edendatakse ettevõttesõbralikumat Euroopat, võttes meetmeid õigusraamistiku lihtsustamiseks ning avaliku halduse tõhususe suurendamiseks ELi, riikide ja piirkondade tasandil. Olulised teemad on ka lihtsam juurdepääs ELi-välisetele turgudele rahvusvaheliste standardite ühtlustamise kaudu, avatud riigihanked, patendikaitse ja majandusdiplomaatia. Euroopa Ülemkogu tunnistas oma märtsikuisel kohtumisel ⁽³³⁾ tööstuse konkurentsivõimega seotud kaalutluste arvessevõtmise vajadust.

Esimesi pilte uuelt Copernicuse Maa seire satelliidilt. Ülal on suurendatult näha Brüssel. All on suurendatult fookuses Antwerpen. Värvid annavad infot Scheldti jõe voolu kohta: tõus jõesuudmes on kuvatud lilla värviga, tavalist jõevoolu tähistab tumesinine.

Keskonnahoidlik tegevuskava väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks

Komisjon on võtnud vastu keskkonnahoidliku tegevuskava VKEde jaoks, ⁽³⁴⁾ tunnustades, et need VKEd, kes keskenduvad tegevusele, mis soodustab paremat keskkonda ja kiirendab samal ajal kasvu, pakuvad tööhõive seisukohast märkimisväärsed lisavõimalusi. Tegevuskavas esitatakse mitu VKEdele suunatud meetet, mida kavandatakse Euroopa tasandil, et aidata kasutada keskkonnahoidlikule majandusele ülemineku pakutavaid äri- ja töövõimalusi, eelkõige parandades Euroopa VKEde ressursitõhusust, toetades keskkonnahoidlikku ettevõtlust, kasutades keskkonnahoidlikumate väärtusahelate pakutavaid võimalusi ning hõlbustades turulepääsu keskkonnahoidlike VKEde jaoks.

VKEde esindajad ettevõtjatevahelisel kontaktide loomise sündmusel La Louvière'is Valloonia (Belgia), 18. veebruar.

Kaitsetööstuse tegevuskava

Komisjon on võtnud vastu üksikasjaliku konkreetsete meetmete ja tähtaegadega tegevuskava ⁽³⁵⁾ kaitse- ja julgeolekusektorit käsitlevates 2013. aasta juuli ettepanekutes kindlaks määratud valdkondade jaoks. See hõlmab mitmesuguseid meetmeid erinevates poliitikavaldkondades, sealhulgas siseturg, teadusuuringute kahese kasutuse võimaluste kasutamine ja innovatsiooni tugevdamine, suutlikkuse arendamine, kosmose- ja kaitsetööstus, ELi energiapoliitika ja toetusvahendite rakendamine kaitsektoris ning ELi-väliste turgudele juurdepääsu maksimaalne suurendamine.

Bürokraatia vähendamine siseturul

Parlament hääletas komisjoni ettepaneku poolt, ⁽³⁶⁾ et muuta siseturg tõhusamaks kaheksa tööstussektori jaoks: liftid, elektri- ja elektroonikaseadmed, lihtsad surveanumad, mitteautomaatsed kaalud, mõõtevahendid, tsiviilotstarbelised lõhkematerjalid, plahvatusohtlikus keskkonnas kasutatavad seadmed ja elektromagnetilisi häireid põhjustavad tooted. See algatus on osa üldistest jõupingutustest, mille eesmärk on lähendada tööstustooteid käsitlevaid norme ja ühiseid põhimõtteid ning vältida niiviisi valdkondlikku killustumist ja vastuolus olevaid või kattuvaid nõudeid mitme õigusaktiga reguleeritavate toodete puhul. Kõiki tööstustooteid hõlmavad järjepidevamad normid vähendavad ettevõtjate, eriti VKEde jaoks õigusnormide täitmise kulusid.

Farmaatsiaspektori strateegia

ELi farmaatsiasektoril on Euroopa majanduse seisukohast strateegiline tähtsus, kuna see on pikaajalise üleilmse kasvu turg, mille aastase tootmismahu väärtus on 220 miljardit eurot, töötajaid on ligikaudu 800 000 ja EL on maailmas peamine meditsiinitoodetega kaupleva. Komisjon on algatanud avaliku mõttevahetuse, mis aitab kujundada selle sektori konkurentsivõime tugevdamise poliitikat. Tuleviku seisukohast olulised poliitikavaldkonnad on muu hulgas uute ravimeetoditega seotud prioriteetide seadmine, avaliku ja erasektori koostöö edendamine, teatavate ravimite (nt harva kasutatavad ravimid, sarnased bioloogilised ravimid) kättesaadavuse parandamine, eetika edendamine, ravimite kättesaadavuse parandamine maailmas ning Euroopa farmaatsiatööstuse ülemaailmse mõju suurendamine.

Ringmajandus tähendab keskkonnahoidlikku majanduskasvu

Komisjon esitas juulis ettepanekud, ⁽³⁷⁾ et edendada Euroopas ringmajandusele üleminekut ja ringlussevõttu liikmesriikides. Tulevikus võiks olla ringmajandus, kus normiks on väärtust maksimeeriv korduskasutamine, parandamine ja ringlussevõtt ning kus ühe protsessi jäätmed muutuvad teise ressursiks.

Komisjoni uus koosseis kavatseb ettepanekute paketi tagasi võtta, et asendada see 2015. aastal kaugeleulatuvama ettepanekuga ringmajanduse edendamiseks.

Rohkem rahastamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele

Euroopa VKEdel on nüüd tänu komisjoni ja Euroopa Investeeringufondi vahelisele lepingule kättesaadav lisarahastamine mahus kuni 25 miljardit eurot. Leping võimaldab Euroopa Investeeringufondil pakkuda VKEdele COSME raames rahastamist omakapitali ja laenuvahendite kaudu. Kuna COSME eelarves on VKEde rahastamiseks nähtud ette 1,3 miljardit eurot, saavad VKEd kaasata finantsvahendajatelt finantsvõimenduse kaudu kuni 25 miljardit eurot. See on oluline osa ELi sammudest, millega aidatakse VKEdel saada üle teada-tuntud laenusaaamisraskustest.

Regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika

Liidu regionaalpoliitikat toetab kaks suurt fondi.

- ▶ Euroopa Regionaalarengu Fond kaasrahastab investeeringuid ja tegutseb kõigis liikmesriikides; fond keskendub eelkõige piirkondadele, kus SKP elaniku kohta on kõige väiksem.
- ▶ Ühtekuuluvusfond kaasrahastab transpordi- ja keskkonnaprojekte liikmesriikides, mille rahvamajanduse kogutoodang on väiksem kui 90% liidu keskmisest.

Nende fondide väärtus (sh EFS), mis kujutavad endast ELi ühtekuuluvuspoliitikat, on ajavahemikus 2014–2020 kokku 351,8 miljonit eurot (jooksevhindades). See tähendab, et liidu eelarvevahenditest märkimisväärne osa investeeritakse taristu arendamisse, majanduskasvu kiirendamisse ja tööhõive toetamisse.

Regionaalpoliitika volinik Corina Crețu, ametis alates 1. novembrist, osalemas Regionide Komitee täiskogu 104. istungjärgul Brüsselis (Belgia) 4. detsembril. Ta kinnitas, et uus Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond hakkab täiendama ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahendeid.

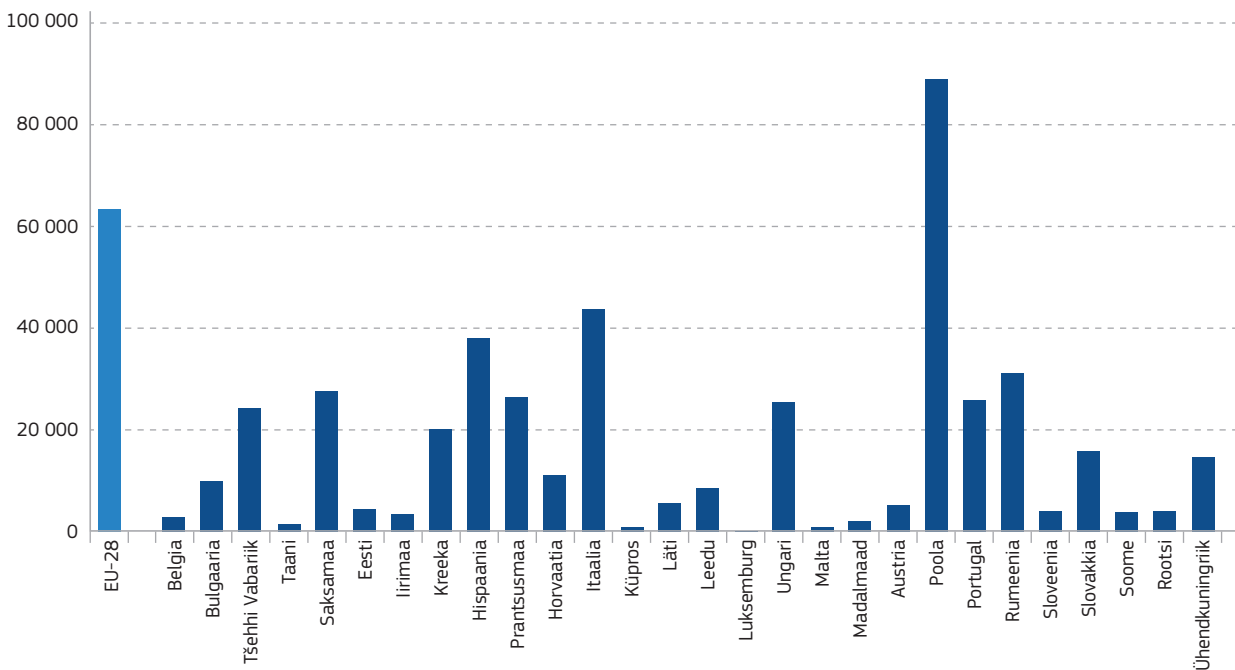
Partnerluslepingud

ELi liikmesriikide eraldi esitatud ja komisjoni heaks kiidetud partnerluslepingutes ⁽³⁸⁾ on sätestatud riigi ametiasutuste kavad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest saadava rahastamise kasutamise kohta aastatel 2014–2020. Neis antakse ülevaade iga riigi strateegilistest eesmärkidest ja investeerimisprioriteetidest ning seotakse need aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” ⁽³⁹⁾ üldeesmärkidega. Partnerluslepingute kohaselt peavad liikmesriik ja komisjon tegema koostööd ning koordineerima, et ELi investeeringu mõju oleks võimalikult suur. Kõik 28 partnerluslepingut võeti vastu novembri alguses. Liikmesriigid investeerivad kokku üle 453 miljardi euro.

PARTNERLUSLEPINGUD – EUROOPA STRUKTUURI- JA INVESTEERIMISFONDID KOKKU LIIKMESRIIKIDE KAUPA

Eraldised, mis võidakse liikmesriigi taotluse korral kanda ühest kategooriast teise; jaotus kategooriate kaupa

Miljonit eurot – jooksevhindades

Märkus. Kogusummad ei sisalda ülekandeid Euroopa ühendamise rahastule ja Euroopa abifondile enim puudust kannatavate isikute jaoks.

Majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise oodatavast 310 programmist (Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi programmid) on vastu võetud peaaegu 200. Liikmesriigid ja piirkondlikud ametiasutused töötavad välja rakenduskavad, mida arutatakse komisjoniga, kes peab need heaks kiitma.

Solidaarsusfond

Juunis jõustus muudetud määrus ⁽⁴⁰⁾ Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kohta. Selle põhieesmärk on muuta fondi kasutamine lihtsamaks ja kiiremaks. Uue õigusaktiga kaasneb abimaksete kiirem tegemine eelkõige taotluse korral tehtavate ettemaksete kasutuselevõtu kaudu. See võimaldab kiiremini reageerida ja katastroofidest mõjutatud piirkondadele kiiremini abi pakkuda.

ELi-EIP projektivõlakirjade algatus

Projektivõlakirjade algatus on komisjoni ja EIP ühine algatus. Selle eesmärk on edendada transpordi-, energia- ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektorite mahukate taristuprojektide (üleeuroopaline transpordivõrk – TEN-T; üleeuroopaline energiavõrk – TEN-E) rahastamist kapitaliturgude kaudu. Selleks et saavutada kõnealustes sektorites strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid, peab Euroopa Liit tegema taristuinvesteeringuid hinnangute kohaselt kuni 2 triljoni euro ulatuses.

Projektivõlakirjade algatus võimaldab nõuetele vastavate taristuprojektide, tavaliselt riigi- ja erasektori ühisprojektide elluviijatel, meelitada ligi täiendavaid erafinantseeringuid institutsionaalsetelt investoritelt, näiteks kindlustusandjatelt ja pensionifondidelt.

Kolmas projektivõlakiri – esimene uue taristuga seotud tehing projektivõlakirjade algatuse raames

Märtsis lepidi edukalt kokku Belgia kiirtee A11 projekti rahastamises. Tegemist on esimese riigi- ja erasektori ühisprojektiga, mis on seotud uue taristuga, ja esimese projektivõlakirjade algatuse raames toetatava transpordiprojektiga. Projekti raames ehitatakse 13 km pikkune kahe sõidurajaga maantee, mis ühendab N31 Brugges N49ga Knokkes, samuti ligikaudu 90 tsiviilehitist, sealhulgas kolm tunnelit, 1 km pikkune viadukt ja kaks tõstesilda. Ehitamine algas märtsis ja peaks kestma kolm aastat. Seda rahastatakse 578 miljoni eurose projektivõlakirjaga ja 80 miljoni eurose omakapitaliinvesteeringuga.

Neljas projektivõlakiri – esimene telekommunikatsiooniprojekti käsitlev tehing

2014. aasta juulis allkirjastati esimene projektivõlakirjadega rahastatud tehing lairibasektoris. Projekti korraldaja on Prantsuse taristuettevõtja Axione Infrastructure, kellel on kohalike ametiasutustega 12 pikaajalist kontsessioonilepingut, mille sisuks on avaliku sektori algatuse võrkude raamistiku alusel lairibavõrgu hulgimüügiteenuste väljatöötamine, kasutuselevõtmine, rahastamine, osutamine, säilitamine ja pakumine internetiteenuste osutajatele Prantsusmaa maapiirkondades.

Viies projektivõlakiri – esimene tehing Saksamaal

Projektivõlakirjade algatuse raames toetati augustis Saksamaal kiirtee A7 laiendamise rahastamist. Kiirtee 65 km pikkune lõik Bordesholmi ja Hamburgi vahel muudetakse neljarajalisest kuuerajaliseks. See vähendab liikluse kitsaskohti peamiselt Taanit ja Saksamaad ühendaval maanteel. Tööd peaksid kestma neli aastat ehk aastani 2018; liiklust ei peatata. Projekti jaoks koguti 429 miljoni euro ulatuses võlakirjade põhised rahastamist; komisjoni ja EIP tagatud projektivõlakirjade krediidikvaliteedi parandamise maht on 89 miljonit eurot.

Õigussüsteem majanduskasvu heaks

Riigi õigusemõistmise süsteemi tõhusus on atraktiivse ettevõtluskeskkonna loomiseks ja jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks äärmiselt oluline. Seepärast on õigussüsteemi kvaliteedi, sõltumatuse ja tõhususe parandamine igal aastal toimuva majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteet. Komisjoni ettepaneku ⁽⁴¹⁾ põhjal esitas nõukogu 2014. aastal Euroopa poolaasta ⁽⁴²⁾ raames õiguse valdkonnas riigipõhised soovitusel 12 liikmesriigile. Struktuursete õigusreformide elluviimine ja nende tulemuste saavutamine võtab aega ning seepärast on oluline, et reforme viidaks ellu sihikindlalt.

Maksejõuetusõiguse reform

2014. aasta lõpus jõudis Euroopa Liit kokkuleppele piiriüleste maksejõuetust käsitlevate õigusnormide ajakohastamises. See aitab edendada päästmis- ja taastamispoliitikat Euroopas ning anda keerulises majandustsüklis ELis ettevõtlusele, majanduskasvule ja töökohtade loomisele uut hoogu. Ajakohastatud maksejõuetuse määrus ⁽⁴³⁾ muudab piiriüleste maksejõuetusmenetluste tulemuslikumaks ja tõhusamaks. Lisaks võttis komisjon 2014. aasta märtsis vastu soovitusel äritegevuse ebaõnnestumist ja maksejõuetust käsitleva uue lähenemisviisi kohta ⁽⁴⁴⁾. Soovitusel kutsutakse liikmesriike üles pakkuma ettevõtetele võimalust lahendada oma rahalised raskused varakult ja aitama neil oma ettevõtte ümber korraldada, keskendudes vähem likvideerimisele, kaitstes samal ajal võlausaldajate õigust saada oma raha tagasi. Igal aastal puutub ELis piiriüleste maksejõuetusmenetlustega kokku hinnanguliselt 50 000 äriühingut, seades seeläbi ohtu 1,7 miljonit töökohta. Pea igal neljandal pankrotil ELis on piiriülesteid jooi.

Maksejõuetusregistrite omavahel ühendamine

Ajakohastatud Euroopa maksejõuetuse õigusnormide (vt ülal) kohaselt peavad liikmesriigid (48 kuud pärast selle vastuvõtmist) avaldama maksejõuetusmenetluste põhiteabe elektroonilises maksejõuetusregistris. Juulis käivitas komisjon seitsme liikmesriigiga katseprojekti maksejõuetusregistrite ELi-üleseks ühendamiseks. Ülejäänud liikmesriigid peaksid sellega ühinema hiljem.

Euroopa pangakonto arestimise määrus

Mais võttis nõukogu vastu uued normid, ⁽⁴⁵⁾ et võlausaldajatel oleks piiriülesteid nõudeid lihtsam sisse nõuda. Eesmärk on aidata VKEsid võla piiriülestele sissenõudmisel (Euroopas puutub piiriüleste võla probleemiga kokku umbes miljon VKEd).

Euroopa ühine müügiõigus

Esildatud Euroopa ühise müügiõiguse ⁽⁴⁶⁾ eesmärk on aidata kaasa majanduskasvule, vähendades lepinguõigusest tulenevaid takistusi liikmesriikide vahel ja suurendades tarbijate usaldust piiriülese kaubanduse vastu, eelkõige digitaalse ühtse turu osas. 2014. aasta lõpus teatas komisjon oma kavatsusest esitada 2015. aastal muudetud ettepanek, et kasutada e-kaubanduse kogu potentsiaali digitaalsel ühtsel turul.

ELi õigusemõistmise tulemustabel

ELi õigusemõistmise tulemustabel ⁽⁴⁷⁾ on teabevahend, kus on esitatud objektiivsed, usaldusväärsed ja võrreldavad andmed liikmesriikide kohtusüsteemide kohta. Tulemustabeli eesmärk on edendada kohtusüsteemide kvaliteeti, sõltumatust ja tõhusust Euroopa Liidus. Liikmesriikide kohtusüsteemide tõhustamine aitab taastada majanduskasvu liidus ja on äärmiselt oluline ELi õiguse rakendamisel ja vastastikuse usalduse suurendamisel.

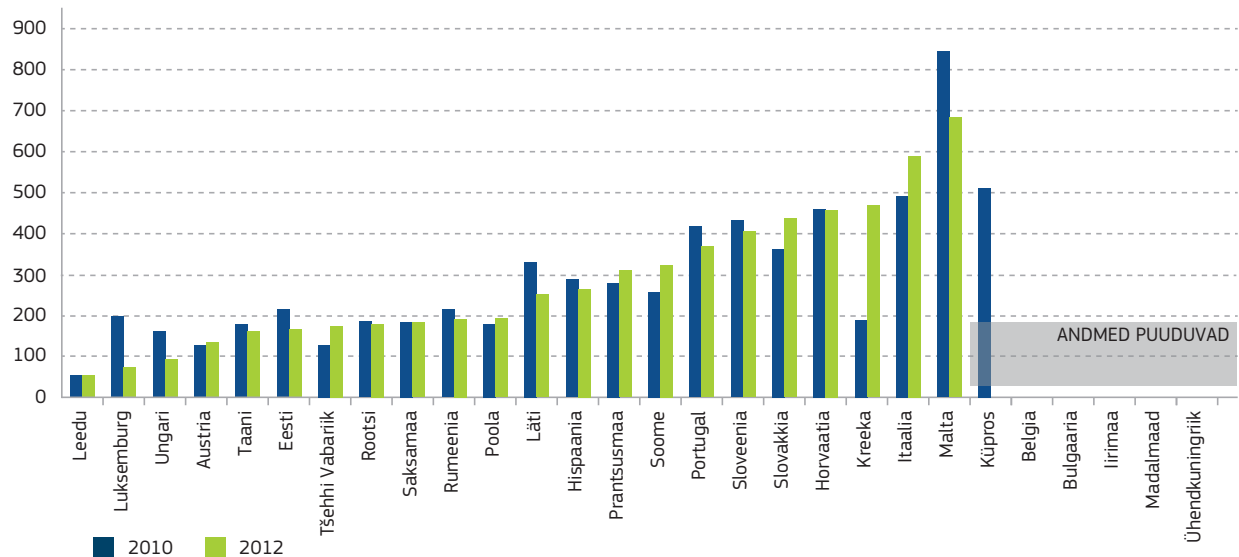
2014. aasta tulemustabelis vaadeldakse üldiselt samu näitajaid kui 2013. aastalgi. Lisatud on ka mõned uued infoallikad (vt allpool).

- ▶ Kohtusüsteemide tõhusus: näitajad hõlmavad menetluse kestust, algatatud ja lõpuleviidud kohtumenetluste määra ning pooleliolevaid kohtuasju.

TSIVIIL- JA KAUBANDUSASJADES VAIDLUSTE LAHENDAMISEKS KULUV AEG

Euroopa Nõukogu õigusemõistmise tõhusust hindava Euroopa komisjoni (CEPEJ) meetodika kohaselt hõlmavad tsiviilasjades (ja kaubandusasjades) toimuvad vaidlused pooltevahelisi vaidlusi, mille raames käsitletakse näiteks lepingutega seotud küsimusi. Kohtumenetluste kestus väljendab aega (päevades), mis on vajalik kohtus asja lahendamiseks, st aeg, mis kulub kohtul esimeses astmes otsuse tegemiseks. Pooleliolevates kohtuasjades otsusele jõudmiseks eeldatavalt kuluva aja näitaja („disposition time“) kujutab endast lahendamata kohtuasjade ja aasta lõpuks lahendatud kohtuasjade jagatist, mis on korrutatud 365-ga (päevade arv).

Esimene aste, päevades

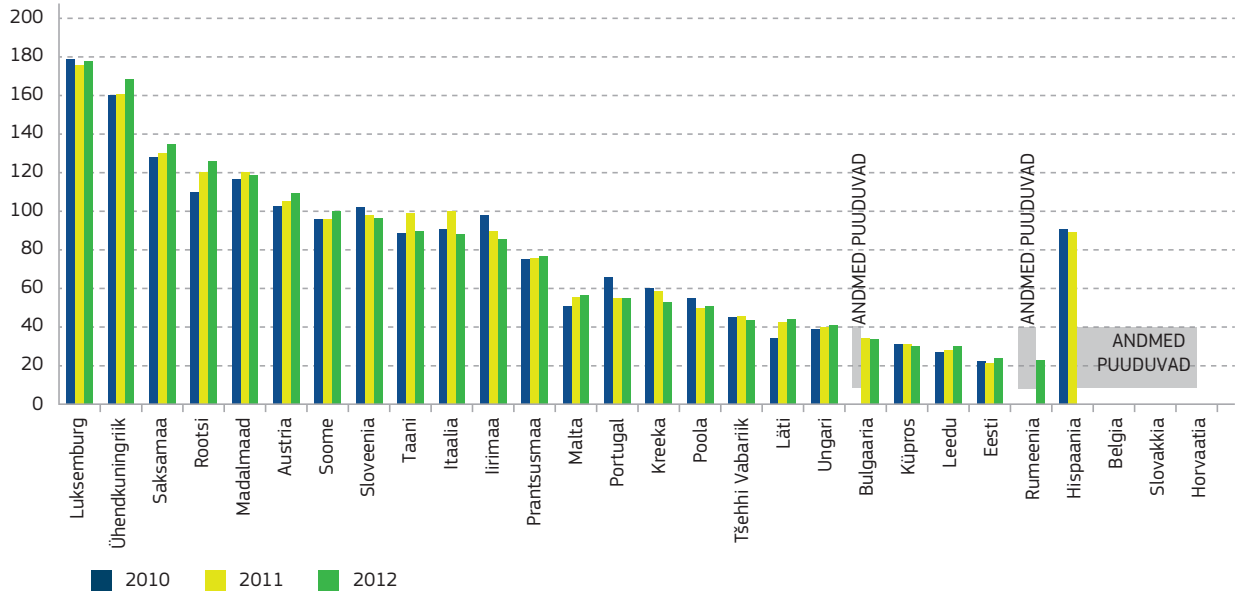

Allikas: CEPEJ uuring.

- Kvaliteet: näitajad hõlmavad kohtunike kohustuslikku koolitamist, kohtute tegevuse järelevalvet ja hindamist, kohtutele eraldatud eelarvet ja personali ning IKT-süsteemide olemasolu ja vaidluste kohtuvälise lahendamise meetodeid.

VALITSEMISSEKTORI KOGUKULUTUSED KOHTUTELE

Eurodes elaniku kohta ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Sellel joonisel on esitatud valitsemissektori (tegelikud) kogukulutused kohtutele.

Allikas: Eurostat.

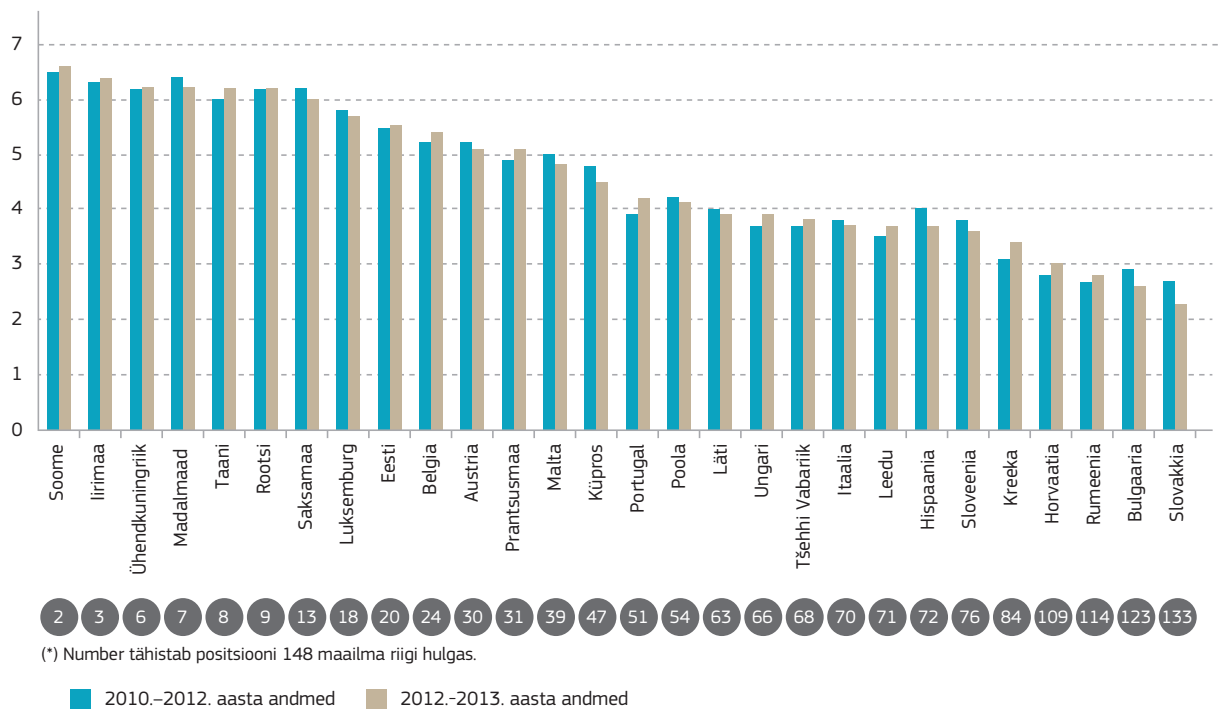

- Sõltumatus: tulemustabelis on esitatud andmed kohtusüsteemi sõltumatus tajumise kohta. Lisaks võrreldakse 2014. aasta tulemustabelis esimest korda ülevaatlikult kohtusüsteemide korraldust riikides, et leks tagatud kohtulik sõltumatus teatavates olukordades, kus see võib ohtu sattuda. Näiteks vaadeldakse selles kaitsemeetmeid seoses kohtunike teisele ametikohale üleviimise või kohtunike ametist vabastamisega.

KOHTUSÜSTEEMI TAJUTUD SÕLTUMATUS

Maailma Majandusfoorumi näitaja põhineb vastusel küsitluses esitatud järgmisele küsimusele: „Millises ulatuses on Teie riigi kohtusüsteem sõltumatu valitsusliikmete, kodanike või ettevõtjate poolset mõjutamisest?” Vastused tulid kõikide riikide ettevõtjaid sisaldanud representatiivselt valimilt, kes esindasid kõiki peamisi majandussektoreid (põllumajandus, töötlev tööstus, mittetöötlev tööstus ja teenused).

Mida suurem on väärtus, seda sõltumatumana kohtusüsteemi tajutakse

Allikas: Maailma Majandusfoorum.

Tarbijakaitse

Jõustus tarbija õigusi käsitlev direktiiv

Alates juunist kohaldatakse kõikides liikmesriikides uut tarbija õigusi käsitlevat ELi direktiivi⁽⁴⁸⁾. Direktiiviga tugevdatakse tarbija õiguseid, tagades kõikidele tarbijatele ELis samad õigused, ent säilitades samal ajal tasakaalu tarbijakaitse ning ettevõtjate konkurentsivõime edendamise vahel. Direktiiviga on sätestatud kauglepingute (sh interneti teel sõlmitud lepingud) ja väljaspool ärruume sõlmitud lepingute (nagu koduukselepingud) kohta terviklik reeglite kogum. Selliste lepingute jaoks on sätestatud üksikasjalikumad nõuded antava teabe ja taganemisõiguse kohta. Lisaks on direktiiviga kehtestatud erinõuded, et kaitsta tarbijat varjatud tasude ja eelnevalt märgistatud kastikeste eest internetis, ning selles keelustatakse nõustamistelefonidele helistamise eest tasu küsimine ja ülemääraste lisatasude võtmine krediitkaardi kasutamise eest. Päeval, mil algas direktiivi kohaldamine, andis komisjon välja juhenddokumendi, et aidata direktiivi rakendamise tagamise eest vastutavaid asutusi ja ettevõtjaid selle kohaldamisel. Sellele dokumendile lisati näidis digitaaltooteid käsitleva teabe esitamise kohta, et anda tööstusele juhendeid selle kohta, kuidas (eelkõige seoses digitaalse infosisu koostalitlusvõime ja funktsionaalsusega) infot esitada.

Tarbijaõigustest teadlikkuse
kampaania 2014.

Rakendusesisesed ostud

Suuremad veebi- ja mobiilmänge müüvad platvormid on tarbijakaitsealase koostöö määruse⁽⁴⁹⁾ raames võetud ühiste täitmise tagamise meetmete tulemusena oma kaubandusvõtteid muutnud. Tarbijate jaoks on müügieelne info muutunud läbipaistvamaks, eelkõige mobiili- ja veebimängudes saadaval olevate rakendusesiseste ostude osas, võetud on meetmed laste otsese ostusurvekamise vastu sellistes mängudes, täpsustatud on maksetingimusi ja seadistusi, et vähendada tahtmatute ostude tegemist, ning tarbijatele on loodud paremad võimalused kauplejaga ühendust saada. Tegevuse tulemusena suurenes tarbijate teadlikkus „tasuta” rakendustes sisalduvate rakendusesiseste ostudega kaasnevatest riskidest.

RAPEXi kümnes sünnipäev

Juba 10 aastat on ühenduse kiire teabevahetuse süsteemi (RAPEX) abil tarbijaid kaitsitud ohtlike toiduks mittekasutatavate toodete eest. Süsteem ühendab liikmesriike, Euroopa Majanduspiirkonna riike ja komisjoni ning selle roll on kiiresti jagada teavet ohtlike toodete ja riikides võetud täitemeetmete kohta. Selle tulemusena tehakse varakult kindlaks ja kõrvaldatakse ELi turgudel tooted, mis on tarbijale ohtlikud. RAPEXi loomisest saati on nii süsteemi vastuvõetud hoiatusteadete kui ka selliste teadete alusel võetud järelmeetmete arv pidevalt ja püsivalt suurenenud. Kui RAPEX sai 10 aastat tagasi umbes 200 teadet, siis nüüd võtab süsteem igal aastal vastu ja jagab rohkem kui 2000 teadet.

Reisijate õigused

Reisijate õigusi käsitlevad Euroopa määrused ⁽⁵⁰⁾ on kõige nähtavamad ja tuntumad tarbijakaitsealased normid Euroopas. Praegu vaadatakse läbi lennureisijate õigusi. Selle eesmärk on täpsustada ja selgitada neid õigusi ning tagada nende parem kohaldamine ja kaitse. Veebruaris toetas parlament neid põhieesmärke esimese lugemise arvamuses ⁽⁵¹⁾. Parlament toetas eelkõige ettepanekuid ⁽⁵²⁾ tugevdada lennuettevõtjate jälgimist ja pakkuda reisijatele lennuplaanide luhtumise korral oma õiguste tagamiseks rohkem kohtuväliseid võimalusi. Arutelu ettepanekute üle jätkub nõukogus.

ELi kampaania „Lõpp võltsingutele”

Selleks, et teavitada inimesi ohtudest, mis kaasnevad tervisele ja majandusele võltsitud toodete ostmisega, intensiivistas komisjon 2104. aastal kampaaniat „Lõpp võltsingutele” ⁽⁵³⁾. Teemale suudeti tõmmata kõrgetasemeliste ekspertide ja poliitikakujundajate, kuid ka tavainimeste tähelepanu.

Mänguasjade ohutus

Muudeti mänguasjades kasutatavate teatavate kemikaalide piirnorme. Sellega parandab komisjon mänguasjade ohutust ja vähendas samal ajal mänguasjade sektoris bürokraatiat, seal, kus võimalik. Muudatustega kehtestati bisfenool A-le ja trisile ⁽⁵⁴⁾ piirnormid ja pikendati niklile kehtestatud erandit.

Tooteohutus ja turujärelevalve

Parlament kiitis 2014. aastal heaks komisjoni ettepaneku ⁽⁵⁵⁾ võtta vastu uued normid, et parandada ELi siseturul ringlevate tarbekaupade, sh väljastpoolt ELi imporditud kaupade ohutust, ning kehtestada toiduks mittekasutatavate toodete üle turujärelevalve.

Avatud ja õiglane siseturg

Siseturu tugevdamine

Tööstustoodete siseturg

Komisjon kutsus Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike üles vastu võtma sellised algatused ja/või tagama nende täitmise, mis on seotud siseturu lõimimise ja väljakujundamisega ning mille edendamisel on praegu jäädud ajagraafikust maha ⁽⁵⁶⁾. Need algatused on peamiselt seotud transpordi-, energia- ja IKT-võrkude lõimimisega. Komisjon tegi kokkuvõtte hiljutistest suundumustest tööstustooted käsitlevates õigusaktides ja töötas välja laiemat visiooni eeseesivaks kümnendiks. Üheks oluliseks küsimuseks on, kuidas lahendada 21. sajandi tehnoloogilised ja ühiskonna-probleemid, arvestades samal ajal asjaolu, et Euroopa tööstus vajab õigusliku stabiilsuse perioode, mil normidesse ei tehtaks olulisi muudatusi. Lühiajalises perspektiivis otsustas komisjon keskenduda täitmise tagamise mehhanismide parandamisele.

Riigihanked

Jõustusid uued, tõhustatud normid

Aprillis jõustusid muudetud riigihangete direktiiv ⁽⁵⁷⁾ ja uus kontsessioonilepingute sõlmimise direktiiv ⁽⁵⁸⁾. Nende direktiivide näol on tegemist esimese ühtse turu meetmepaketi ühe prioriteediga 12-st.

Uutel normidel on kolm peamist eesmärki: lihtsustamine, paindlikkus ja õiguskindlus. Reformi kaudu saavad riigiasutused riigihankeid optimeerida. Riigihanked moodustavad peaaegu 19% Euroopa SKPst ja on majanduskasvu peamine mootor. Lihtsamad ja paindlikumad menetlused, mida on paremini kohandatud muu avalik-õigusliku sektori poliitikaga, ning lähtumine parimast hinna ja kvaliteedi suhtest (soodsaim pakkumus) muudavad riigihanked tõhusamaks ja strateegilisemaks, järgides läbi-paistvuse ja konkurentsi põhimõtet, mis on nii avaliku sektori hankijate kui ka ettevõtjate huvides. Kontsessiooninormidega luuakse avaliku haldamise peamise vahendi jaoks Euroopas ühine raamistik ja luuakse osaliselt paremad eeldused investeeringute stimuleerimiseks tulevikus olulistesse avalikesse teenustesse.

E-arveldamine

Nõukogu võttis aprillis vastu komisjoni ettepaneku riigihangetes e-arveldamise ELi õigusnormide ajakohastamiseks. Uus direktiiv ⁽⁵⁹⁾ jõustus mais.

Direktiiv on kasulik mitmeti: see aitab kaotada piiriüleste riigihangete puhul tõkked, tagades riiklike e-arveldamissüsteemide vahel koostalitlusvõime, mis parandab lõppkokkuvõttes siseturu toimimist, muudab maksed kiiremaks ja loob tarnijate jaoks uusi ettevõtlusvõimalusi ning muudab riigihanked Euroopas odavamaks ja lihtsamaks.

Konkreetsemalt kutsutakse direktiivis üles töötama välja uut e-arveldamise Euroopa standardit. Kui äriühingu välja saadetud e-arve vastab tulevikus riigihangete puhul e-arveldamisel kasutatavale Euroopa standardile, aktsepteerivad neid viimaks kõik riigiasutused Euroopas.

E-arveldamine on oluline samm paberivaba avaliku halduse (e-halduse) suunas Euroopas. See on digitaalarengu tegevuskava üks prioriteet ja kätkeb endas olulist potentsiaali nii majanduslikust kui ka keskkonna seisukohast. E-arveldamise kasutuselevõtmisega riigihangetes võiks ainuüksi ELis hoida kokku kuni 2,3 miljardit eurot aastas.

Michel Barnier (kuni 31. oktoobrini siseturu ja teenuste volinik) tutvustab komisjoni meetmetepaketti, mille eesmärk on parandada ligikaudu 10 000 liikmesriikide börsidel noteeritud ettevõtte üldjuhtimist. Brüssel (Belgia), 9. aprill.

Äriühingute aktsionäride õigusi käsitleva direktiivi läbivaatamine

Äriühingu üldjuhtimine ja äriühinguõigus on äärmiselt olulised tagamaks, et äriühinguid juhitaks pikaajalises perspektiivis hästi ja jätkusuutlikult. Seepärast on neil oluline roll Euroopa majanduse pikaajalises rahastamises.

Aprillis võttis komisjon vastu meetmed, et parandada pea 10 000 Euroopa börsidel noteeritud äriühingu üldjuhtimist. See aitab kaasa nende äriühingute konkurentsivõimele ja pikaajalisele jätkusuutlikkusele. Muud ettepanekud pakuvad kulutõhusaid äriühinguõiguse lahendusi piiriülelsete tegutsevatele VKEdele.

Ettepanek ⁽⁶⁰⁾ vaadata läbi äriühingute aktsionäride õigusi käsitlev direktiiv ⁽⁶¹⁾ kõrvaldab äriühingu üldjuhtimise puudused, mis on seotud börsiettevõtete, nende juhatuste ja aktsionäride (institutsionaalsed investorid ja varahaldurid) ning vahendajate ja volitatud nõustajatega (s.o ettevõtted, kes pakuvad aktsionäridele teenuseid, eelkõige hääletamisega seotud nõuandeid). Nagu finantskriis näitas, toetasid aktsionärid liigagi sageli juhtide liigset lühiajalist riskide võtmist ega jälginud tähelepanelikult äriühinguid, millesse nad olid investeerinud.

Ettepanekuga lihtsustatakse nii aktsionäride õiguste kasutamist ettevõtete suhtes kui ka suurendatakse vajaduse korral neid õigusi. See aitab tagada, et aktsionärid hoiaksid end äriühingu käekäiguga rohkem kursis, kohustaksid äriühingu juhtkonda rohkem aru andma ja tegutseksid äriühingu pikaajalistes huvides. Lähtumine pikemast perspektiivist loob börsiettevõtetele paremad tegutsemistingimused ja parandab nende konkurentsivõimet.

Komisjoni soovitus äriühingu üldjuhtimise aruandluse kvaliteedi kohta („järgi või selgita”)

Soovituse ⁽⁶²⁾ eesmärk on parandada börsil noteeritud äriühingute üldjuhtimise aruandluse kvaliteeti üldiselt. Suurem osa äriühingute üldjuhtimise regulatsioonist on pehme õigus. Seepärast on äärmiselt oluline, et hästi toimiks põhimõte „järgi või selgita”, mille kohaselt peab oma teguviisi põhjendama äriühing, kes kaldub kõrvale heast ühingujuhtimise tavast. Selline lähenemisviis pakub äriühingutele suurt paindlikkust, sest selles mõeldakse, et teatavas olukorras võib mõne soovitus järgimata jätmine vastata rohkem äriühingu huvidele kui nende täitmine 100% ulatuses. Ent äriühingud, mis kalduvad heast ühingujuhtimise tavast kõrvale, ei suuda sageli selle vajalikkust mõjusalt põhjendada. See aga teeb investorite jaoks teadlike otsuste langetamise veelgi raskemaks.

Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde volinik Elżbieta Bieńkowska vestleb hariduse, kultuuri, noorte ja spordi voliniku Tibor Navracsics'iga, mõlemad on ametis alates 1. novembrist, kolleegiumi igapäevasel koosolekul Berlaymonti hoones Brüsselis (Belgia) 12. novembril.

Ühe osanikuga osaühinguid käsitlev direktiiv

Praegu on VKEde ees liiga palju takistusi, mis piiravad nende majandustegevust ühtsel turul. Sageli leiavad nad, et äriühinguõigus muudab piiriülese äritegevuse ülemäära kulukaks ja keeruliseks. Ainult väike osa VKEdest (2%) investeerib tütarettevõtjatesse ja loob neid välismaal.

Ühe osanikuga osaühinguid käsitleva esildatud direktiiviga ⁽⁶³⁾ kõrvaldatakse need takistused, ühtlustades nõuded, mida tuleb järgida ühe osanikuga äriühingu loomisel. Sellega kaotatakse koormavad menetlused tütarettevõtjate registreerimisel ja muudetakse ELis tegutsemine VKEde jaoks lihtsamaks.

Transpordi siseturg

Euroopa ühendamise rahastu

Üheks 2014.–2020. aasta eelarveperioodi suurimaks innovatsiooniks on transpordi-, energia- ja telekommunikatsioonivaldkonnas üleeuroopaliste võrkude jaoks Euroopa ühendamise rahastu loomine. Selleks on seitsme aasta peale ette nähtud kokku üle 33 miljardi euro.

33,2 miljardist eurost on umbes 26,2 miljardit eurot (sh 11,3 miljardit eurot, mis paigutatakse ümber Ühtekuuluvusfondist) ette nähtud transpordisektorile, 5,8 miljardit eurot energiasektorile ja 1,1 miljardit eurot telekommunikatsioonisektorile. Era- ja avaliku sektori lisainvesteeringuid saab võimendada selliste innovatiivsete rahastamisvahendite kaudu nagu projektivõlakirjad.

Esimene transpordivaldkonna (11,9 miljardi euro suuruse eelarvega) projektikonkurss kuulutati välja septembris ⁽⁶⁴⁾. Uue transporditaristu poliitika (TEN-T) eesmärk on kaotada erinevused liikmesriikide transpordivõrkude vahel, kõrvaldada kitsaskohad, mis takistavad jätkuvalt siseturu tõrgeteta toimimist, ja lahendada tehnilised probleemid, nagu erinevad standardid raudteeliikluses. See edendab ja tugevdab sujuvaid transpordiahelaid, et vedada reisijaid ja kaupu, pidades samal ajal sammu tuleviku tehnoloogia suundumustega.

Edasimineku neljandas raudteepaketis

Komisjon võttis juuni keskel vastu poolaastaruande Euroopa raudteeturu kohta ⁽⁶⁵⁾. Aruandest selgub, et raudteesektor kasvab. Aruandes rõhutati muu hulgas, et avatud konkurents ja avalike pakkumismenetluste laiem kasutamine parandavad teenuseid reisijate jaoks ning maksumaksjate raha kasutamist. Selleks et lahendada probleeme, mis on seotud nõudluse suurenemisega transporditeenuste järele, liiklusummikute, kütusega varustatuse ja CO₂-heite vähendamisega, töötab komisjon selle nimel, et parandada Euroopa raudteetaristute tehnilist ühilduvust, võttes arvesse selliseid teemasid nagu rööpmelaius, elektrisüsteemide standardid ja signaalimissüsteemid. Siiani on eri tehnilised kirjeldused selles valdkonnas muutnud rongi liikumise ühest riigist teise keeruliseks ja kalliks.

2014. aastal jõudis transpordi nõukogu neljanda raudteepaketi ⁽⁶⁶⁾ tehnilise samba osas poliitilisele kokkuleppele. Tegemist on meetmepaketiga, millega parandatakse raudteeteenuste kvaliteeti ja laiendatakse nende valikut Euroopas. Pakett hõlmab muu hulgas koostalitlusvõime direktiivi ja ohutusdirektiivi ning Euroopa Raudteeameti uusi norme. Euroopa Parlament võttis kogu paketi vastu esimesel lugemisel, pannes ametile uued ülesanded, näiteks kogu ELis kehtivate ohutustunnistuste ja veeremüksuste lubade väljaandmine ⁽⁶⁷⁾.

See suurendab mastaabisäästu ning vähendab raudtee-ettevõtjate jaoks halduskulusid ja menetlusi. Nõukogus on alanud arutelud paketi poliitilise samba üle. Selle eesmärk on välja kujundada Euroopa raudtee siseturg.

Rong lahkub La Manche'i tunneli jaamast Folkestone'is (Ühendkuningriik), et sõita Prantsusmaale Calais'sse.

Õhustransport: ühtne Euroopa taevas ja SESAR

Ühtne Euroopa taevas on juhtalgatus, mille eesmärk on kolmekordistada õhuruumi läbilaskevõimet, vähendades samal ajal lennuliikluse korraldamise kulusid poole võrra ja vähendades lendudest tulenevaid keskkonnamõjusid. 2014. aastal hääletas parlament ühtse Euroopa taeva algatuse teise paketi ⁽⁶⁸⁾ toetamise, tugevdamise ja edendamise poolt, sest nägi selles olulist sammu, millega kiirendada ühtse Euroopa taeva algatuse elluviimist ⁽⁶⁹⁾.

Sel aastal võttis komisjon vastu ka esimesed olulised muudatused ehk ühise katseprojekti, et moderniseerida Euroopa lennuliikluse juhtimissüsteemi. See on esimene Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi projektidest, millega parandatakse lennujaamadest väljuvat ja neisse saabuvat lennuliiklust, suurendatakse õhusõidukite paindlikkust lennata otsematel ja tõhusamatel marsruutidel, ning parandatakse täpsema teabe vahetamist kõigi osaliste vahel ja kooskõlastamist sõjaväega. Detsembris kirjutas komisjon alla uuele partnerluslepingule, kuhu on kaasatud peamised lennuliikluse korraldamisega seotud sidusrühmad ⁽⁷⁰⁾. Lennuettevõtjatele, lennujaama käitajatele ning aeronavigatsiooniteenuste osutajatele on ühiste projektide elluviimiseks ja Euroopa lennuliikluse korraldamise süsteemi moderniseerimiseks ette nähtud ELi rahastust kuni 3 miljardit eurot. SESAR Deployment Alliance konsortiumiga sõlmitud lepingu eesmärk on tõhustada Euroopa lennuliikluse korraldamise süsteemi, et lisandunud lennuliiklust korraldada ohutumalt ja odavamalt, vähendades samal ajal iga lennu keskkonnamõju.

British Airwaysi lennukid Heathrow' lennujaama uue 5. terminali väravate juures, Ühendkuningriik.

Nüüd on liikmesriikide kord selles olulises valdkonnas edasi tegutseda ning luua Euroopas tõeliselt hästi toimiv lennuliiklussüsteem. Selleks, et suurendada tõhusust, kärpida kulusid ja vähendada heitkoguseid, peaksid ühtset Euroopa taevas käsitlevate õigusnormide kohaselt liikmesriikide lennujuhtimisorganisatsioonid tegema koostööd üheksa piirkondliku õhuruumiosa (funktsionaalsete õhuruumiosade) tasandil. Ühtse õhuruumi osad on moodustatud pigem liiklusvoogude kui riigipiiride alusel ning see parandab tõhusust. Aprillis palus komisjon ametlikult, et Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Luksemburg ja Madalmaad tõhustaksid oma õhuruumiosa. Need ruumiosad kujutavad endast väga olulist etappi Euroopa tõhusama, säästlikuma ja vähem saastava lennundussüsteemi kujundamisel.

Samal ajal on programmi „SESAR 2020” eesmärk jätkata uute tehnoloogiate ja käitamismeetodite arendamist ja valideerimist, et lennuliikluse korraldus Euroopas toimiks paremini.

Aprillis nõudis komisjon tsiviilotstarbeliste mehitamata õhusõidukite kasutamise reguleerimiseks rangete nõuete kehtestamist ⁽⁷¹⁾. Tsiviilotstarbelisi mehitamata õhusõidukeid kasutatakse järjest rohkem sellistes Euroopa riikides nagu Prantsusmaa, Rootsi ja Ühendkuningriik. Neid kasutatakse eri sektorites ja sellesisuline õigusraamistik on killustatud. Kohaldatakse põhilisi riigisiseseid ohutuseeskirju, kuid need on ELi liikmesriikides erinevad ning mitut olulist kaitsemeetet ei käsitleta ühtselt. Komisjon teatas uute rangete nõuete kehtestamisest, et reguleerida tsiviilotstarbeliste mehitamata õhusõidukite (kaugjuhitavad õhusõidukisüsteemid, RPAS) kasutamist. Kõnealused nõuded käsitlevad ohutuse, turvalisuse, eraelu puutumatus, andmekaitse, kindlustuse ja vastutusega seotud küsimusi.

Maanteetransport

Maanteekabotaaži aruanne

Aprillis võttis komisjon vastu aruande Euroopa Liidu autoveoturu olukorra kohta ⁽⁷²⁾. Aruandes leiti, et tehtud on küll teatavaid edusamme, kuid riigisisestele maanteetransporditurgudele juurdepääsu takistavate allesjäänud tõkete kõrvaldamine aitaks kaasa Euroopa majandusele ja parandaks keskkonda. Lisaks tuleks ELi autoveo reegleid täpsustada ja lihtsustada. Maanteetranspordisektoris tuleks sotsiaalõigusnorme paremini kohaldada, kui sektor tahab ligi meelitada uusi sõidukijuhte ja saada hakkama prognoositava kaubaveo nõudlusega tulevikus.

Veoautode mass ja mõõtmised

Aprillis võttis parlament vastu esimese lugemise seisukoha ohutumaid ja keskkonnasõbralikumaid veoautosid käsitlevate uute ELi normide kohta ⁽⁷³⁾. Kaks kuud hiljem jõudsid transpordiministrid selles küsimuses poliitilisele kokkuleppele. Uute ELi normide alusel saavad autotootjad töötada välja voolujoonelisema kujuga veoautosid, mis kulutavad 7–10% vähem kütust, tekitavad vähem kasvuhooonegaase ja muudavad liikluse ohutumaks selliste vähem kaitstud liikleja jaoks nagu jalgratturid.

Puhta energia ja transpordi heakskiitmine

Aprillis kiitis parlament lõplikult heaks uued ELi reeglid, millega tagatakse, et kogu Euroopas rajatakse alternatiivkütusetanklad ⁽⁷⁴⁾ vastavalt ühistele ehitus- ja kasutusstandarditele, mis hõlmavad ka elektrisõidukite laadimise ühesugust pistikut. Nendega kehtestatakse ühtlustatud õigusraamistik alternatiivkütuse kasutuselevõtuks suurtel turgudel, jättes seljataha killustatud lähenemisviisi, mis iseloomustas varasemaid püüdlusi edendada selliste kütuste kasutamist.

Meretransport

Liidu meresõiduohutuse teabevahetussüsteem

Liidu meresõiduohutuse teabevahetussüsteem SafeSeaNet⁽⁷⁵⁾ ühendab Euroopa merendusandmete vahetamise keskse platvormi kaudu merendus- ja muud asjaomaseid asutusi üle Euroopa. Platvormi tööd korraldab Euroopa Meresõiduohutuse Amet. SafeSeaNet hõlmab mereseiret ja merendusala teadlikkust, laevade liikumistee jälgimist ja seiret. See hõlmab kogu Euroopa rannikuvett ja jälgib 12 000 laeva päevas, võimaldades teha varakult kindlaks kõrge riskitasemega alused, võtta varakult ennetusmeetmeid, maandada riske ning paremini reageerida hädaolukordadele, mis on seotud ohtlike juhtumite või saastega, sh otsingu- ja päästeoperatsioonid ning otsuste langetamine abivajavate laevade jaoks ohutute paikade kohta.

SafeSeaNeti süsteemi on veelgi täiustatud, et see pakuks integreeritud merendusteenuseid, millega toetada piirikontrolli, piraatluse ja õiguskaitsega seotud operatsioone ning oleks samal ajal vahendiks, millega parandada laevanduse konkurentsivõimet (transpordi ja kaubanduse hõlbustamise kaudu) ning aidata kaasa ohututele ja tõhusatele eri transpordiliikide ühenduspunktidele, võimaldades integreeritud transpordiahela abil hõlbustada isikute ja kaupade liikumist nii liidu sees kui ka mujal.

Sinine vöönd ja halduskorra lihtsustamine

Sinise vööndi algatus⁽⁷⁶⁾ on teise ühtse turu meetmepaketi põhimeede, milles kutsutakse üles tõelise meretranspordi ühtse turu loomiseks lõpetama ELi sadamate vahel transporditavate ELi kaupade suhtes selliste haldus- ja tollieeskirjade kohaldamise, mis on kehtestatud välissadamatest saabuvate kaupade suhtes. Sellisel viisil vähendatakse laevandusettevõtjate jaoks halduskoormust, stimuleeritakse konkurentsivõimet ja luuakse võrdsed tingimused muude transpordiliikidega. Märtsis jõustus meede, millega lihtsustati liinilaevandusteenuste süsteemi. Selleks et kiirendada ELi kaupade käitlemist ELi sadamates, töötab komisjon ühtlustatud elektroonilise lastimanifesti (e-manifest) kallal.

Esimene ELi transpordi käsitlev tulemustabel

Märtsis toimunud transpordivaldkonna ettevõtjate tippkohtumise puhul avaldas komisjon esimest korda ELi transpordi käsitleva tulemustabeli⁽⁷⁷⁾. Selles võrreldakse liikmesriikide tulemusi 22 transpordiga seotud valdkonnas ning tõstetakse neist enamikus esile viis edukamat ja viis mahajääjat. Tulemustabeli eesmärk on anda ülevaade liikmesriikide edukusest transpordiküsimuste lahendamisel kogu Euroopas, aidata neil välja selgitada puudujäägid ning määrata kindlaks investeerimise ja poliitikaprioriteedid.

ELi TRANSPORTI KÄSITLEV TULEMUSTABEL

ELi liikmesriigi tulemus valitud näitaja(te) puhul

	MAANTEED ÜHTNE TURG	RAUDTEED – ÜHTNE TURG KAUBAVEDU (PROTSENT)	RAUDTEED – ÜHTNE TURG REISIJATEVEDU (PROTSENT)	MERETRANSPORT ÜHTNE TURG	LENNUTRANSPORT ÜHTNE TURG	MAANTEED INFRASTRUKTUUR	RAUDTEED INFRASTRUKTUUR	MERETRANSPORT INFRASTRUKTUUR	LENNUTRANSPORT INFRASTRUKTUUR	MAANTEED KESKKONNAMÕJU	RAUDTEED KESKKONNAMÕJU	MAANTEED OHUTUS	RAUDTEED OHUTUS	MAANTEED RIKKUMISED	RAUDTEED RIKKUMISED	MERETRANSPORT RIKKUMISED	LENNUTRANSPORT RIKKUMISED	MUJ KÄESOLEVAD RIKKUMISED
BELGIA	2,25	13,39	0,6	3,70	0,12	158,9	4,96	6,28	5,97	127,9	85,5	65	0,34	2	3	0	5	2
BULGAARIA	3	36,50	0	0,06	-	62,5	3,05	3,92	4,19	149,2	70,3	82	2,33	1	2	0	2	0
TŠEHI VABARIIK	2,25	13,66	2,94		2,87	70,9	4,59	4,42	5,76	140,8	34,0	63	0,57	1	2	0	4	2
TAANI	1,5	27	10	15,56	0,43	204,8	4,47	5,68	5,64	117	23,6	32	0,29	1	1	1	2	1
SAKSAMAA	1,5	28,60	10	3,33	0,00	159,9	5,72	5,85	6,08	141,5	59,2	41	0,29	0	1	1	4	1
EESTI	2,25	30	56	0,27	2,92	86,2	3,56	5,60	4,14	150,1	16,7	61	2,00	0	1	1	1	1
IIRIMAA	1,5	0	0	2,10	0,75	196,4	4,05	5,19	5,55	124,8	2,7	42	0	2	0	0	3	0
KREEKA	3,25	0	0	25,62	0,00	107,1	2,73	4,49	5,26	121,1	17,1	81	1,44	1	2	2	6	1
HISPAANIA	2,25	16,75	0	36,04	1,00	310,9	5,88	5,78	6,04	128,6	60,6	37	0,29	1	4	2	7	1
PRANTSUSMAA	3	32	0	17,28	0,48	180,0	6,29	5,41	6,06	124,4	54,2	50	0,23	1	3	1	3	4
HORVAATIA	n/a	-	-	1,12	n/a	293,3	3,10	4,30	4,37	n/a	36,1	86	2,11	-	-	-	-	-
ITAALIA	4,25	24,10	8,30	83,23	0,00	112,3	4,24	4,28	4,35	126,2	71,1	58	0,34	1	2	3	4	4
KÜPROS	n/a	n/a	n/a	0	n/a	298,1	n/a	4,84	5,28	144,5	n/a	53	n/a	1	n/a	0	2	2
LÄTI	n/a	22,60	11,70	0,23	n/a	n/a	4,18	5,10	5,39	151,9	13,4	86	1,38	0	2	1	0	1
LEEDU	n/a	0	0		n/a	102,9	4,67	5,13	4,32	144,2	6,9	85	1,90	2	2	1	1	0
LUKSEMBURG	-	-	-		-	289,6	5,03	5,40	5,59	137	95,3	87	0	2	1	0	2	1
UNGARI	2	31,80	2,90		0,00	152,6	3,56	3,92	3,94	146,9	38,3	59	1,42	0	2	0	4	1
MALTA	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	n/a	5,77	5,75	121,5	n/a	54	n/a	0	n/a	0	2	1
MADALMAAD	2,25	36	5	1,78	0,18	158,9	5,48	6,79	6,46	118,5	75,2	-	0,41	0	0	0	2	1
AUSTRIA	1,5	17,60	5,70		0,00	204,4	5,22	4,72	5,40	135,6	70,9	54	0,68	2	2	1	2	2
POOLA	-	32,93	51,40	0,83	-	27,8	2,56	3,68	3,91	141,9	60,5	87	2,24	1	4	0	4	1
PORTUGAL	2,25	-	-	5,83	3,00	259,6	4,44	5,18	5,62	117,6	64,1	62	1,07	4	3	0	5	4
RUMEENIA	n/a	53,68	20,61	0,06	n/a	17,4	2,33	3,00	3,36	139	37,4	92	2,86	1	2	0	1	1
SLOVEENIA	2,25	-	-		3,55	373,6	3,24	5,09	4,33	133,4	41,4	61	0,59	2	3	0	1	1
SLOVAKKIA	1,5	11,76	0		0,00	77,6	4,35	3,69	3,23	140,9	43,9	42	2,48	1	1	0	2	1
SOOME	1,5	0	0	5,92	1,68	146,3	5,87	6,38	6,22	139,1	53,4	48	0,29	0	2	0	2	2
ROOTSI	1,5	-	-	16,84	0,64	202,5	4,57	5,82	5,73	135,4	73,6	28	0,23	1	0	0	2	0
ÜHENDKUNINGRIIK	1,5	53,60	90,20	65,26	0,00	58,0	5,01	5,68	5,61	132,9	34,1	29	0,10	1	1	1	2	2
EL	n/a	28	21	n/a	n/a	141,5	4,35	5,05	5,13	132,2	53,5	52	1,00	29	46	15	75	38

■ Head tulemused   ■ Halvad tulemused   ■ EL
n/a – ei ole kohaldatav

Energia siseturg

Saavutatud edasimine

Integreeritud turg on Euroopa energiasüsteemide kulutõhusa dekarboniseerimise alus. Konkurentsivõimeline ja integreeritud siseturg on peamine vahend, millega tagada gaasivarustuse kindluse kõrge tase.

Euroopa Ülemkogu rõhutas oma oktoobri kohtumisel ⁽⁷⁸⁾ täielikult toimiva ja ühendatud energia siseturu kesksel tähtsust ning toonitas, et selle eesmärgi kiirele saavutamisele tuleb suunata kõik jõupingutused.

Oluliselt on edasi liigutud energia siseturu väljakujundamisel kooskõlas teatisega, ⁽⁷⁹⁾ mille komisjoni võttis vastu oktoobris. Energiaturu integratsioon ELis on juba praeguseks andnud positiivseid tulemusi: tarbijatel on rohkem võimalusi endale valida energiatarnijat. 2008.–2012. aastal langesid elektrienergia hulgimüügi hinnad kolmandiku võrra ja gaasi hulgimüügihinnad püsisid stabiilsed ning ELi liikmesriikide vahel on suurenenud gaasi ja elektriga piiriülene kauplemine.

Günther Oettinger (kuni 31. oktoobrini energeetikavolinik) tutvustab Euroopa energiajulgeoleku strateegiat, mille eesmärk on kehtestada põhjalik kava tarnekindluse suurendamiseks. Brüssel (Belgia), 28. mai.

Täie kasu lõikamiseks on vaja rohkem investeerida strateegilisse piiriülelesse taristusse ja arukate elektrivõrkude arendamisse. Selleks et energia siseturg saaks nõuetekohaselt toimida, on vaja kehtestada ühised ja läbipaistvad reeglid selle kohta, kuidas energivõrke kasutada.

Energiaturud toimivad üksnes juhul, kui nad on omavahel hästi ühendatud. 2014. aastal keskendus komisjoni töö ühishuviprojektide elluviimisele ja peamiste tarnekindluse infrastruktuuriprojektide väljaselgitamisele.

Euroopa ühendamise rahastust on üleeuroopalisele energiataristule ajavahemikuks 2014–2020 eraldatud kokku 5,85 miljardit eurot. Novembris eraldas komisjon energiataristu tarbeks 647 miljonit eurot. Raha läheb 34 meetmele, mis on välja valitud rahastu raames korraldatud konkursikutsetel. Tegemist on ühishuviprojektidega, mistõttu nende suhtes kohaldatakse kiiremaid ja tõhusamaid lubade väljaandmise menetlusi ning tõhustatud regulatsiooni.

34 väljaantud toetusest on suunatud 16 maagaasisektorile ja 18 elektrisektorile. Mitu toetatavat projekti on tunnistanud 28. mail avaldatud Euroopa energiapoliitika strateegias ⁽⁸⁰⁾ energiaruukindluse olulisteks projektideks.

Komisjonis alates 1. novembrist energialiidu eest vastutav asepresident Maroš Šefčovič kohtub Rahvusvahelise Energiaagentuuri tegevdirectori Maria van der Hoeveniga, kes tutvustas asepresidendile aruannet „Rahvusvahelise Energiaagentuuri riikide energiapoliitika – Euroopa Liidu 2014. aasta ülevaade“. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 1. detsember.

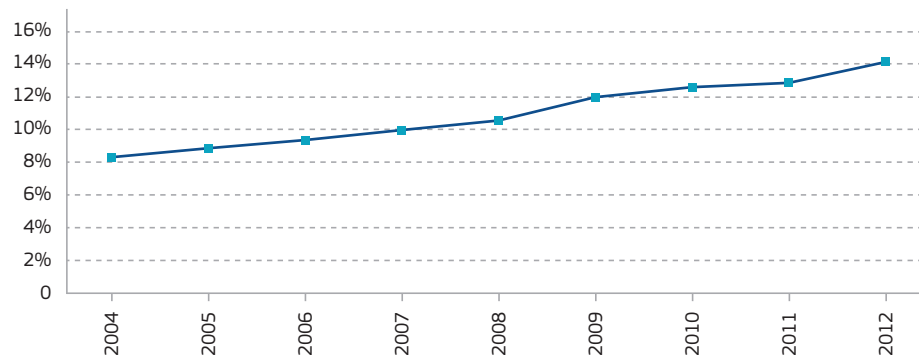
Täielikult toimiv ja ühendatud energia siseturg on oluline ka energia varustuskindluse ja ELi pikaajaliste poliitikaeesmärkide kulutõhusaks saavutamiseks. See on üks olulisemaid sõnumeid, mida on väljendatud teatistes, mille komisjon võttis Euroopa Ülemkogu taotlusel vastu maikuu.

Oktoobris kogunenud Euroopa Ülemkogu tegi komisjonile ülesandeks võtta liikmesriikide toetusel kiireloomulisi meetmeid, et saavutada elektrisüsteemidevahelise ühenduse miinimumeesmärk 10% hiljemalt 2020. aastaks. Lisaks seadis Euroopa Ülemkogu eesmärgiks püüelda selle poole, et saavutada 2030. aastaks elektrisüsteemidevahelise ühenduse osas 15% eesmärk, ning tegi komisjonile ülesandeks anda korrapäraselt aru selle eesmärgi täitmise suunas tehtud edusammudest. Järeluste kohaselt saavutatakse mõlemad eesmärgid ühishuviprojektide elluviimise kaudu ⁽⁸¹⁾.

Kliima- ja energiaraamistik 2030

Jaanuaris tegi komisjon ettepaneku uue ELi kliima- ja energiaraamistiku 2030 kohta ⁽⁸²⁾. Ettepanekuga nähakse ette vähendada kasvuhooonegaaside heitkoguseid 40% võrreldes 1990. aasta tasemega, siduva eesmärgina suurendada taastuvenergia osakaalu kogu ELis kogutarbimisest vähemalt 27%-ni, tugevdada energiatõhususe poliitikat ning võtta kasutusele uus juhtimissüsteem ning uued näitajad konkurentsivõimelise, taskukohase ja turvalise energia tagamiseks.

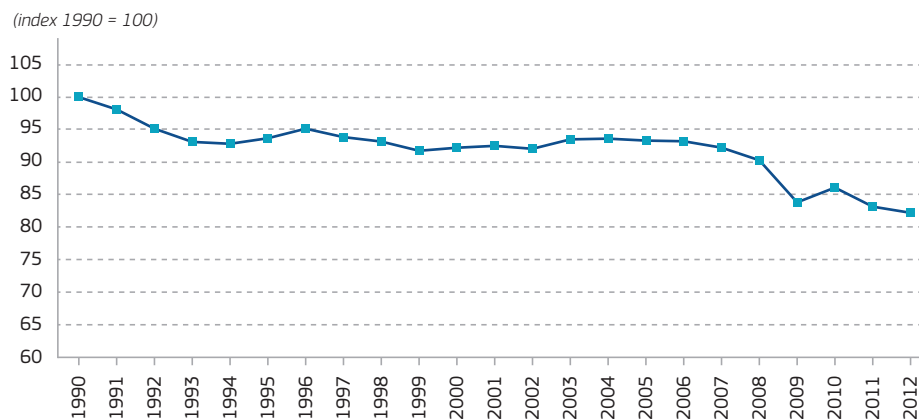
TAASTUVENERGIA OSAKAAL ENERGIA SUMMAARSES LÖPPTARBIMISES, EU-28, 2004–2012

Allikas: Eurostat.

Nende poliitikaettepanekute alusel lepitati Euroopa Ülemkogu oktoobris toimunud kohtumisel kokku kliima- ja energiaraamistiku 2030⁽⁸³⁾ peamistes eesmärkides ja ülesehituses. Selle kohaselt on ELi siduvaks eesmärgiks vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 40% ja suurendada taastuvenergia osakaalu ELi tasandil vähemalt 27%-ni. Lisaks on selles seatud eesmärgiks suurendada energiatõhusust vähemalt 27%, kuid see vaadatakse 2020. aastaks läbi, pidades silmas ELi 30% eesmärgi saavutamist 2030. aastaks.

KASVUHOONEGAASIDE HEITKOGUSED, EU-28, 1990–2012

Koguheide, sealhulgas rahvusvaheline lennundus, kuid välja arvatud maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev heide.

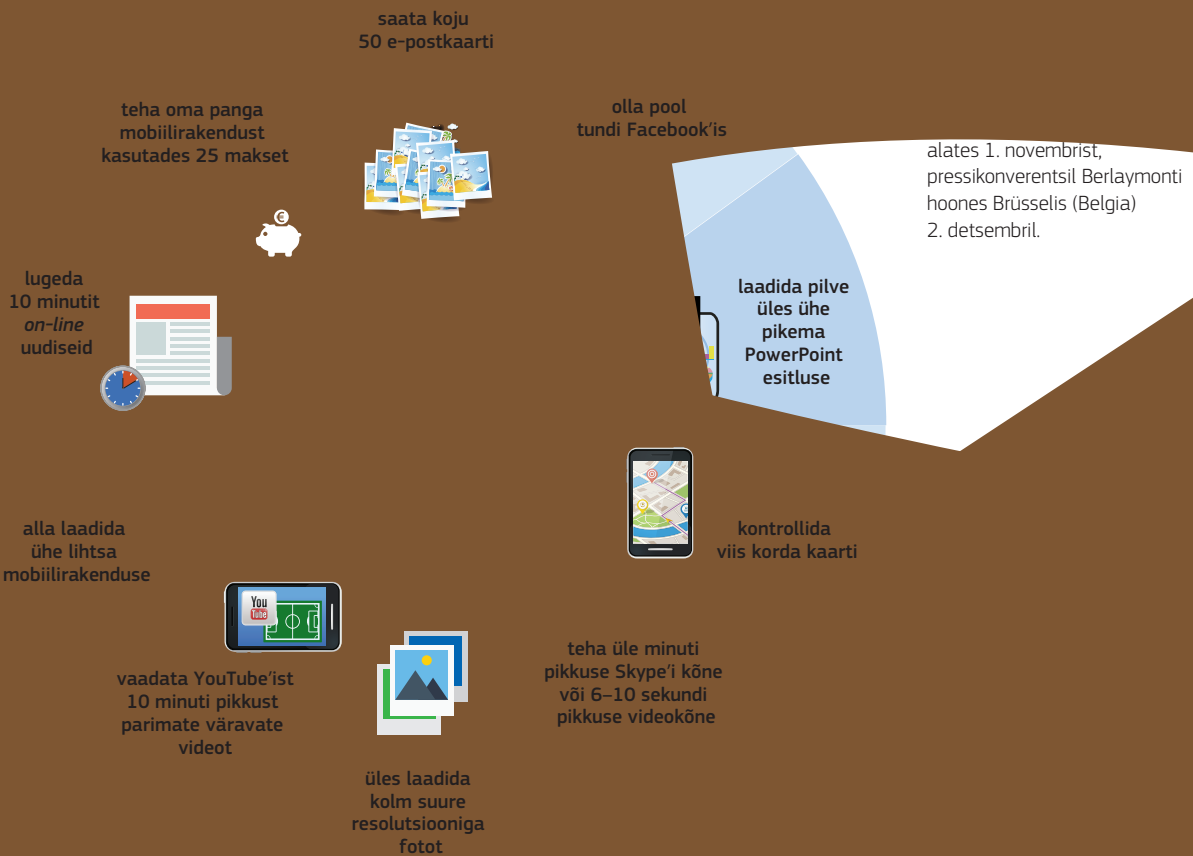
Allikas: Eurostat.

Nende eesmärkide täitmisega suurendatakse ELi energiavarustuse kindlust, aidatakse vähendada sõltuvust imporditud fossiilkütusest ja suurendatakse konkurentsivõimet tervikuna. Otsusega kinnitatakse Euroopa Liidu juhtpositsiooni maailmas kliimamuutusevastases võitluses. Kokku lepitud kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärk on ELi panus ülemaailmse kliimamuutuse kokkuleppesse, mis peaks sõlmitama 2015. aastal Prantsusmaal Pariisis⁽⁸⁴⁾.

...) lepitati koostööd Euroopa Liidu strateegilises
 ... strateegiline tegevuskava põhineb viiel üldi-
 ... u tulevikku vaatav kliimapolitiika. Neid stra-
 ... komisjoni president Jean-Claude Juncker oma
 ... komisjonile ⁽⁸⁶⁾ ja detsembris kogunenud Euroopa
 ... itama oma strateegia piisava ajavaruga enne
 ... ohtumist ⁽⁸⁷⁾. Komisjoni uus koosseis on alustanud
 ... ate ettepanekute väljatöötamist.

... ja digitaalne turg

... vastasid kuni 2017. aastani
 ... sideteenus... pole võrra 45 eurosendilt
 ... maks muutus ka reisimise
 ... videote vaatamine. Pärast
 ... kasutus hüppeliselt

ELi uued normid, et vähendada interneti maksumust

Juunis jõustus uus direktiiv, ⁽⁸⁸⁾ mille eesmärk on vähendada kiire internetiühenduse kasutuselevõtukulusid 30%.

See uus õigusakt aitab saavutada digitaalarengu tegevuskavas seatud eesmärke. Aastaks 2020 peaks igal ELi elanikul olema juurdepääs internetile, mille kiirus on vähemalt 30 megabaiti sekundis.

Komisjon vähendab reguleeritud telekommunikatsiooni turgude arvu Euroopas

ELi telekommunikatsiooninormide kohaselt võtab komisjon vastu soovitusel asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta ning vaatab selle korrapäraselt läbi ⁽⁸⁹⁾. Kokkuleppel liikmesriikidega otsustas komisjon oktoobris, et kahte telekommunikatsiooniteenuste turgu ei ole vaja enam Euroopas reguleerida ning et kaks teist tuleks uuesti määratleda, et peegeldada turu ja tehnoloogia arengut.

Kaks liberaliseeritud turgu on tavatelefonivõrgule juurdepääsu jaeturg ja telefonivõrgus kõnede algatamise hulgiturg. Samuti määratleb komisjon uuesti kaks lairibaturgu eesmärgiga vähendada regulatiivset koormust, et see piirduks konkurentsivõimelise lairibaühenduse ja investeringute tagamiseks hädavajalikuga.

Digitaalse ühtse turu eest vastutav komisjoni asepresident Andrus Ansip vestleb õigusküsimuste, tarbijate ja soolise võrdõiguslikkuse voliniku Věra Jourová'ga, mõlemad on ametis alates 1. novembrist, kolleegiumi iganädalasel koosolekul Berlaymonti hoones Brüsselis (Belgia) 10. detsembril.

Jõustuvad elektroonilist identimist ja usaldusteenuseid käsitlevad ELi normid

ELi PROGRAMMEERIMISNÄDAL
11.–17. oktoobrini toimus Euroopa programmeerimisnädal, millest võttis osa umbes 100 000 last, lapsevanemat ja õpetajat 38 riigist. Nädala eesmärk oli muuta kodeerimine ja programmeerimine nähtavamaks ning tutvustada neid oskusi.

Määrus e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ⁽⁹⁰⁾ võimaldab kodanikel, ettevõtjatel ja haldusasutustel kasutada e-identimise vahendeid ja usaldusteenuseid (nt e-allkiri, e-tempel, ajatempel, registreeritud e-andmevahetusteenused ja veebisaidi autentimine), et pääseda juurde internetipõhiste teenustele ning teha e-tehinguid. Inimesed saavad teha turvaliselt piiriüleseid e-tehinguid ja kasutada oma õiguseid täies ulatuses kõikjal ELis alates välisülikooli õppima asumise registreerimisest kuni juurdepääsuni e-haiguslugudele. Sellega vähendatakse ettevõtjate jaoks bürokraatiat, võimaldades neil osaleda elektrooniliselt avalikes pakkumismenetlustes kõikjal ELis.

Määrus jõustus septembris. Pärast asjaomaste rakendusaktide vastuvõtmist (eeldatavasti 2015. aasta keskpaigaks) võivad liikmesriigid vabatahtlikult tunnustada teavitatud e-identimist teistest liikmesriikidest. Usaldusteenuseid käsitlevaid norme hakatakse kohaldama 1. juulist 2016. E-IDde kohustuslikku vastastikust tunnustamist hakatakse kohaldama 2018. aasta keskpaigast.

Intellektuaal- ja tööstusomandi õigused

Intellektuaalomandi õiguste kaitse

Tänapäeva üleilmne majandus tugineb üha enam teadmispõhistele tööstusharudele, mis elasid kriisi hästi üle ja arenevad jõudsalt. Ajavahemikul 2003–2012 registreeritud uute Euroopa patente, ühenduse kaubamärkide ja ühenduse tööstusdisainilahenduste arv rohkem kui kahekordistus. Kuid arvukad intellektuaalomandi õiguste rikkumised võivad sellele positiivsele suundumusele halvasti mõjuda. Ainuüksi 2012. aastal registreerisid ELis piirikontrolli teostavad asutused 90 000 juhtumit, mis olid seotud kaupadega, mille puhul kahtlustati intellektuaalomandi õiguste rikkumist (võrdluseks: aastal 2005 oli selliseid juhtumeid alla 27 000). OECD hinnangul on intellektuaalomandi õiguste rikkumisest maailmamajandusele tulenev iga-aastane kahju umbes 200 miljardit eurot.

Sel põhjusel reguleerib alates 2014. aasta algusest ELi piire ületavate kaupade intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis uus määrus⁽⁹¹⁾. Määrusega nähakse muu hulgas ette, et kaubad, mille puhul kahtlustatakse intellektuaalomandi õiguste rikkumist, tuleb varakult hävitada. Samuti nähakse väikeste partiide suhtes ette lihtsustatud menetlus, et vähendada tolliasutuste ja õiguste valdaja koormust, võttes eelkõige arvesse kiiresti kasvavat veebimüüki. Juulis võttis komisjon vastu kaks teatist: tegevuskava ELis intellektuaalomandi õiguste rikkumistega võitlemiseks⁽⁹²⁾ ning strateegia intellektuaalomandi õiguste kaitseks ja tagamiseks kolmandates riikides⁽⁹³⁾. Tegevuskavas on esitatud meetmed, et keskendada ELi intellektuaalomandi õiguskaitse poliitika kaubandustasandil toime pandud intellektuaalomandiõiguste rikkumisele (nn rahavoost lähtuv käsitus). Strateegias pakutud rahvusvahelises lähenemisviisis analüüsitakse hiljutisi muutusi ja pakutakse võimalusi, kuidas parandada komisjoni praegust tegevust, et edendada intellektuaalomandi õiguse norme kolmandates riikides ja hoida ära intellektuaalomandi õigusi rikkuvate toodetega kauplemine.

Õiguste kollektiivne teostamine

Veebruaris võttis Euroopa Liit vastu uue direktiivi autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta⁽⁹⁴⁾.

Direktiivi eesmärk on parandada selliste kollektiivse esindamise organisatsioonide toimimist, kes tegutsevad vahendajatena autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste valdaja vahel eri tööstustes, nagu muusika, raamatud ja filmid, ning teenusteosutajatena, kes plaanivad neid teoseid kasutada.

Direktiiviga reguleeritakse kollektiivse esindamise organisatsioonide juhtimist ja läbipaistvust ning sellega tagatakse õiguste valdaja sõnaõigus oma õiguste teostamise suhtes. Samuti sätestatakse direktiivis reeglid, et hõlbustada kollektiivse esindamise organisatsioonide jaoks muusikateoste internetis kasutamise õiguste multiterritoriaalset litsentsimist. See aitab internetipõhiste teenuste osutajatel pakkuda suures valikus muusikateoseid ühe litsentsi alusel mitmel territooriumil. Seepärast on selle direktiivi vastuvõtmine oluline osa digitaalse ühtse turu saavutamiseks.

Komisjon teeb praegu tihedat koostööd liikmesriikidega, tagamaks, et direktiiv oleks liikmesriikide õigusesse rakendatud 10. aprilliks 2016.

Hasartmängimine

Juulis võttis komisjon vastu soovitusel interneti hasartmänguteenuste kohta ⁽⁹⁵⁾. Selles innustatakse liikmesriike võtma vastu interneti hasartmänguteenuseid ja nendega seotud vastutustundlikke ärilisi teadaandeid käsitlevad põhimõtted, et tarbijad, mängijad ja alaealised oleksid kaitstud.

Konkurentsieeskirjade rikkumine

Komisjon võttis 2014. aastal vastu kuus määruse (EÜ) nr 1/2003 ⁽⁹⁶⁾ kohast konkurentsi käsitlevat otsust.

Määruse artikli 7 kohased keelustavad otsused

- ▶ OPCOM ⁽⁹⁷⁾. Komisjon määras äriühingule S.C. OPCOM S.A. üle ühe miljoni euro suuruse trahvi valitseva seisundi kuritarvitamise eest Rumeenia turul seoses elektrienergia hetketurul kauplemise hõlbustamisega. OPCOM korraldab ainukese Rumeenia elektribörsi tööd. Komisjon leidis, et OPCOM diskrimineeris viie aasta vältel elektrienergiaga kauplejaid, kes asusid muudes ELi riikides kui Rumeenia.
- ▶ Motorola ⁽⁹⁸⁾. Komisjon võttis vastu otsuse, milles leidis, et Motorola Mobility poolt nutitelefone standardipõhise patendi alusel Saksa kohtus keelu ja selle maksmapanemise taotlemine ettevõtja Apple Inc. suhtes kujutas endast valitseva seisundi kuritarvitamist, võttes arvesse keelu taotlemise konkreetseid asjaolusid. Komisjon käskis Motorolal kõrvaldada sellest tulenevad negatiivsed tagajärjed.
- ▶ Servier ⁽⁹⁹⁾. Komisjon määras trahvi Prantsuse farmaatsiaettevõtjale Servier ja viiele geneeriliste ravimite tootjale – Niche/Unichem, Matrix (kuulub praegu Mylanile), Teva, Krka ja Lupin – mitme kokkuleppe sõlmimise eest, mille eesmärk oli kaitsta Servieri enimmüüdud vererõhuravimit geneeriliste ravimite hinnakonkurentsi eest ELis. Trahvi suurus oli kokku 427,7 miljonit eurot. Servier kasutas tehnoloogia omandamist ja patendikokkuleppeid konkurentidest geneeriliste ravimite tootjatega. Servieri strateegia eesmärk oli kõrvaldada konkurente ja viivitada odavamate geneeriliste ravimite turulejõudmisega nii riigi rahakoti kui ka patsientide arvelt.
- ▶ Slovak Telekom ⁽¹⁰⁰⁾. Komisjon määras 38,8 miljoni euro suuruse trahvi ettevõtjale Slovak Telekom a.s. ja tema emaettevõtjale Deutsche Telekom AG turu kuritarvitamise strateegia kasutamise eest, mille eesmärk oli hoida konkurendid eemal Slovakkia lairibateenuste turust rohkem kui viie aasta vältel. Ettevõtjale Deutsche Telekom määrati piisava hoiatava mõju tagamiseks ka täiendav 31 miljoni euro suurune trahv, et karistada korduva kuritarvituse eest, arvestades, et teda on juba 2003. aastal trahvitud hinnakruvi eest lairibaturgudel Saksamaal.

Määruse artikli 9 kohaseid kohustusi käsitlevad otsused

- ▶ Visa ⁽¹⁰¹⁾. Komisjon nõustus ja muutis õiguslikult siduvaks kohustused, mille võttis Visa Europe, et vähendada oluliselt oma krediitkaardimaksete suhtes kohaldatavaid mitmepoolseid vahendustasusid 0,3%-ni tehingu väärtusest (40–60% vähendus) ning muuta oma reegleid, et hõlbustada piiriülest konkurentsi.

- ▶ Samsung (¹⁰²). Samsungi võetud kohustuste kohaselt ei taotle ta Euroopas nutitelefoni ja tahvelarvuti standardipõhise patendi rikkumise eest kohtuliku keelu kehtestamist litsentsisaajate suhtes, kes nõustuvad konkreetse litsentsimisraamistikuga. Selle raamistiku kohaselt lahendab vaidluse selle üle, mis on konkreetse standardipõhise patendi puhul õiglane, mõistlik ja mittediskrimineeriv, kohus või kui mõlemad pooled nõustuvad, siis vahekohtunik. Seega on kohustustes sätestatud kõigi võimalike asjaomaste Samsungi standardipõhise patendi litsentsisaajate suhtes „safe harbour”-põhimõte. Kui võimalik litsentsisaaja nõustub litsentsimisraamistikuga, on ta kaitstud standardipõhise patendi alusel Samsungi poolt kohtuliku keelu taotlemise eest.
- ▶ Komisjon esitas ka vastuväited ettevõtjale Bulgarian Energy Holding, keda kahtlustatakse Bulgaaria elektrienergia hulгимүүгитурul valitseva seisundi kuritarvitamises (¹⁰³).

Kahjunõudeid käsitlev direktiiv

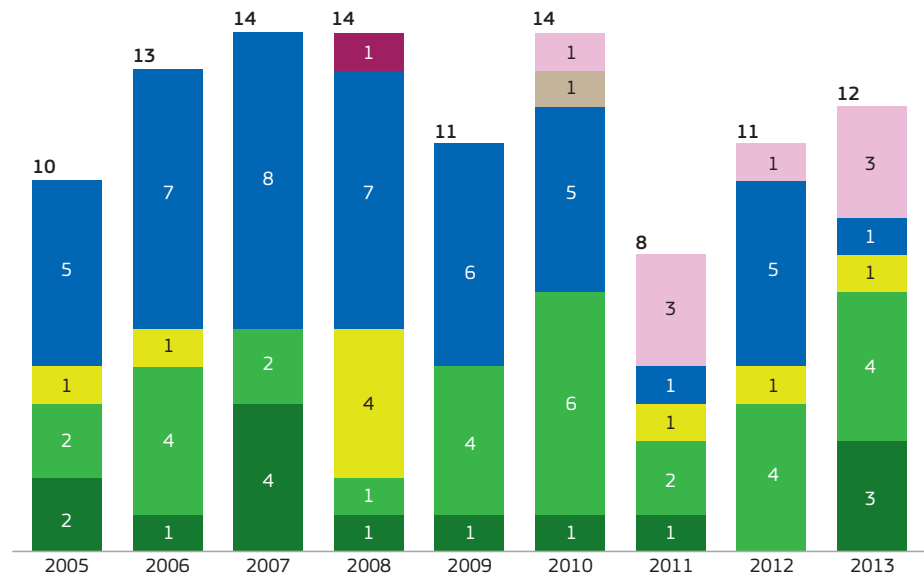
ELi konkurentsieeskirjade rakendamist tagavad mitte ainult komisjon ja liikmesriikide konkurentsiametid (konkurentsioiguse täitmise tagamine avalik-õiguslike meetmetega), vaid ka liikmesriikide kohtud, kui nad kaitsevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaseid subjektiivseid õiguseid, näiteks määrates kahjutasu tarbijatele ja äriühingutele, kes on nende eeskirjade rikkumise tõttu kandnud kahju (konkurentsioiguse täitmise tagamine eraõiguslike meetmete kaudu). Euroopa Liidu Kohus on sedastanud, et ELi konkurentsieeskirjade täielik tõhusus seatakse ohtu, kui üksikisikud ei saaks nõuda kahjutasu kahju eest, mis on tekitatud nende eeskirjade rikkumise korral. Kuid menetluslike takistuste ja õiguslike ebakindluse tõttu saavad hüvitamist praegu tegelikkuses nõuda üksnes üksikud kahju kannatanud isikud. Lisaks erinevad õigusnormid liikmesriigiti oluliselt ja seetõttu olenevad kahju kannatanud isikute võimalused saada hüvitist suuresti sellest, millises liikmesriigis nad elavad. Vaid umbes 25%-le rikkumist käsitlevatest otsustest, mis komisjon on vastu võtnud ajavahemikus 2006 kuni 2012, on järgnenud kahjuhüvitise nõudmine eraõiguslike meetmete abil. Suurem osa nõudeid on esitatud ühtedes ja samades liikmesriikides.

26. novembril võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu direktiivi konkurentsieeskirjade rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise kohta (¹⁰⁴). Direktiiv põhineb komisjoni 2013. aasta juunis esitatud ettepanekul (¹⁰⁵).

Direktiivis on sätestatud normid, et aidata ELi konkurentsieeskirjade rikkumise tagajärjel kahju kannatanud isikutel tõhusalt kasutada oma õigust nõuda kahju täielikku hüvitamist. Nende normidega on näiteks kahju kannatanud isikutele ette nähtud lihtsam juurdepääs tõenditele, kehtestatud on piisavalt pikad aegumistähtajad ja kohtunikule on antud õigus otsustada kantud kahju üle. Direktiiviga reguleeritakse ka konkurentsieeskirjade täitmise tagamiseks kasutatavate avalik-õiguslike ja eraõiguslike meetmete vastastikust mõju, tagades seeläbi ELi konkurentsieeskirjade tõhusa rakendamise. Sellega tagatakse, et isikud, kes on kandnud kahju ja kes nõuavad selle hüvitamist, saavad toetuda konkurentsioiguse täitmise tagamiseks kasutatavatele avalik-õiguslikele meetmetele, nt toetudes liikmesriigi kohtus sama riigi konkurentsiasutuse tehtud otsusele kui ümberlõkkamatule tõendile rikkumise kohta. Sellega tagatakse ka, et konkurentsioiguse täitmise tagamiseks kasutatavate avalik-õiguslike meetmete tõhusust ei tõkestata eraõiguslikele meetmetega, eelkõige seoses leebusprogrammidega, mis on peamised vahendid kartellide avastamisel ja nende suhtes sanktsioonide kehtestamisel. Leebema kohtlemise taotlusi ei tohi kahju hüvitamise hagi käigus kunagi avalikustada ning trahvidest vabastatud ettevõtja solidaarvastutuse suhtes on kehtestatud teatavad (tingimuslikud) piirangud.

KONKURENTSI- JA KARTELLIJUHTUMITE ARV, 2005–2013

- Kartell, muu (1)
- Kartellikokkulepe
- Kartell, hübriid
- Kartell, keeld
- Konkurents, muu (2)
- Konkurents, kohustused
- Konkurentsikeeld

(1) Kaebuse tagasilükkamine.

(2) Kaebuse tagasilükkamine, menetlusnormi rikkumine, karistusmaks.

Allikas: konkurentsi peadirektoraat.

Kartellid

Komisjon tegi 10 kartelliotsust ja määras trahve kokku peaaegu 1,7 miljardi euro eest.

- ▶ Komisjon avastas kartelli, milles osalesid neli suuremat elastse polüuretaanvahu tootjat: Vita, Carpenter, Recticel ja Eurofoam. Ta trahvis neid selle eest kokku 114 miljoni euroga. Elastset polüuretaanvahtu kasutatakse põhiliselt kodumööblis, näiteks madratsites ja diivanites, kuid ka autotööstuses (106).
- ▶ Kartellikokkuleppejuhtumis trahvis komisjon kokku 5,97 miljoni euroga kahte juhtivat Euroopa hetketehingute elektribörsi – EPEX Spot (EPEX) ja Nord Pool Spot AS (NPS) – selle eest, et nad olid kokku leppinud, et ei konkureeri omavahel elektrienergia hetkehinnaga kauplemise teenustega Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). Elektribörsid on reguleeritud turud elektriga kauplemiseks. Hetketurul kauplemine tähendab kauplemist lühiajalises perspektiivis, nt samal päeval või järgmiseks päevaks. Kuna NPS ja EPEX nõustusid kokkuleppemenetlusega, vähendas komisjon kummagi trahvi 10% (107).

- ▶ Teises kokkuleppejuhtumus leidis komisjon, et Lutèce, Prochamp ja Bonduelle on osalenud üle aasta kartellis, et kooskõlastada omavahel hindu ning jagada kliente konserveeritud seente turul Euroopas, ja määras selle eest kokku 32,2 miljoni euro suuruse trahvi. Lutèce vabastati 2006. aasta leebema kohtlemise teatise alusel trahvist, sest ta teatas komisjonile kartelli olemasolust. Prochamp'i trahvimäära vähendati. Kõik kolm ettevõtjat nõustusid kokkuleppemenetlusega, mistõttu komisjoni vähendas nende trahve veel 10% ⁽¹⁰⁸⁾.
- ▶ Üks kokkuleppemenetlus oli seotud sõidu- ja veoautode laagrite tootjatega. Kahele Euroopa ettevõtjale – SKF ja Schaeffler – ja neljale Jaapani ettevõtjale – JTEKT, NSK, NFC ja NTN, kellel on Prantsusmaal tütarettevõtja NTN-SNR, – määrati 953 miljoni euro suurune trahv kartelli moodustamise eest autolaagrite turul. Autolaagreid kasutavad sõiduautode, veoautode ja autoosade tootjad, et vähendada hõõrdumist liikuvate osade vahel ⁽¹⁰⁹⁾.
- ▶ Komisjon määras ettevõtjatele Ervin, Winoa, Metalltechnik Schmidt ja Eisenwerk Würth kokku 30,7 miljoni euro suuruse trahvi selle eest, et nad osalesid üle kuue aasta kartellis, et kooskõlastada terasabraziivide hindu Euroopas. Terasabraziivid on lahtised terasosakesed, mida kasutatakse metallpindade puhastamiseks või töötlemiseks terase-, auto-, metallurgia- ja naftakeemiatööstuses. Neid kasutatakse ka selliste kõvade kivimite nagu graniit ja marmor lõikamiseks. Ervinile trahvi ei määratud, sest ta teatas komisjonile kartelli olemasolust. Kõik neli ettevõtjat nõustusid kokkuleppemenetlusega, mistõttu nende trahve vähendati 10% ⁽¹¹⁰⁾.
- ▶ Komisjon avastas, et 11 maa- ja merealuseid kõrgepingekaableid tootvat ettevõtjat – ABB, Nexans, Prysmian (varem Pirelli), J-Power Systems (varem Sumitomo Electric ja Hitachi Metals), Viscas (varem Furukawa Electric ja Fujikura), EXSYM (varem SWCC Showa ja Mitsubishi Cable), Brugg, NKT, Silec (varem Safran), LS Cable ja Taihan – olid moodustanud kartelli, ning määras neile kokku 301,6 miljoni euro suuruse trahvi. Selliseid kaableid kasutatakse tavaliselt elektritootmise ühendamiseks elektrivõrku või eri riikide elektrivõrkude ühendamiseks omavahel ⁽¹¹¹⁾.

- ▶ Komisjon määras kiipkaartide kiipide tootjatele 138 miljoni euro suuruse trahvi kiipkaartide kiipide kartellis osalemise eest. Ettevõtjad Infineon, Philips, Samsung ja Renesas (tol ajal ühissettevõtja Hitachi ja Mitsubishi) kooskõlastasid oma turukäitumist kiipkaardi kiipide osas EMPs. Renesas vabastati 2006. aasta leebema kohtlemise teatise alusel trahvist, sest ta teatas komisjonile kartelli olemasolust⁽¹¹²⁾.
- ▶ Ühes kokkuleppejuhtumis leidis komisjon, et kaks rahvusvahelist panka – Royal Bank of Scotland (RBS) ja JP Morgan – osalesid ebaseaduslikus kahepoolses kartellis, mille eesmärk oli mõjutada Šveitsi frangi LIBORi baasintressi ajavahemikus märtsist 2006 kuni juulini 2009. RBS vabastati trahvist, sest ta teatas komisjonile kartelli olemasolust. JP Morganile määratud trahvi vähendati 61,6 miljoni euroni, sest ta tegi koostööd komisjoni leebema kohtlemise teatise kohase uurimise käigus ja lisaks vähendati trahvi 10%, sest ta nõustus kokkuleppemenetlusega⁽¹¹³⁾.
- ▶ Leiti ka, et neli rahvusvahelist panka – RBS, UBS, JP Morgan ja Crédit Suisse – olid moodustanud kartelli Šveitsi frangi intressimäära tuletisinstrumentide ostu-müügi noteeringute vahe mõjutamiseks EMPs. Komisjon määras kokku 32,3 miljoni euro suuruse trahvi. RBS vabastati trahvist, sest ta teatas komisjonile kartelli olemasolust. Pankadele UBS ja JP Morgan määratud trahve vähendati koostöö eest, mida nad tegid leebema kohtlemise teatise kohase uurimise käigus. Kõigi nelja panga trahve vähendati 10%, sest nad nõustusid kokkuleppemenetlusega⁽¹¹⁴⁾.
- ▶ Viimane aasta kokkuleppejuhtum oli seotud viie ümbrikutootjaga – Bong (Rootsi), GPV ja Hamelin (Prantsusmaa), Mayer-Kuvert (Saksamaa) ja Tompla (Hispaania) –, kellele määrati üle 19,4 miljoni suurune trahv hindades kokkuleppemise ning teatavat sorti ümbrike klientide jagamise eest⁽¹¹⁵⁾.

Komisjon esitas vastuväited äriühingutele, keda kahtlustatakse euro intressimäära-tuletiste kartellis⁽¹¹⁶⁾ ja jeeni intressimääratuletiste kartellides⁽¹¹⁷⁾ osalemises. Veel kolm vastuväidet käsitlesid koostööd uue külmaaine osas, mida kasutatakse sõiduautode kliimaseadmetes,⁽¹¹⁸⁾ terasbrasiivide hinnakokkulepet⁽¹¹⁹⁾ ning hinnakokkulepet keskmise raskusega veokite ja raskeveokite tootjate vahel⁽¹²⁰⁾.

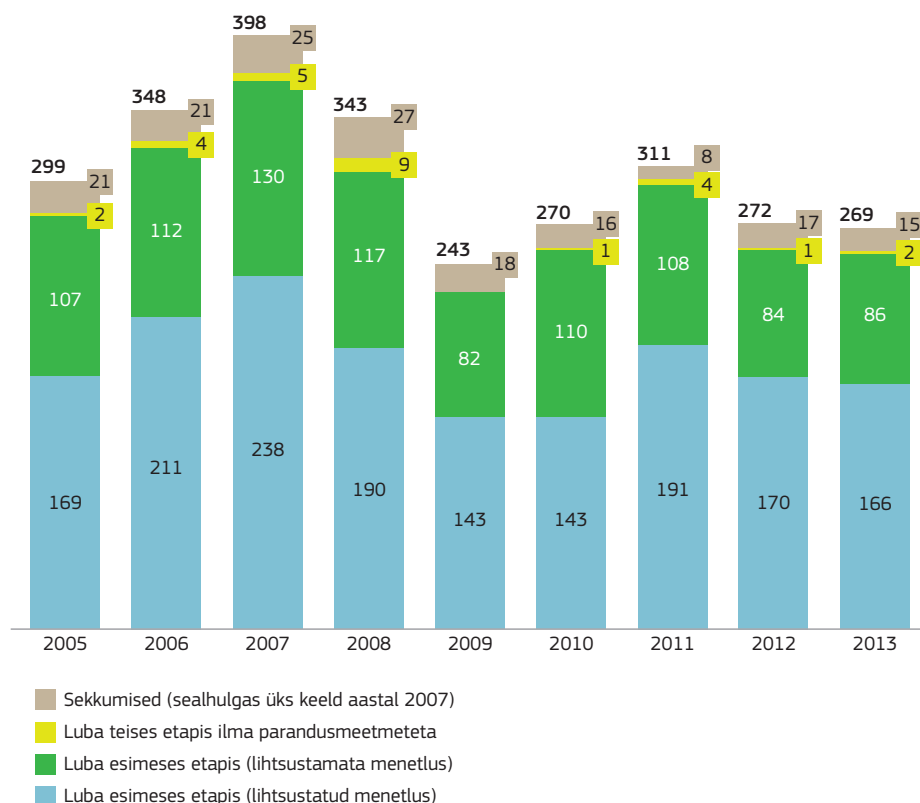
Etteteatamata kontrollkäike tehti autode väljalaskesüsteemide⁽¹²¹⁾ ja biokütuste sektoris⁽¹²²⁾.

Ühinemised

Alates 2014. aasta jaanuarist on edukalt rakendatud lihtsustamispaketti,⁽¹²³⁾ mille tulemusena on lihtsustatud juhtumite arv suurenenud pea 70%-ni ja äriühingute jaoks on hõlbustunud ühinemisest teatamine. Juulis andis komisjon välja valge raamatu ELi ühinemismääruse võimaliku muutmise kohta⁽¹²⁴⁾. Ettepanekutega püütakse muuta ELi ühinemiskontroll kõikehõlmavamaks, et komisjonil oleks parem ülevaade vähemusosaluse omandamisest, mis võib mõjutada konkurentsi, säilitades samal ajal lihtsa ja äriühingute jaoks vähem koormava süsteemi. Samal ajal tehakse valges raamatus ettepanek lihtsustada ja kiirendada juhtumite üleandmist liikmesriikide ja komisjoni vahel ning ühtlustada menetlusi, et vähendada bürokraatiat.

2014. aasta teatati komisjonile 145-st ühinemisest ja 123 juhtumit kiideti tingimusteta heaks. Kolm ühinemist kiideti heaks 1. etapis ja veel kaks juhtumit 2. etapis, eeldusel et võetakse teatavad kohustused ⁽¹²⁵⁾.

ÜHINEMISOTSUSTE ARV, 2005–2013

Allikas: konkurentsi peadirektooraat.

Esimeses uurimise etapis tingimusteta heaks kiidetud ühinemiste hulka kuulusid muu hulgas EDFi poolt Dalkia omandamine Prantsusmaal ja kahe rahvusvahelise reklaami- ja kommunikatsioonikontserni – Publicis ja Omnicom – ühinemine. Üks juhtum kiideti tingimusteta heaks pärast teise etapi uurimist. Tegemist oli ettevõtjaga Holciom, kes omandas Cemexi piirkondliku tegevuse ehitusmaterjalide valdkonnas, peamiselt Lääne-Saksamaal.

Koos parandusmeetmetega kiideti muu hulgas heaks kaks ühinemist keemiasektoris: polüvinüülkloriidi (PVC) sektoris Solvay ja INEOSe ühisettevõtte loomine, ⁽¹²⁶⁾ tingimisel et väljutakse investeeringutest mitmes tehases, ja Huntsmani poolt Rockwoodi titaandioksiidi varade omandamine, ⁽¹²⁷⁾ mille tingimuseks oli samuti investeeringutest väljumine. Mobiiltelefonisektoris oli kaks juhtumit: Telefónica Deutschland omandas Saksa mobiiltelekommunikatsiooni ettevõtte E-Plus ⁽¹²⁸⁾ ja Hutchison 3G omandas Iiri telekommunikatsiooniettevõtte Telefónica (O₂ Ireland) ⁽¹²⁹⁾. Mõlema juhtumi puhul tuli võtta rida kohustusi, et tagada vastavatel turgudel konkurents. Koos parandusmeetmetega heaks kiidetud ühinemiste hulka kuulusid keemiaettevõtte DuPont klaasi lamineerimise/vinüülide haru omandamine konkurendi Kuraray poolt, ⁽¹³⁰⁾ Hispaania metallist toidupurkide tootja Mivisa omandamine konkurendi Crown poolt ⁽¹³¹⁾, Madalmaade kaabeltelevisiooni operaatori Ziggo omandamine Liberty Global poolt ⁽¹³²⁾; süsinikterase tootja Rautaruukki (Soome) omandamine Rootsi konkurendi SSAB poolt ⁽¹³³⁾; banaanide tarnijate Chiquita Brands International ja Fyffes ühinemine ⁽¹³⁴⁾; laevandusettevõtjate Hapag Lloyd ja Compañía Sud Americana de Vapores ühinemine ⁽¹³⁵⁾; lirimaal asuva meditsiiniseadmete tootja Covidien omandamine Ameerika Ühendriikide ettevõtja Medtronic poolt ⁽¹³⁶⁾; Etihadi poolt ühiskontrolli omandamine ettevõtja Alitalia üle ⁽¹³⁷⁾; Honeywell'i osa hõõrdematerjalidega seotud haru omandamine konkurendi Federal-Mogul poolt ⁽¹³⁸⁾ ning Airbusi ja Safrani poolt kosmose- ja kaitsealase ühisettevõtte loomine ⁽¹³⁹⁾. Kõigi nende eelduseks oli investeeringutest väljumine.

Komisjon tegi ka ühe menetlusnormi rikkumist käsitleva otsuse, millega määrati ettevõtjale Marine Harvest rakendamiskeelu rikkumise eest 20 miljoni euro suurune trahv, kuna ta oli ennatlikult omandanud ettevõtja Morpol ⁽¹⁴⁰⁾.

Riigiabi

2014. aastal viis komisjon lõpule riigiabi kontrolli eeskirjade ambitsioonika reformi, mille ta algatas 2012. aastal oma teatises riigiabi ajakohastamise kohta ⁽¹⁴¹⁾. 2014. aastal võttis komisjon vastu järgmised suunised ja määrused:

- ▶ riskifinantseerimisinvesteeringute suunised ⁽¹⁴²⁾,
- ▶ lennundussuunised ⁽¹⁴³⁾,
- ▶ teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamistik ⁽¹⁴⁴⁾,
- ▶ energia- ja keskkonnakaitse alased suunised ⁽¹⁴⁵⁾,
- ▶ üldine grupierandi määrus ⁽¹⁴⁶⁾,
- ▶ üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid ⁽¹⁴⁷⁾,
- ▶ mittefinantsettevõtjate päästmine ja ümberkorraldamine ⁽¹⁴⁸⁾.

Margrethe Vestager (alates 1. novembrist konkurentsivolinik) annab ülevaate ELi konkurentsieeskirjade rikkumises kahtlustatud veokitootjate kartelli vastu võetud meetmetest. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 20. november.

Läbivaadatud ja lihtsustatud eeskirjade paketiga edendatakse majanduskasvu ja konkurentsivõimet, vähendades bürokraatiat ja andes liikmesriikidele võimaluse kiiresti rakendada „hea abi” meetmeid, et toetada majanduse elavdamist ja strateegia „Euroopa 2020” eesmäärke. Reformi nurgakivi on üldise grupierandi määrus, mida on muudetud ja mille reguleerimisala on laiendatud. Tegemist on peamise õigusraamistikuga, mille alusel liikmesriigid saavad anda abi ilma sellest komisjoni eelnevalt teavitamata. Selle reguleerimisala on laiendatud nii vertikaalselt, suurendades teavitamise künniseid ja abi ülemmäära, kui ka horisontaalselt, lisades uusi abiliike. Milline on „hea abi”, ei ole võimalik üheselt ette kindlaks määrata, kuid komisjon jätkab esildatud abimeetmete hindamist läbivaadatud ja konsolideeritud temaatiliste suuniste alusel.

Komisjon algatas 2014. aastal ka põhjalikud uurimised võimaliku abi kohta, mida anti maksuotsuste kaudu Apple’le Iirimaa, Starbucks’ile Madalmaades ning Fiat Finance & Trade’ile ja Amazonile Luksemburgis. Maksuotsused käsitlevad siirdehindu ühe ja sama kontserni eri üksuste vahel. Siirdehind on hind, mida tasutakse tehingute eest ühe ja sama kontserni eri üksuste vahel. Selle alusel määratakse konkreetsetes jurisdiktsioonides äriühingu maksubaas. Nõudes teatavate kaupade või teenuste eest kontserni liikmetelt liiga kõrget või liiga madalat hinda, saavad äriühingud kanda oma kasumi kõrge maksumääraga riikidest madala maksumääraga riikidesse. See vähendab äriühingute üldist maksukoormust ja õõnestab ELi liikmesriikide maksubaase. Kõikides juhtumites kahtles komisjon, kas maksuametid olid andnud oma nõusoleku siirdehindade kokkulepeteks, mis võisid olla vastuolus reaalturuväärtuse põhimõttega (s.t kokkulepped ei väljendanud turuhindu). Kui teatavatel äriühingutel lubatakse kasutada siirdehindasid, mis ei väljenda turuhindu, annaksid asjaomased maksuametid nendele äriühingutele valikulise eelise.

Tõhusam haldus

Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programm

Et saavutada ELi poliitikaeesmärgid võimalikult vähese kuluga, jätkas komisjon 2014. aastal õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi, vaadates läbi kõik ELi õigusaktid, et selgitada välja koormus, ebakõlad ja ebatõhusad meetmed. Selle tulemusena on komisjon teinud kindlaks peaaegu 200 meetet, millega lihtsustada ja vähendada regulatiivset koormust, võtta tagasi või tunnistada kehtetuks õigusaktid, mida ei ole enam vaja, ning hinnata poliitikavaldkondi, et veenduda nende eesmärgipärasuses. Need meetmed on esitatud kõikehõlmavas tulemustabelis, ⁽¹⁴⁹⁾ mille alusel on võimalik pidada läbipaistvat dialoogi edusammude üle ning anda sidusrühmadele võimalus esitada oma märkuseid ja soovitusi.

REFITi raames keskendab komisjon ELi õiguse ka küsimustele, millega on kõige parem tegelda Euroopa tasandil. REFIT-programmi elluviimisel saavutati 2014. aastal häid tulemusi. Näiteks lihtsustati riigihanke-eeskirju, kehtestades e-riigihanke, mille tulemusena vähendati äriühingute jaoks hankekulusid kuni 20%. Täielikult elektrooniliste käibemaksudeklaratsioonide ja ELi uue ühtse patendi kehtestamisega hoitakse ettevõtjate kulusid oluliselt kokku. Näiteks kehtib väikeste ettevõtjate suhtes lihtsustatud finantsaruandlus ja kemikaalide registreerimisel oluliselt väiksemad tasud.

Seadusandja otsust on ootamas veel teisedki ettepanekud, nt standardne ELi käibedeklaratsioon, ⁽¹⁵⁰⁾ samal ajal kui mõned on komisjonis ettevalmistamisel, nt ettevõtlusstatistika integreerimine. 2014. aastal võttis komisjon tagasi 53 ettepanekut, mis olid takerdunud seadusandlikku menetlusse ilma positiivse väljavaateta alustada värsket poliitilist arutelu asjaomasel teemal.

2007. aastal loodi halduskoormust käsitlev sõltumatute huvirühmade kõrgetasemeline töörühm, kes nõustas komisjoni küsimustes, mis on seotud Euroopa Liidus halduskoormuse vähendamist käsitleva tegevuskava rakendamisega. Töörühma esimees oli endine Baieri liidumaa peaminister Edmund Stoiber ja rühma kuulus 15 liiget, kelle valikul oli määravaks nende asjatundlikkus parema õigusliku reguleerimise alal. Rühma volitusi pikendati 2010. ja 2012. aastal ning need lõppesid 31. oktoobril 2014, mil rühm avaldas aruande. Töörühm võttis vastu üle 45 arvamuse ja aruande, esitas komisjonile mitusada soovitus selle kohta, kuidas halduskoormust vähendada, ning kirjeldas parimaid tavasid, mida liikmesriikides kasutati ELi õiguse rakendamiseks kõige vähem koormaval viisil. On hinnatud, et töörühma kõigi soovitude elluviimise korral saaks halduskoormust vähendada üle 41 miljardi euro aastas.

Suuniseid käsitlev konsultatsioon

Loomaks lihtsam õiguslik keskkond ettevõtjate ja kodanike jaoks kõikjal Euroopas, on vaja, et ELi institutsioonid, liikmesriigid, ettevõtluse sidusrühmad ja kodanikuühiskond teeksid koostööd ning osaleksid ühises vastutuses parema õigusloome eest. Sel eesmärgil on komisjon oma aruka reguleerimise arsenalit pidevalt parandanud. 2014. aastal korraldati mõjuhinnangu suuniste läbivaatamise, ⁽¹⁵¹⁾ sidusrühmadega konsultatsiooni suuniste ⁽¹⁵²⁾ ja hindamispoliitika suuniste ⁽¹⁵³⁾ üle arutlemiseks avalikud konsultatsioonid. Nende konsultatsioonide tulemused aitavad kujundada arukat reguleerimise poliitikat järgmise komisjoni seadusandliku mandaadi ajal.

Kaubanduse panus majanduskasvu

Kaubandusest on saanud ELi majanduskasvu ja töökohtade loomise tähtis vahend. Puhaseksporti kasvu mõju leevendas kriisiperioodil majanduslangust oluliselt, samal ajal kui nii avaliku kui ka erasektori sisenõudlus oli kesine. Kaupade ja teenuste eksport väljapoole ELi on jätkuvalt suur – 2013. aastal vastavalt 1738 miljardit ja 678 miljardit eurot –, mille tulemusena on kaubandusbilanss 226,8 miljardi euroga ülejäägis. EL saab üleilmastumisest märkimisväärselt kasu ja see kasu võib kaubanduse suurenemise korral veelgi kasvada. Pealegi kaubanduse panus majanduskasvu tõenäoliselt tulevikus üksnes suureneb, sest 90% järgmise 10–15 aasta üleilmsest majanduskasvust tuleb väljastpoolt Euroopat. ELil tuleb üleilmse majanduskasvu keskustega sõlmida tihedamad kaubandus- ja investeerimissidemed. Pikas perspektiivis on majanduse avanemine kaubandusele ja investeringutele ka oluline protsess, mille tulemusena suureneb tootlikkus ning erasektori investeringud: kaks komponenti, mida Euroopa hädasti vajab.

ELi ühise kaubanduspoliitika peamine eesmärk on säilitada Euroopa koht üleilmsetes tarneahelates ja vajaduse korral leida selle parandamiseks uusi võimalusi. Kuigi ELis on tootmine äärmiselt oluline, tuleb tõdeda, et mitmes sektoris ei suuda riigid tooteid üksi valmistada. Kaubandus tähendab üha enam väärtuse lisamist, mis ulatub teadus- ja arendustegevusest ja tootekujundusest komponentide tootmiseni, toote kokkupanekuni ning logistikani.

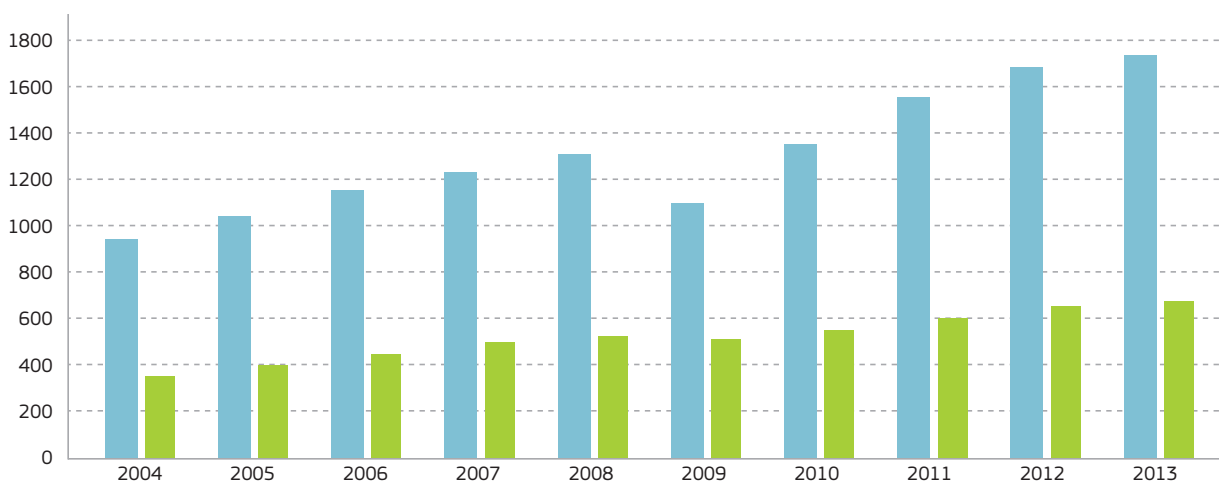
ELi kaubanduspoliitika tegevuskava abil saab seda mõju veelgi suurendada. Hinnanguliselt võiks praeguse kahepoolse kaubandust käsitleva tegevuskavaga suurendada liikmesriikide SKPd rohkem kui 2% ehk 250 miljardit eurot ja luua ELis juurde üle kahe miljoni kaubandusega seotud töökoha lisaks juba 30 miljonile töökohale, mis on seotud ekspordiga.

2014. aastal viis EL ellu oma mahukat kahepoolsete kaubanduslääbirääkimiste kava kooskõlas „Gloaalse Euroopaga”. Ta tegi edusamme põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks oluliste kaubanduspartneritega nagu Jaapan ja Ameerika Ühendriigid. Septembris teatasid komisjoni president ja Kanada peaminister Stephen Harper, et läbirääkimised laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu üle ELi ja Kanada vahel on lõpule jõudnud. Selle vabakaubanduslepinguga kaotatakse kahe majandusruumi vahel 99% tariifsetest tõketest ning luuakse uued avarad turulepääsu võimalused teenustele ja investeringutele. Enne läbirääkimisi andsid ELi ja Kanada ühiselt välja majandusuuringu. Selle kohaselt võiks laiaulatuslik kaubandusleping kasvatada kahepoolset kaubandust rohkem kui 25 miljardi euro võrra aastas.

Lõpule viidi läbirääkimised Ecuadori ja kolme piirkondliku riikide rühmaga Lääne-, Ida- ja Lõuna-Aafrikas. Lõpule viidi läbirääkimised vabakaubanduslepingu üle Singapuriga ning Vietnamiga saaks need lõpule viia 2015. aasta alguses.

KAUPADE JA TEENUSTE EKSPORT KOLMANDATESSE RIIKIDESSE

Miljardit eurot

- EU-28 kaupade eksport kolmandatesse riikidesse
- EU-28 teenuste eksport kolmandatesse riikidesse

Atlandi-ülene kaubandus- ja investeerimispartnerlus

ELi ja USA vaheline kaubandussuhe on juba praegu maailma suurim. Igal päeval vahetatakse kaupu ja teenuseid 2 miljardi euro väärtuses, seega võib iga kõrvaldatud kaubandustõke tuua kaasa olulist majanduslikku kasu. Praegu ELi ja USA vahel Atlandi-ülse kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle peetavate läbirääkimiste eesmärk on kaotada paljudes majandussektorites kaubandustõkked, et lihtsustada kaupade ja teenuste ostu ja müüki ELi ja USA vahel. Lisaks tariifide vähendamisele kõigis sektorites soovivad EL ja USA kaotada tollipiiri taha jäävad tõkked, nt erinevused tehnilistes regulatsioonides, standardites ja kinnitusmenetlustes. Need nõuavad sageli tarbetult aega ja raha ettevõtjatelt, kes soovivad oma tooteid mõlemal turul müüa. Nendest erinevustest tuleneva mõju vähendamisega saaks ELi ja Ameerika Ühendriikide vahelist kaubandust oluliselt suurendada, säilitades samas ranged tarbija-, tervise-, keskkonna- ja töökaitse normid.

Cecilia Malmström (alates 1. novembrist kaubandusvolinik) ja USA kaubandusesindaja Michael Froman. Pilt on tehtud Atlandi-ülse kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimistest ülevaate saamiseks toimunud voliniku Washingtoni (Ameerika Ühendriigid) visiidi ajal 8. detsembril.

Mitmepoolne kaubandus

Pärast 2013. aasta detsembris Indoneesias Balis toimunud edukat WTO ministrite 9. konverentsi jätkas EL tööd mitmepoolsetes kaubandusfoorumites, nt Šveitsis Genfis asuvas Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO). 2014. aasta lõpus WTO liikmete vahel sündinud kokkulepe tähendas, et kaubanduse lihtsustamise lepingut hakati lõpuks rakendama, võimaldades jätkata tööd tööprogrammi kallal, et viia lõpule Doha läbirääkimistevoor.

EL jätkas ka kaubanduse liberaliseerimist mitmepoolsete valdkondlike algatuste kaudu, kuhu kuuluvad eelkõige infotehnoloogia toodetega kauplemise leping ja läbirääkimised teenustekaubanduse lepingu üle.

EL on olnud keskkonnatoodete ja -teenuste kaubanduselt tariifsete ja mittetariifsete tõkete kõrvaldamise pikaajaline toetaja WTOs, samuti on ta seda olnud kahepoolsete ja piirkondlike vabakaubanduslepingute üle peetavates läbirääkimistes. Juulis alustas EL koos 13 muu WTO liikmega WTOs ametlikult mitmepoolseid läbirääkimisi roheliste kaupade kaubanduse liberaliseerimiseks.

EL ja Hiina allkirjastavad teedrajava vastastikuse tunnustamise lepingu ning tugevdavad tollikoostööd

Mais allkirjutatud vastastikuse tunnustamise leping toob ELi ja Hiina usaldusväärsetele ettevõtjatele mitmesugust kasu: vähenevad kulud, lihtsustuvad menetlused ning nende tegevuse suhtes valitseb suurem etteaimatavus. Lepingu kohaselt kohustuvad EL ja Hiina tunnustama teise poole sertifitseeritud usaldusväärset ettevõtjat, mis muudab tollivormistuse käigus tehtavad kontrollid nende ettevõtjate jaoks kiiremaks ja bürokraatia väiksemaks. Tänu usaldusväärsete ettevõtjate vastastikusele tunnustamisele saavad tolliteenistused suunata oma ressursid tegelikele riskivaldkondadele, parandades seeläbi tarneahela turvalisust mõlemal pool. EL on esimene kaubanduspartner, kellel on Hiinaga selline leping. EL on sõlminud sarnased kokkulepped Jaapaniga (2011) ja Ameerika Ühendriikidega (2012).

Samal ajal on Hiina peamine riik, kust tulevad Euroopa Liitu intellektuaalomandi õigusi rikkuvad kaubad (2012. aastal kaks kolmandikku kõikidest kinnipeetud kaupadest). Seepärast kirjutati mais alla ka uus tegevuskava ELi ja Hiina tolliasutuste koostöö kohta intellektuaalomandi õiguste valdkonnas (2014–2017), et võidelda intellektuaalomandi õiguste rikkumistega alguspunktis ning kogu tarneahela ulatuses.

Põllumajanduspoliitika ning kalandus- ja merenduspoliitika

Põllumajandus

Uus ühine põllumajanduspoliitika

ELi uus põllumajanduse poliitika raamistik: ühine põllumajanduspoliitika aastatel 2014–2020

ELi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) eesmärk on tagada inimväärne elatustase 12 miljonile põllumajandustootjale ning stabiilne mitmekesise ja ohutu toiduga varustus 500 miljonile kodanikule. Sellel on kolm põhieesmärki: elujõuline toidu- tööstus, loodusvarade säästev majandamine ja kliimameetmed ning tasakaalustatud territoriaalne areng.

ÜHISE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA REFORMI PROTSESS

Aprill kuni juuni 2010	Avalik mõttevahetus (ELi kodanikud ja organisatsioonid)
November 2010	Komisjoni teatis „Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid 2020. aastaks“
Oktoober 2011	Komisjoni õigusakti ettepanekud ühise põllumajanduspoliitika kohta
2011–2013	Arutelud parlamendis ja nõukogus
Juuni 2013	Poliitiline kokkulepe ühise põllumajanduspoliitika reformi kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel
2013	Õigusloome etapi lõpuleviimine
2014	Delegeeritud ja rakendusaktide heakskiitmine
1. jaanuar 2015	Uue ühise põllumajanduspoliitika täielik jõustumine

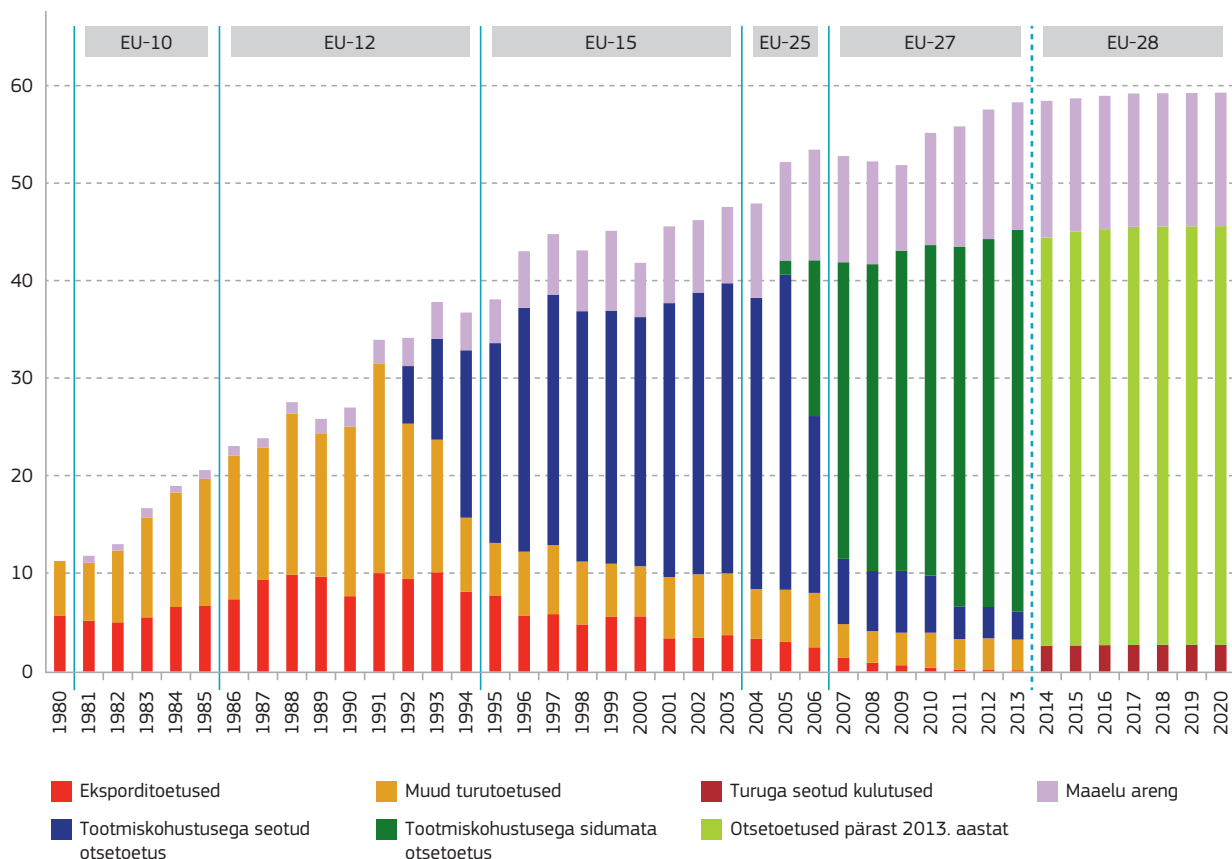
2014 oli tulemusliku ja tõhusa rakendamise jaoks otsustava tähtsusega aasta

Vahemikus 2011 kuni 2013 vaadati üle ÜPP õiguslik struktuur ja eesmärgid⁽¹⁵⁴⁾. Mõned muudatused jõustusid 1. jaanuaril 2014, teisi kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2015. See tegi 2014. aastast mitte ainult üleminekuaasta, vaid tulemusliku ja tõhusa rakendamise seisukohast otsustava tähtsusega aasta. Tulemuslikuks ja tõhusaks rakendamiseks viidi 2014. aastal ellu kolm olulist protsessi, mis on esitatud allpool.

- ▶ Esiteks koostati ÜPP reformi rakendamiseks täiendavad üksikasjalikud rakendus-eeskirjad, millega anti uuele poliitikaraamistikule ELi tasandil viimane lihv.
- ▶ Teiseks saavad liikmesriigid kasutada uue ÜPP pakutavaid võimalusi kohandada otsetoetuste vahendeid oma konkreetsetele põllumajandus-, sotsiaalmajanduslikele ja kliimatingimustele, järgides samal ajal ühiseid ELi eesmärgi. Sel eesmärgil on lisatud mõned teavitamiskohustused, mis käsitlevad liikmesriikide poliitikavalikuid, ning komisjon on eraldanud konkreetseid vahendeid, et toetada liikmesriike reformitud otsetoetuste süsteemi rakendamisel.
- ▶ Kolmandaks valmistati ette uue maaelu arengu poliitika programmitöö ja projekti- tsükkel. Komisjon võttis vastu partnerluslepingud ning analüüsis riiklike ja/või piirkondlike maaelu arengu programme, et need lõplikult heaks kiita.

ÜHISE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA KULUDE DÜNAAMIKA KALENDRIAASTATE KAUPA

Miljonit eurot – jooksevhindades

Allikas: põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat.

Kriisiohje

Augustis otsustas Venemaa keelustada teatavate põllumajandustoodete impordi EList (nagu ka Austraaliast, Kanadast, Norrast ja Ameerika Ühendriikidest). Turgude stabiliseerimiseks reageeris (155) komisjon konkreetsete turutoetuse erimeetmetega, mis hõlmasid riknevaid puu- ja köögivilju ja piimasektorit, ning eraldas müügiedendusprogrammide toetuseks lisavahendeid. Ta jätkas turusuundumuste jälgimist tihe- das koostöös liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega.

Uus stiimul lihtsustamiseks

Põllumajandustootjate ja -ettevõtjate halduskoormuse ja bürokraatia vähendamine on komisjoni esmane prioriteet ja selle eesmärk on suurendada nende konkurentsivõimet. Selle raames alustati 2014. aasta lõpus sõelumisprotsessiga, mille käigus käsitletakse subsidiaarsuse põhimõtte rakendamist ja kogu põllumajanduse *acquis'* lihtsustamist. Sõelumise tulemusena peaks olema võimalik teha kindlaks valdkonnad ja elemendid, mida saab lihtsustada või mis tuleks subsidiaarsuse põhimõttest lähtuvalt pigem jätta liikmesriikide otsustada. Töö jätkub 2015. aastal. Õiguskindluse ja etteaimatavuse huvides keskendutakse lihtsustamisel nendele elementidele, mida saab muuta praeguse, 2013. aasta reformil põhineva poliitikaraamistiku raames.

2014. aasta konkreetsed prioriteedid

Müügiedenduspoliitika

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid vastu põllumajandustoodete müügiedenduse reformi ⁽¹⁵⁶⁾. Uus määrus jõustub 1. detsembril 2015.

Uue müügiedenduspoliitika jaoks on eraldatud rohkem vahendeid ja tulevikus viiakse seda ellu rakendusameti toel. Selle poliitika eesmärk on avada uusi turge ja parandada liidu põllumajandustoodete tuntust nii ELis kui ka väljaspool. Juhtmõtet „Naudi, see on Euroopast“ järgides on kavas aidata kõnealuse sektori ettevõtjatel jõuda rahvusvahelisele turule ning suurendada tarbijate teadlikkust toodete kvaliteedi parandamiseks tehtud jõupingutustest, toetudes Euroopa tasandil väljatöötatud strateegiale.

Kvaliteedipoliitika

Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteeti käsitleva ELi poliitika eesmärk on teavitada tarbijaid toodete omadustest ja nende põllumajandusliku tootmise viisidest. Euroopa põllumajanduse hea maine kujundamine aitab säilitada Euroopa põllumajandustootjate ja toiduainetetööstuse konkurentsivõimet ja kasumilikkust.

Pärast läbivaadatud õigusakti jõustumist 2013. aastal ⁽¹⁵⁷⁾ esitas komisjon 2014. aastal uued reeglid ⁽¹⁵⁸⁾ mõiste „mägitooide“ kasutamiseks toiduainete puhul, mis on pärit mägiipiirkondadest. Selle mõiste eesmärk on rõhutada tarbijate jaoks asjaolu, et mägiipiirkonna tooted kätkevad endas olulist lisaväärtust.

Selleks et innustada ettevõtjaid kaitsma tooteid, mille kvaliteet, omadused või maine on seotud nende geograafilise päritoluga, täpsustas ja lihtsustas komisjon toiduaine nime kaitsmise taotlemist päritolunimetuseks või geograafilise tähisena ⁽¹⁵⁹⁾. JRC töötab praegu välja teaduslikke meetodeid, millega kaitsta Euroopa toodete autentsust ja võidelda toiduga seotud pettusega.

Piimandus

Eesseisvatel aastatel astub ELi põllumajandus olulise sammu suurema turule orienteerituse suunas liikumises: järelejäänud tootmispiirangute kaotamine, sh piimakvootide süsteemi läbisaamine 2015. aastal.

2014. aasta juunis avaldati aruanne piimaturu olukorra arengu ja piimasektori 2012. aasta meetmepaketi sätete toimimise kohta ⁽¹⁶⁰⁾. Selles kirjeldatakse piimaturu pigem häid väljavaateid, tehakse kokkuvõtte piimapaketi sätete rakendamise ja võimalustest ning käsitletakse muid seisukohti, arvestades kvoodisüsteemi lõppemist 2015. aastal. Loodi ka piimatoodete turu vaatluskeskus, kuhu on koondunud piima tarneahela kõik peamised eksperdid, et suurendada turu kujundamise läbipaistvust.

Põllumajanduse teadusuuringud, areng ja uuendustegevus

Põllumajandus muutub ja sellega koos ka teadmised, mis mõjutavad esmatootmist ja töötlemisahelat. See muudab innovatiivsed põllumajandustavad Euroopa põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse seisukohast äärmiselt oluliseks.

Selleks et edendada selliste tavade kasutamist liidus, toetab EL rahvusvahelisi põllumajanduslike teadusuuringute ja innovatsiooni projekte ⁽¹⁶¹⁾ teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ ⁽¹⁶²⁾ kaudu. Pea 4 miljardit eurot on eraldatud teadusuuringuteks, mille uurimisvaldkonnaks on toiduga kindlustatus, säästev põllumajandus ja metsandus, meremaailm, merendusasjad ja siseveeteed ning biomajandus.

Põllumajanduse ja maaelu arengu volinik Phil Hogan, ametis alates 1. novembrist, pressikonverentsil, kus teatati, et võeti vastu esimesed kolm 118st maaelu arengu programmist, mille eesmärk on parandada ELi põllumajandussektori konkurentsivõimet. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 12. detsember.

Põllumajandussektori uued riigiabialased õigusnormid

25. juunil võttis komisjon põllumajandus- ja metsandussektori jaoks aastateks 2014–2020 vastu uue riigiabialase õigusraamistiku⁽¹⁶³⁾. Läbivaadatud riigiabi kriteeriumid on osa komisjoni riigiabi ajakohastamise algatusest, mille eesmärk on edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet ELis. Need käivad ka käsikäes reformitud ÜPPga ja eriti uue maaelu arengu poliitikaga.

Merendus ja kalandus

Mereruumi planeerimine

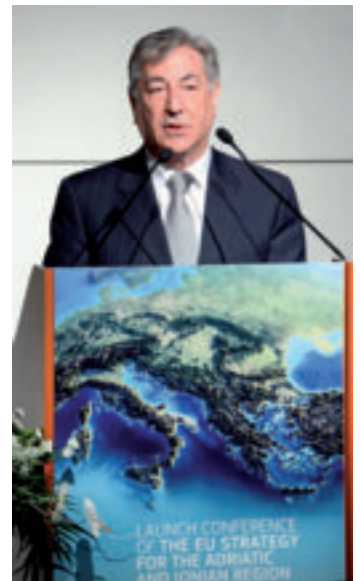
Sama ranniku- ja merepiirkondade ruumi ja ressursi pärast konkureerivad mitu valdkonda: püügipiirkonnad, vesiviljelusettevõtted ja merekaitsealad eksisteerivad kõrvuti meretaristuga nagu kaablid, torud, laevaliinid ning nafta-, gaasi- ja tuulerajatised. Need merendussektorid koos nn kaldasektoritega nagu rannikuturism pakuvad võimalusi innovatsiooniks, jätkusuutlikuks majanduskasvuks ja tööhõiveks, mis aitavad kaasa strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele.

Komisjon võttis 2014. aastal vastu uue direktiivi mereruumi planeerimise kohta⁽¹⁶⁴⁾. Selle eesmärk on hoida ära konflikt nende erinevate merega seotud tegevusalade vahel ja luua stabiilne investeerimiskeskond, aidates seeläbi kaasa jätkusuutlikule majanduskasvule. Direktiivis kehtestatakse mereruumi planeeringute koostamiseks miinimumnõuded. Nendes planeeringutes tehakse kindlaks kogu olemasolev inimtegevus, võttes arvesse maa ja mere vahelist koosmõju, ning parim ja kõige kulu- tõhusam viis selle haldamiseks.

Meresõidu turvalisus

Mered ja ookeanid ühendavad Euroopat tema partneritega maailmas ning nagu muu maailmgi, nii sõltub ka ELi vabakaubandus, transport, turism, ökoloogiline mitmekesisus ja majandusareng meredest ja ookeanidest. EL ei saavuta oma eesmärke, kui merd ei turvata ohtude eest, mida nii laias ja avatud ruumis paratamatult esineb.

Selleks käivitas komisjon meresõidu turvalisuse strateegia,⁽¹⁶⁵⁾ kus on esitatud üle 20 konkreetse meetme, millega edendada tihedamat koostööd liikmesriikide ja ELi asutuste vahel, et tagada ELi kodanike turvalisus vetel valitsevate ohtude eest. Nõukogu võttis selle strateegia vastu juunis⁽¹⁶⁶⁾. Strateegiat rakendava tegevuskava võttis nõukogu vastu detsembris⁽¹⁶⁷⁾.

Keskonna, merenduse ja kalanduse volinik Karmenu Vella, ametis alates 1. novembrist, ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia avakonverentsil Brüsselis (Belgia) 18. novembril.

Strateegia keskseks elemendiks on teabe kättesaadavus ja selle vahetamine kõigi osalejate vahel, kes on kaasatud mereseiresse ja reageerivad ohtudele või intsidentidele. 2014. aastal sillutas komisjon teed ühise teabejagamiskeskonna (¹⁶⁸) loomiseks. Sellega parandatakse ja innustatakse teabe jagamist asutuste vahel, kes tegelevad mereseirega alates rannavalvest ja mereväest sadamavaldajate, kalanduskontrolli, tolliasutuste ning merekeskkonna seire ja kontrolli organiteni. Tiptehnoloogia abil integreeritakse selles keskkonnas olemasolevad seiresüsteemid ja võrgustikud ning muudetakse need koostalitlusvõimeliseks.

Ookeanienergia

Arvestades, et tänu ookeanienergia kasutamisele väheneks ELi majanduse tekitatav CO₂-heide, võttis komisjon vastu tegevuskava ookeanienergia sektori edendamiseks (¹⁶⁹). Strateegias väljendatakse tõdemust, et ookeanienergia abil oleks võimalik ühtlustada muude taastuvate energiaallikate, näiteks tuule- ja päikeseenergia toodangut, ning tagada võrgu pidev varustamine taastuvenergiaga. Sellel on ka potentsiaal luua uusi kvaliteetseid töökohti, eriti Euroopa rannikuäärsetes piirkondades, kus tööpuudus on sageli suur. Seepärast nimetati seda komisjoni meremajanduskasvu strateegias (¹⁷⁰) ühe peamise sektorina.

Strangford Lough' hüdroturbiinid Ühendkuningriigis Põhja-Iirimaa ranniku lähistel toodavad loodete vee liikumisest 1,2 megavatti energiat.

Kalandus

2014. aastal keskenduti ühise kalanduspoliitika reformi ja selle jätkusuutlikkuse edasiarendamisele nii kodus kui ka võõrsil ning selle kindlustamisele, et saaksid tehtud nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud investeeringud. Ühise kalanduspoliitika rakendamise oluliseks tähiseks on see, et alates 1. jaanuarist 2015 kehtib kohustus kogu saak lossida. Oktoobris võttis komisjon vastu mitu tagasiheite kava, ⁽¹⁷¹⁾ mis hõlmavad kogu peelaagiliste liikide püüki ELi vetes ja kalapüüki Läänemeres.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfond – investeering säästvasse tulevikku

2014. aastal võeti ametlikult vastu Euroopa Merendus- ja Kalandusfond, ⁽¹⁷²⁾ millest rahastatakse reformitud ühist kalanduspoliitikat ning integreeritud merenduspoliitikat. Fond on osa 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku tööprogrammi perioodist. Fondi 6,4 miljardi euro suurusest eelarvest toetatakse jätkusuutlikku ja konkurentsivõimelist kalandust ja vesiviljelust, poliitikale järjekindla raamistiku loomist ning kalandus- ja vesiviljeluspiirkondade tasakaalustatud ja kaasavat territoriaalset arengut.

Tõhusam võitlus ebaseadusliku püügi vastu

Ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük kahandab kalavarusid, hävitab mereelupaiku, moonutab konkurentsi, asetab ausad kalurid ebaõiglasesse olukorda ja nõrgendab rannikuasumeid, eriti arenguriikides.

2014. aastal näitas EL, et ei talu ebaseaduslikku kalapüüki, ja kaitses seda seisukoha rahvusvahelisel areenil. Märtsis võttis nõukogu vastu komisjoni ettepaneku lisada Belize, Kambodža ja Guinea riikide nimekirja, kes ei tee koostööd ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemisel. Praktikas tähendab see seda, et nende riikide lipu all sõitvate kalalaevadega püütud kalapüügitooteid ei saa ELi importida seni, kuni need riigid on nimekirjas. See otsus tähendab ka seda, et ELi alustel on keelatud püüda kala nimetatud riikide vetes, sest nende riikidega on keelatud ka ühised püügioperatsioonid ja kalanduskokkulepped.

Juunis hoiatas komisjon ka Paapua Uus-Guinead ja Filipiine, et neid võidakse lisada koostööd mittetegevate riikide nimekirja. Otsusega ei kaasne veel meetmeid, mis mõjutaksid kaubandust. Komisjon on koostanud iga riigi jaoks probleemide lahendamise tegevuskava. Oktoobris tegi komisjon ettepaneku keelata kalapüügitoodete import Sri Lankast, et kärpida ebaseadusliku kalapüügiga teenitavat majanduslikku kasu. Samas aga kinnitas komisjon, et Belize, Fidži, Panama, Togo ja Vanuatu, keda hoiatati samal ajal kui Sri Lankatki, on võtnud edukalt meetmeid ebaseadusliku kalapüügiga võitlemiseks, ja need riigid kustutati koostööd mittetegevate riikide nimekirjast. Detsembris hoiatas komisjon Saint Kittsi ja Nevist, Saint Vincenti ja Grenadiine, Saalomoni Saari ja Tuvalut, et neid võidakse lisada koostööd mittetegevate riikide nimekirja.

Jätkusuutliku kalastamise toetuseks Euroopa Komisjoni poolt korraldatud kampaania „Lahutamatu” plakat.

ELi eelarve

ELi 2014. aasta eelarve

Esimene eelarve kooskõlas mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2014–2020

Mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 jõustus 1. jaanuaril 2014 ja sellega käivitati uus põlvkond rahastamisprogramme⁽¹⁷³⁾. Mitmeaastane raamistik on kooskõlas liikmesriikide rangema eelarvepoliitikaga. Raamistikus on nii kulukohustuste kui ka maksete jaoks ette nähtud madalamad ülemmäärad ja aastase profiili alusel on näha eriti järsku vähenemist uue finantsperioodi esimestel aastatel.

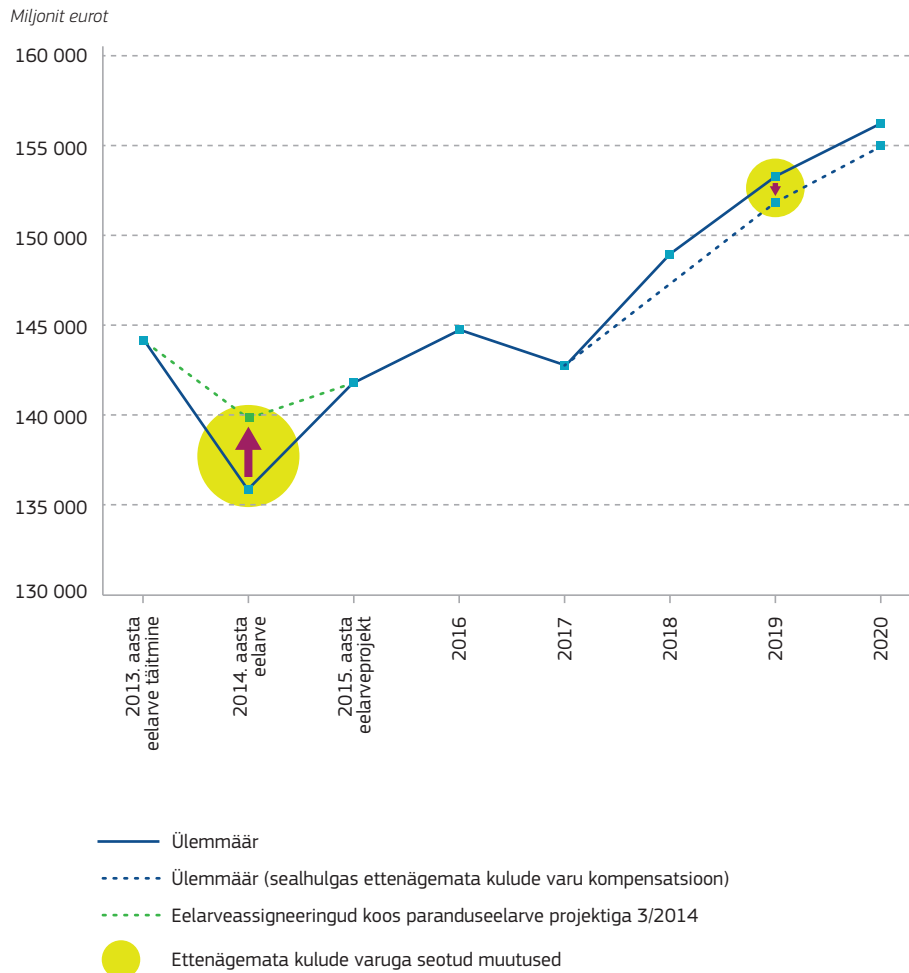
Seetõttu oli 2014. aasta eelarve lähtetase võrreldes 2013. aasta eelarvega oluliselt madalam: nii kulukohustusi kui ka makseid oli 6% vähem. Sellise range eelarvepoliitika kontekstis on veelgi olulisem, kuidas neid vahendeid eraldatakse, et maksimeerida ELi eelarve mõju majanduskasvule ja töökohtade loomisele. Selle taustal pidas komisjon 2014. aastal jätkuvalt strateegia „Euroopa 2020” prioriteetsete meetmete toetamist oma esmaseks ülesandeks. Näidetena võib tuua noorte tööhõive algatust või erinevaid vahendeid, millega aidata VKESid ja toetada Euroopa teadlasi.

2014. aasta eelarves on võetud ka arvesse sündmusi, mis andsid tunnistust vajadusest Euroopa jõulisema tegutsemise järele maailmas. ELi eelarvest eraldati vahendeid, et reageerida humanitaar- ja julgeolekuprobleemidele ELi naabruskonnas. Selleks on näiteks suurendatud rände ja piirikontrolli eelarveridade assigneeringuid, et reageerida ebaseadusliku sisserändega seotud kriisidele Vahemerel, koondatud on täiendavaid vahendeid tsiviilisikute kaitseks Iraagis ja Süürias, Ebola viirushaiguse leviku tõkestamiseks Lääne-Aafrikas ning toiduabi kättetoimetamiseks Lõuna-Sudaanis näljahäda leevendamiseks. Lisaks on ELi eelarvet kasutatud poliitilisest olukorrast johtuvate probleemide lahendamiseks Ukrainas, kasutades selleks toetusi, makromajandusliku finantsabi ja tehnilist abi.

Selleks et täita oma nii minevikus võetud kui ka praeguseid kohustusi, tegi komisjon 2014. aastal ettepaneku paranduseelarve vastuvõtmiseks, et suurendada maksete assigneeringuid 4,7 miljardi euro võrra, sh eelkõige ettenägemata kulude varu kasutusele võtmine, et kasutada uue mitmeaastase finantsraamistiku kõige olulisemat paindlikkuse elementi, mis võimaldab 7-aastase perioodi vältel maksete assigneeringuid kohandada vastavalt vajadusele, ilma seejuures kokkulepitud maksimaalseid ülemmäärasid ületamata. Parlament ja nõukogu võtsid paranduseelarved koos muude, tulused käsitlevate paranduseelarvetega vastu 17. detsembril. Nende maht on 3,5 miljardit eurot, millest 2,8 miljardit eurot pluss 350 miljonit eurot muudest erivahenditest on seotud ettenägemata kulude varu kasutusevõtmisega.

Allpool graafikus on esitatud ELi 2014. aasta eelarve vahendite koondumine finantsraamistiku esimestele aastatele ja ümberpaigutamise mõju maksete ülemmäärle ajavahemikus 2014–2020. Graafikust on näha, et maksete ülemmäär 2014. aastal on erakordselt madal ja täies ulatuses ei ole võimalik katta tegelikke täiendavaid vajadusi, mis on tekkinud alates 2013. aasta veebruarist, kui esimest korda otsustati 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ülesehitus.

MAKSETE DÜNAAMIKA

2014. aasta eelarve tulud

Nõukogu võttis uue omavahendeid käsitlevate õigusaktide paketi ⁽¹⁷⁴⁾ ametlikult vastu mais. Jõustumiseks peavad liikmesriigid uue omavahendeid käsitleva otsuse ⁽¹⁷⁵⁾ ratifitseerima. See protsess ei jõua tõenäoliselt lõpule enne 2016. aasta algust. Pärast seda jõustub otsus tagasiulatuvalt alates jaanuarist 2014. See tähendab, et ELi 2014. aasta eelarve tulude pool määrati kindlaks omavahendeid käsitleva 2007. aasta otsuse ⁽¹⁷⁶⁾ alusel. Uue omavahendeid käsitleva otsuse jõustumiseni kehtivad praegused rakendusaktid.

2014. aasta eelarvet iseloomustas võrdlemisi kõrge täiendavate „muude tulude“ (s.t muud tulud peale omavahendite) tase, mis küündis 5,5 miljardi euroni. Suur osa sellest tuli konkurentsi valdkonnas määratud trahvidest ja karistusmaksetest. Omavahenditest kaetavad assigneeringud vähenesid 2014. aastal võrreldes 2013. aasta eelarvega 8,5% ja lisaomavahenditest rahastatav osa (kogurahvatulul põhinevad omavahendid) vähenesid 110,8 miljardilt eurolt 94,6 miljardi eurole, mis tähendab, et liikmesriikide osamaksud vähenesid võrreldes 2013. aasta eelarvega 14,6%.

2014. aastal viisid käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite saldode korrigeerimised selleni, et mõni liikmesriik peab ELi eelarvesse tegema äärmiselt suure lisamakse. Liikmesriigid korrigeerisid oma kogurahvatulu andmeid, mis hõlmasid ümberarvestusi, mis ulatusid tagasi 2002. aastasse ja ühe riigi puhul isegi aastasse 1995. See mõjutas kogurahvatulul põhinevate osamaksude summasid, mida makstakse ELi eelarvesse. ELi eelarve nende ajakohastuste tulemusena ei kasvanud, kuid mõne liikmesriigi jaoks kujunesid summad äärmiselt suurteks. Sellise erakorralise olukorraga arvestamiseks tegi komisjon nõukogu taotlusel ettepaneku muuta kehtivat õigusakti, ⁽¹⁷⁷⁾ et sellistes erakorralistes olukordades oleks võimalik makseid edasi lükata. Nõukogu peab määruse vastu võtma ja siis kohaldatakse seda tagasiulatuvalt.

ELi 2012. ja 2013. aasta eelarve hindamine

Aprillis andis parlament suure häälteenamusega komisjonile heakskiidu 2012. aasta eelarve täitmise kohta. Selle otsusega lõpetasid mõlemad eelarvepädevad institutsioonid (parlament ja nõukogu) ning kontrollikoda mitu kuud kestnud 2012. aasta eelarveliste vahendite kasutamise läbivaatamise. Komisjon nõustus parlamendi hinnanguga, et kui eelarvet täidetakse koostöös liikmesriikidega, siis lasub peamine vastutus usaldusväärsete juhtimis- ja kontrollisüsteemide kehtestamise ning nende haldamise eest liikmesriikidel. Komisjon teatas, et ta rakendab mitmeid meetmeid, et lahendada eelarvevahendite käsutaja avastatud probleemid. Need meetmed seisnevad peamiselt õigusnormide paremas kohaldamises liikmesriikides, 2014.–2020. aastaks tugevama kontrolli- ja auditistrateegiatega väljatöötamises ja nende rakendamises ning ELi eelarve kaitsmises kulude eest, mis on tehtud õigusvastaselt.

Novembris avaldas kontrollikoda aruande 2013. aasta eelarve täitmise kohta ⁽¹⁷⁸⁾. Selles aruandes teatas kontrollikoda, et 2013. aastal oli ELi kulutuste üldine kvantifitseeritud veamäär 4,7%. See on pisut väiksem kui 2012. aastal (4,8%), kui makseid tehti rekordsummas.

Komisjon leiab, et seda veamäära tuleb vaadata koos mitmeaastaste korrigeerimistega. Komisjon korrigeeris või nõudis 2013. aastal sisse 3,4 miljardit eurot, mis moodustab 2,3% kõikidest aasta jooksul tehtud maksetest. Nendest näitajatest nähtub, et oluline osa kuludest, mis on tekkinud õigusvastaselt, suure tõenäosusega korrigeeritakse ja nõutakse sisse järgnevatel aastatel või hiljemalt siis, kui meetmed lõpetatakse.

2014. aasta septembris avaldas komisjon teatise, ⁽¹⁷⁹⁾ milles on üksikasjalikult kirjeldatud kõiki meetmeid, mis on võetud ELi eelarve kaitsmiseks, ja nende mõju kuni 2013. aasta lõpuni. Sellest on näha komisjoni aktiivne roll ja otsusekindlus tagada ELi eelarve kaitse. Viimase viie aasta jooksul on tehtud finantskorrektsioonide ja sissenõudmiste keskmine summa 2,9 miljardit eurot aastas (keskmiselt 2,2% kõigist maksetest).

Selleks et 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku veariski veelgi vähendada, on kehtestatud uued sätted. Parandusmeetmed on muutunud karmimaks, tulemuslikkuse näitajaid on parandatud ja toetusesaajaid puudutavaid nõudeid on lihtsustatud. Tulemuseks peaks olema veelgi parem ELi eelarve täitmine kodanike heaks.

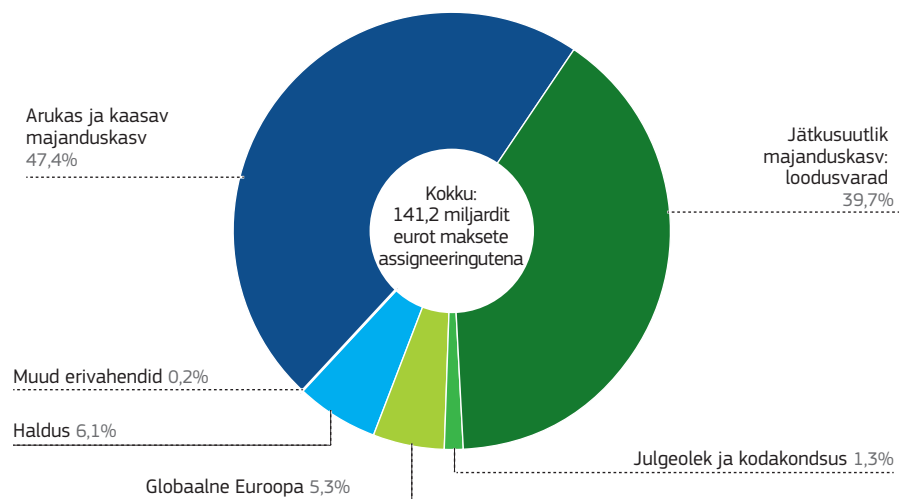

Kristalina Georgieva (alates 1. novembrist komisjoni eelarve ja personali eest vastutav asepresident) ELi 2015. aasta eelarve projekti tutvustaval pressikonverentsil. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 2. detsember.

ELi 2015. aasta eelarve

ELi 2015. aasta eelarve võeti vastu detsembris. Kulukohustuste assigneeringud ulatuvad 145 321,5 miljoni euroni ja maksete assigneeringud 141 214 miljoni euroni. See on küll kooskõlas mitmeaastases finantsraamistikus sätestatud eelarvedistsipliiniga, kuid võrreldes 2014. aastaga on selles kulukohustuste ja maksete assigneeringud kokku pisut suurendatud (vastavalt 1,84% ja 1,57%). Eelarve suurendamine on eelkõige keskendunud sellise poliitika toetamisele, mis edendab konkurentsivõimet ja majanduslikku lähenemist, aidates seeläbi kaasa majanduskasvule ning töökohtade loomisele, samuti sellistele eelarveridadele, mis aitavad ELil lahendada kriise, eelkõige oma naabruses. Samuti on selles võetud arvesse strateegiat „Euroopa 2020” ja uue komisjoni poliitilistes suunistes nimetatud 10 prioriteetset poliitikavaldkonda, nagu töökohtade loomine, kasvu ja investeringute hoogustamine, digitaalse siseturu ühendamine, energiavarustuskindluse parandamine ning samas võitlus globaalse soojenemise vastu, Euroopa piiride kindlustamine ja Euroopa tugevdamine välispoliitikas.

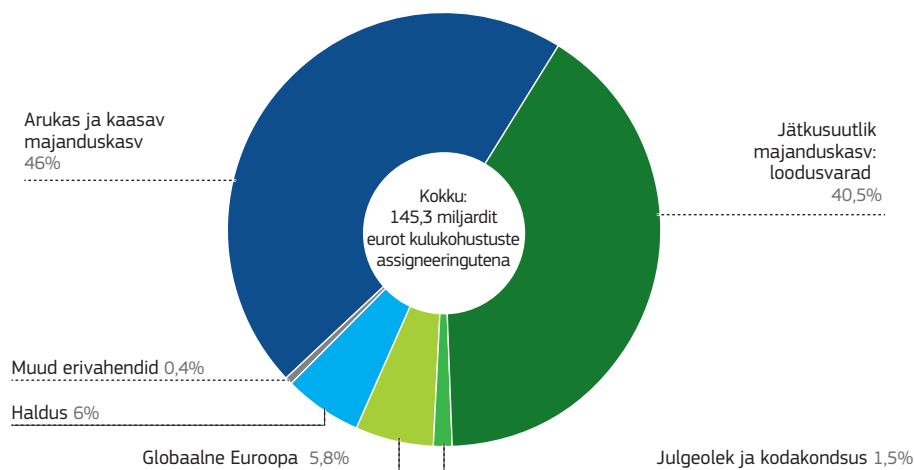
ELi 2015. AASTA EELARVE – MAKSETE ASSIGNEERINGUD

Allikas: Euroopa Komisjon.

ELi 2015. AASTA EELARVE – KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD

Kuna mõned arvud on ümardatud, ei pruugi graafiku kogusummad vastata täpselt esitatud arvude summadele.

Allikas: Euroopa Komisjon.

2015. aasta eelarve moodustab kõikide liikmesriikide kollektiivsest kogurahvatulust 1%. Selles on võetud arvesse seda, et maksta tuleb möödunud programmiperioodi programmide rakendamisest tulenevad arved ja lükata käima uued programmid. Selles on arvestatud rahvusvaheliste küsimustega, mis on olulised praegu ja tulevikus, nt Ukraina kriis või vajadus parandada ELi energia varustuskindlust, suunates omaapid ressursid ümber.

Viimaks peegeldab 2015. aasta eelarve ka eesmärki vähendada ELi institutsioonide halduskulusid. Kogukulu ei muutu, moodustades kogueelarvest 4,8%, ning juba kolmandat aastat järjest vähendab komisjon oma töötajate arvu 1%, et vähendada töötajate arvu viie aasta jooksul 5%, nagu kokku lepitud mitmeaastase finantsraamistikus ning mida kohaldatakse kõikide ELi institutsioonide ja asutuste suhtes.

VIITED

- (¹) Euroopa Ülemkogu järeldused, 18. detsember 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-237-2014-INIT/et/pdf>).
- (²) Komisjoni teatis. Komisjoni 2015. aasta tööprogramm. Uus algus (COM(2014) 910).
- (³) Komisjoni aruanne. Komisjoni ja nõukogu ühise tööhõivearuande projekt järgmise dokumendi juurde: komisjoni teatis „2015. aasta majanduskasvu analüüs“ (COM(2014) 906).
- (⁴) Ettepanek: soovitus noortegarantii loomise kohta (COM(2012) 729).
Vt ka: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=et>
- (⁵) Komisjoni teatis. Noorte tööhõive algatus (COM(2013) 144).
- (⁶) Ettepanek: soovitus praktika kvaliteediraamistiku kohta (COM(2013) 857).
- (⁷) Määrus (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi (ELT L 347, 20.12.2013).
- (⁸) Määrus (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) (ELT L 347, 20.12.2013).
- (⁹) Komisjoni teatis. Muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitlev ELi kvaliteediraamistik (COM(2013) 882).
- (¹⁰) Komisjoni teatis. Sotsiaalsed investeeringud majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamiseks – sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine aastatel 2014–2020 (COM(2013) 83).
Komisjoni soovitus. Investeeringud lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist (C(2013) 778).
- (¹¹) Määrus (EL) nr 1296/2013, millega luuakse Euroopa Liidu tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm (EaSI) (ELT L 347, 20.12.2013).
- (¹²) Määrus (EL) nr 223/2014, mis käsitleb Euroopa abifondi enim puudustkannatavate isikute jaoks (ELT L 72, 12.3.2014).
- (¹³) Ettepanek: määrus, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku, töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ning tööturgude edasist integratsiooni (COM(2014) 6).
- (¹⁴) Otsus nr 573/2014 avalike tööturuasutuste koostöö tõhustamise kohta (ELT L 159, 28.5.2014).
- (¹⁵) Direktiiv 2014/50/EL, mis käsitleb miinimumnõudeid liikmesriikidevahelise töötajate liikuvuse suurendamiseks täiendavate pensioniõiguste omandamise ja säilitamise parandamise teel (ELT L 128, 30.4.2014).
- (¹⁶) Direktiiv 2014/54/EL meetmete kohta, mis lihtsustavad töötajate vaba liikumise raames töötajatele antud õiguste kasutamist (ELT L 128, 30.4.2014).

- (17) Direktiiv 2014/67/EL, mis käsitleb direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamise) jõustamist (ELT L 159, 28.5.2014).
- (18) Lisateave 4. peatüki jaotises „Vaba liikumine“.
- (19) http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_et.htm
- (20) Otsus 2013/743/EL, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni 2014.–2020. aasta raamprogrammi „Horisont 2020“ rakendamise eriprogramm (ELT L 347, 20.12.2013).
Vt ka: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>
- (21) <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard14.html>
- (22) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-670_et.htm
- (23) <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/index.htm>
- (24) Komisjoni teatis. Teadusuuringud ja innovatsioon kui tulevase majanduskasvu allikad (COM(2014) 339).
- (25) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/time-ecsel>
- (26) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/electronics-strategy-europe>
- (27) <http://sparc-robotics.eu>
- (28) <http://www.eu-robotics.net>
- (29) Komisjoni teatis. Eduka andmepõhise majanduse suunas (COM(2014) 442).
- (30) Komisjoni teatis. Euroopa teadusruum. 2014. aasta eduaruanne (COM(2014) 575).
- (31) Copernicus on programm, mille eesmärk on arendada välja Maa seire alane Euroopa suutlikkus.
- (32) Komisjoni teatis. Euroopa tööstuse taassünd (COM(2014) 14).
- (33) Euroopa Ülemkogu järeldused, 20. ja 21. märts 2014 (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT>).
- (34) Komisjoni teatis. Keskkonnanahidlik tegevuskava VKEde jaoks. Kuidas võimaldada VKEde muuta keskkonnalised väljakutsed äri võimalusteks (COM(2014) 440).
- (35) Komisjoni aruanne. Euroopa kaitsesektori uus kokkulepe. Teatise COM(2013) 542 „Konkurentsivõimelisem ja tõhusam kaitse- ja julgeolekusektor“ rakendamise tegevuskava (COM(2014) 387).
- (36) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm
- (37) Ettepanekute loetelu on kättesaadav aadressil <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy>
- (38) http://ec.europa.eu/contracts_grants/agreements/index_et.htm
- (39) Komisjoni teatis. Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia (KOM(2010) 2020).
Vt ka: http://ec.europa.eu/europe2020/index_et.htm
- (40) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 661/2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta (ELT L 189, 27.6.2014).
Vt ka: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_et.cfm
- (41) Soovitus eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide majanduspoliitika üldsuuniste rakendamise kohta (COM(2014) 401).
Komisjoni dokument. 2014. aasta riiklike reformikavasid ja stabiilsusprogramme käsitlev hinnang (SWD(2014) 401).
- (42) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_et.htm
Euroopa Ülemkogu järeldused, 26. ja 27. juuni 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-79-2014-INIT/et/pdf>).
- (43) Ettepanek: määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (COM(2012) 744).
- (44) Komisjoni soovitus äritegevuse ebaõnnestumist ja maksejõuetust käsitleva uue lähenemisviisi kohta (C(2014) 1500).
- (45) Määrus (EL) nr 655/2014, millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 189, 27.6.2014).
- (46) Komisjoni teatis. Euroopa ühine müügiõigus, mille eesmärk on lihtsustada piiriüleseid tehinguid siseturul (KOM(2011) 636).
- (47) Komisjoni teatis. ELi 2014. aasta õigusemõistmise tulemustabel (COM(2014) 155).
- (48) Direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta (ELT L 304, 22.11.2011).
- (49) Määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (ETL L 364, 9.12.2004).
- (50) <http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights>
- (51) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-119_et.htm
- (52) Komisjoni teatis. Reisijate kaitse lennuettevõtja maksejõuetuse korral (COM(2013) 129).
Ettepanek: määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta, ning määrust (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol (COM(2013) 130).
- (53) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/tajani/stop-fakes/index_et.htm
- (54) Tule levikut aeglustav tris(2-kloroetüül)fosfaat (TCEP) ning selle halogeenitud teisendid tris(2-kloro-1-metüüleetüül)fosfaat (TCPP) ja tris(2-kloro-1-(klorometüül)etüül)fosfaat (TDCP).
- (55) Komisjoni teatis. Rohkem tooteohutust ja parem turujärelevalve kaupade ühtsel turul (COM(2013) 74).
- (56) Komisjoni teatis. Tööstustoodete siseturu tulevik (COM(2014) 25).
- (57) Direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta (ELT L 94, 28.3.2014).
Direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid (ELT L 94, 28.3.2014).
- (58) Direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014).
- (59) Direktiiv 2014/55/EL, mis käsitleb e-arveldamist riigihangete puhul (ELT L 133, 6.5.2014).
- (60) Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2007/36/EÜ seoses aktsionäride pikaajalise kaasamise soodustamisega ja direktiivi 2013/34/EL seoses ühingujuhtimise aruande teatavate elementidega (COM(2014) 213).

- ⁽⁶¹⁾ Direktiiv 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta (ELT L 184, 14.7.2007).
- ⁽⁶²⁾ Soovitus 2014/208/EL äriühingu üldjuhtimise aruandluse kvaliteedi kohta („järgi või selgita”) (ELT L 109, 12.4.2014).
- ⁽⁶³⁾ Ettepanek: direktiiv ühe osanikuga osäühingute kohta (COM(2014) 212).
- ⁽⁶⁴⁾ http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/news/corridors_en.htm
- ⁽⁶⁵⁾ Komisjoni aruanne. Neljas aruanne raudteeturu arengu seire kohta (COM(2014) 353).
- ⁽⁶⁶⁾ Komisjoni teatis neljanda raudteepaketi kohta. Euroopa ühtse raudteepiirkonna lõpuleviimine Euroopa konkurentsivõime ja majanduskasvu suurendamiseks (COM(2013) 25)
Vt ka: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/packages/2013_en.htm
- ⁽⁶⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-643_en.htm
- ⁽⁶⁸⁾ Komisjoni teatis. Ühtse Euroopa taeva algatuse kiirem rakendamine (COM(2013) 408).
Vt ka: http://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky/ses2plus_et.htm
- ⁽⁶⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-258_en.htm
- ⁽⁷⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2400_en.htm
- ⁽⁷¹⁾ Komisjoni teatis. Uus ajastu lennunduses. Lennundusturu avamine kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tsiviilkasutusse võtmiseks ohutul ja jätkusuutlikul viisil (COM(2014) 207).
- ⁽⁷²⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Liidu autoveoturu olukorra kohta (COM(2014) 222).
Vt ka: <http://ec.europa.eu/transport/modes/road/studies/doc/2014-02-03-state-of-the-eu-road-haulage-market-task-a-report.pdf>
- ⁽⁷³⁾ Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 96/53/EÜ, millega kehtestatakse teatavatele ühenduses liikuvatele maanteesõidukitele siseriiklikus ja rahvusvahelises liikluses lubatud maksimaalmõõtmed ning rahvusvahelises liikluses lubatud täissmass (COM(2013) 195).
Vt ka: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-443_en.htm
- ⁽⁷⁴⁾ Direktiiv 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta (ELT L 307, 28.10.2014).
Vt ka: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-440_en.htm
- ⁽⁷⁵⁾ Direktiiv 2014/100/EL, millega muudetakse direktiivi 2002/59/EÜ, millega luuakse ühenduse laevaliikluse seire- ja teabesüsteem (ELT L 308, 29.10.2014).
Vt ka: http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/digital-services/safeseanet_en.htm
- ⁽⁷⁶⁾ Komisjoni teatis. Sinine vöönd, laevanduse ühtne transpordipiirkond (COM(2013) 510).
- ⁽⁷⁷⁾ http://ec.europa.eu/transport/media/news/2014-04-10-eu-transport-scoreboard_en.htm
- ⁽⁷⁸⁾ Euroopa Ülemkogu järeldused, 23. ja 24. oktoober 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-169-2014-INIT/et/pdf>).
- ⁽⁷⁹⁾ Komisjoni teatis. Edusammud energia siseturu väljakujundamisel (COM(2014) 634).
Vt ka: http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/internal_market_en.htm
- ⁽⁸⁰⁾ Komisjoni teatis. Euroopa energiajulgeoleku strateegia (COM(2014) 330).
Vt ka: http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/pci/pci_en.htm
- ⁽⁸¹⁾ Komisjoni teatis. Euroopa ja laiema piirkonna pikaajaline taristunägemus (COM(2013) 711).
- ⁽⁸²⁾ Komisjoni teatis. Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030 (COM(2014) 15).
- ⁽⁸³⁾ Vt ka president Barroso avaldust pärast 23. ja 24. oktoobril 2014 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise esimest päeva: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-719_en.htm
- ⁽⁸⁴⁾ Lisateave on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2014102401_en.htm; http://ec.europa.eu/clima/policies/2030/index_en.htm
- ⁽⁸⁵⁾ Euroopa Ülemkogu järeldused, 26. ja 27. juuni 2014 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-79-2014-INIT/et/pdf>).
- ⁽⁸⁶⁾ „Euroopa uus algus: minu tegevuskava töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks”, Euroopa Komisjoni presidendi kohale kandideeriva Jean-Claude Junckeri avakõne Euroopa Parlamendi täisistungil Strasbourgis 15. juulil (http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_et.pdf).
- ⁽⁸⁷⁾ Euroopa Ülemkogu järeldused, 18. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf).
- ⁽⁸⁸⁾ Direktiiv 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta (ELT L 155, 23.5.2014).
- ⁽⁸⁹⁾ Komisjoni soovitus elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vajavad eelnevat reguleerimist (C(2014) 7174).
- ⁽⁹⁰⁾ Määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul (ELT L 257, 28.8.2014).
- ⁽⁹¹⁾ Määrus (EL) nr 608/2013, mis käsitleb intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis (ELT L 181, 29.6.2013).
- ⁽⁹²⁾ Komisjoni teatis. Uudetud konsensuse poole intellektuaalomandi õiguskaitse: ELi tegevuskava (COM(2014) 392).
- ⁽⁹³⁾ Komisjoni teatis. Kaubandus, majanduskasv ja intellektuaalomand – Intellektuaalomandi õiguste kaitse ja tagamise strateegia kolmandates riikides (COM(2014) 389).
- ⁽⁹⁴⁾ Direktiiv 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul (ELT L 84, 20.3.2014).
- ⁽⁹⁵⁾ Soovitus 2014/478/EL, mis käsitleb põhimõtteid, mille abil kaitsta interneti hasartmänguteenuste tarbijaid ja mängijaid ning hoida alaealisi interneti hasartmängudest eemal (ELT L 214, 19.7.2014).
- ⁽⁹⁶⁾ Määrus (EL) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003).
- ⁽⁹⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-214_en.htm
- ⁽⁹⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-489_en.htm
- ⁽⁹⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-799_en.htm
- ⁽¹⁰⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1140_en.htm
- ⁽¹⁰¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-197_en.htm
- ⁽¹⁰²⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-490_en.htm

- (103) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-922_en.htm
- (104) Direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagsid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT L 349, 5.12.2014).
- (105) Ettepanek: direktiiv teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagsid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (COM(2013) 404).
- (106) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-88_en.htm
- (107) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-215_en.htm
- (108) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-727_en.htm
- (109) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-280_en.htm
- (110) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-359_en.htm
- (111) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-358_en.htm
- (112) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-960_en.htm
- (113) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1189_en.htm
- (114) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm
- (115) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2583_en.htm
- (116) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-572_en.htm
- (117) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-656_en.htm
- (118) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1186_en.htm
- (119) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2361_en.htm
- (120) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2002_en.htm
- (121) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-218_en.htm
- (122) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-581_en.htm
- (123) <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>
- (124) Komisjoni valge raamat – ELi ettevõtjate ühinemise kontrolli tõhustamine (COM(2014) 449).
- (125) Näitajad kuni 2014. aasta novembri lõpu seisuga.
- (126) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-539_en.htm
- (127) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-991_en.htm
- (128) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-771_en.htm
- (129) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-607_en.htm
- (130) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-498_en.htm
- (131) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-270_en.htm
- (132) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1123_en.htm
- (133) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-833_en.htm
- (134) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1090_en.htm
- (135) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-998_en.htm
- (136) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2246_en.htm
- (137) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1766_en.htm
- (138) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-684_en.htm
- (139) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2164_en.htm
- (140) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-862_en.htm
- (141) Komisjoni teatis. ELi riigiabi ajakohastamine (COM(2012) 209).
- (142) Komisjoni teatis. Suunised riskifinantseerimisinvesteeringute edendamiseks antava riigiabi kohta (C(2014) 34).
- (143) Komisjoni teatis. Suunised lennujaamadele ja -ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 99, 4.4.2014).
- (144) Komisjoni teatis. Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik (C(2014) 3282).
- (145) Komisjoni teatis. Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised aastateks 2014–2020 (ELT C 200, 28.6.2014).
- (146) Määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014).
- (147) Komisjoni teatis. Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga (ELT C 188, 20.6.2014).
- (148) Komisjoni teatis. Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 249, 31.7.2014).
- (149) Komisjoni teatis. Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programm (REFIT): hetkeseis ja tulevikuväljavaated (COM(2014) 368).
Komisjoni töödokument. Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programm (REFIT): hetkeseis ja tulevikuväljavaated (SWD(2014) 192).
- (150) Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, standardse käibedeklaratsiooni osas (COM(2013) 721).
- (151) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm
- (152) http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/consultation_2014/index_en.htm
- (153) http://ec.europa.eu/smart-regulation/evaluation/index_en.htm
- (154) Määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 347, 20.12.2013).
Määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta (ELT L 347, 20.12.2013).
Määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad (ELT L 347, 20.12.2013).
Määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus (ELT L 347, 20.12.2013).
Määrus (EL) nr 1310/2013, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antava maaelu arengu toetuse kohta (ELT L 347, 20.12.2013).

- (155) http://ec.europa.eu/agriculture/russian-import-ban/index_en.htm
- (156) Määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta (ELT L 317, 4.11.2014).
- (157) Määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012).
- (158) Delegeeritud määrus (EL) nr 665/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1151/2012 seoses vabatahtliku kvaliteedimõiste „mägitoodete“ kasutamise tingimustega (ELT L 179, 19.6.2014).
- (159) Delegeeritud määrus (EL) nr 664/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1151/2012 seoses kaitstud päritolunimetuste, kaitstud geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete liidu sümbolite kehtestamisega ning seoses teatavate päritolueeskirjade, teatavate menetluseeskirjade ning teatavate täiendavate üleminekueskirjadega (ELT L 179, 19.6.2014).
Rakendusmäärus (EL) nr 668/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 179, 19.6.2014).
- (160) Komisjoni aruanne. Piimaturu olukorra arengu ja piimasektori meetmepaketi (nn piimapakett) sätete toimimise kohta (COM(2014) 354).
- (161) http://ec.europa.eu/agriculture/research-innovation/index_en.htm
- (162) <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/food-security-sustainable-agriculture-and-forestry-marine-maritime-and-inland-water>
- (163) Määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 1.7.2014).
Komisjoni dokument. Euroopa Liidu suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020 (ELT C 204, 1.7.2014).
- (164) Direktiiv 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereruumi planeerimise raamistik (ELT L 257, 28.8.2014).
- (165) Ühisteatis. Avatud ja turvaline ülemaailmne merendusvaldkond: Euroopa Liidu meresõidu turvalisuse strateegia elemendid (JOIN(2014) 9).
- (166) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2011205%202014%20INIT>
- (167) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (168) Komisjoni teatis. Parem olukorrateadlikkus mereseireasutuste tõhustatud koostöö tulemusena: järgmised sammud ELi merendusvaldkonna ühise teabeajamiskeskonna arendamisel (COM(2014) 451).
- (169) Komisjoni teatis. Meetmed, mis on vajalikud Euroopa merede ja ookeanide energiapotentsiaali arendamiseks 2020. aastaks ja pärast seda (COM(2014) 8).
- (170) Komisjoni teatis. Meremajanduse kasv: jätkusuutliku majanduskasvu võimalused mere- ja merendusvaldkonnas (COM(2012) 494).
Komisjoni teatis. Innovatsioon meremajanduses: merede ja ookeanide potentsiaali kasutamine töökohtade loomiseks ja majanduskasvu edendamiseks (COM(2014) 254).
- (171) http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/discards/index_en.htm
- (172) Määrus (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta (ELT L 149, 20.5.2014).
- (173) 2013. ja 2014. aastal võeti mitmeaastaste tegevusprogrammides jaoks vastu üle 45 õigusakti.
- (174) http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm#ownresources
- (175) Otsus 2014/335/EL Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta (ELT L 168, 7.6.2014).
- (176) Otsus 2007/436/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (ELT L 163, 23.6.2007).
Omavahendeid käsitlevad otsused on mõeldud põhimõtteliselt katma vastava mitmeaastaste finantsraamistikuga sama perioodi ja täiendama seda. Seadusandlike ettepanekuid kavandatakse ja nende üle peetakse läbirääkimisi paketingina. Kuid omavahendeid käsitleval otsusel ei ole aegumiskuupäeva ja see kehtib seni, kuni jõustub uus otsus.
- (177) Ettepanek: määrus, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 2007/436/EÜ, Euratom (COM(2014) 704).
- (178) Euroopa Kontrollikoja aruanne. Aastaruanne eelarve täitmise kohta (ELT C 398, 12.11.2014).
- (179) Komisjoni teatis. ELi eelarve kaitsmine kuni 2013. aasta lõpuni (COM(2014) 618).

FOTODE AUTORIOIGUS

Euroopa Liit: lk-d 66, 72, 78, 82, 88, 89, 99, 100, 106, 107, 109, 110, 118, 122, 126, 127, 133
 Andromede Océanologie: lk 87
 ESA – Euroopa Kosmoseagentuur: lk 87
 Stockphoto.com/clubfoto: lk 101
 Stockphoto.com/stockcam: lk 102
 Marine Current Turbines (MCT): lk 128

4. PEATÜKK

Kodanike, õiguste, õiguspõhise ja julgeoleku Euroopa suunas

Maikuus aset leidnud Euroopa Parlamendi valimised olid esimesed, mis toimusid Lissaboni lepingu sätete alusel, millega tugevdati kodanike rolli ELi poliitikas.

Eelmisel aastal kehtestas komisjon õigusriigi tugevdamiseks ELi raamistiku ning esitas oma arvamuse ELi õigus- ja siseasjade poliitika tuleviku kohta.

Vaatlusalusel aastal astuti ka oluline samm edasi kodanike põhiõiguste tugevdamisel seoses isikuandmete kaitsega, sealhulgas andmekaitse reformi alal, ja Euroopa Kohus tegi märgilise tähtsusega otsuse, mis käsitles õigust olla unustatud.

Peale selle tähistas 2014. aasta politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusala koostööd käsitleva varasema kolmanda samba *acquis'* integreerimist ELi tavamenetlustesse.

15. mail tegi telekanal Eurovision ajalugu, andes 90 minutit kestnud otseülekandes esmakordselt eetrisse väitluse viie peamise poliitilise fraktsiooni Euroopa Komisjoni presidendikandidaatide vahel.

Põhiõigused

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

Euroopa Komisjoni 2013. aasta aruandes Euroopa Liidu põhiõiguste harta ⁽¹⁾ kohaldamise kohta rõhutati Euroopa Kohtu rolli harta rakendamisel, eelkõige seoses Euroopa Kohtu uemate kohtulahenditega, mis käsitlevad harta kohaldatavust liikmesriikides. Lisaks on aruandes esitatud ülevaade sellest, kuidas ELi institutsioonid on kohtu järelevalve all tegutsedes austanud ja edendanud põhiõigusi kõikides oma algatustes, sealhulgas uute õigusaktide ja poliitika ning õigusnormide täitmise tagamiseks võetavate meetmete väljatöötamisel.

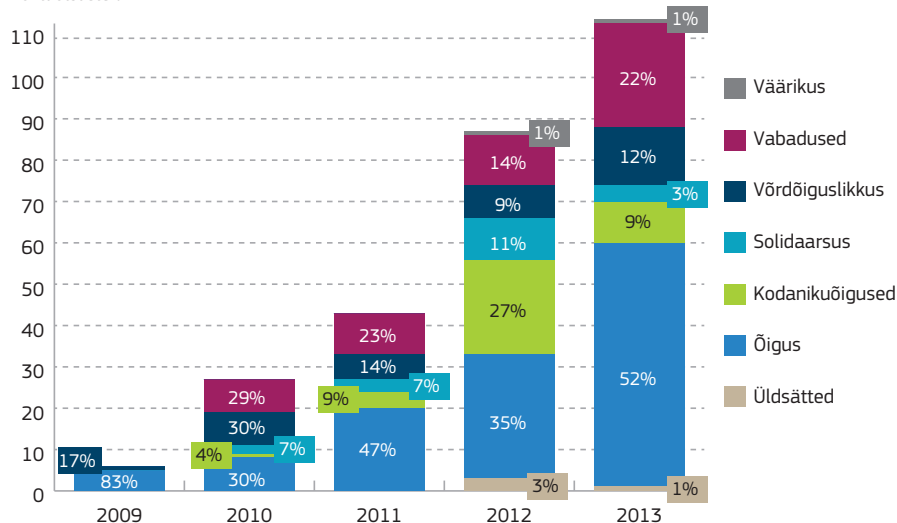
Kõiki harta sätteid käsitleva iga-aastase aruande eesmärk on jälgida neid valdkondi, kus on tehtud edusamme, valdkondi, kus on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, ja valdkondi, kus hakkavad esile kerkima uued probleemid.

2013. aasta aruandes leiti, nagu allpool selgitatud, et harta olulisus ja tähtsus üha suurenevad.

- ▶ Euroopa Kohus on oma otsustes hartat üha rohkem kasutanud. 2013. aastal viidati hartale 114 otsuses, mis on ligi kolm korda rohkem kui 2011. aastal.
- ▶ Ka liikmesriikide kohtud on Euroopa Kohtule küsimusi (eelotsusetaotlusi) saates üha enam hartale viidanud. 2012. aastal suurenes selliste viidete arv 2011. aastaga võrreldes 65%, 27-lt 41-le. 2013. aastal viidati samuti 41 korral.
- ▶ Liikmesriikide kohtunikud on üha teadlikumad harta mõjust ja küsivad Euroopa Kohtult suuniseid.
- ▶ Samuti on märkimisväärselt suurenenud kodanike kaebuste arv, mis on hartaga seotud. Põhiõigustega seoses sai komisjon 2013. aastal kodanikelt ligikaudu 4000 kirja. Nendest 69% puudutasid olukordi, kus saaks hartat kohaldada.

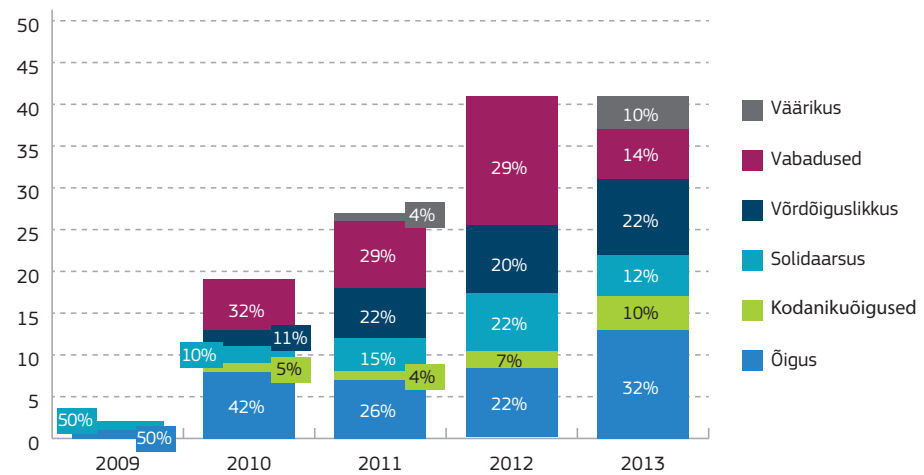
ÜLEVAADE EUROOPA KOHTU PRAKTIKAST, KUS ON EUROOPA LIIDU PÕHIÕIGUSTE HARTAT OTSESELTSITEERITUD VÕI SEDA PÕHJENDUSTES NIMETATUD

Kohtuotsuste arv

EELOTSUSETAOTLUSED, KUS VIIDATAKSE HARTALE

Eelotsuste arv

ELi ühinemine Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooniga

Lissaboni lepinguga on kehtestatud ELile kohustus ühineda Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooniga. 2013. aasta aprillis valmis ELi ühinemist Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooniga käsitleva kokkuleppe eelnõu. Järgmise sammuna palus komisjon Euroopa Kohtul esitada arvamus kokkuleppe eelnõu kohta. Euroopa Kohus esitas oma arvamuse 2014. aasta detsembris, märkides, et teatavate punktide osas ei ole kokkuleppe eelnõu kooskõlas ELi aluslepingutega. Komisjon analüüsib nüüd arvamust, et võtta sobivad meetmed.

Komisjonis parema õigusloome, institutsioonidevaheliste suhete, õigusriigi põhimõtete ja põhiõiguste harta eest vastutav esimene asepresident Frans Timmermans (paremal) ja energialiidu volinik Maroš Šefčovič, vasakul) (mõlemad on ametis alates 1. novembrist) vestlevad volinikekolleegiumi 3. detsembri koosolekul. Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia).

ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik

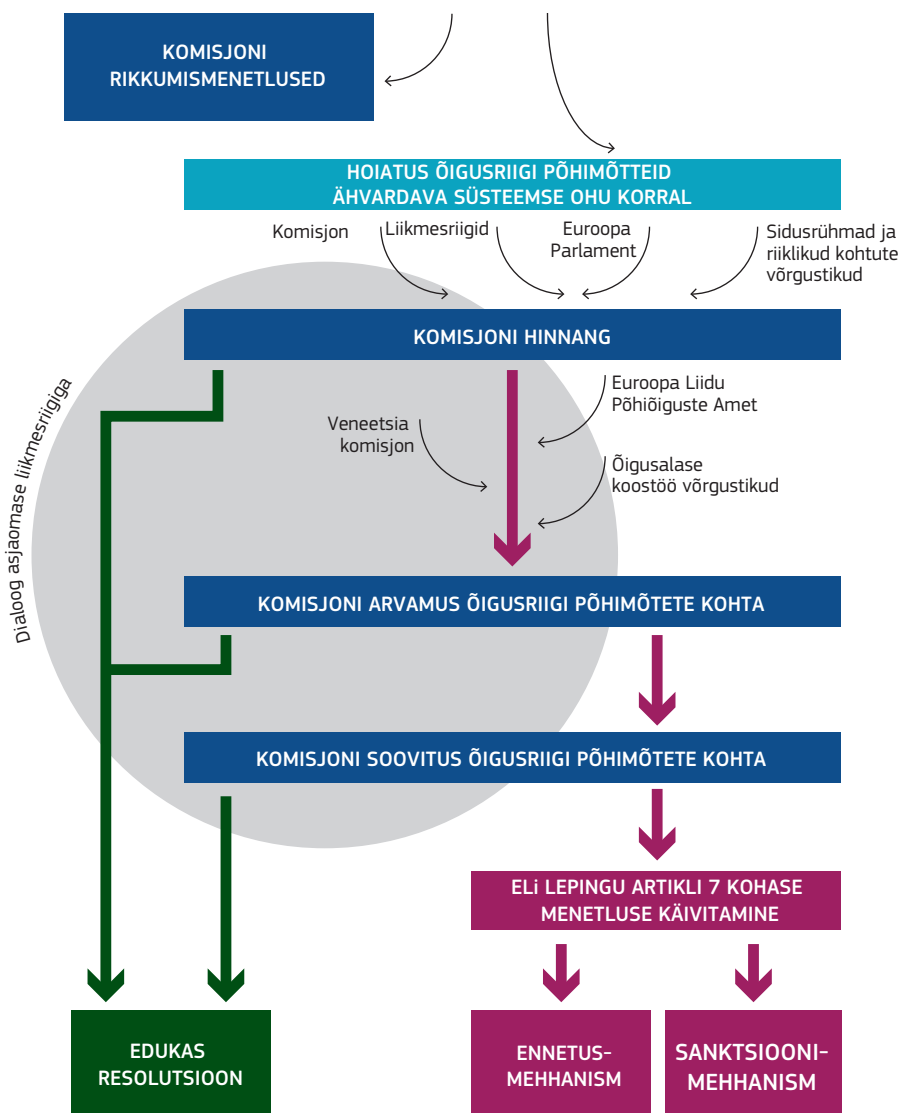
Komisjon on vastu võtnud uue raamistiku, millega kõrvaldada süsteemsed ohud õigusriigile (2) kõigis ELi 28 liikmesriigis. Uus õigusriigi raamistik täiendab rikkumismenetlusi – kui on rikutud ELi õigust – ja Lissaboni lepingu artikli 7 kohast menetlust, mis kõige karmima meetmena võimaldab hääleõiguse peatamist juhul, kui liikmesriik eksib tõsiselt ja korduvalt ELi väärtuste vastu.

Viviane Reding (kuni 1. juulini õiguse, põhiõiguste ja kodakondsuse eest vastutanud asepresident) tutvustab uut raamistikku võitluseks süsteemsete ohtudega õigusriigi põhimõtetele kõigis ELi liikmesriikides. Brüssel (Belgia), 11. märts.

Uue raamistikuga luuakse varajase hoiatamise vahend, millega muudetakse komisjoni jaoks lihtsamaks asjaomase liikmesriigiga poliitilise dialoogi alustamine, et ennetada õigusriigile mõjuva mis tahes tekkiva süsteemse ohu laienemist selliseks olukorraks, mille suhtes kohaldub artikkel 7. Kui uue õigusriigi raamistiku alusel lahendust ei leita, on see artikkel viimaseks meetmeks, millega lahendada kriis ja tagada ELi väärtuste järgimine. Uue raamistikuga ei kehtestata komisjonile uusi pädevusi ega nõuta neid tema jaoks, vaid tehakse selgeks, kuidas komisjon täidab oma rolli aluslepingute kohaselt.

EUROOPA LIIDU ÕIGUSRIIGI RAAMISTIK

Lapse õigusi käsitlev ELi tegevuskava

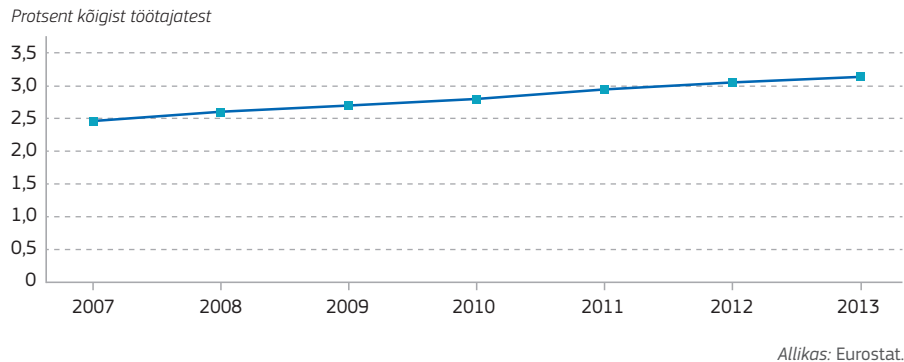
Lapse õigusi käsitleva ELi tegevuskava ⁽³⁾ rakendamises jõuti edukalt kokkuleppele 2014. aastal. Tegevuskava eesmärk on soodustada ELi täielikku pühendumist – nagu ette nähtud Lissaboni lepingu ja põhiõiguste hartaga – lapse õiguste edendamisele, kaitsesele ja rakendamisele ELi kõigi oluliste poliitikavaldkondade ja algatuste raames. Kava hõlmab 11 konkreetset meetet. ELi tegevuskava esmase hindamise põhjal võttis nõukogu 2014. aasta detsembris vastu järeldused, ⁽⁴⁾ et ära märkida ÜRO lapse õiguste konventsiooni 25. aastapäeva.

Vaba liikumine

Uuring vaba liikumise mõju kohta

Sõltumatus uuringus ELis vaba liikumise õiguse mõju kohta ⁽⁵⁾ leiti, et kodanikud lähevad teistesse ELi riikidesse peamiselt töövõimaluste tõttu. Uuringus keskenduti kuuele Euroopa linnale, mis valiti elanike paljurahvuselisuse tõttu: Barcelona (Hispaania), Dublin (Iirimaa), Hamburg (Saksamaa), Lille (Prantsusmaa), Praha (Tšehhi Vabariik) ja Torino (Itaalia).

TEISES LIIKMESRIIGIS ELAVAD JA TÖÖTAVAD ELI KODANIKUD VANUSES 15–64, EU-28, 2007–2013

Uuringu peamised järeldused on järgmised.

- ▶ ELi kodanikud liiguvad peamiselt töövõimaluste pärast ning keskmiselt on nad nooremad ja majanduslikult aktiivsemad kui uuringualuste linnade kohalik elanikkond.
- ▶ Nooremate tööealiste ELi kodanike sisseänne kõnealustesse linnadesse aitab lahendada demograafilisi probleeme, mis tulenevad vananevast elanikkonnast ja tööjõu vähenemisest.
- ▶ Samuti aitavad nad täita lünki tööturul, tehes peamiselt madalamat kvalifikatsiooni nõudvat tööd (nt Hamburgis ja Torinos), aidates kaasa uute sektorite kasvule (nt IKT Dublinis) või osaledes uutes ettevõtlusprojektides (Hamburgis ja Torinos).

Vaba liikumist käsitleva viiepunktilise tegevuskava rakendamine

2013. aasta lõpus tutvustas komisjon viit algatust, mis on olulised inimeste vaba liikumise seisukohast ja tootsid ELis kasu kodanikele, toetaksid majanduskasvu ja tööhõivet, nagu on sätestatud komisjoni teatises ELi kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumise kohta ⁽⁶⁾. 2014. aastal on nende rakendamiseks võetud rida meetmeid.

Käsiraamat, milles käsitletakse väidetavaid fiktiivabielusid ELi kodanike ja kolmandate riikide kodanike vahel ELi kodanike vaba liikumist käsitleva ELi õiguse raames

Nimetatud käsiraamat ⁽⁷⁾ võeti vastu septembris, et toetada liikmesriike võitluses selle nähtusega. Liikmesriigiti esineb seda väga erineval määral. Käsiraamatus antud juhised peaksid võimaldama riikide ametiasutustel tõhusalt võidelda fiktiivabieludega, tuginedes kogu liidus samadele faktilistele ja juriidilistele kriteeriumidele, tagades samas ELi kodanikele õiguse vabalt liikuda.

Praktiline juhend alalise elukoha nõude kohta

Komisjon on teinud liikmesriikidega tihedat koostööd, et selgitada alalise elukoha nõuet ning aidata riikide haldusasutustel kohaldada ELi nõudeid, mis käsitlevad ELi sotsiaalkindlustuse koordineerimist kodanike ja nende perede jaoks. Selle juhendi⁽⁸⁾ eesmärk on aidata riiklikel ja kohalikel ametiasutustel kohaldada tõhusalt ELi vaba liikumise eeskirju, võidelda kuritarvitustega ja kasutada kohapeal kättesaadavaid vahendeid, et edendada sotsiaalset kaasatust.

Abi ametiasutustele, et tulla toime sotsiaalse kaasatusega seotud probleemidega

Aastatel 2014–2020 peab iga liikmesriik eraldama vähemalt 20% oma Euroopa Sotsiaalfondi eelarvest sotsiaalse kaasatuse edendamiseks. Et lisaks tagada, et raha suunatakse sinna, kus seda on vaja, ja et seda kasutatakse tõhusalt, on komisjon teinud aasta jooksul liikmesriikidega tihedalt koostööd partnerluslepingute ja tegevusprogrammide teemal.

Linnapeade konverents

Üle 100 linnapea ja kohalike ametiasutuste esindaja kogu Euroopast kohtusid veebruaris Brüsselis, et arutada probleeme ja võimalusi seoses kodanike vaba liikumisega Euroopa Liidus. Konverentsi eesmärk oli aidata kohalikel ametiasutustel koguda ideid ja jagada kogemusi seoses vaba liikumise eeskirjade rakendamisega. Linnapead arutasid ka kohalikul tasandil tekkivaid ja vaba liikumisega seotud sotsiaalse kaasatuse probleeme. Oktoobris korraldati jätkuks praktiline seminar ELi fondide kasutamise ja ELi kodanike kaasamise kogemuste kohta ürituse „Open Days 2014”⁽⁹⁾ raames.

Abi kohalikele ametiasutustele ELi vaba liikumise eeskirjade kohaldamiseks kohapeal

Komisjon töötab koostöös liikmesriikidega välja e-õppe vahendit, millega parandada kohalike ametiasutuste teadmisi ELi kodanike vaba liikumise õiguste kohta ja aidata neil neid õigusi rakendada.

Diskrimineerimisvastane võitlus

Soolise palgalõhe kaotamine (soovitus tasustamise läbipaistvuse kohta)

Komisjon toetab ja lihtsustab võrdse töötasu põhimõtte tõhusat rakendamist ning aitab liikmesriikidel ja teistel sidusrühmadel leida õiget lähenemisviisi, millega vähendada püsivat soolist palgalõhet.

2014. aastal võttis komisjon vastu soovitus⁽¹⁰⁾ milles palus liikmesriikidel parandada naiste ja meeste tasustamise läbipaistvust, et likvideerida diskrimineerimine ning kõrvaldada sooline palgalõhe.

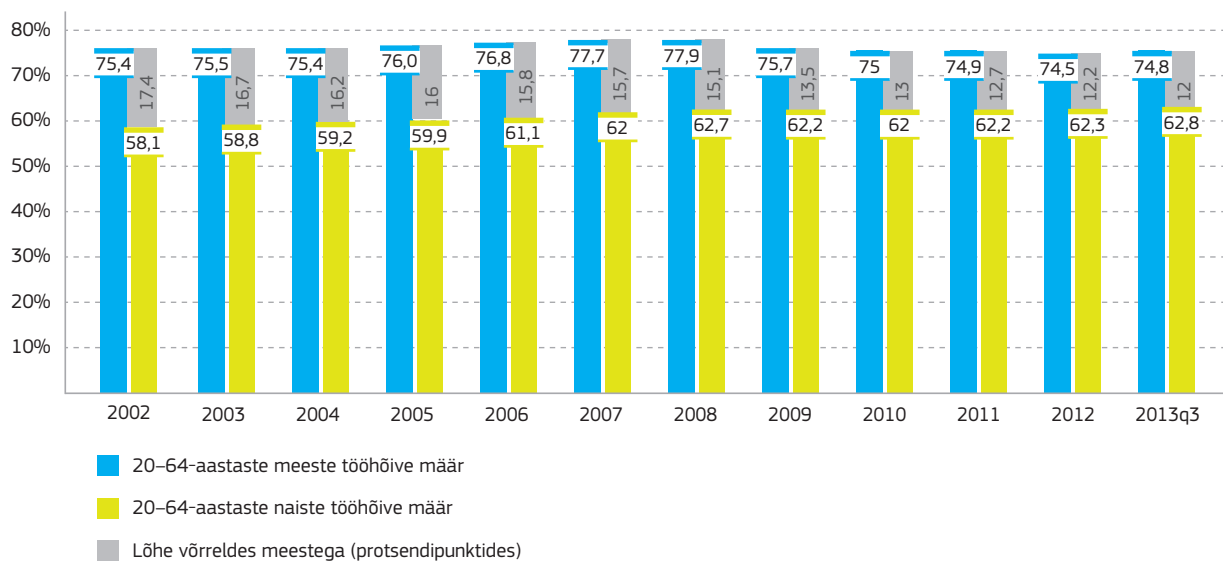
Palgalõhe – meeste ja naiste tunnitasu keskmine erinevus kogu majanduse lõikes – on viimastel aastatel kogu Euroopa Liidus vaevu muutunud ja vähenemine on peatunud 16,4% tasemel.

Tasustamise suuremal läbipaistvusel on tähtis roll palgalõhe kõrvaldamisel. Komisjon soovib liikmesriikidel parandada tasustamise läbipaistvust eri vahenditega, mille hulka kuuluvad töötajate õigus taotleda teavet palgaandmete kohta, äriühingute aruandlus, suurte ettevõtete palgaaudit ja kollektiivläbirääkimised võrdse tasustamise üle. Liikmesriigid peavad andma komisjonile aru, milliseid meetmeid nad on 2015. aasta lõpuks soovituslike rakendamiseks võtnud.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus

Naiste ja meeste võrdõiguslikkust käsitlevas aastaaruandes ⁽¹¹⁾ on näidatud, kuidas ELi meetmed on aidanud kiirendada liikumist tõelise soolise võrdõiguslikkuse suunas. Selles on välja toodud, et sooline ebavõrdsus on viimastel aastatel märkimisväärselt vähenenud, kuid progress on liikmesriigiti erinev ning jätkuvalt esineb eri valdkondades erinevusi ja probleeme. Soopõhist vägivalda, mis on jõhker diskrimineerimine ja ohvrite põhiõiguste rikkumine, esineb endiselt. Euroopas kannatab iga kolmas naine psühholoogilise ja/või seksuaalse vägivalda all vähemalt korra elus.

EU-28 MEESTE JA NAISTE TÖÖHÕIVE MÄÄR (PROTSENTIDES) NING SOOLINE TÖÖHÕIVELÕHE, INIMESED VANUSES 20–64, 2002–2013 3. KVARTAL

NB! 2013q3 tähendab 2013. aasta kolmanda kvartali andmeid.

Kuna mõned arvud on ümardatud, ei pruugi kogusummad vastata täpselt esitatud arvude summadele.

Allikas: Eurostat, Euroopa tööjõu-uuring.

Võitlus diskrimineerimisega etnilise päritolu, vanuse, seksuaalse sätumuse, soo ja usu/veendumuste alusel

Nii rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv (¹²) kui ka tööhõivealane võrdõiguslikkuse direktiiv (¹³) on loodud diskrimineerimisega võitlemiseks ja need on üle võetud kõigi 28 liikmesriigi õigusesse. 2014. aasta aruandes nende direktiivide rakendamise kohta (¹⁴) on siiski märgitud, et liikmesriikide ametiasutustel tuleb jätkata tööd selle nimel, et diskrimineerimise ohvriks langenutele oleks tagatud reaalne kaitse. Põhiprobleemid seisnevad selles, et üldsuse teadlikkus õigustest on väike ja tagasihoidlik on ka diskrimineerimisjuhtumitest teatamise aktiivsus. Üks uue komisjoni prioriteetidest pärast 1. novembril ametisse asumist on olnud läbirääkimised horisontaalse diskrimineerimisvastase direktiivi üle, millega keelataks diskrimineerimine kõigis valdkondades, mis kuuluvad ELi pädevusse.

Rassismi ja ksenofoobiat käsitlev raamotsus

2008. aastal võtsid liikmesriigid ühehäälselt vastu raamotsuse kriminaalõiguse vahenditega rassismi ja ksenofoobia vastu võitlemise kohta, (¹⁵) kuid mitu liikmesriiki ei ole oma riigi õigust endiselt raamotsusega vastavusse viinud. Raamotsuse eesmärk on võidelda rassistlike või ksenofoobsete vihakõnede või vihakuritegudega ja sellega on nõutud, et liikmesriigid määratlevad kriminaalkuriteona avaliku kihutamise vägivaldale või vihkamisele rassilise kuuluvuse, nahavärvi, usutunnistuse, sünnipära või rahvusliku või etnilise päritolu alusel. 2014. aastal avaldatud komisjoni aruandes (¹⁶) leiti, et enamik liikmesriike ei ole rassistlike ja ksenofoobsete vihakuritegudega võitlemist käsitlevaid ELi norme nõuetekohaselt rakendanud.

Komisjon jätkas 2014. aastal liikmesriikidega dialoogi, et tagada raamotsuse täielik ja nõuetekohane ülevõtmine siseriiklikusse õigusesse, võttes nõuetekohaselt arvesse põhiõiguste hartat, eelkõige sõna- ja ühinemisvabadust.

Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade rakendamine

2014. aasta aruandes (¹⁷) hinnati liikmesriikide edusamme romade kaasamise kõigis peamistes valdkondades, võttes aluseks kõigi riikide, vabaühenduste, rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti esitatud teabe.

Romadeteemaline Euroopa tippkohtumine

Tippkohtumine toimus aprillis Brüsselis ja seal tehti kokkuvõte, milliseid edusamme on Euroopa Liidus romade kaasamisel tehtud eelmisest, 2010. aastal toimunud romadeteemalisest tippkohtumisest saadik. Ligikaudu 500 esindajat ELi asutustest, riikide ametiasutustest, rahvusvahelistest organisatsioonidest, kodanikuühiskonna organisatsioonidest (sealhulgas romad) ja kohalikest ametiasutustest olid kutsutud väljendama arvamust selle kohta, kuidas saada paremaid tulemusi romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade ELi raamistiku rakendamisel. Kohalikul tasandil romade kaasamine nii ELis kui ka kandidaatriikides oli tippkohtumise keskne teema.

Puuetega inimeste õiguste edendamine

ELi esimene aruanne ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise kohta

Komisjon avaldas juunis oma esimese aruande ⁽¹⁸⁾ selle kohta, kuidas EL täidab ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ⁽¹⁹⁾. See konventsioon on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv instrument, millega kehtestatakse puuetega inimestele kogu maailmas miinimumnõuded kodaniku-, poliitiliste, sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õiguste osas.

Aruandest ilmneb, et konventsiooni ratifitseerimine on ELis oluliselt mõjutanud kohaliku tasandi tegevust. 2014. aastal vastu võetud uute riigihangete direktiividega ⁽²⁰⁾ on tagatud, et enamikus hankemenetlustest on võetud arvesse puuetega inimeste juurdepääsu.

Konventsioon, mille EL ratifitseeris 2011 aastal, on ka esimene laiaulatuslik inimõiguste kokkulepe, mille osaline EL nüüd on. Kõik 28 liikmesriiki on konventsiooni allkirjastanud ja 25 on selle ratifitseerinud; ülejäänud kolm (Iirimaa, Madalmaad ja Soome) liiguvad ratifitseerimise suunas.

„Access City” auhind 2015

2015. aastal võitis „Access City” auhinna Rootsi linn Borås. Auhind anti üle 2014. aasta detsembris Brüsselis rahvusvahelise puuetega isikute päeva puhul. Teise koha sai Helsingi (Soome) ja kolmanda Ljubljana (Sloveenia).

„Access City” auhind käivitati 2010. aastal, et suurendada teadlikkust puuetest ja edendada juurdepääsetavuse algatusi vähemalt 50 000 elanikuga Euroopa linnades. Auhinna väljaandmist korraldab komisjon koos Euroopa puuetega inimeste foorumiga. Sellega tunnustatakse linnu pingutuse eest muuta puuetega ja vanemate inimeste jaoks lihtsamaks juurdepääs avalikule ruumile, transpordile ja kommunikatsioonitehnoloogiale.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ⁽²¹⁾ õigusraamistik aastateks 2014–2020 sisaldab uusi rangemaid sätteid ja tingimusi, millega tagada, et investeringuid kasutatakse tulemuslikult, et edendada võrdsust, mittediskrimineerimist, sotsiaalset kaasatust ning takistusteta juurdepääsu puuetega inimeste jaoks.

Puuetega inimeste vajadusi arvestava linna 2015. aasta auhindade kätteandmise tseremoonia laureaadid. Auhinda hoiab võitnud Rootsi linna Boråsi esindaja. Brüssel (Belgia), 3. detsember.

Andmekaitse

2014. aastal tugevdati oluliselt kodanike põhiõigust isikuandmete kaitsele. Märkimisväärsel edu on saavutatud andmekaitsereformiga, Euroopa Kohus tegi märgilise tähtsusega otsuse, mis käsitles õigust olla unustatud, ning ELi-USA läbirääkimised õiguskaitse eesmärkidel sõlmitava andmekaitse raamlepingu üle arenevad järjekindlalt.

Andmekaitsereform

Komisjon tegi 2012. aasta jaanuaris ettepaneku reformida ELi andmekaitse norme, ⁽²²⁾ et tugevdada õigust privaatsusele internetis ja elavdada Euroopa digitaalajandust. 2014. aastal tehtud edusammude põhjal on ELi andmekaitse normide ajakohastamisega edenenud jõudsasti.

Euroopa Parlament võttis oma seisukoha vastu esimesel lugemisel 12. märtsil. Määruse kolme peatüki osas kiitis nõukogu heaks nn osalise üldise lähenemisviisi: määruse geograafilise kohaldamisala ja V peatüki rahvusvaheliste edastamiste kohta (nõukogu 5. ja 6. juuni istung); IV peatüki vastutavate töötajate ja volitatud töötajate kohustuste kohta (nõukogu 9. ja 10. oktoobri istung) ning paindlikkuse kohta avaliku sektori ja konkreetsete töötlemistoimingute puhul (nõukogu 4. ja 5. detsembri istung). Reformipakett võetakse eeldatavasti lõplikult vastu 2015. aastal.

Euroopa Kohtu otsus, mis käsitleb õigust olla unustatud

C-131/12, ⁽²³⁾ Google Spain ja Google. Direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽²⁴⁾ kohaselt on otsingumootori haldaja teatavate tingimuste korral kohustatud isiku nime kohta tehtud otsingu järel kuvatavate tulemuste loetelust eemaldama lingid kolmandate isikute avaldatud veebilehtedele, mis sisaldavad selle isikuga seotud teavet. Kuna otsingutulemuste loetelust linkide kõrvaldamine võiks, sõltuvalt kõnealuselt teabest, mõjutada sellele teabele juurdepääsust huvitatud internetikasutajate seaduslikku huvi, tuleks püüda saavutada õiglane tasakaal eelkõige sellise huvi ja andmesubjektide põhiõiguste vahel, eriti seoses eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitsega. Vastusena küsimusele, kas direktiiviga on lubatud andmesubjektil taotleda, et kõrvaldatakse otsingutulemuste loetelust lingid veebilehtedele põhjusel, et ta soovib, et sellistel lehtedel tema isikuga seotud teave nn unustatakse teatava aja järel, leidis kohus, et kui leitakse andmesubjekti taotluse alusel, et nende linkide näitamine loetelus ei ole sel ajahetkel kooskõlas direktiiviga, tuleb lingid ja teave tulemuste loetelust kustutada.

Kohus selgitas, et otsingumootorid vastutavad isikuandmete töötlemise eest ja seega ei saa otsingumootor nagu Google kõrvale hoida Euroopa õigusaktidest tulenevast vastutusest isikuandmete töötlemisel. Komisjoni 2012. aasta ettepanekus ELi andmekaitse reformi kohta ⁽²⁵⁾ on selgesõnaliselt nähtud ette õigus olla unustatud.

ELi-USA raamleping

Komisjon on alates 2011. aasta märtsist pidanud USA valitsusega läbirääkimisi rahvusvahelise raamlepingu üle (andmekaitse raamleping), et kaitsta ELi ja USA vahel õiguskaitse eesmärkidel edastatavaid isikuandmeid.

ELi eesmärk raamlepingu läbirääkimistel on tagada kodanike isikuandmete kaitse põhiõiguse järgimine neid käsitlevate andmete USA-le edastamisel ning nende sealset töötlemisel politsei- ja õiguskooostöö raames.

Komisjoni ja Ameerika Ühendriikide esindajate Ateenas (Kreeka) juunis toimunud kohtumisel anti teada, et Ameerika Ühendriikide valitsus töötab koos parlamendiga selle nimel, et võtta vastu õigusakt, millega tagatakse, et ELi liikmesriikide kodanikel on õigusvaidluste lahendamisel privaatsust käsitlevates kohtuasjades Ameerika Ühendriikide kodanikega samad õigused.

Kodakondsus

Liidu kodanike valimisõigus

2014. aasta Euroopa Parlamendi valimised

Euroopa Parlamendi valimised 2014. aasta mais olid esimesed, mis toimusid Lissaboni lepingu sätete alusel, millega tugevdatakse kodanike rolli ELi poliitikas. Lepinguuga on tugevdatud ka parlamendi volitusi, liites tema kaasseadusandja rollile täiendavad ülesanded, sealhulgas õiguse valida komisjoni president Euroopa Ülemkogu ettepaneku alusel, milles on võetud arvesse Euroopa valimistulemusi.

Vaade Illi jõelt Euroopa Parlamendi peahoonele Strasbourgis (Prantsusmaa).

Selleks et muuta Euroopa demokraatlik protsess läbipaistvamaks, anda hääletajatele valikuvõimalus mõttekate poliitiliste võimaluste vahel ja julgustada ELi hääleõiguslike kodanikke võtma suuremat vastutust, avaldas komisjon teatise ⁽²⁶⁾ ja soovitus ⁽²⁷⁾ liikmesriikidele ning nii riikide kui ka Euroopa parteidele, et side kodanike ja ELi vahel muutuks tugevamaks. Enne maikuisel valimisi, 27. märtsil, koostas komisjon aruande selle soovitus ⁽²⁸⁾ rakendamise kohta, mis sisaldas järgmisi punkte.

- ▶ Enne valimisi ja nende ajal peaksid riikide erakonnad selgelt välja ütleva, millise Euroopa erakonnaga nad on partnerid.
- ▶ Erakonnad peaksid andma teada, millist kandidaati nad toetavad komisjoni presidendina.
- ▶ Erakonnad peaksid kampaania ajal andma hääletajatele teada oma komisjoni presidendi kandidaadist ja tema programmist.
- ▶ Liikmesriigid peaksid leppima kokku Euroopa valimiste ühise päeva.

Aruandes jõuti järeldusele, et üldiselt olid asjaosalised soovitusel hästi vastu võtnud. Selles rõhutati ka kodanikuühiskonna rolli kodanike teavitamisel uuest demokraatlikust tõukest valimistel ning rõhutati selle panust Euroopa arutelu käimalükkamises enne valimisi ja Euroopa seadmises liikmesriikides toimuva debati keskmesse kogu ELis.

Kodanikualgatused

Esimese Euroopa kodanike algatusega Right2Water, ⁽²⁹⁾ mis kogus vajaliku toetuse (kokku vähemalt 1 miljon allkirja ja toetuse piirväärtus ületatud vähemalt seitsmes liikmesriigis), püüti tagada kõigi Euroopa kodanike õigus veele ja kanalisatsioonile ning jätta veevarustus ja veeressursside haldamine välja siseturu eeskirjadest ja liberaliseerimisest ning suurendada jõupingutusi, et üldine juurdepääs veele ja kanalisatsioonile oleks võimalik kogu maailmas. Komisjon, kes reageeris algatusele märtsis teatisega, ⁽³⁰⁾ määras kindlaks konkreetsed sammud ja uued meetmed valdkondades, mis on otseselt algatuse ja selle eesmärkide jaoks olulised. Komisjon rakendab järkjärgult järelmeetmeid ⁽³¹⁾; näiteks korraldas ta juunist septembrini avaliku konsultatsiooni ⁽³²⁾ joogivee direktiivi ⁽³³⁾ kohta.

Mais reageeris komisjon teisele Euroopa kodanikualgatusele „One of us” (Üks meist) ⁽³⁴⁾. Pärast nende taotluse põhjalikku läbivaatamist otsustas komisjon õigusakti ettepanekut mitte esitada, kuna liikmesriigid ja parlament olid alles hiljuti selle valdkonna ELi poliitikat arutanud ning selles kokku leppinud. Algatusega „One of us” soovitakse, et EL lõpetaks sellise tegevuse rahastamise, millega kaasneb inimembrüote hävitamine, eelkõige teadusuuringute, arenguabi ja rahvatervise valdkonnas. Komisjon on seisukohal, et praegune rahastamise raamistik on asjakohane.

Kontrolliprotsessi osana oli kõigi nende algatuste korraldajatel võimalus esitleda oma ettepanekuid komisjoni esindajatega kohtumisel ja parlamendi avalikul arutelul.

Dialog kirikute, usu-, filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonidega

Komisjon tõhustas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 17 kohast dialoogi kirikute, usukogukondade ning filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonidega, mis on kestnud juba aastaid.

Juunis toimus juba kümnendat korda kõrgetasemeline kohtumine parlamendi ja komisjoni presidentide ja nõukogu eesistuja ning usujuhtide vahel.

Euroopa Parlamendi asepresident László Surján (paremal), Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy (vasakul) ja kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president olnud José Manuel Barroso (keskel) kohtusid 10. juunil Brüsselis (Belgia) kristlaste, islamiusuliste, juutide, hindude ja sikhide kogukonna paarikümne esindajaga.

Eetika ja teadus

2014. aastal koordineeris komisjon tegevusi, millega tugevdada eetika rolli ELi poliitikakujundamises teaduse ja uue tehnoloogia valdkonnas. Eetika Euroopa töörühm, mis on sõltumatu ja mitut valdkonda hõlmav organ ning mis nõustab komisjoni teaduse ja uue tehnoloogia eetikaküsimustes, jätkas kvaliteetsete ja õigeaegsete poliitiliste juhendite andmist. Eetika Euroopa töörühm võttis 2014. aasta mais vastu arvamuse julgeoleku- ja seiretehnoloogia eetilise kohta ⁽³⁵⁾.

Komisjon ühtlustas ja laiendas oma tegevust, et kujundada rahvusvahelist koostööd teaduse ja tehnoloogia eetika valdkonnas. Euroopa Komisjoni korraldatud rahvusvahelise dialoogiga bioeetika küsimustes loodi liikmesriikide eetikanõukogude ja kõigilt kontinentidelt pärit kolmandatest riikidest partnerite juhtide jaoks üksteiselt õppimise keskkond. Lisaks 2014. aasta rahvusvahelisele dialoogile kodanike kaasamise ja teravhoiu eetika kohta pani komisjon aluse uutele ja arenevatele kahepoolsetele dialoogidele, sealhulgas Ladina-Ameerika–ELi dialoog (toimus juunis) ja ELi–Aafrika Liidu dialoog (toimus oktoobris).

Praegune püüd eetika valdkonnas üleilmset koostööd tugevdada on võtmetähtsusega, et Euroopa oleks esirinnas teaduse ja tehnoloogia arengu aluseks olevate normide ja põhimõtete väljatöötamisel. Tehnoloogilise ja teadusliku innovatsiooni rajamine tugevale eetilisele alusele on üha olulisem, et säilitada ja tekitada avalikkuse usaldust tehnoloogia kiire muutumise taustal.

Justiits- ja siseküsimused: üleminekuperioodi lõpp ja ELi institutsioonide uued volitused

Möödunud aasta tähistas politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusosalast koostööd käsitleva varasema kolmanda samba *acquis'* viieaastase üleminekuperioodi lõppu.

Lissaboni lepinguga liideti politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusosalast koostööd käsitlevad varasemad meetmed ELi pädevustega. Viieaastane üleminekuperiood oli ette nähtud aluslepingu protokolliga nr 36 ja selle lõppedes, st 1. detsembril 2014, pidid kõik politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusosalast koostööd käsitlevad õigusaktid, mida ei ole selleks ajaks Lissaboni lepingu alusel vastu võetud uute õigusaktidega muudetud, minema Euroopa Kohtu pädevusse ning komisjonil tekkisid täielikud volitused nende õigusaktide täitmise tagamiseks.

Seega alates 1. detsembrist on nende liikmesriikide kohtutel, kes osalevad politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusosalase koostööga seotud meetmes, lubatud (ja viimase astme kohtul on kohustus) taotleda Euroopa Kohtult eelotsuseid, kui neil on kahtlusi selliste õigusaktide nõuetekohases tõlgendamises või kohaldamises. Peale selle saab komisjon algatada rikkumismenetlusi nende liikmesriikide suhtes, kes ei ole rakendanud või nõuetekohaselt rakendanud ELi õigust politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusosalase koostöö kohta, ning Euroopa Kohtule on antud nende valdkondade üle täielik pädevus.

Vastavalt protokollile nr 36 teatavatele sätetele otsustas Ühendkuningriik alates 1. detsembrist mitte osaleda politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusosalast koostööd käsitlevates meetmetes. Siiski otsustas Ühendkuningriik taas osaleda ning jätkab osalemist selle valdkonna 35 meetmes (29 muud kui Schengeni ja 6 Schengeni meetet), sealhulgas Euroopa vahistamismäärus⁽³⁶⁾.

Õigus

Tõelise Euroopa õigusruumi suunas: usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine

2014. aasta märtsis esitas komisjon oma arvamuse ELi õiguspoliitika tuleviku kohta ⁽³⁷⁾. Komisjoni eesmärk on teha tulevikus uusi edusamme, et luua 2020. aastaks Euroopas täielikult toimiv ühtne õigusruum, mis tugineb usaldusele, liikuvusele ja majanduskasvule.

Euroopa Ülemkogu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala strateegilised suunised

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasiarendamisel järgmistel aastatel on ülioluline tagada põhiõiguste kaitse ja edendamine, sealhulgas andmekaitse, tegeldes samas turvalisuse probleemidega, sealhulgas seoses kolmandate riikidega, ning võtta 2015. aastaks vastu tugev ELi üldine andmekaitseraamistik.

Kriminaalõigus

Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele

Direktiiv, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet, ⁽³⁸⁾ tuli liikmesriikide õigusesse üle võtta juuniks. Põhimõtteliselt on direktiivis sätestatud õigused, millest süüdistatavat isikut tuleb kriminaalmenetluse käigus teavitada.

Kahtlustatavat või süüdistatavat isikut tuleb suuliselt või kirjalikult teavitada järgmistest minimaalsetest menetlusõigustest, et võimaldada nende õiguste tõhusat kasutamist:

- ▶ õigus kaitsjale;
- ▶ õigus saada tasuta õigusnõustamist;
- ▶ õigus saada teavet süüdistuse kohta;
- ▶ õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele, juhul kui isik ei oska menetluskeelt;
- ▶ õigus vaikida.

Teave tuleks esitada lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse haavatavate isikute hulka kuuluvate kahtlustatavate või süüdistatavate isikute mis tahes erivajadusi.

Vahistatuid tuleb samuti teavitada nende menetluslikest õigustest kirjalikult dokumendiga, mis on koostatud lihtsalt mõistetavas keeles, sõltumata sellest, kas nad seda paluvad või mitte. Selline õiguste deklaratsioon peab sisaldama lisaks eespool nimetatule teavet järgmise kohta:

- ▶ õigus tutvuda kohtuasja materjalidega;
- ▶ õigus konsulaarameti ja veel ühe isiku (nt perekonnaliige või tööandja) teavitamisele;
- ▶ õigus saada vältimatut arstiabi;
- ▶ õigus teada tundide või päevade arvu, millest kauem ei tohi kahtlustatavat või süüdistatavat isikut enne kohtu ette toomist kinni pidada;
- ▶ võimalus vaidlustada vahistamise seaduslikkus.

Euroopa vahistamismääruse täitmise raames vahistatud isikutele tuleb nende õiguse kohaselt esitada õiguste deklaratsioon. Selles dokumendis selgitatakse neile õigust olla teavitatud Euroopa vahistamismääruse sisust, õigust kaitsjale, õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele, kui nad ei räägi või ei oska keelt, võimalust nõustuda üleandmisega ja mittenoustumise korral õigust ärakuulamisele kohtus.

Kinnipidamine

Komisjon andis veebruaris välja aruande ⁽³⁹⁾ nende raamotsuste rakendamise kohta liikmesriikides, milles käsitletakse vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, mis on seotud alternatiivsete mõjutusvahenditega, ning vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivsete võimaluste suhtes ⁽⁴⁰⁾. Aruandes on märgitud, et rakendamine on ebarahuldav. Raamotsuste osaline või puudulik ülevõtmine takistab kriminaalõiguse valdkonnas vastastikuse tunnustamise põhimõtte järgimist.

Kuriteoohvrite õigused

Kohaldades ja rakendades liikmesriikides nõuetekohaselt direktiivi, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded, ⁽⁴¹⁾ tugevdatakse ELis kuriteoohvrite õigusi kriminaalmenetluses. Seepärast koostas komisjon dokumendi suunistega, ⁽⁴²⁾ mille eesmärk on lihtsustada liikmesriikide jaoks õigusakti tõhusat ja õigeaegset ülevõtmist ning toetada neid sätete ühesugusel mõistmisel.

Euro kaitsmine võltsimise eest

Uus direktiiv, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu, ⁽⁴³⁾ jõustus mais. Kõik liikmesriigid peale Taani ja Ühendkuningriigi, kes ei osale selles direktiivis, peavad selle oma õigusesse üle võtma 2016. aasta maiks.

Uue meetmega lisatakse praegusele raamistikule väärtust järgmiselt.

- ▶ Sellega on kehtestatud liikmesriikides kriminaalkaristuste tasemed – vähemalt kaheksa aastat vangistust pangatähtede ja müntide võltsimise eest ning vähemalt viis aastat võltsrahatähtede ja müntide levitamise eest.
- ▶ Sellega on tagatud, et tõhusad uurimisvahendid on kasutatavad, et lihtsustada piiriüleseid uurimisi, nt organiseeritud kuritegevuse korral.
- ▶ Sellega on tagatud, et riikide analüüsikeskused saavad analüüsida uurimise käigus konfiskeeritud valerahaga, et selgitada välja muid ringluses olevaid valeeurosid ja ennetada nende ringlusesse sattumist.
- ▶ Sellega on parandatud teadmisi võltsimisega seotud süütegudest, kuna liikmesriigid peavad koguma kohtumenetluste kohta konkreetseid andmeid ja edastama need komisjonile.

Euroopa Prokuratuur

Komisjon esitas 2013. aasta keskel määruse eelnõu Euroopa Prokuratuuri asutamise kohta ⁽⁴⁴⁾. Euroopa Prokuratuur on kavandatud asutusena, mis teostab liiduüleseid kriminaaluurimisi ja esitab süüdistusi seoses pettusekahtlustega, mis kahjustavad ELi finantshuve. Seda peetakse oluliseks vahendiks, millega parandada võitlust kurjategijatega, kes petavad ELi maksumaksjaid.

Selleteemalistel aruteludel tehti 2014. aastal märkimisväärseid edusamme. Märtsis võttis parlament vastu vahearuaande. Liikmesriigid ei ole veel jõudnud kokkuleppele Euroopa Prokuratuuri struktuuri ja volituste osas. Arutelud jätkuvad 2015. aastal.

Uimastipoliitika

2013. aasta septembris esitatud uimastipoliitikat käsitlev pakett koosneb määrusest teabevahetuse, riskihindamise ja uutele psühhoaktiivsetele ainetele turupiirangute seadmise kiirema mehhanismi kohta ⁽⁴⁵⁾ ning direktiivist minimaalsete kriminaalkaristuste kohta kõige kahjulikumate uute narkootikumide kaubanduse puhul ⁽⁴⁶⁾. Selle eesmärk on muuta ELi meetmed uute psühhoaktiivsete ainete puhul kiiremaks, tõhusamaks ja proportsionaalsemaks, kohandades piiravaid meetmeid sellega, millist ohtu uus psühhoaktiivne aine endast kujutab.

2014. aasta aprillis lõpetas parlament õigusaktide ettepanekute esimese lugemise. Parlament toetas komisjoni ettepanekute peamisi seisukohti täielikult, kinnitades ja veelgi tugevdades komisjoni lähenemisviisi, millega liigutakse uute uimastitega tegelemisel kiirema ja arukama tegutsemise poole. Läbirääkimised nõukogus on pooleli.

Kohaldades uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetust, riski hindamist ja kontrolli käsitlevat otsust, ⁽⁴⁷⁾ keelati 2014. aastal liidus neli uut psühhoaktiivset ainet (25I-NBOMe, AH-7921, MDPV, metoksetamiin) ⁽⁴⁸⁾.

Õigusprogramm ning õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programm

2014. aastal käivitati õigusprogramm ning õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programm.

Uute programmide eesmärk on toetada õigusküsimuste, põhiõiguste ja võrdõiguslikkuse valdkonna tulevase prioriteete. Eelkõige peaksid need rahuldama rahastamisvajadused, mis tulenevad ELi õiguspoliitika strateegilistest suunistest, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 2014. aasta juunis ⁽⁴⁹⁾. Uued programmid peaksid aitama saavutada kolme peamist eesmärki, mille komisjon tõi välja oma teatises ELi tulevase õiguspoliitika kohta: ⁽⁵⁰⁾ vastastikuse usalduse suurendamine, liikuvuse lihtsustamine ja majanduskasvu soodustamine. Need toetavad ka selliste praeguste ja tulevaste algatuste rakendamist, mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust, puuetega inimesi, diskrimineerimisvastast võitlust ja romasid.

Rahastamisprogrammidest rahastatakse ka õiguskoolitust, kohtute IKT-lahendusi ja e-õiguskeskkonna portaali; lihtsustatakse ELi õiguse ja tulevaste õigusaktide rakendamist, nagu andmekaitse pakett; toetatakse laste õigusi ja suurendatakse teadlikkust ELi kodanike õigustest.

Uute programmide rakendamisega tahab komisjon lihtsustada protseduure nii taotlejate kui ka kasusaajate jaoks ning anda nii avalikkusele kui ka ELi teistele asutustele rohkem ja paremat teavet saavutatud tulemuste kohta.

Õiguspoliitika rahvusvahelised aspektid

Komisjon jätkas kohtureformi edendamist naaberriikides (eelkõige ELi kandidaatriigid) ning hoidis õigusküsimuste valdkonnas jätkuvalt suhteid peamise rahvusvahelise organisatsiooni, Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsiga, ja jätkas piisavusotsuste tegemist andmekaitse valdkonnas. Teistes valdkondades on peamine eesmärk kaasata õigusküsimuste prioriteetid ELi laiemasse välispoliitikasse, nt kaubanduslābirāākimistesse või arenguprojektidesse.

2014. aastal kiitis EL heaks laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise Haagi 2007. aasta konventsiooni, mis jõustus kõigis liikmesriikides 1. augustil, luues süsteemi, millega lihtsustada elatise sissenõudmist kogu maailmas.

Komisjon oli jätkuvalt kaasatud erinevatesse kahepoolsetesse kaubandus- või poliitilise koostöö kokkulepete läbirāākimistesse. Läbirāākimistel käsitletakse selliseid võtmeteemasid nagu andmekaitsestandardid, konsulaarkaitse välismaal nendele isikutele, kelle riigil puudub konsulaaresindus, takistusteta juurdepääs puuetega inimeste jaoks, õigusriik ja õiguslane koostöö. Võitluseks raske kuritegevusega on EL sõlminud asitõendite vahetamise ja/või kurjategijate väljaandmise lepingud Islandi, Jaapani, Norra ja USAga.

Siseasjad

Avatud ja turvalise Euroopa muutmise tõelisuseks

Komisjoni poliitikasuunitlusega ⁽⁵¹⁾ määrati kindlaks strateegilised siseasjade prioriteedid pärast Stockholmi programmi 2010–2014, milles keskenduti õigusaktide täielikule rakendamisele ning võimele reageerida tulevikuvõimalustele ja probleemidele. Selle suunitluse alusel kehtestas Euroopa Ülemkogu 2010. aasta juunis oma strateegilised suunised siseasjade poliitika tuleviku jaoks ⁽⁵²⁾.

Rände- ja varjupaigapoliitika

Rände- ja varjupaigapoliitika mitmes tähtsas valdkonnas avaldati palju poliitilisi suuniseid. Üks nendest on teatis ELi tagasisaatmispoliitika kohta ⁽⁵³⁾. Teatises on taas rõhutatud, et tervikliku rändepoliitika jaoks on põhiõigusi arvestav tõhus ja inimlik tagasisaatmispoliitika ülimalt tähtis ning et ELi selle valdkonna õigusaktide ühtlaseks rakendamiseks kogu liidus on vaja teha täiendavaid jõupingutusi.

Täiendavad suunised on sätestatud teatises, mis käsitleb perekonna taasühinemise õiguse direktiivi rakendamise suuniseid ⁽⁵⁴⁾. Selles on liikmesriikidele antud juhtnöörid perekonna taasühinemise õiguse direktiivi ⁽⁵⁵⁾ nõuetekohase ja tulemusliku rakendamise kohta, et saavutada tõhus üleliiduline kord selles valdkonnas ning võidelda direktiivi võimaliku kuritarvitamise vastu.

Võeti vastu esimesed rakendusaruanded ELi sinise kaardi direktiivi ⁽⁵⁶⁾ ja töandjate suhtes kohaldatavate karistuste ⁽⁵⁷⁾ direktiivi kohta. Aruannetes keskendutakse sellele, kuidas liikmesriigid on rakendanud ELi norme, millega lubatakse kõrgelt kvalifitseeritud kolmandate riikide kodanikel sinise kaardi abil Euroopa Liitu tulla ja siin töötada, ning karistustele, mida määratakse töövõtjatele, kes võtavad kolmandate riikide kodanikke ebaseaduslikult tööle.

Pärast seda, kui 2013. aastal võeti vastu uus õigusaktide pakett, mis kujutab endast Euroopa ühise varjupaigasüsteemi uut tasandit ⁽⁵⁸⁾ ja mille rakendamise lõpptähtaeg on 2015. aasta juulis, keskenduti aasta jooksul esmajärjekorras uute õigusnormide rakendamisele. Komisjon ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO) korraldasid mitu kohtumist liikmesriikidega, et aidata neil uusi õigusakte nõuetekohaselt rakendada.

Vahemere keskosas Itaalia piirivalve poolt päästetud laev, mis on tihedalt täis põgenikke.

Juunis 2014 tegi komisjon ettepaneku Dublini III määruse ⁽⁵⁹⁾ muutmiseks, et selgitada ELi õigusnorme, millega määratakse kindlaks, milline ELi liikmesriik vastutab selle varjupaigataotluse läbivaatamise eest, mille on esitanud saatjata alaealine, kellel ei ole liikmesriikide territooriumil pereliikmeid. Euroopa Kohtul on juba palutud tõlgendada ⁽⁶⁰⁾ Dublini II määrust sellel teemal, kuna ei olnud selge, kas vastutav ELi liikmesriik peaks olema see liikmesriik, kus alaealine esitas esimese taotluse, või see liikmesriik, kus alaealine esitas oma kõige hilisema taotluse ja kus ta praegu viibib. Euroopa Kohus otsustas, et vastutav ELi liikmesriik peaks olema see liikmesriik, kus alaealine esitas oma hilisema taotluse ja kus ta praegu viibib. Oma ettepanekus arvestas komisjon seda otsust ja tagas, et kõik õiguslüngad vastutuse kindlakstegemiseks saatjata alaealiste esitatud taotluste korral oleksid täidetud, võttes nõuetekohaselt arvesse lapse parimaid huve. Komisjoni ettepanek on praegu arutlusel Euroopa Parlamendis ja nõukogus.

Komisjon ja EASO toetavad jätkuvalt ELi liikmesriike, eriti Bulgaariat, Kreekat, Itaaliat ja Küprost, varjupaigaküsimuste osas eritoetuste kavade kaudu, et suurendada vastuvõtusuutlikkust ning parandada varjupaigaotsuste tegemise kiirust ja kvaliteeti.

Vastus rände- ja varjupaigasurvele

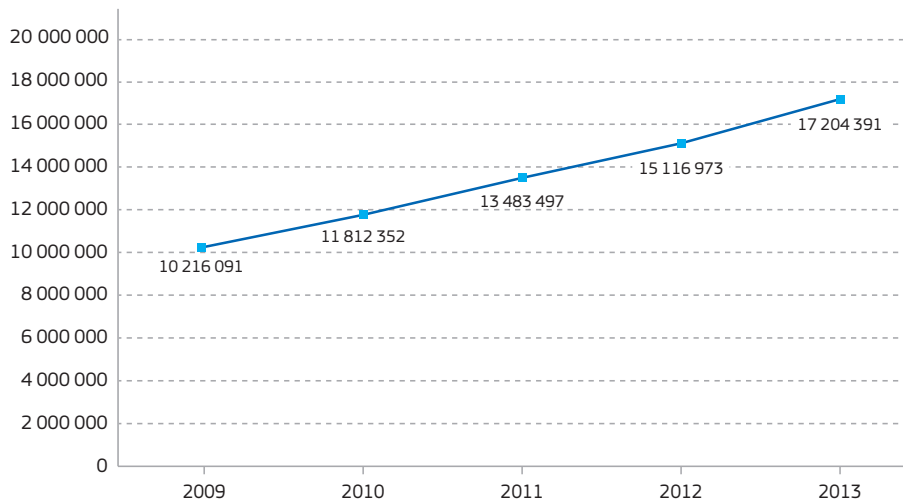
Komisjon on Vahemere rakkerühma tööga ning üldisemalt olemasolevate rahalise toetuse ja logistilise toe pakkumise kanalite kaudu tõhusalt toetanud Vahemere piirkonna riike, kellel on probleeme üha suureneva rände- ja varjupaigataotlejate vooga. Konkreetseteks sammudeks on tõhusam ja paindlikum rahastamine rände, varjupaiga ja piiride valdkonnas, et aidata ELi liikmesriikidel kasvava survega toime tulla. Samuti on neile antud operatiivabi, et vältida rändajate hukkamist Vahemerel. Siin võiks näiteks tuua operatsiooni Triton, millega abistati Itaaliat ja mida koordineeris Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur (Frontex). 2,9 miljoni euro suuruse igakuise eelarvega on Triton suurim mereoperatsioon, mida agentuur on koordineerinud. Operatiivabi antakse ka Euroopa piiride valvamise süsteemi (Eurosur) rakendamise kaudu, mis võimaldab korraldada tõhusamaid otsingu- ja päästeoperatsioone. Varjupaigaküsimuses toetab EASO liikmesriike eri programmidega ning ELi rahastamise eesmärk on soodustada ja toetada ümberasumist (nt tuua põgenikud otse väljaspool Euroopat asuvatest põgenikelaagritest turvaliselt ELi), andes iga ümberasustatud põgeniku kohta 10 000 eurot ühekordset toetust. Konkreetseid edusamme on tehtud ka koostöö ja dialoogi edendamisel rändajate päritolu- ja transiitriikidega. Näiteks on sõlmitud liikuvuspartnerlused Jordaania, Maroko ja Tuneesiaga ning hiljuti jõustus tagasivõtuleping Türgiga. Lisaks sellele käivitati ELi ja Aafrika Sarve rändeteede algatus, mis sillutab teed praktilisele koostööle asutustega, kes võitlevad inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega Aafrika Sarve piirkonnas ning Vahemere piirkonna siht- ja transiidiriikides.

Piirid ja viisad

Üks mitmest viisapoliitika algatusest oli liidu viisaeeskirja ⁽⁶¹⁾ uuesti sõnastamise ettepanek koos ettepanekuga võtta kasutusele uut liiki Schengeni viisa – ringreisiviisa ⁽⁶²⁾ –, millega saab reisida Schengeni alas kuni ühe aasta jooksul. Mõlema ettepaneku eesmärk on lihtsustada seaduslikku reisimist, võttes arvesse viisapoliitika mõju majandusele ja majanduskasvule, tagades samal ajal julgeoleku kõrge taseme. Viisaeeskirja uuestisõnastamise eesmärk on eelkõige lihtsustada teadaolevate regulaarsete reisijate liikumist objektiivsete kriteeriumide alusel, vähendades seega ELi liikmesriikide konsulaatide kaalutusõigust. Lisaks alustati novembris läbirääkimisi viisavabaduslepingute sõlmimiseks Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna 16 väikese saareriigi ning samuti Araabia Ühendemiraatidega. Komisjon võttis vastu ka aruanded, milles hinnati asjaomaste kriteeriumide täitmist Colombia ja Peruu puhul, et kaaluda läbirääkimiste alustamist viisavabaduslepingute sõlmimise üle nende riikidega.

VIISATAOTLUSED SCHENGENI ALA KONSULAATIDES AASTATEL 2009–2013

Allikas: rände ja siseasjade peadirektoraat.

Uus määrus, millega reguleeritakse patrull- ja vaatlustegevust välistel merepiiridel Frontexi ⁽⁶³⁾ koordineeritud operatsioonide raames, võeti vastu mais. Sellega reguleeritakse mereseire operatsioone, mida koordineerib Frontex, ning parandatakse koordineerimismeetmeid nende operatsioonide käigus tekkinud otsingu- ja päästeolukordades, et tagada rändajate turvalisus ja nende elude kaitse. Määruses on sätestatud selged normid ebaseaduslike piiriületuskatsete avastamise, laevade kinnipidamise, otsimise ja päästmise ning isikute pardalt lahkumise kohta ja sellega parandatakse põhiõiguste kaitset, eelkõige *mittetagasisaatmise* põhimõtet ⁽⁶⁴⁾.

Fookuses on Küprose politsei helikopterile paigaldatud öönägemise seadmed nimega „Flir”. Larnaka lennuväli, Küpros. Euroopa Komisjon rahastas neid seadmeid välispiirifondi projekti SOLID raames.

Organiseeritud kuritegevus, politseikoostöö ja terrorism

Jaanuaris võttis komisjon vastu teatise, ⁽⁶⁵⁾ milles toodi välja 10 valdkonda, milles EL ja liikmesriigid võiksid tõhustada oma tegevust, et ennetada igasugust vägivaldani viivat äärmuslust. Kavas on luua radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku tippkeskus, koolitada vastavat personali ning toetada rahaliselt projekte, mis kasutavad terroristliku propaganda vastu võitlemisel kaasaegseid sidevahendeid, sealhulgas sotsiaalmeediat, ning terroristliku propaganda vastu võitlemise programmid, mis lihtsustavad vägivalda abil poliitiliste eesmärkide saavutamisest ja selle aluseks olevast ideoloogiast loobumist.

Korruptsioonivastane võitlus

Veebruaris avaldas komisjon esimese üleeuroopalise korruptsioonivastase võitluse aruande ⁽⁶⁶⁾. Aruandes analüüsitakse olukorda igas ELi liikmesriigis – vaadeldakse, milliseid korruptsioonivastaseid meetmeid on juba võetud, millised neist toimivad hästi, mida oleks võimalik parandada ning kuidas seda teha. Lisaks kirjeldatakse aruandes korruptsiooniga seotud suundumusi ELis ja keskendutakse sellele, kuidas liikmesriigid võitlevad riigihangete valdkonnas esineva korruptsiooniga. Aruandest nähtub, kuidas korruptsiooni olemus ja ulatus ning korruptsioonivastaste meetmete tõhusus on liikmesriigiti erinev. Aruande tulemused näitavad ka, et korruptsioonile tuleb kõikides liikmesriikides rohkem tähelepanu pöörata. Liikmesriigid on viimastel aastatel astunud selles vallas küll samme, kuid tulemused on olnud ebaühtlased ning korruptsiooni ärahoidmiseks ja selle eest karistamiseks tuleks teha rohkem. Korruptsioon läheb Euroopa majandusele hinnanguliselt maksma ligikaudu 120 miljardit eurot aastas.

Euroopa Kohtu otsus andmete säilitamise direktiivi kohta

Oma 2014. aasta aprilli otsusega ⁽⁶⁷⁾ tunnistas Euroopa Kohus 2006. aasta andmete säilitamise direktiivi ⁽⁶⁸⁾ kehtetuks. Kohus võttis seisukoha, et direktiiv ei vasta proportsionaalsuse põhimõttele ja et sellega tuleks anda rohkem tagatist, et kaitsta põhiõigusi seoses eraelu ja isikuandmete kaitsega. Kohus võttis arvesse ka seda, et andmete säilitamine teenib selgetel ja täpselt määratletud tingimustel seaduslikku ja üldist huvi, nimelt aitab võidelda raskete kuritegudega ning tagada avaliku julgeoleku kaitse. Komisjon on võtnud endale ülesande kohtuotsust ja selle mõju põhjalikult hinnata. Samuti andis komisjon teada, et jätkab tööd, võttes arvesse e-privatsuse direktiivi ⁽⁶⁹⁾ läbivaatamise seisu ja läbirääkimisi ELi andmekaitse õigusraamistiku reformi üle.

Kohtuotsus on oluline ka selle poolest, et selles tunnistatakse esimest korda alates põhiõiguste harta siduvaks muutumist, et harta artikliga 6 on kehtestatud kõigi inimeste õigus mitte ainult vabadusele, vaid ka turvalisusele. Sellel kaalutusel oli oluline roll kohtu analüüsis direktiivi ja andmete säilitamise kui turvalisuse tagamise vahendi üle.

Direktiivis kuritegeliku vara arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus ⁽⁷⁰⁾ lepiti kokku aprillis. Selle eesmärk on parandada õiguskaitset ja täiustada vahendeid, mida kohtuorganid saavad ebaseadusliku tulu tagasinõudmisel kasutada. Sellega antakse ametivõimudele suurem tegevusruum, näiteks õigus konfiskeerida kolmandatele pooltele ülekantud vara või vara, mis ei ole seotud konkreetse kuriteoga, kuid on selgelt saadud süüdimõistetud isiku kriminaalse tegevuse tulemusel.

Mais võttis komisjon vastu teatise keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste, tuuma- ja lõhkeainetega seotud (KBRTL) riskide tuvastamise ja maandamise kohta ⁽⁷¹⁾. Selles tehakse ettepanek soodustada praktilist koostööd selliste riskide tuvastamise ja maandamise osas ELi tasandil, sealhulgas teha koostööd ettevõtjate, KBRTL-materjale töötlevate asutuste käitajate ja muude sidusrühmadega. Dokument sisaldab 30 meetet, mille komisjoni talitused peaksid koostöös liikmesriikidega võimalikult kiiresti ellu rakendama.

Juunis võttis nõukogu vastu otsuse solidaarsusklausli (ELi toimimise lepingu artikkel 222) rakendamise eeskirjade ja menetluste kohta ⁽⁷²⁾. Solidaarsusklausliga nähakse ette liidu ja selle liikmesriikide ühine tegutsemine, et abistada liikmesriiki, kes on langenud terrorirünnaku ohvriks või keda on tabanud loodusõnnetus või inimtegevusest tingitud õnnetus. Solidaarsusklausli jõustamine on iga ELi liikmesriigi õigus, keda selline õnnetus on tabanud. Otsusega on ette nähtud tihe koostöö kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel liikmesriigi ja ELi tasandil, kes töötavad olemasolevaid vahendeid ja struktuure kasutades käsikäes, et reageerida kiirelt, tõhusalt ja ühtselt.

Septembris avaldas komisjon aruande terrorismiga võitlemise raamotsuse rakendamise kohta ⁽⁷³⁾. 2008. aasta raamotsusega viidi sisse kolm uut õigusrikkumist (avalik üleskutse, värbamine ja väljaõpe terroristlikel eesmärkidel). Kõik ELi liikmesriigid on teavitanud komisjoni oma ülevõtmismeetmetest, välja arvatud Iirimaa ja Kreeka.

ARETE 2014 oli suur kriisiohjamise väliõppus

Komisjon korraldas 20. novembril Belgias Antwerpeni lähedal väliõppuse, milles simuleeriti keerulist keemia- ja terrorirünnakut, mille käigus võeti ka pantvange. Rakendati õiguskaitseasutuste eriuksuseid ja kodanikukaitse mooduleid, et avastada ja kindlaks teha kemikaalid ning puhastada saastatus, tagada inimeste meditsiiniline läbivaatamine ja evakueerimine, saada oht kontrolli alla ja olukord stabiliseerida.

Õppuses osales umbes 200 kodanikukaitse eksperti ja 150 eriuksust mitmest ELi liikmesriigist ning ligikaudu 400 rollimängijat ja tegevusjuhti.

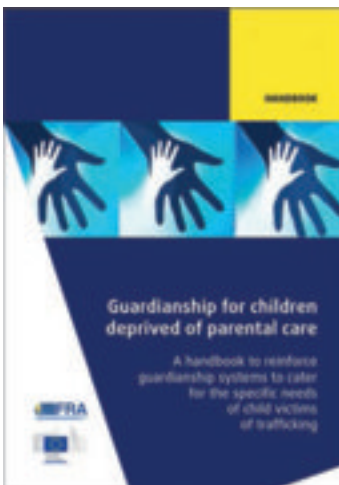
Õppuse eesmärk oli parandada liikmesriikide võimet tulla toime suurte kriisidega ja oma tegevust üksteisega paremini kooskõlastada. Ühtlasi katsetati ka komisjoni eri kriisiohjevahendite koordineerimist, et katastroofidele kiiremini ja tõhusamalt reageerida.

Inimkaubandus

Eestkoste vanemliku hoolitsuseta jäänud laste üle

Käsiraamatu „Guardianship for children deprived of parental care — A handbook to reinforce guardianship systems to cater for the specific needs of child victims of trafficking” ⁽⁷⁴⁾ (Eestkoste vanemliku hoolitsuseta jäänud laste üle – käsiraamat eestkoste süsteemide tugevdamiseks, et võtta arvesse inimkaubanduse ohvriks langenud laste erivajadusi) koostasid komisjon ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ühiselt. Selles antakse ametnikele ja eestkostjatele suuniseid selle kohta, kuidas paremini arvestada inimkaubanduse ohvriks langenud laste vajadusi ning kaitsta nende õigusi.

30. juunil avaldati inimkaubanduse ohvriks langenud laste eestkoste käsiraamat.

Inimkaubanduse kaotamine

Inimkaubanduse kaotamist käsitleva 2012.–2016. aasta ELi strateegia vahearuanne ⁽⁷⁵⁾ avaldati oktoobris enne kaheksandat ELi inimkaubandusevastase võitluse päeva. Käesolevale aruandele on lisatud inimkaubandust käsitlev teine statistiline töödokument, ⁽⁷⁶⁾ mis hõlmab ajavahemikku 2010–2012. Mõned selle peamised järeldused näitavad järgmist:

- ▶ aastatel 2010–2012 registreeriti 28 ELi liikmesriigis 30 146 ohvrit;
- ▶ 80% registreeritud ohvritest olid naised;
- ▶ 16% registreeritud ohvritest olid lapsed.

Kolmandate riikide kodanikest inimkaubanduse ohvrid

Teine teatis ⁽⁷⁷⁾ direktiivi rakendamise kohta, mis käsitleb elamisloa väljaandmist pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid, avaldati samuti oktoobris. Kõnealuses teatises hinnatakse meetmeid, mis on võetud ELi ja riiklikul tasandil, et tagada direktiivi täielik rakendamine, ning sätestatakse meetmed, mida tuleks keskpikas perspektiivis selle edasiseks parandamiseks võtta.

Siseküsimuste poliitikavaldkonna rahvusvahelised aspektid

28. aprillist jõustus viisavabadus Moldova kodanike jaoks ⁽⁷⁸⁾. Pärast edukat dialoogi viisanõude kaotamise üle lisati Moldova kolmandate riikide nimekirja, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud. See tähendab, et biomeetrilist passi omavad Moldova kodanikud ei vaja enam viisat Schengeni alale reisimiseks.

2014. aastal jõustusid tagasivõtulepingud ja viisalihtsustuslepingud Armeenia ⁽⁷⁹⁾ (1. jaanuar), Aserbaidžaaani ⁽⁸⁰⁾ (1. september) ja Cabo Verdega ⁽⁸¹⁾ (1. detsember) ning tagasivõtuleping Türgiga ⁽⁸²⁾ (1. oktoober). Tagasivõtulepingutes kehtestatakse kohustused ja menetlused, mida tuleb järgida ebaseaduslike rändajate tagasivõtmiseks. Viisalihtsustuslepingud annavad kodanikele võimaluse taotleda lühiajalisi viisasid lihtsamalt ja odavamalt, võimaldades neil vabalt reisida Euroopa Liitu ning enamikus ELi liikmesriikides.

Liikuvuspartnerlused käivitati Tuneesia ⁽⁸³⁾ ja Jordaaniaga ⁽⁸⁴⁾. Sellega luuakse raamistik tihedama ja kohandatud poliitilise dialoogi jaoks ning tegevuskoostöö partnerriikidega paljudes eri valdkondades, mis on seotud rände ja liikuvusega.

Novembris käivitati piirkondlik dialoog Ida-Aafrika rändetele jäävate riikidega. Protsessi toetatakse konkreetsete projektide ja piisavate rahaliste vahenditega. Kõigepealt keskendutakse inimkaubandusele ja inimeste ebaseaduslikule üle piiri toimetamisele.

12. ja 13. novembril osales rände, siseküsimuste ja kodakondsuse volinik Dimitris Avramopoulos ELi ja USA justiits- ja siseministrite kohtumisel Ameerika Ühendriikides Washingtonis.

Dimitris Avramopoulos (alates 1. novembrist rände, siseküsimuste ja kodakondsuse volinik; vasakul) ning USA justiitsminister Eric Holder (paremal). Pilt on tehtud ELi justiits- ja siseministrite ning nende USA kolleegide kahepoolsel kohtumisel 13. novembril Washingtonis (Ameerika Ühendriigid).

Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine

Kodanike tervis

Kolmas terviseprogramm

Kolmas terviseprogramm aastateks 2014–2020 võeti vastu märtsis ja sellel on neli üldeesmärki: tervise edendamine, haiguste ennetamine, tervislikke eluviise soosiva keskkonna loomine, võttes arvesse põhimõtet arvestada tervise teemat kõikides poliitika valdkondades; ELi elanike kaitsmine piiriüleste terviseohtude eest; panustamine innovaatilistesse, tõhusatesse ja jätkusuutlikesse tervisesüsteemidesse; liidu kodanike juurdepääsu hõlbustamine parematele ja ohutumatele tervishoiuteenustele. Programmi rakendatakse aastaste töökavade abil, milles määratakse kindlaks prioriteetsed valdkonnad ja meetmete rahastamise kriteeriumid. Esimene töökava võeti vastu mais ja selles keskenduti meetmetele, millega toetada hea tervise edendamist ja haiguste ennetamist. Programmi kogeelarve on 449,4 miljonit eurot.

Ebolaepideemia

Pärast seda, kui komisjon oli saanud märtsis kinnituse ebolaepideemia kohta Lääne-Aafrikas, alustas ta viivitamata teabe jagamise, valmisoleku ja riskijuhtimise koordineerimist. Seda tehti koostöös liikmesriikidega ELi terviseohutuse komitee kaudu ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse toel ning koostöös Maailma Terviseorganisatsiooniga (WHO). Terviseohutuse komitee käivitas turvaliste haiglate ja rangete turvanõuetega laborite võrgustiku, et jagada diagnoosimis- ja ravivõimet, ning hakkas välja töötama eeskirju lennu ajal kindlaks tehtud ebola juhtude käsitlemise kohta ja üles ehitama tervishoiusüsteemide valmisolekut ebola juhtudega toimetulekuks. Komisjon edendas ka arutelusid, mis hõlmasid riiklikke meetmeid ELi siseneamise kohtades, keskendudes eelkõige otseühendustele lennujaamades ja sadamates, käivitas võrgustiku, mis võimaldab vahetada kiiresti teavet Ebola viirushaiguse ravi ja ennetamise kohta, valmistab ette ühishanke isikukaitsevahendite hankimiseks ning hindas asjaomaste riikide lennujaamades teostatud seiret riikide territooriumilt lahkumise punktides.

Uus komisjon teeb täiendavaid jõupingutusi võitluses Ebola viirushaigusega

Oktoobris kokku tulnud Euroopa Ülemkogu nimetas komisjoni ametisse astuva presidendi Jean-Claude Junckeri ettepaneku alusel humanitaarabi ja kriisiohjamine voliniku Christos Stylianidese ELi Ebola viirushaiguse koordinaatoriks. Olles koos tervishoiu ja toiduohutuse voliniku Vytenis Andriukaitisega novembris külastanud Lääne-Aafrika neid piirkondi, kus haigus levis kõige enam, esitas volinik Stylianides oma esimese aruande ⁽⁸⁵⁾ detsembrikuisele Euroopa Ülemkogule. Aruandes antakse ülevaade olukorrast mõjutatud riikides, samuti välja selgitatud puudujääkidest ja vajadustest. Selles on välja toodud ka järgmised sammud võitluses Ebola viirushaigusega: tagada parem piirkondlik koostöö ja paindlik reageerimine, mis vastab kohapealsetele vajadustele, humanitaar- ja arenguabi hea kooskõlastatus ning eelkõige suurem arv meditsiinitöötajaid.

TEADAANDED EBOLA VIIRUSEST 2014. AASTAL

MediSysi kuvatõmmis, kus on esitatud uudiste arv ebola kohta märtsist augustini. Süsteemi järgi oli kõrgeim märtsi keskel, mil tulid esimesed andmed Guineast, samuti juuli lõpus, kui meedias leidis sageli kajastust halvenenud olukord Guineas, Libeerias ja Sierra Leones.

Euroopa Komisjoni teadustalitus, Teadusuuringute Ühiskeskus on aidanud meditsiinilise teabe süsteemi (MediSys) abil parandada epideemiaalase teabe kogumist ja jagamist kogu Ebola viirushaiguse epideemia ajal. Kõigepealt teatati selle kaudu märtsis tundmatust haigusest Guineas ja hiljem hemorraagilisse viiruspalavikku sumutest neli päeva hiljem samas riigis. Sellest alates on süsteemi kasutatud Ebola viirushaigusega seotud uudiste leidmiseks kogu maailmas. Süsteemi andmeid kasutatakse WHO ohtude tuvastamise ja riskihindamise süsteemis, mille on samuti töötanud välja Teadusuuringute Ühiskeskus. See on aidanud varakult tuvastada rahvusvaheliselt levivaid haigusi ja osutus väga kasulikuks WHO reageerimisel Ebola viirushaiguse puhangule.

Kliinilised uuringud

Kliiniliste uuringute määrus⁽⁸⁶⁾ võeti vastu aprillis ja see jõustub 2016. aastal. Sellega tagatakse, et kliiniliste uuringute läbiviimise eeskirjad on kogu Euroopa Liidus ühesugused. Määruse eesmärk on luua keskkond, mis soodustab kliiniliste uuringute tegemist patsiendi ohutuse kõrgeimal tasemel kõikides ELi liikmesriikides. Uue määruse märksõnad on ühtne taotluskord ühtse kontaktpunkti – ELi portaali – kaudu; ühtne dokumentide pakett, mis tuleb selleks koostada ja esitada; kliiniliste uuringute taotluste ühtlustatud hindamiskord ja rangelt kindlaks määratud tähtajad kliiniliste uuringute taotluste hindamiseks.

Vaktsiinid

Aprillis võttis komisjon vastu otsuse ühishanke lepingu kohta, milles on sätestatud ELi riikidele pandeemiavaktsiinide ja muude meditsiiniliste vastumeetmete hankimise raamistik tõsiseid piiriüleseid terviseohte käsitleva otsuse raames ⁽⁸⁷⁾. Praeguseks on lepingule alla kirjutatud 20 liikmesriiki. Ühishanke eesmärk on tagada piiriülese terviseohu korral pandeemiavaktsiinide ja ravimite kättesaadavus piisavas koguses ning mõistliku hinnaga. Süsteemist saavad kasu kõik liikmesriigid, kes otsustavad erihankes osaleda.

Uus apteekide rakendus

Juunis võttis komisjon kasutusele logo, mis võimaldab patsientidel ära tunda tegevusloaga internetiapteeke, kus müüakse ehtsaid ravimeid. Logo on seaduslikult töötavate ELi internetiapteekide veebisaidil ja sellel on link riikliku pädeva asutuse veebisaidile, kus on kõigi seaduslikult registreeritud internetiapteekide nimekiri.

Tubakatooted

Aprillis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu läbivaadatud tubakatoote direktiivi, ⁽⁸⁸⁾ mis jõustus mais ning mille enamiku sätete ülevõtmise tähtaeg on 2016. aasta mai. Selle uue õigusaktiga karmistatakse tubakatoote valmistamise, tootmise ja esitlemise eeskirju siseturul ning sätestatakse teatavate tubakaga seotud toodete suhtes kehtivad normid. Näiteks on õigusaktis sätestatud, et sigaretipaki mõlemal küljel peab olema pildi ja tekstiga hoiatus ning keelatud on eristatava maitsega tooted. Sellised nõuded peaksid tubaka noorte jaoks ebahuvitavamaks muutma ja takistama sellest sõltuvusse sattumist. Õigusakti läbivaatamine peaks tooma kaasa tubakatoote tarbimise languse 2% võrra viie aasta jooksul. See tähendaks, et ELis oleks ligikaudu 2,4 miljonit suitsetajat vähem.

Tervishoiusüsteemid

Komisjon võttis aprillis vastu teatise tulemuslike, kättesaadavate ja paindlike tervishoiusüsteemide kohta ⁽⁸⁹⁾ ning koostas kava, mille alusel muuta ELi tervishoiusüsteem selliseks, et see suudaks toime tulla praeguste probleemide ja survega. Teatises on toodud esile rida algatusi, millele EL saab tugineda, et aidata liikmesriikidel täita kodanike soovid seoses kvaliteetse tervishoiuteenusega. Keskendutakse meetoditele ja vahenditele, mis aitavad liikmesriikidel oma tervishoiusüsteemides tagada suurema tulemuslikkuse, kättesaadavuse ja paindlikkuse kooskõlas Euroopa semestri raames neile adresseeritud reformisoovitustega.

Euroopa ja Aafrika kahekordistavad teadusuuringute mahtu, et saada nakkushaigused kontrolli alla

EL ja Aafrika on kahekordistanud oma jõupingutusi, et välja arendada uued ja paremad ravimid selliste vaesusega seotud haiguste ravimiseks Sahara-taguses Aafrikas, nagu AIDS, tuberkuloos, malaaria, kidaussid ja Ebola viirushaigus.

Võttes arvesse esimese programmi edukust, on teise Euroopa ja arengumaade kliiniliste uuringute partnerlusprogrammi (EDCTP 2) eelarve järgmiseks kümneks aastaks 2 miljardit eurot, et võidelda nakkushaiguste leviku vastu arengumaades. Selleks eraldab EL 683 miljonit eurot teadusuuringute ja innovatsiooni programmist „Horisont 2020” ning ligikaudu 1,5 miljardit eurot tuleb liikmesriikidelt. Programmiga EDCTP 2 algab uus ajajärk Euroopa ja Aafrika vahelises meditsiiniuuringute koostöös, kus kahe mandri riigid töötavad võrdsete partneritena.

Veebiapteekide ühine logo, mis võetakse kasutusele 1 juulist 2015.

Edusammud vähktõve, haruldaste haiguste, dementsuse ja patsiendihutuse valdkonnas

Komisjon on avaldanud mitu aruannet mõnede selliste tõsiste haiguste ja seisundite ravimisel tehtud edusammude kohta, mille kohta on asjaomaste nõukogu soovitude ja komisjoni teatistega nähtud ette meetmete võtmine. Äramärkimist väärivad siinkohal aruanded vähktõve, ⁽⁹⁰⁾ haruldaste haiguste ⁽⁹¹⁾ ning Alzheimeri tõve ja muude dementsuse vormide ⁽⁹²⁾ vallas võetud meetmete kohta. Juunis avaldas komisjon paketi ⁽⁹³⁾ selle kohta, kuidas komisjon ja liikmesriigid on tegelnud patsiendihutuse probleemiga ning milliseid edusamme on alates 2012. aastast selles vallas tehtud. See näitab, et kuigi kõik ELi liikmesriigid on võtnud meetmeid patsiendihutuse tagamiseks, tuleb teha jätkuvaid jõupingutusi, et neid meetmeid ka tervishoiuasutustes rakendataks.

Toidu- ja söödaohutus

Mais võeti vastu uus õiguslik alus, millega luuakse kogu toiduahelat hõlmav ajakohastatud ja lihtsustatud finantsraamistik ⁽⁹⁴⁾. Õigusaktis, millega nähakse aastateks 2014–2020 ette 1,9 miljoni euro suurune eelarve, käsitletakse veterinaar- ja füto-sanitaarprogrammide ning erakorraliste meetmete rakendamist.

Septembris võttis komisjon vastu kaks ettepanekut veterinaarravimite ⁽⁹⁵⁾ ja ravimisööda ⁽⁹⁶⁾ kohta, mille eesmärk on parandada loomade tervist, edendada uuendustegevust ning vähendada ravimiresistentsust ELis. Eelkõige on veterinaarravimite ettepaneku eesmärk muuta rohkem ravimeid ELis kättesaadavaks, et ravida loomi ja ennetada haigusi. Nende ettepanekutega tagatakse toodete kvaliteedi ja ohutuse nõuetekohane tase ELis, sillutades samas ka teed haigete loomade paremale ravile. Kavandatud normid teenivad loomade, sealhulgas veeloomade huve ning neist saavad kasu nii loomapidajad, lemmikloomaomanikud, veterinaararstid kui ka ettevõtjad, samuti ELi ravimi- ja söödatootjad.

Septembris algasid Euroopa Parlamendis ka arutelud nõukogus vastu võetud seisukoha põhjal seoses ettepanekuga, mis võimaldaks liikmesriikidel piirata või keelata oma territooriumil ELi tasandil lubatud geneetiliselt muundatud organismide kasvatamist ka muudel põhjustel kui tervise- või keskkonnaaht ⁽⁹⁷⁾. Kõnealuses ettepanekus leppisid kaasseadusandjad kokku detsembris. Saavutatud kokkulepe tähendab seda, et lõpuks ometi on täidetud liikmesriikide soov saada lõplik otsustusõigus selle üle, kas geneetiliselt muundatud organisme võib liikmesriigi territooriumil kasvatada. Kui kokkulepe kiidetakse Euroopa Parlamendis ja nõukogus heaks, võimaldab see liikmesriikidel alates 2015. aasta kevadest ise otsustada, kas kasvatada GMOsid või mitte.

Detsembris hakati kohaldama määrust (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidu-alase teabe esitamist tarbijatele, ⁽⁹⁸⁾ välja arvatud nõuded, mis on seotud toitumis-alase teabe märgistusega, mida hakatakse kohaldama alates detsembrist 2016. Määrusega kehtestatakse toidualase teabe esitamise üldine raamistik, mis lähtub esmajärjekorras tarbija huvidest. Sellega arendatakse edasi ja tugevdatakse olemasolevaid toidu märgistamise sätteid ELis, et tarbijad saaksid teha teadlikke valikuid ja toitu turvaliselt tarbida, tagades samal ajal siseturu tõrgeteta toimimise.

Septembris leppis EL kokku hobusepasse käsitlevate normide karmistamises pärast hobuseliha skandaali 2013. aastal. Läbivaadatud määrusega, mis on kavas ametlikult vastu võtta 2015. aasta alguses, luuakse usaldusväärsem ja ohutum hobuste registreerimise ja identifitseerimise süsteem ELis.

Kliimameetmed ja energia

Kliima- ja energiapoliitika raamistik aastani 2030

Jaanuaris tehtud komisjoni ettepanekute ⁽⁹⁹⁾ põhjal leppisid ELi riigipead ja valitsusjuhid oktoobris kokku ELi kliima- ja energiapoliitika raamistiku peamised eesmärgid ja struktuuri aastani 2030. 2030. aasta raamistiku eesmärk on luua konkurentsivõimeline ja turvaline energiasüsteem, et suurendada ELi energiavarustuse kindlust, vähendada sõltuvust energia impordist, luua uusi majanduskasvu ja töökohtade loomise võimalusi ning tagada, et energiasüsteem muutub säästvamaks.

Raamistiku keskmes on siduv eesmärk vähendada 2030. aastaks ELi kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 40% võrra alla 1990. aasta taseme. See eesmärk aitab tagada, et EL suudab tulemuslikult saavutada oma eesmärgi vähendada heitkoguseid 2050. aastaks 80–95% võrreldes 1990. aasta tasemega, kui kõik arenenud riigid teevad üheskoos vajalikke vähendusi.

Euroopa Ülemkogu on kinnitanud eesmärgi suurendada 2030. aastaks taastuvenergia osakaalu ELi energiatarbimises vähemalt 27%-ni ja soovitusliku energiatõhususe eesmärgi 27%, mis vaadatakse üle 2020. aastal, pidades silmas 30% eesmärgi.

Kliimameetmetele eraldatakse vähemalt 20% ELi eelarvest

EL leppis kokku, et vähemalt 20% aastateks 2014–2020 ette nähtud eelarvest, s.t 180 miljardit eurot, tuleks kulutada kliimamuutusega seotud tegevusele. Heitkoguste vähendamise ja kliimamuutuse mõjuga kohanemise meetmed integreeritakse kõigisse peamistesse ELi rahastamiskavadesse, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika, energeetika, transpordi, teadustegevuse ja innovatsiooni ning ühise põllumajanduspoliitika valdkondades. Ka ELi arengupoliitika aitab kaasa 20% eesmärgi saavutamisele. Hinnanguliselt 1,7 miljardit eurot tehakse kättesaadavaks ainuüksi aastatel 2014–2015, et aidata arengumaadel rahastada kliimamuutusega seotud projekte.

Erilisi jõupingutusi tehakse selleks, et viia kliimameetmed Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidesse. Nende fondide hulka kuuluvad Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond. Nimetatud fondide vahendid moodustavad umbes 43% Euroopa Liidu eelarvest aastateks 2014–2020.

Miljard eurot 19 puhta energia projekti käivitamiseks

Juulis eraldas komisjon miljard eurot 19 kliimamuutusega võitleva projekti rahastamiseks. Vahendid saadakse saastekvootide müügist ELi heitkogustega kauplemise süsteemis (ELi HKS). Neid vahendeid kasutatakse selleks, et tutvustada tehnoloogiaid, mis aitavad suurendada energiatootmist taastuvatest energiaallikatest kogu ELis ning vähendada või ladustada süsinikdioksiidi heiteid. Kaasrahastatavad projektid hõlmavad mitmesuguseid tehnoloogiaid, nagu bioenergia, kontsentreeritud päikeseenergia, geotermiline energia, fotogalvaanika, tuuleenergia, ookeanienergia, arukad võrgud ning süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine.

LIFE – kliimameetmete allprogramm

Uue LIFE kliimameetmete allprogrammiga antakse kliimameetmetega seotud projektide kaasrahastamiseks ajavahemikul 2014–2020 864 miljonit eurot. Kaasrahastamine toetab avaliku sektori asutusi, vabaühendusi ja erasektorit väikese süsinikdioksiidihetega ja kliimamuutusega kohanemise väikesemahuliste tehnoloogiate ning uute meetodite ja lähenemisviiside rakendamisel.

Programm keskendub kolmele prioriteetsele valdkonnale:

- ▶ kliimamuutuse mõju leevendamine – kasvuhoonegaaside vähendamine;
- ▶ kliimamuutuse mõjuga kohanemine – kliimamuutusele vastupidavuse suurendamine, keskendudes esimesel programmitöö perioodil eelkõige linnapiirkondade kohanemisele;
- ▶ juhtimine ja teave – teadlikkuse suurendamine, parem teabevahetus ning koostöö ja teabe jagamine kliimamuutuse leevendamise ja sellega kohanemise kohta.

Rahastatakse katse-, näidis-, parimate tavade ja suutlikkuse suurendamise projekte. Viiakse sisse uut tüüpi integreeritud projekt, et toetada kliimameetmete integreerimist piirkondlikul tasandil kõigis sektorites.

Koostöös Euroopa Investeeringupangaga on välja töötatud veel kaks uut rahastamisvahendit: looduskapitali rahastamisvahend, et aidata rahastada projekte, millega edendatakse looduskapitali ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamist ning kliimamuutusega kohanemist; ja energiatõhususe erarahastamisvahend, mis aitab finantsvahendajatel anda erasektori investoritele ja väikestele omavalitsustele või muudele avaliku sektori asutustele laene energiatõhususse investeerimiseks.

Meetmed, et tegelda saastekvootide ülejäägiga ELi heitkogustega kauplemise süsteemis

Alates 2009. aastast on ELi heitkogustega kauplemise süsteemis olnud kvootide kasvav ülejääk heidetega võrreldes, mis on CO₂-hinnasignaali märkimisväärselt nõrgendanud. See ebavõrdsus tuleb kõrvaldada tagamaks, et ELi heitkogustega kauplemise süsteem täidab tulevastes etappides keskset rolli ambitsioonikamate heitkoguste vähendamise eesmärkide täitmisel kulutasuval viisil.

Komisjon võttis meetmeid kahel rindel, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud allpool.

- ▶ Enampakkumisel müüdavate saastekvootide koondamine 3. etapis: lühiajalise meetmena lükkas komisjon 900 miljoni saastekvoodi enampakkumise aastatelt 2013–2015 edasi aastateks 2019–2020. Koondamine võib pakkumist ja nõudlust lühiajalises perspektiivis tasakaalustada ning vähendada hinnasignaali nõrgenemist, ilma et sellega kaasneks olulist mõju konkurentsivõimele.
- ▶ Turustabiilsusreservi ettepanek: püsiva lahenduse leidmiseks pakkumise ja nõudluse tasakaalustamata vahel on vaja ELi heitkogustega kauplemise süsteemi struktuurselt reformida. Komisjon on teinud ettepaneku luua Euroopa turustabiilsusreserv⁽¹⁰⁰⁾ järgmise kauplemisperioodi alguses 2021. aastal. Stabiilsusreserv peaks võimaldama lahendada saastekvootide ülejäägi probleemi ja parandada süsteemi vastupanuvõimet rasketele häiretele, reguleerides automaatselt enampakkumisel müüki pandavate kvootide pakkumist. 2014. aasta jaanuaris esitatud seadusandliku ettepaneku peavad seadusjõu saamiseks heaks kiitma Euroopa Parlament ja nõukogu.

CO₂-heite vähendamise 2020. aasta sihttaseme kehtestamine sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite jaoks

Sõiduautode ja kaubikute (väikesed tarbesõidukid) CO₂-heide moodustab kolmveerandi maanteetranspordi süsinikdioksiidihetist. Võttes aluseks 2007. aasta strateegia,⁽¹⁰¹⁾ kehtestas komisjon siduvad CO₂ sihttasemed sõiduautodele (95 g/km),⁽¹⁰²⁾ mis kehtib 95% suhtes uutest sõiduautodest 2020. aastal, ja kaubikutele (147 g/km)⁽¹⁰³⁾.

Veoautode ja busside CO₂-heite piiramise strateegia

Veoautode ja busside CO₂-heide moodustab ligi neljandiku maanteetranspordi CO₂-heitest ELis ja ligi 5% ELi kasvuhoonegaasidest. Seepärast on komisjon kehtestanud strateegia vähendada lähiaastatel nende raskeveokite kütusetarvet ja CO₂-heiteid⁽¹⁰⁴⁾. Kui meetmeid ei võeta, jääb raskeveokite heide ajavahemikul 2030–2050 prognooside kohaselt ligikaudu samale tasemele kui praegu.

Strateegias keskendutakse raskeveokite heite lühiajalisele sertifitseerimisele, aruandlusele ja jälgimisele, mis on oluline esimene samm selle vähendamisel. Komisjon on välja töötanud ka arvutisimulatsiooni programmi VECTO, millega hinnata uute sõidukite CO₂-heidet.

„Mayors Adapt” algatus

Suure elanike arvu ja rohke infrastruktuuri tõttu on suurlinnad äärmuslike ilmastikunähtuste ja kliimamuutuse mõju suhtes eriti tundlikud ning seega on neil võtmeroll kliimamuutuse mõju leevendamise ja sellega kohanemise meetmete rakendamisel.

Algatuse „Mayors Adapt” – linnapeade pakti raames tehtud algatus kliimamuutusega kohanemiseks ⁽¹⁰⁵⁾ – käivitas komisjon selleks, et innustada linnu võtma meetmeid kliimamuutusega kohanemiseks. Algatusega ühinenud linnad kohustuvad ELi kliimamuutusega kohanemise strateegia üldise eesmärgi saavutamisele kaasa aitama ja muutma Euroopa kliimamuutusele vastupanuvõimelisemaks. See tähendab kohalike kohanemisstrateegiate väljatöötamist ja/või kliimamuutusega kohanemise integreerimist olemasolevatesse kavadesse.

Osalevad kohalikud asutused saavad toetust kliimamuutuse vastu võitlemiseks suunatud kohalike meetmete võtmiseks, nad saavad kasu koostööplatvormist ja üldsuse suuremast teadlikkusest kliimamuutusega kohanemise ning selleks vajalike meetmete osas. Algatusega on ühinenud juba enam kui 100 Euroopa linna.

Uus määrus fluoritud kasvuhoonegaaside kohta

Selleks et kontrollida fluoritud kasvuhoonegaaside (F-gaaside), sealhulgas fluorosüsi- vesinike (HFC) heidet, on Euroopa Liit vastu võtnud uue F-gaaside määruse, ⁽¹⁰⁶⁾ mis jõustus jaanuaris 2015.

Määrusega võetakse kasutusele heite järkjärgulise vähendamise meede, millega vähendatakse järk-järgult fluorosüsi- vesinike hulka, mida võib ELis müüa, ning keelatakse F-gaaside kasutamine mitmes uues seadmes, näiteks külmikutes ja kliimaseadmetes. See aitab vältida ka F-gaase sisaldavate seadmete lekkimist.

Tänu uuele ELi määrusele vähendatakse F-gaaside heidet 2030. aastaks kahe kolmandiku võrra praeguse tasemega võrreldes. Määrusega tahetakse innustada ka teisi riike meetmeid võtma. Mitu riiki on juba sarnaseid meetmeid välja töötamas ning käivad arutelud fluorosüsi- vesinike tarbimise ja tootmise vähendamise ülemaailmse kokkuleppe üle.

Ökodisain ja energiamärgistus

Komisjon võttis 2014. aastal vastu ökodisaini ja energiamärgistuse meetmed toite- ja jaotustrafode, ventilatsiooniseadmete ja kodumajapidamises kasutatavate toiduvalmistamisseadmete, näiteks küpsetusahjude, keeduplaatide ja pliidikubude jaoks. Koos varasemate meetmetega (mida on kokku umbes 40) aitavad need aastaks 2020 hinnanguliselt säästa 166 miljonit naftaekvivalenttonni aastas, mis on sama palju kui primaarenergia aastane tarbimine Itaalias. Tarbijate jaoks võrdub see 465 euro suuruse säästuga energiakuludelt iga majapidamise kohta aastas.

Tuumaohutus

EL edendab ohutuse ja keskkonnakaitse kõrgeimate standardite rakendamist tsiviiltuumategevuse kõikide liikide puhul, mille hulka kuuluvad energiatootmine, jäätmete ladustamine ning kasutamine teaduses ja meditsiinis.

Selleks, et tagada tuumarajatiste ohutus ja tugevdada Euroopa juhtpositsiooni maailmas tuumaohutuse osas, muutis EL 2014. aasta juulis 2009. aasta tuumaohutuse direktiivi⁽¹⁰⁷⁾. Tuumaohutuse direktiivi läbivaatamine tugineb 2011. aasta märtsis toimunud Fukushima tuumaõnnetuse õppetunnile ja tuumajaamade vastupidavustestidele ning kasutatud on kõige uuemaid rahvusvahelisi standardeid. Sellega tugevdatakse riiklike reguleerivate asutuste sõltumatust ja volitusi.

Esimest korda sätestatakse Euratomi õigusaktis selge tuumaohutuse eesmärk, et vähendada ohutusriske. Direktiiviga kehtestatakse Euroopas vastastikused eksperdihindamised, mis viiakse läbi vähemalt iga kuue aasta tagant. Läbivaadatud direktiiv suurendab ka läbipaistvust, kuna avalikkusele antakse paremat teavet tuumaseadmete ohutuse kohta.

Keskfond

LIFE – keskkonna allprogramm

Keskkonna- ja looduskaitseprojektidele antakse ELis rohkem vahendeid kui kunagi varem. Uue LIFE mitmeaastase tööprogrammiga ajavahemikuks 2014–2017 tehakse keskkonna allprogrammiga kättesaadavaks 1,3 miljardit eurot. 2014. aastal rahastati 225 uut LIFE-projekti, mille kogueelarve oli 589 miljonit eurot, millest 283 miljonit eurot tuli programmist LIFE. Need projektid, millesse on kaasatud ka erasektori äriühingud, vabaühendused ja riigiasutused, aitavad kaasa poliitika rakendamisele sellistes olulistest valdkondades nagu loodus, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, jäätmed ning õhu ja vee kvaliteet⁽¹⁰⁸⁾.

2014. aasta projektikonkurss käivitati 239 miljoni euro suuruse eelarvega keskkonna allprogrammi jaoks. Sellega rahastatakse muu hulgas uut LIFE-projektide kategooriat – integreeritud projektid –, mille all viiakse ellu suure territoriaalse ulatusega olulisi kavasad ja strateegiaid, mida on nõutud ELi keskkonnaalastes õigusaktides.

Kildagaasi käsitlev soovitus

Kildagaasi kasutamise võimalused äratavad lootusi mõnel pool Euroopas, kuid põhjustavad üldsusele ka muresid. Jaanuaris vastas komisjon üleskutsesele võtta meetmeid ning kehtestas miinimumpõhimõtted, ⁽¹⁰⁹⁾ mida liikmesriigid peaksid järgima, et lahendada keskkonna- ja terviseküsimusi, mis on seotud hüdrofrakkimisega – suuremahuline hüdrolohkumine, mida kasutatakse kildagaasi kaevandamisel –, andes samal ajal ettevõtjatele ja investoritele õiguskindluse, mida nad vajavad.

Liikmesriike kutsutakse üles kohaldama kõnealuseid põhimõtteid kuue kuu jooksul alates detsembrist 2014 ja teavitama komisjoni igal aastal meetmetest, mida nad on põhimõtete kohaldamiseks võtnud. Komisjon jälgib soovituse kohaldamist avalikkusele kättesaadava tulemustabeli ⁽¹¹⁰⁾ abil, milles võrreldakse olukorda eri liikmesriikides ja mis annab aluse soovitusel sätestatud lähenemisviisi tõhususe põhjalikumaks läbivaatamiseks 2015. aastal.

2014. aastal oli Euroopa roheline pealinn Kopenhaagen (Taani). Tunnustati Kopenhaageni jõupingutusi luua jätkusuutlik linnaline keskkond ja saada 2025 aastaks roheliseks, arukaks ja CO₂-neutraalseks linnaks. Pildil on noored Islands Brygge välibasseinides vette hüppamas.

Natura 2000 auhinnad

Mais anti üle esimesed Natura 2000 ⁽¹¹¹⁾ auhinnad, millega tunnustatakse kaitsealade haldamise tippaset ja tutvustatakse alade võrgustiku väärtust nii kohalikele kogukondadele kui ka majandussektoritele. Kaitsemeetmete auhind läks kääpakotka päästmise projektile Sakaris (Bulgaaria). Tänu projektis osalenutele ning looduskaitsete ja eraettevõtjate vahelisele koostööle päästeti väljasuremisohust selle ülemaailmselt ohustatud liigi kohalik populatsioon. Koostöös energiaettevõtjatega isoleeriti ohtlikke elektriliine ja asendati õhuliinid maakaablitega, et kõrvaldada selle röövlinnu jaoks surmava elektrilöögi saamise oht.

Kääpakotka päästmise projekt
Bulgaarias Sakaris.

Juuni 2014: roheline nädal

2014. aasta roheline nädal oli pühendatud ringmajandusele, ressursitõhususele ja jäätmetele. Kohalikud omavalitsused, vabaihendused, riiklikud ametiasutused ja ettevõtjad tulid kolmeks päevaks kokku, et arutada ja vahetada kogemusi ja parimaid tavasid, mis on vajalikud üleminekuks lineaarmajanduselt ringmajandusele.

Kampaania „Teadlik põlvkond”

Kampaania eesmärk on tõsta tarbijate teadlikkust sellest, kuidas nende tarbimis-harjumused mõjutavad loodusressursse, lisaks tuuakse ilmekaid näiteid selle kohta, missugust kasu on võimalik saada siis, kui me käitume säästvamalt. Selle keskmes on interaktiivne veebisait, ⁽¹¹²⁾ mis on kättesaadav kõigis ELi 24 ametlikus keeles ja kus multifilmitegelaste tegevuse kaudu näidatakse meie igapäevaste ostuotsuste mõju keskkonnale.

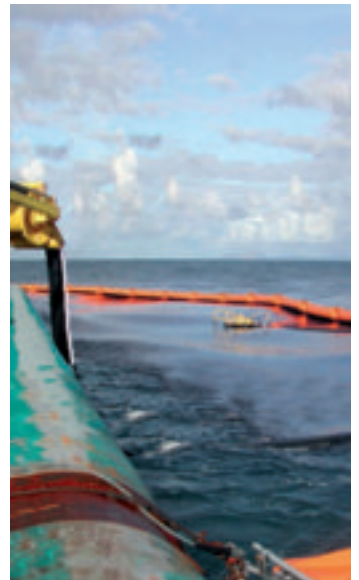
Alates kampaania algusest 2011. aasta oktoobris on selle veebisaiti külastatud üle 750 000 korra, sealseid videoid on vaadanud üle 4,5 miljoni inimese ja Facebooki fännilehega ⁽¹¹³⁾ on liitunud peaaegu 100 000 fänni.

Oktoobris võitis film „The Awakeners”, mis edastas sõnumit näha jäätmeid kui ressursi, Kuldse delfiini auhinna keskkonnaalaste küsimuste ja probleemide kategoorias Cannes'i meediaettevõtete ja televisiooni auhindade jagamisel (Cannes Corporate Media and TV Awards).

Euroopa Meresõiduohutuse Ameti reageering naftareostusele

Selleks, et Euroopa Meresõiduohutuse Amet saaks jätkata võitlust merereostuse vastu, lepiti kokku 160,5 miljoni euro suuruses finantspaketi 7 aastaks (2014–2020) ⁽¹¹⁴⁾. Vahendid on ette nähtud selleks, et hoida töös kogu ELi hõlmavat spetsiaalsete reostustõrjelaevade võrgustikku, mis aitavad liikmesriikide vastavatel laevastikel naftareostust kõrvaldada. See katastroofide korral kasutatavate ELi reservvahendite süsteem, mida Euroopa Meresõiduohutuse Amet laseb kasutada suure reostuse all kannatavatel liikmesriikidel, hõlmab reostavate ainete merest kogumise seadmeid (nt reostuskorjетиivad).

Samal ajal toetatakse ELi vahenditest ka edaspidi satelliitfotode tegemise süsteemi, mis on loodud selleks, et avastada laevade põhjustatud reostust peaaegu reaalajas (CleanSeaNet ⁽¹¹⁵⁾) ning mis toetab liikmesriikide püüdeid hoida ära nafta ebaseaduslikku merrejuhtimist ja selle tahtmatut leket ⁽¹¹⁶⁾.

Prantsuse alus Ailette tegeleb Atlandi ookeanis naftareostuse tõrjega.

Transport

Linnaline liikumiskeskond

Üle 70% ELi elanikkonnast elab ja töötab linnades ning hea juurdepääs linnapiirkondadele on väga oluline. Suurem linnaline liikuvus ja suurem nõudlus transpordi järele on põhjustanud linnades tõsiseid probleeme: ummikuid, halba õhukvaliteeti ja liiklusõnnetusi. Detsembris 2013 esitas komisjon linnalise liikumiskeskonna paketi, ⁽¹¹⁷⁾ milles tegi ettepanekuid otsustavamate ja paremini kooskõlastatud meetmete võtmiseks linnalise liikumiskeskonna osas ELi tasandil ja liikmesriikides. Selleks et parandada pidevat parimate tavade vahetust liikmesriikide ja komisjoni vahel, loodi linnalise liikumiskeskonna eksperdirühm. Selles käsitletakse küsimusi nagu linnalise liikumiskeskonna planeerimine, liiklusohutus, juurdepääs linnapiirkondadele, logistika ja intelligentsete transpordisüsteemide kasutamine.

Euroopa mobiilsusnädal

Euroopa mobiilsusnädal on iga-aastane kampaania säästva linnaliikuvuse edendamiseks, mis korraldatakse Euroopa Komisjoni toetusel. Igal aastal 16.–22. septembrini toimuva kampaania eesmärk on ergutada kohalikke ametiasutusi võtma kasutusele ja edendada jätkusuutlikke transpordimeetmeid ning kutsuma kodanikke üles kasutama muid transpordivahendeid kui sõiduauto. 2014. aasta teema oli „Meie tänavad, meie valik”, ⁽¹¹⁸⁾ milles keskenduti elukvaliteedi parandamisele.

Maanteetransport

Õigusaktid piiriüleste õigusrikkumiste kohta

Direktiiviga, mis käsitleb piiriülest teabevahetust liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumise kohta, ⁽¹¹⁹⁾ seatakse sisse liikmesriikidevaheline teabevahetuse kord seoses kaheksa liiklussüüteoga: lubatud sõidukiiruse ületamine, turvavöö kinnitamata jätmine, foori punase tule eiramine, sõiduki juhtimine alkoholijoobes, sõiduki juhtimine narkojoobes, kiivri mittekasutamine, keelatud sõiduraja kasutamine ja mobiiltelefoni kasutamine juhtimise ajal. Seega saavad liikmesriigid juurdepääsu üksteise sõidukite registreerimisandmetele, et teha kindlaks rikkumise eest vastutav isik. Euroopa Kohus jõudis oma otsuses järeldusele, et kõnealune direktiiv on liiklusohutuse suurendamise meede ja oleks tulnud sellest alusest lähtudes vastu võtta.

Pärast kõnealust kohtuotsust tegi komisjon juulis õigusakti muutmise ettepaneku, ⁽¹²⁰⁾ et võimaldada ELi liikmesriikidel vahetada teavet sõidukijuhtide kohta, kes panevad toime liikluseeskirjade rikkumisi, mille hulka kuuluvad ka neli põhilist rikkumist, mis põhjustavad 75% surmaga lõppevatest liiklusõnnetustest: lubatud sõidukiiruse ületamine, foori punase tule eiramine, turvavöö kinnitamata jätmine ja sõiduki juhtimine alkoholijoobes.

Tehnoülevaatuspakett

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid tehnoülevaatuspaketi vastu aprillis. See hõlmab direktiive, mis käsitlevad korrapäraselt tehnoülevaatus, ⁽¹²¹⁾ ärilisel otstarbel kasutatavate sõidukite tehnokontrolli ⁽¹²²⁾ ja sõidukite registreerimisdokumente ⁽¹²³⁾. Uue direktiivi põhielemendid on sõidukite tehnoülevaatus kvaliteedi parandamine, seadmetele ühiste miinimumstandardite kehtestamine, inspektorite koolitamine ja puuduste hindamine, samuti elektrooniliste ohutusseadiste (nagu mitteblokeeruvad pidurisüsteemid, elektrooniline stabiilsuskontroll ja turvapadjad) ülevaatus kohustuslikuks muutmine. Läbisõidupettusi saab piirata läbisõidu näitude registreerimisega. Sisse viiakse ka raskete mootorrataste kohustuslik katsetamine kogu ELis, välja arvatud juhul, kui liikmesriik saavutab samaväärse liiklusohutuse suurendamise muude vahenditega. Lisaks on üle 3,5 tonni kaaluvate kaubaveokite tehnokontrolli oluliseks elemendiks kontrollida, kas veose turvalisus on nõuetekohaselt tagatud. Nii autoveoettevõtjate kui ka tehnokontrolli teostavate asutuste halduskoormust vähendatakse sõidukite sihipärase valimise teel, mille aluseks on riskiastme hindamine.

eCall

Juunis 2013 võttis komisjon vastu ettepaneku määruse kohta, millega muudetakse eCall süsteemi paigaldamine kõigile uutele sõiduauto- ja kaubikumudelitele kohustuslikuks ⁽¹²⁴⁾. See ettepanek on osa õigusaktide paketist, millega tagada automaatse hädaabikõneteenuse kasutuselevõtt kogu ELis. eCall-süsteemi eesmärk on tagada hädaabiteenistuste kiire reageerimine raskete liiklusõnnetuste puhul. See aitab oluliselt vähendada õnnetusjuhtumite arvu ja vigastuste raskust liiklusõnnetustes. Süsteem peaks automaatselt helistama Euroopa ühtsele hädaabinumbriks 112. Hinnangute kohaselt peaks eCall-süsteem kiirendama hädaolukordadele reageerimist linnapiirkondades 40% ja maapiirkondades 50%, millega saaks vähendada surmajuhtumite arvu vähemalt 4% ja raskete vigastuste teket 6% võrra. Vajalikud õigusaktid ⁽¹²⁵⁾ hädaabikeskuste jaoks võeti vastu 2014. aasta aprillis.

Mais võttis nõukogu vastu otsuse ⁽¹²⁶⁾ eCall-süsteemi kohustusliku kasutusele võtmise kohta. Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid 1. detsembril kokkuleppele kõikides lahtistes küsimustes eCall-süsteemi paigaldamist käsitleva tüübikinnituse ettepaneku osas. Vastavalt kokkulepitule peavad kõik uued automudelid olema alates 31. märtsist 2018 varustatud eCall-tehnoloogiaga.

Sõidukimüra

Parlament ja nõukogu on heaks kiitnud komisjoni ettepaneku sõidukimüra kohta ⁽¹²⁷⁾. Selle eesmärk on vähendada sõidukite müra 25%. Paralleelselt on esitatud ettepanek, et elektri- ja hübriidelektrisõidukid tuleb varustada vähemalt minimaalsete helihoiatusüsteemidega, et muuta nad kuuldavamaks ja vältida seega õnnetusi.

Uue nutitelefonirakenduse „Välismaale” logo.

Rakendus „Välismaale”

Komisjon lasi välja uue nutitelefonirakenduse „välismaale”, mis sisaldab olulist liiklusohutusteavet kõigi ELi riikide kohta 22 keeles. Rakendus hõlmab teavet teemade kohta, millega kaasneb suurim õnnetuste oht. Selles on kajastatud lubatud sõidukiirus ja veres lubatud alkoholisaldus ning eeskirjad fooride ja mobiiltelefonide kasutamise kohta. Samuti teavitatakse kasutajaid kohustusest kinnitada autos turvavööd ja kanda ratta või mootorrattaga sõites kiivrit.

Merendus

Euroopa säästva laevanduse foorum

Euroopa säästva laevanduse foorum (ESSF) loodi selleks, et edendada jõupingutusi, mis on tehtud säästva veetranspordi vahendite paketi ⁽¹²⁸⁾ kaudu laevakütuste väärlisaldust käsitleva direktiivi ⁽¹²⁹⁾ kulutõhusaks ja ühtseks rakendamiseks. Samuti aitab see tegelda keskkonnasäästlikkuse probleemiga ELi meretranspordi sektoris. ESSF annab platvormi, mille kaudu pidada struktureeritud dialoogi, vahetada tehnilisi teadmisi ning mille kaudu komisjon, liikmesriigid, Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riigid ja asjaomased merendussektori sidusrühmad saavad teha koostööd ning oma tegevust koordineerida.

Laevavarustuse direktiivi heakskiitmine

Euroopa Parlament võttis vastu komisjoni laevavarustust käsitleva uue direktiivi ettepaneku ⁽¹³⁰⁾. Paremad laevavarustuse eeskirjad ELis muudavad laevasõidu ohutumaks nii laevade kui ka meeskonna seisukohast, vähendavad liikmesriikide jaoks bürokraatiat ja ettevõtjate kulusid ning suurendavad ELi tööstuse konkurentsivõimet.

Lennundus

Lennundusjulgestus: vedelikele seatud piirangute vähendamine ELi lennujaamades

Jaanuaris võeti meetmeid, et leevendada praegust vedelikele kehtestatud piirangut ELi lennujaamades ⁽¹³¹⁾. Muudatus on seotud tollimaksuvabade vedelikega, mille reisijad on kolmanda riigi lennujaamades või kolmanda riigi lennuettevõtjate lennukite pardal ostnud. Kui need tollimaksuvabad vedelikud on pakitud ostmise ajal antud turvakotti, võivad reisijad need edasilendudel ELi lennujaamas endale jätta. Siiani on sellised tollimaksuvabad vedelikud enamasti konfiskeeritud.

Lennuohutus: tsiviillennunduses toimunud juhtumid

Vahejuhtumeid käsitlevad uued õigusnormid aitavad vältida lennuõnnetusi. Määrusega, mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelmeid, ⁽¹³²⁾ kogutakse olulist teavet, mis võimaldab põhjalikku analüüsi ja meetmete võtmist, et õnnetusi ära hoida. Määruse sätetega on ette nähtud ka tihedam teabevahetus liikmesriikide ja Euroopa Lennundusohutusameti vahel.

Raudteetransport

Shift2Rail ühisettevõtte ⁽¹³³⁾ on avaliku ja erasektori partnerlus programmi „Horisont 2020” raames. Selle eesmärk on suurendada raudteeveoteenuste usaldusväärsust 50%, et kahekordistada raudtee läbilaskevõimet ning seeläbi vähendada ummikuid ja CO₂-heiteid, ja hoida Euroopa juhtpositsiooni üleilmsel raudteeteenuste turul. Järgmiseks seitsmeks aastaks on selle algatuse jaoks eraldatud 920 miljonit eurot. Ühisettevõtte Shift2Rail kiitis parlament heaks aprillis ja nõukogu võttis selle vastu juunis.

Transpordivolinik Violeta Bulc (keskel), ametis alates 1. novembrist, kätleb SNCFi (Prantsusmaa riiklik raudteekompanii) töötajaga, kohal on ka SNCFi esimees Guillaume Pepy (vasakult teine). Volinik külastas 9. detsembril Pariisis Gare du Nordi, mis on reisijate koguarvu poolest Euroopa kõige suurema liiklusega rongijaam.

Kultuur, noored ja meedia

Programm „Loov Euroopa”

Uus programm „Loov Euroopa” käivitati eelarvega 1,46 miljardit eurot ⁽¹³⁴⁾ järgmiseks seitsmeks aastaks, mis on 9% rohkem kui programmi eelmistel perioodidel. Programmi eesmärk on anda hoogu kultuuri- ja loomesektorile, mis on majanduskasvu ja tööhõive peamine allikas, eriti noorte seas. Kavas on toetada vähemalt 250 000 kunstnikku ja kultuuritöötajat, 2000 kino, 800 filmi, samuti 4500 raamatutõlget ⁽¹³⁵⁾. Programmiga nähakse ka ette uus rahastamisvahend kultuuri- ja loomesektori tagatistvahendi vormis, et hõlbustada nende sektorite juurdepääsu pangalaenudele.

Euroopa kultuuripealinnad

Riia (Läti) ja Umeå (Rootsi) olid 2014. aastal Euroopa kultuuripealinnad. Aasta jooksul võeti vastu ka komisjoni 2012. aasta ettepanek Euroopa parlamendi ja nõukogu otsuse kohta, mis käsitleb Euroopa kultuuripealinnasid aastateks 2020–2033 ⁽¹³⁶⁾. Lisaks nimetas nõukogu mais vastavalt komisjoni soovitusel Leeuwardeni linna (Madalmaad) 2018. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ⁽¹³⁷⁾.

Riia (Läti) oli 2014. aastal üks kahest Euroopa kultuuripealinnast.

Euroopa kultuuripärandi märgis

Uus Euroopa kultuuripärandi märgis ⁽¹³⁸⁾ – 2011. aasta ELi algatus, mille aluseks on 2006. aastal käivitatud valitsustevaheline algatus, mille eesmärk on suurendada teadlikkust objektidest, millel on olnud oluline roll Euroopa Liidu ajaloos, kultuuris ja arengus –, anti 2014. aastal neljale mälestisele esitatud 38 ettepaneku seast, mille valisid välja algatuses osalevad liikmesriigid. Need mälestised on: Carnuntumi arheoloogiapark, ⁽¹³⁹⁾ Rooma ajastust pärit taastatud linnakvartal Bad Deutsch-Altenburgis, Austrias; keskaegne Suurgildi hoone ⁽¹⁴⁰⁾ Tallinnas Eestis; 100-aastane Rahupalee ⁽¹⁴¹⁾ Haagis Madalmaades ja Westerborki laager, ⁽¹⁴²⁾ mida fašistid kasutasid Teise maailmasõja ajal Hooghalenis (samuti Madalmaades).

Tibor Navracsics (alates 1. novembrist hariduse, kultuuri, noorte ja spordi volinik) annab Bulgaaria kirjanikule Milen Ruskovile Euroopa Liidu 2014. aasta kirjandusauhinna. Tseremoonia toimus Brüsselis (Belgia) Concert Noble hoones 18. novembril.

Filmiauhinnad

Üks auhindadest, mis on antud „Loov Euroopa” MEDIA allprogrammist rahastatud filmile, on parima võõrkeelse filmi Oscar Itaalia filmile „La Grande Bellezza” („Kohutav ilu”), mille lavastas Paolo Sorrentino. Neli viiest parima võõrkeelse filmi Oscarile kandideerinud filmist said toetust programmist „Loov Euroopa”. Ligi 30 MEDIA programmi kaudu rahastatud filmidest, sealhulgas neli põhikonkursil, valiti 2014. aastal Berliini rahvusvahelise filmifestivali ametlikku programmi. Cannes'i filmifestivalil osales 21 programmist „Loov Euroopa” toetatud filmi, millest kolm võitsid auhinna. ELi MEDIA auhind anti mais Bosnia filmirežissöörile Danis Tanovičile ⁽¹⁴³⁾.

VIITED

- (1) Komisjoni aruanne. 2013. aasta aruanne Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamise kohta (COM(2014) 224).
- (2) Komisjoni teatis. ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik (COM(2014) 158).
- (3) Komisjoni teatis. Lapse õigusi käsitlev ELi tegevuskava (KOM(2011) 60).
- (4) Justiits- ja siseküsimuste nõukogu järeldused, 4. ja 5. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/146049.pdf).
- (5) „Evaluation of the impact of the free movement of EU citizens at local level – Final report” (http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/dg_just_eva_free_mov_final_report_27.01.14.pdf).
- (6) Komisjoni teatis. Viis meetet olukorra parandamiseks ELi kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumise valdkonnas (COM(2013) 837).
- (7) Komisjoni teatis. Kuidas aidata liikmesriikide ametiasutustel võidelda vaba liikumise õiguse kuritarvitamise vastu: käsiraamat, milles käsitletakse väidetavaid fiktiivabielusid ELi kodanike ja kolmandate riikide kodanike vahel ELi kodanike vaba liikumist käsitleva ELi õiguse raames (COM(2014) 604).
- (8) <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11356&langId=et>
- (9) http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2014/index.cfm

- (10) Komisjoni soovitus meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte tugevdamise kohta läbipaistvuse suurendamise kaudu (C(2014) 1405).
- (11) Komisjoni dokument. Aruanne 2013. aastal naiste ja meeste võrdõiguslikkuse valdkonnas saavutatud edu kohta (SWD(2014) 142).
- (12) Direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (EÜT L 180, 19.7.2000).
- (13) Direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000).
- (14) Komisjoni aruanne. Ühisaruanne nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv), ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (võrdse tööalase kohtlemise direktiiv), rakendamise kohta (COM(2014) 2).
- (15) Raamotsus 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega (ELT L 328, 6.12.2008).
- (16) Komisjoni aruanne raamotsuse 2008/913/JSK (teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega) rakendamise kohta (COM(2014) 27).
- (17) Komisjoni teatis. Aruanne romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade ELi raamistiku rakendamise kohta (COM(2014) 209).
- (18) Komisjoni dokument. Aruanne ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise kohta (SWD(2014) 182).
- (19) <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>
- (20) Direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta (ELT L 94, 28.3.2014).
Direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energia-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid (ELT L 94, 28.3.2014).
- (21) http://ec.europa.eu/regional_policy/information/legislation/index_et.cfm
- (22) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/data-protection/news/120125_en.htm
- (23) Euroopa Kohtu 13. mai 2014. aasta otsus kohtuasjas C-131/12: Google Spain ja Google (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-131/12>).
- (24) Direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995).
- (25) Ettepanek: määrus üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (COM(2012) 11).
- (26) Komisjoni teatis. Ettevalmistused 2014. aasta Euroopa Parlamendi valimisteks: valimiste veelgi demokraatlikum ja tõhusam korraldus (COM(2013) 126).
- (27) Komisjoni soovitus Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikuma ja tõhusama läbiviimise kohta (C(2013) 1303).
- (28) Komisjoni aruanne. Demokraatlikumad Euroopa Parlamendi valimised: aruanne komisjoni 12. märtsi 2013. aasta soovitusel rakendamise kohta, mis käsitleb Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikumat ja tõhusamat läbiviimist (COM(2014) 196).
- (29) <http://www.right2water.eu>
- (30) Komisjoni teatis Euroopa kodanikualgatuse „Vesi ja kanalisatsioon on inimõigus! Vesi on avalik hüve, mitte kaup!” kohta (COM(2014) 177).
- (31) http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_et.htm
- (32) http://ec.europa.eu/environment/consultations/water_drink_en.htm
- (33) Direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta (EÜT L 330, 5.12.1998).
- (34) <http://www.oneofus.eu>
- (35) http://ec.europa.eu/archives/bepa/european-group-ethics/docs/publications/eg_e_opinion_28_ethics_security_surveillance_technologies.pdf
- (36) Otsus 2014/857/EL, milles käsitletakse Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi teatamist oma soovist osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes, mis sisalduvad politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusala koostöö valdkonnas vastu võetud liidu õigusaktides (ELT L 345, 1.12.2014).
Otsus 2014/858/EL, milles käsitletakse Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi teatamist oma soovist osaleda politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusala koostöö valdkonna liidu õigusaktides, mis on võetud vastu enne Lissaboni lepingu jõustumist ja mis ei ole Schengeni *acquis*' osa (ELT L 345, 1.12.2014).
- (37) Komisjoni teatis. ELi õigusala tegevuskava aastaks 2020 – usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine liidus (COM(2014) 144).
- (38) Direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012).
- (39) Komisjoni aruanne. Raamotsuste 2008/909/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed), 2008/947/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes) ja 2009/829/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivsete võimaluste suhtes) rakendamine liikmesriikides (COM(2014) 57).
- (40) Raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil (ELT L 327, 5.12.2008).
Raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet (ELT L 337, 16.12.2008).
Raamotsus 2009/829/JSK Euroopa Liidu liikmesriikides vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta järelevalvemeetmete rakendamise otsuste kui kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivse võimaluse suhtes (ELT L 294, 11.11.2009).
- (41) Direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (ELT L 315, 14.11.2012).
- (42) http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/victims/guidance_victims_rights_directive_en.pdf

- (43) Direktiiv 2014/62/EL, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu (ELT L 151, 21.5.2014).
- (44) Ettepanek: nõukogu määrus Euroopa Prokuratuuri asutamise kohta (COM(2013) 534).
- (45) Määruse ettepanek uute psühhoaktiivsete ainete kohta (COM(2013) 619).
- (46) Ettepanek direktiivi kohta, millega muudetakse nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta raamotsust 2004/757/JSK (millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiiri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta) uimasti määratluse osas (COM(2013) 618).
- (47) Rakendusotsus 2014/688/EL 4-jodo-2,5-dimetoksü-N-(2-metoksübensüül)fenetüülamiini (25I-NBOMe), 3,4-dikloro-N-[[1-(dimetüülamino)tsükloheksüül]metüül]bensamiidi (AH-7921), 3,4-metüleendioksüüprovalerooni (MDPV) ja 2-(3-metoksüfenüül)-2-(etüülamino)tsükloheksanooni (metoksetamiini) suhtes kontrollimeetmete kehtestamise kohta (ELT L 287, 1.10.2014).
- (48) Otsus 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta (ELT L 127, 20.5.2005).
- (49) Euroopa Ülemkogu järeldused, 26. ja 27. juuni 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (50) Komisjoni teatis. ELi õigusala tegevuskava aastaks 2020 – usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine liidus (COM(2014) 144).
- (51) Komisjoni teatis. Avatud ja turvalise Euroopa muutmise tõelisuseks (COM(2014) 154).
- (52) Euroopa Ülemkogu järeldused, 26. ja 27. juuni 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (53) Komisjoni teatis ELi tagasisaatmispoliitika kohta (COM(2014) 199).
- (54) Komisjoni teatis. Suunised perekonna taasühinemise õigust käsitleva direktiivi 2003/86/EÜ kohaldamiseks (COM(2014) 210).
- (55) Direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003).
- (56) Komisjoni teatis direktiivi 2009/50/EÜ (kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta) rakendamise kohta („ELi sinine kaart“) (COM(2014) 287).
Direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009).
- (57) Komisjoni teatis direktiivi 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike töandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded) kohaldamise kohta (COM(2014) 286).
Direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike töandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELT L 168, 30.6.2009).
- (58) Direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT L 180, 29.6.2013).
Direktiiv 2013/33/EL millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L 180, 29.6.2013).
Määrus (EL) nr 603/2013, millega luuakse sõrmejalgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitsesüsteemide ja Europoli taotlusi sõrmejalgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitses eesmärgil (ELT L 180, 29.6.2013).
Määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT L 180, 29.6.2013).
- (59) Ettepanek: määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 604/2013 seoses sellega, kuidas määrata kindlaks sellise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik, mille esitab saatjata alaealine, kellel ei ole liikmesriigis seaduslikult viibivaid pereliikmeid, õdesid-vendi või sugulasi (COM(2014) 382).
- (60) Euroopa Kohtu 6. juuni 2013. aasta otsus kohtuasjas C-648/11: MA jt (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-648/11>).
- (61) Ettepanek: määrus, mis käsitleb liidu viisaeeskirja (viisaeeskiri) (COM(2014) 164).
- (62) Ettepanek: määrus millega võetakse kasutusele ringreisiviisa (COM(2014) 163).
- (63) Määrus (EL) nr 656/2014, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri koordineeritava operatiivkoostöö raames toimuva patrull- ja vaatlustegevuse jaoks välistel merepiiridel (ELT L 189, 27.6.2014).
- (64) *Mittetagasisaatmine* on rahvusvahelise õiguse põhimõte, millega keelatakse pagulaste ja varjupaigataotlejate tagasisaatmine riiki, kus nad kannataksid tagakiusamise all.
- (65) Komisjoni teatis. Terrorismi ja vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ennetamine: ELi reaktsiooni tõhustamine (COM(2013) 941).
- (66) Komisjoni teatis. ELi korruptsioonivastase võitluse aruanne (COM(2014) 38).
- (67) Euroopa Kohtu 8. aprilli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12: Digital Rights Ireland ja Seitlinger jt (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-293/12>).
- (68) Direktiiv 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist (ELT L 105, 13.4.2006).
- (69) Direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuset kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (ELT L 201, 31.7.2002).
- (70) Direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014).
- (71) Komisjoni teatis KBRTL-riskide tuvastamist ja maandamist käsitleva uue ELi lähenemisviisi kohta (COM(2014) 247).
- (72) Otsus 2014/415/EL solidaarsusklausli liidupoolse rakendamise korra kohta (ELT L 192, 1.7.2014).
- (73) Komisjoni aruanne raamotsuse 2008/919/JHA (millega muudetakse raamotsust 2002/475/JHA terrorismivastase võitluse kohta) rakendamise kohta (COM(2014) 554).
- (74) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/guardianship_for_children/guardianship_for_children_deprived_of_parental_care_en.pdf

- (75) Komisjoni dokument „Mid-term report on the implementation of the EU strategy towards the eradication of trafficking in human beings” (Inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegia vahearuanne) (SWD(2014) 318).
- (76) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141017_working_paper_on_statistics_on_trafficking_in_human_beings_en.pdf
- (77) Komisjoni teatis direktiivi 2004/81 (elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud) kohaldamise kohta (COM(2014) 635).
- (78) Määrus (EL) nr 259/2014, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 105, 8.3.2014).
- (79) Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vaheline riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtuleping (ELT L 289, 31.10.2013).
Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vaheline viisade väljastamise lihtsustamise leping (ELT L 289, 31.10.2013).
- (80) Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vaheline riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtuleping (ELT L 128, 30.4.2014).
Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vaheline viisade väljastamise lihtsustamise leping (ELT L 128, 30.4.2014).
- (81) Euroopa Liidu ja Cabo Verde Vabariigi vaheline riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtuleping (ELT L 282, 31.10.2013).
Euroopa Liidu ja Cabo Verde Vabariigi vaheline Cabo Verde ja Euroopa Liidu kodanikele lühiajaliste viisade väljastamise lihtsustamise leping (ELT L 282, 31.10.2013).
- (82) Euroopa Liidu ja Türgi Vabariigi vaheline riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtmise leping (ELT L 134, 30.4.2014).
- (83) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairs/general/docs/declaration_conjointe_tunisia_eu_mobility_fr.pdf
- (84) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20141009_joint_declaration_establishing_the_eu-jordan_mobility_partnership_en.pdf
- (85) http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/stylianides/announcements/report-christos-stylianides-eu-ebola-coordinator-european-council_en
- (86) Määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoiu kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid (ELT L 158, 27.5.2014).
- (87) Otsus nr 1082/2013/EL tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta (ELT L 293, 5.11.2013).
- (88) Direktiiv 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (ELT L 127, 29.4.2014).
- (89) Komisjoni teatis tulemuslike, kättesaadavate ja paindlike tervishoiusüsteemide kohta (COM(2014) 215).
- (90) Komisjoni aruanne. Komisjoni 24. juuni 2009. aasta teatise „Vähktõve vastu võitlemise meede: Euroopa partnerlus” (KOM(2009) 291) rakendamine ja nõukogu 2. detsembri 2003. aasta vähktõve sõeluuringuid käsitleva soovitus (2003/878/EÜ) rakendamise teine aruanne.
- (91) Komisjoni aruanne. Komisjoni teatise „Haruldased haigused: Euroopa ees seisvad väljakutsed” (KOM(2008) 679) ja soovitus (tegevuse kohta haruldaste haiguste valdkonnas) (2009/C 151/02) rakendamise aruanne (COM(2014) 548).
- (92) Komisjoni dokument „Implementation report on the Commission communication on a European initiative on Alzheimer’s disease and other dementias” (Alzheimeri tõbe ja muid dementsuse vorme käsitlevat Euroopa algatust käsitleva komisjoni teatise rakendamise aruanne) (SWD(2014) 321).
- (93) http://ec.europa.eu/health/patient_safety/policy/package_en.htm
- (94) Määrus (EL) nr 652/2014, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta (ELT L 189, 27.6.2014).
- (95) Ettepanek: määrus veterinaarravimite kohta (COM(2014) 558).
- (96) Ettepanek: määrus ravimtsüklite tootmise, turulelaskmise ja kasutamise kohta (COM(2014) 556).
- (97) Ettepanek: määrus, millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ seoses liikmesriikide võimalusega piirata või keelata oma territooriumil GMOde kasvatamist (KOM(2010) 375).
- (98) Määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011).
- (99) Komisjoni teatis. Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030 (COM(2014) 15).
- (100) Ettepanek: otsus, milles käsitletakse ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (COM(2014) 20).
- (101) Komisjoni teatis. Sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite süsinikdioksiidide vähendamist käsitleva ühenduse strateegia läbivaatamise tulemused (KOM(2007) 19).
- (102) Määrus (EL) nr 333/2014, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 443/2009, et määrata kindlaks meetodid uute sõiduautode CO₂-heitvee vähendamise 2020. aasta sihttaseme saavutamiseks (ELT L 103, 5.4.2014).
- (103) Määrus (EL) nr 253/2014, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 510/2011, et määrata kindlaks meetodid uute väikeste tarbesõidukite CO₂-heitvee vähendamise 2020. aasta sihttaseme saavutamiseks (ELT L 84, 20.3.2014).
- (104) Komisjoni teatis. Raskeveokite kütusekulu ja CO₂-heitvee vähendamise strateegia (COM(2014) 285).
- (105) <http://mayors-adapt.eu>
- (106) Määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta (ELT L 150, 20.5.2014).
- (107) Direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 2.7.2014).
- (108) Kahe uue rahastamisvahendi kohta, mis töötati välja koostöös Euroopa Investeerimispannaga, vt osa „LIFE – kliimameetmete allprogramm”.
- (109) Soovitus 2014/70/EL, milles esitatakse miinimumpõhimõtted süsivesinike (näiteks kildagaas) uurimiseks ja tootmiseks suuremahulise hüdrofrakkimise teel (ELT L 39, 8.2.2014).
- (110) http://ec.europa.eu/environment/integration/energy/unconventional_en.htm
- (111) http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- (112) <http://www.generationawake.eu>

- (113) <http://www.facebook.com/generationawake>
- (114) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-439_et.htm
- (115) <http://emsa.europa.eu/operations/cleanseanet.html>
- (116) Direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005).
- (117) Komisjoni teatis. Ühiselt konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa linnalise liikumiskeskonna suunas (COM(2013) 913).
Komisjoni dokument. „A call to action on urban logistics” (Üleskutse tegelda linnalogistikaga) (SWD(2013) 524).
Komisjoni dokument. „Targeted action on urban road safety” (Sihipärased meetmed liiklusohutuse tõhustamiseks linnades) (SWD(2013) 525).
Komisjoni dokument. „A call for smarter urban vehicle access regulations” (Üleskutse koostada arukamad eeskirjad sõidukite juurdepääsuks linnapiirkondadele) (SWD(2013) 526).
Komisjoni dokument. „Mobilising intelligent transport systems for EU cities” (Intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtt ELi linnades) (SWD(2013) 527).
- (118) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1006_et.htm
- (119) Direktiiv 2011/82/EL, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumise kohta (ELT L 288, 5.11.2011).
- (120) Ettepanek: direktiiv, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumise kohta (COM(2014) 476).
- (121) Direktiiv 2014/45/EL, milles käsitletakse mootorsõidukite ja nende haagiste korralist tehnõlevaatust (ELT L 127, 29.4.2014).
- (122) Direktiiv 2014/47/EL, milles käsitletakse liidus liiklevate äriisetalituste kasutatavate sõidukite tehnikontrolli ja -ülevaatust (ELT L 127, 29.4.2014).
- (123) Direktiiv 2014/46/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 1999/37/EÜ sõidukite registreerimisdokumentide kohta (ELT L 127, 29.4.2014).
- (124) Ettepanek: määrus, mis käsitleb sõidukisese automaatsete hädaabikõnede eCall-süsteemi kasutusele võtmisega seotud tüüvikinnituse nõudeid (COM(2013) 316).
- (125) Delegeeritud määrus (EL) nr 305/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL seoses koostalitlusvõimelise automaatse hädaabikõne (eCall) ühtlustatud kasutuselevõttuga kogu ELis (ELT L 91, 3.4.2013).
- (126) Otsus 585/2014/EL, koostalitlusvõimelise ELi-ülese eCall-süsteemi kasutuselevõtu kohta (ELT L 164, 3.6.2014).
- (127) Ettepanek: määrus mootorsõidukite mürataseme kohta (KOM(2011) 856).
- (128) Komisjoni dokument. „Pollutant emission reduction from maritime transport and the sustainable waterborne transport toolbox” (Meretranspordist tulenevate heitkoguste vähendamise ja säästva veetranspordi vahendite pakett) (SEC(2011) 1052).
- (129) Direktiiv 2012/33/EL, millega muudetakse direktiivi 1999/32/EÜ seoses laevakütuste väävlisaldusega (ELT L 327, 29.4.2014).
Direktiiv 1999/32/EÜ, mis käsitleb väävlisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes (EÜT L 121, 11.5.1999).
- (130) Ettepanek: direktiiv, milles käsitletakse laevavarustust (COM(2012) 772).
- (131) http://ec.europa.eu/transport/modes/air/security/doc/quick_info_notice_for_air_passengers_-_rules_on_liquids_carried_as_hand_luggage_%28leaflet_version%29.pdf
- (132) Määrus (EL) nr 376/2014, mis käsitleb tsiviilennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelmeid (ELT L 122, 24.4.2014).
- (133) Määrus (EL) nr 642/2014, millega luuakse ühisettevõtte Shift2Rail (ELT L 177, 17.6.2014).
- (134) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1114_et.htm
- (135) http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm
- (136) Otsus nr 445/2014/EL, millega kehtestatakse liidu meede „Euroopa kultuuripealinnad” aastateks 2020–2033 (ELT L 132, 3.5.2014).
- (137) http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/capitals-culture_en.htm
- (138) http://ec.europa.eu/culture/heritage-label/index_en.htm
- (139) http://www.carnuntum.co.at/home?set_language=en
- (140) <http://www.ajaloomuuseum.ee/en>
- (141) <http://100year.vredespaleis.nl/28/home.html>
- (142) <http://www.kampwesterbork.nl/nl/index.html#/index>
- (143) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-557_en.htm

FOTODE AUTORIOIGUS

Reporters/Eric Herchaft: lk 142
 Euroopa Liit: lk-d 144, 145, 151, 154, 156, 166, 170, 185, 187
 Guardia costiera: lk 163
 Svetoslav Spasov: lk 180
 Ursula Bach: lk 180
 Cedre: lk 181
 Kaspars Garda: lk 186

Euroopa Liidu üleilmse rolli suurendamine

Euroopa Liit täitis 2014. aastal Iraagi, Süüria ja Ukraina kriiside ning Iisraeli-Palestiina konflikti eskaleerumise lahendamise seotud rahvusvahelistes jõupingutustes olulist rolli. ELis toimus ka juhtkonna vahetus. ELi diplomaatilise teenistuse jaoks tähendas see seda, et 1. novembril sai liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks ja komisjoni asepresidendiks Federica Mogherini, kes jätkab oma eelkäija Catherine Ashton'i tööd.

Aasta algas kriisi ägenemisega Ukrainas, mille tulemuseks oli Krimmi ebaseaduslik annekteerimine Venemaa poolt. Sellele järgnesid sanktsioonid, mille kehtestamisel osales aktiivselt ka EL. EL andis Ukrainale kriisi käigus ning presidendivalimiste korraldamise ja uue valitsuse moodustamise ajal märkimisväärset tuge. ELi jätkuvat toetust Ukrainale näitas idanaaberriigi jaoks mõeldud 11 miljardi euro suurune abiprogramm ning ajaloolisele assotsieerimislepingule ning selle põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevatele sätetele allakirjutamine.

Aasta oli oluline ka Iraani tuumaprogrammi käsitlevate läbirääkimiste tõttu. Toetudes kõigi poolte tugevale pühendumusele saavutada vastastikku kokkulepitud pikaajaline terviklik lahendus, peeti kestva kokkuleppe saavutamiseks mitu läbirääkimisvooru ja kohtumist.

2014. aasta keskel kerkis esile niinimetatud Iraagi ja Süüria Islamiriik (ISIS/Da'ish) ⁽¹⁾. EL pöörab selle rühmitusega võitlemisele erilist tähelepanu ning osaleb aktiivselt ülemaailmses ISISe-vastases koalitsioonis.

Märkimisväärseid edusamme tehti ka mitmes teises välissuhete valdkonnas, sealhulgas kaubanduse, strateegiliste partnerluste arendamise ja edendamise, inimõiguste ning humanitaarabi valdkonnas.

Pärast Guinea pealinnas Conakrys aset leidnud leetrite puhangut aitasid ELi toetusega tegutsevad Piirideta Arstide meeskonnad Guinea tervishoiuministeeriumil vaktsineerida veebruaris kahe nädala jooksul leetrite vastu 500 000 last vanuses 6 kuust kuni 10 aastani.

Euroopa naabruskond

Euroopa naabruspoliitika

ELi naabruskonna jaoks oli lõppev aasta täis kriise, kuid suhetes mõnede Euroopa naabruspoliitikas (edaspidi „ENP”) osalevate riikidega tehti ka olulisi edusamme. Sündmused Ukrainas on toonud tähelepanu keskmesse Euroopa poliitilise olukorra. Süürias ja väljaspool seda on miljonid inimesed sunnitud põgenema ning vajavad viivitamata abi. Ulatuslik vaenutegevus Gazas on hävitanud inimeste elatusallikad ning purustanud juba niigi nõrga infrastruktuuri. Sellises keerulises olukorras on EL jätkanud kõrgetasemelist osalemist, mille raames on ENP rahastamisvahendid täitnud kesksel rollil.

ENP on jätkuvalt alus, millele toetub ELi naabritega ühendav heaolu ala, mille raames edendatakse eelkõige suuremat poliitilist ühtsust, laiemat majanduslikku integratsiooni ja tihedat koostööd. EL on sõlminud Gruusia, Moldova ja Ukrainaga kolm assotsieerimislepingut, mis sisaldavad põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevaid sätteid. Kõnealuste lepingutega luuakse alus lepingulistele suhetele, mis on seni naabruspoliitikas osalevate partneritega sõlmitud suhetest põhjalikumad. Tugevdati suhteid Maroko ja Tuneesiaga, mis peegeldavad jätkuvalt kõnealuste riikide reformimeetmete sügavust ja ulatust.

Idanaabrus

ELi, Gruusia, Moldova ja Ukraina vahel põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute allakirjutamine juunis ning nende ajutine kohaldamine Moldova ja Gruusia suhtes alates 1. septembrist oli nii poliitiliselt kui ka majanduslikult oluline sündmus. Loodetakse, et tihedamat poliitilist assotsieerimist ja reformidele suunatud majanduslikku integratsiooni sümboliseeriv tähis muudab nende riikide majanduse vastupanuvõimelisemaks ja sõltumatumaks, parandades selleks tavakodanike eluolu ning lihtsustades ettevõtlust. Ukraina puhul alustati esialgse kohaldamisega 1. novembril, pärast seda, kui leping ratifitseeriti oktoobris paralleelselt nii riigi parlamendis kui ka Euroopa Parlamendis. Lepingu kaubandust käsitleva osa ajutise kohaldamise alguskuupäeva lükati edasi 1. jaanuarile 2016. Armeeniaga alustati ettevalmistavaid kõnelusi edasiste suhete võimaliku ulatuse ning nende suhete uue õigusliku aluse osas.

Suuri edusamme tehti Moldova kodanike suhtes viisanõude kaotamise valdkonnas: viisavabadus jõustus aprillis. Ukraina hakkas juunis rakendama viisanõude kaotamise tegevuskava teist etappi ning Gruusia täitis oktoobris edukalt viisanõude kaotamise tegevuskava esimese etapi tingimused ja hakkas rakendama selle teist etappi. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas jõustus märtsis koostöö raamleping Gruusiaga, kes hakkas kohe aktiivselt osalema Kesk-Aafrika Vabariigis toimivas sõjaväeoperatsioonis (EUFOR RCA), olles seal Prantsusmaa järel suuruselt teine panustaja. Samuti osaleb Gruusia ELi koolitusmissioonil Malis (EUTM Mali) ning võttis vastu kutse osaleda ametlikult 1. detsembril algatatud Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reformi käsitleval nõuandemissioonil (EUAM Ukraine).

Armeeniaga sõlmitud viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingud jõustusid jaanuaris ning nende rakendamine on sujunud üldiselt hästi. Aserbaidžaan hakkas viisalihtsustuslepinguga kaasnevaid soodustusi kasutama alates septembrist. Jaanuaris alustas EL viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingu läbirääkimisi ka Valgevenega.

EL on jälginud tähelepanelikult Ukraina poliitilist olukorda ning osaleb aktiivselt lahenduse leidmisel kriisile, mis sai alguse kuid kestnud meeleavalduste tagajärjel, mis järgnesid Ukraina valitsuse 2013. aastal tehtud otsusele peatada ettevalmistused assotsieerimislepingu sõlmimiseks idapartnerluse tippkohtumisel Leedus Vilniuses. Rahvusvaheline üldsus on Venemaa tegevuse Ukraina suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse, stabiilsuse ja julgeoleku rikkumisel karmilt hukka mõistnud. EL reageeris olukorrale, kehtestades piiravad meetmed, mis hõlmasid ka majandusvaldkonda (²). ELi toetus Ukraina suveräänsusele, territoriaalsele terviklikkusele, ühtsusele ja iseseisvusele on vankumatu.

Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste volinik Johannes Hahn, ametis 1. novembrist, Ukrainas, et allkirjastada rahastamisleping uue programmi „Ukraina piirkondliku poliitika toetuseks” rakendamiseks. Kiiev, 28. november.

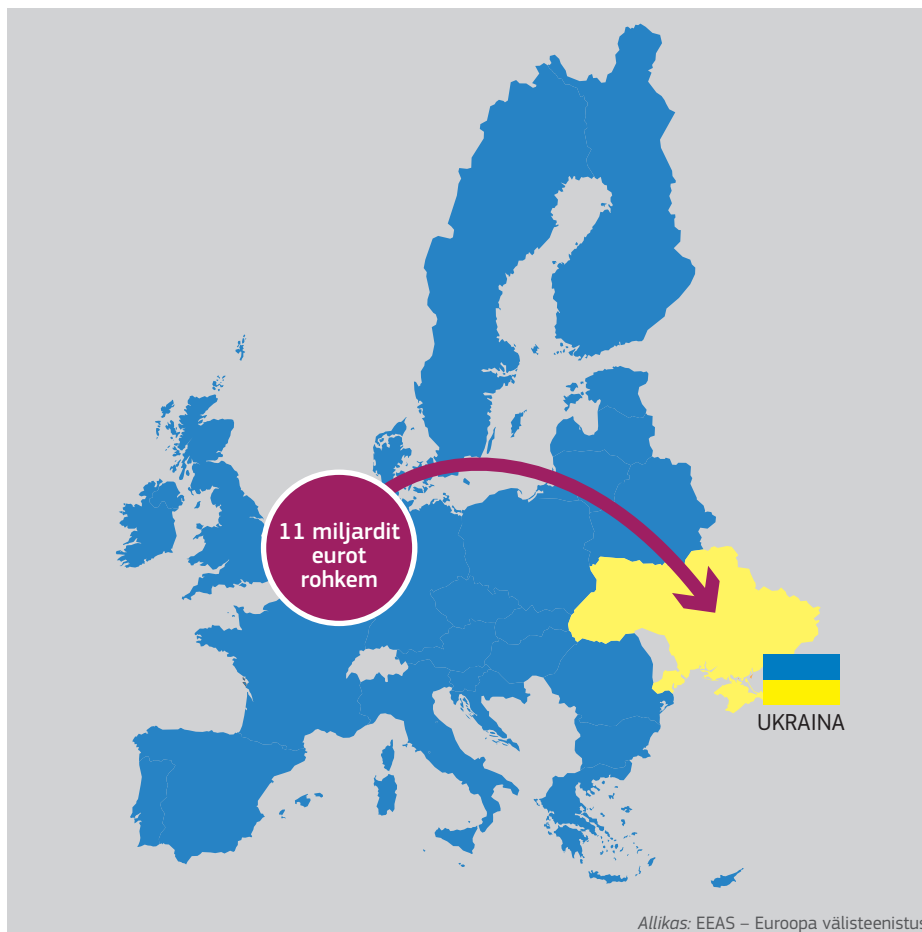

EL ja selle liikmesriigid olid Donetskis 17. juulil aset leidnud Malaysia Airlines'i lennu MH17 allatulistamisest ning nii paljude elude traagilisest kaotusest šokeeritud ning väljendasid selle suhtes sügavat kurbust. Nõukogu otsustas juulis, et lennuki allatulistamise eest otseselt või kaudselt vastutavad isikud tuleb vastutusele võtta ja kohtu ette viia, ning kutsusid kõiki riike ja pooli selleks koostööd tegema.

Konfliktijärgsete vajaduste hindamiseks korraldati tutvumissmissioon, milles keskenduti peamiselt dialoogile Ukraina ametiasutustega. Oktoobris korraldati ÜRO ja Maailmapanga osalusel täieliku hinnangu andmiseks vajalik uurimissmissioon, mille eesmärk oli kindlaks määrata Ida-Ukraina idapoolsete konfliktipiirkondade (Donetsk ja Lugansk) esmased taastamis- ning rahu kindlustamise vajadused.

Venemaa ja Gruusiast lahkulöönud Abhaasia piirkonna vahel liidu- ja strateegilise partnerluse lepingu sõlmimise järel teatas uus liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Federica Mogherini novembris, et nimetatud leping rikub Gruusia suveräänsust ning on vastuolus rahvusvahelise õiguse põhimõtetega.

ELi RAHALINE TOETUS UKRAINALE

Märtsis teatas EL vähemalt 11 miljardi euro suurusest uuest finantsabi paketist, mis eraldatakse ELi eelarvest ja ELis asuvate rahvusvaheliste finantseerimisasutuste poolt, et aidata stabiliseerida Ukraina majandust, toetada üleminekut ning julgustada poliitilisi ja majandusreforme.

Ukraina majandusliku olukorra ja maksebilansi seisundi märkimisväärse halvenemise tulemusena kiitis Euroopa Liidu Nõukogu aprillis heaks otsuse anda riigile kuni 1 miljard eurot makromajanduslikku finantsabi, mis makstakse välja kahes võrdses 500 miljoni euro suuruses osas. Kõnealuse abiga täiendati juba kehtivat 610 miljoni euro suurust makromajandusliku finantsabi programmi, mille aluseks olid 2002. aastal (110 miljoni euro eraldamiseks) ja 2010. aastal (500 miljoni euro eraldamiseks) tehtud otsused.

2014. aastal maksis komisjon ELi nimel kahe makromajandusliku finantsabi programmi raames laenudena välja 1,36 miljardit eurot. Komisjon kavatseb ülejäänud 250 miljonit eurot välja maksta esimese makromajandusliku finantsabi programmi raames 2015. aasta alguses, sõltuvalt Ukrainaga kokkulepitud majanduspoliitika ja finantstingimuste edukast rakendamisest ning jätkuvalt rahuldavatest tulemustest IMFi programmi rakendamisel.

Seoses Ukraina esitatud palvetega saada ELilt täiendavat rahalist abi, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule tihedas koostöös Ukraina ametiasutuste ning rahvusvaheliste finantsorganisatsioonidega uue makromajandusliku finantsabi programmi.

Lõunanaabrus

Vahemere Liit jätkas tegevust, korraldades ministrite kohtumisi tööstuse (veebruaris Belgias Brüsselis), keskkonna (juunis Kreekas Ateenas) ja digitaalmajanduse (septembris Brüsselis) valdkonnas. ELi ja Araabia Riikide Liiga välisministrite kolmas kohtumine toimus 10. ja 11. juunil 2014 Ateenas. EL ja Araabia Riikide Liiga leppisid ühisdeklaratsioonis kokku alustada pretsedenditult strateegilist dialoogi ning mõistsid ühiselt hukka džihaadi.

EL jätkas Tuneesia demokraatiale ülemineku toetamist. 2014. aasta ELi-Tuneesia Euroopa naabruspoliitika tegevuskava raames loodi eripartnerlus. Lisaks sellele kirjutati märtsis alla deklaratsioonile liikuvuspartnerluse kohta. EL on pakkunud täiendavat toetust ning praegu toimub selle analüüsimine. See hõlmab julgeolekusektori demokraatliku reformi ja rändega seotud meetmeid. Lisaks sellele otsustasid Euroopa Parlament ja nõukogu pakkuda Tuneesiale laenudena makromajanduslikku finantsabi 300 miljoni euro ulatuses maksimaalse tähtajaga 15 aastat.

2014. aastal jätkusid Marokoga põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu üle peetavad läbirääkimised, mis hõlmasid kahte läbirääkimistevooru.

Poliitiline ja julgeolekuolukord Liibüas halvenes 2014. aastal märkimisväärselt. Mais määras EL senise Vahemere lõunapiirkonda nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja Bernardino Leóni ELi erisaadikuks Liibüas, et suurendada ELi toetust. Seejärel nimetati León septembris ÜRO peasekretäri eriesindajaks. Käimasolev konflikt mõjutab poliitiliste muutuste toetamiseks ettenähtud ELi koostöömeetmeid. Vägivalla eskaleerumine sundis ELi koos enamiku teiste rahvusvaheliste partneritega oma delegatsiooni ja ELi piirihaldamise abimissiooni (ÜJKP tsiviilmissioon, mille raames antakse tehnilist abi ning korraldatakse piirihalduseteemalist koolitust) personali asukohta ajutiselt muutma. Raskustest sõltumata jätkas EL 2014. aastal tehnilise abi andmist, eelkõige avaliku halduse, rändajate ning riigisisest ümberasustatud isikute toetamise, julgeoleku, hariduse, meedia, kodanikuühiskonna ja leppimise valdkonnas. EL toetab aktiivselt ÜRO missiooni jõupingutusi Liibüas rahumeelse lahenduse leidmiseks.

Kriis Süürias ja seda ümbritsevas piirkonnas süvenes 2014. aastal. EL on jätkanud kõrgetasemelist osalemist konfliktist mõjutatud elanikkonna olukorra parandamisel, olles rahvusvaheliste abimeetmete andmisel esirinnas ning eraldades koos liikmesriikidega alates kriisi algusest kokku üle 3,1 miljardi euro. Ainuüksi komisjon eraldas selleks 440 miljonit eurot.

EL jätkas koos oma piirkondlike ja rahvusvaheliste partneritega kõigi jõupingutuste toetamist, mille eesmärk on leida vastastikusel kokkuleppel põhinev poliitiline lahendus, et tagada Süüria ühtsus, suveräänsus, territoriaalne terviklikkus ning paljurahvuseline ja mitmeusuline olemus. Staffan de Mistura uueks ÜRO erisaadikuks Süürias nimetamise järel hakkasid Euroopa välisteenistus ja komisjon aktiivselt otsima tema jõupingutuste toetamiseks konkreetseid mooduseid, et saavutada laiema jätkusuutliku poliitilise protsessi alusel vägivalda strateegiline vähenemine. EL jätkas mõõdukale opositsioonile poliitilise ja praktilise abi andmist, jõustades samal ajal režiimi ja selle toetajate vastu suunatud sanktsioone. EL andis märkimisväärset tuge ka president Assadi režiimi keemiarelvprogrammide täielikuks ja pöördumatuks hävitamiseks ettenähtud meetmetele.

Kogu 2014. aasta vältel jätkas EL Liibanoni toetamist Süüria kriisist tulenevate mõjudega hakkama saamisel, kuna pagulaste arv riigis kasvas üle 1,2 miljoni. EL osales rahvusvahelise Liibanoni toetusrühma ministrite kohtumistel ning eraldas täiendavaid vahendeid, suurendades Süüria kriisi tagajärgede kõrvaldamisele Liibanonis suunatud vahendite kogusumma 450 miljoni euroni.

Juunis kiideti ametlikult heaks ELi-Liibanoni Euroopa naabruspoliitika tegevuskava ning detsembris alustasid EL ja Liibanon ametlikult rände- ja liikuvusdialoogi.

ELi abi Palestiinale ⁽³⁾ on jätkuvalt ulatuslik, kuigi seda mõjutab Gazas 2014. aasta suvest toimuv pingeline vaenutegevus. Palestiinale Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi raames eraldatud vahendid ulatusid 2014. aastal 300 miljoni euroni. Sellest 87 miljonit eurot eraldati ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonile Lähis-Idas, mille suurim abiandja on jätkuvalt EL.

EL jätkas Egiptuse keeruka demokraatiale ülemineku protsessi toetamist, osaledes selles olulise ja konstruktiivse partnerina. Eelkõige toetas EL Egiptuse uute võimude tegevuskava rakendamist, saates jaanuaris toimunud põhiseaduse referendumile valimiskspertide missiooni ning mais korraldatud presidendivalimistele valimisvaatlusmissiooni. ELi abi Egiptusele oli jätkuvalt suunatud kodanikuühiskonna ja kõige haavatavamatele rühmadele mõeldud sotsiaal-majanduslike meetmete toetamisele.

Lääne-Euroopa

Euroopa Majanduspiirkond

ELi, Islandi, Liechtensteini ja Norra vahelisi tihedaid sidemeid süvendati veelgi nii kahepoolset kui ka Euroopa Majanduspiirkonna raames. Erilisi jõupingutusi tehti suurel arvul seoses ühtset turgu käsitlevate ELi õigusaktidega, mis ei olnud veel EMP lepingusse inkorporeeritud. 2014. aastal saavutati õigusaktide inkorporeerimisel alates lepingu jõustumisest kõigi aegade teine tulemus. Lõpule viidi Horvaatia Euroopa Liiduga ühinemise järel riigi EMPsse inkorporeerimist käsitlevad läbirääkimised. Läbirääkimisi alustati ka seoses EMP finantsmehhanismi ning programmi „Norway Grants” uuendamisega, mille raames panustati ajavahemikus 2009–2014 sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse vähendamiseks EMPs 1,8 miljardit eurot.

Šveits

ELi ja Šveitsi vahelised suhted olid jätkuvalt tihedamad kui ühegi teise EMPsse mittekuuluva riigiga. Suhted said aga tugeva löögi 9. veebruaril, kui šveitslased hääletasid sisserände iga-aastase koguselise piinormi kehtestamise poolt. Vastavad rakendusaktid jõustatakse 3 aasta jooksul. Lisaks sellele varjutas koostööd 2012. aasta detsembri nõukogu järeldustes ⁽⁴⁾ ära märgitud horisontaalse institutsioonilise raamistiku puudumine, mis paneb Šveitsi edasise juurdepääsu siseturule sõltuma pikaajaliste institutsiooniliste probleemide lahendamise, eelkõige paremate järelevalve- ja vaidluste lahendamise mehhanismide loomisest. Institutsioonilist raamistikku käsitlevad läbirääkimised algasid mais.

Andorra, Monaco ja San Marino

Detsembris andis nõukogu volitused alustada Andorra, Monaco ja San Marinoga läbirääkimisi ühe või mitme assotsieerimislepingu küsimuses, et võimaldada nendel riikidel osaleda ELi ühtsel turul ning teha võimaluse korral koostööd teistes valdkondades. Nõukogu võttis vastu järeldused, ⁽⁵⁾ milles kiideti ELi välispoliitilist koostööd kolme nimetatud riigiga ning väljendati valmisolekut seda võimaluse korral tihendada.

Laienemisläbirääkimised

ELi laienemispoliitika aluseks on algusest peale olnud Euroopa julgeolek, stabiilsus ja heaolu. See on jätkuvalt nii. 2014. aastal jätkus ELi tihe koostöö kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega.

Island

Islandi valitsuse otsusest tulenevalt on ühinemisläbirääkimised alates 2013. aasta maist peatatud. Island on EMP lepingus osalemise ja Schengeni ala liikmesuse ning Arktika küsimustes toimuva koostöö kaudu ELi jaoks jätkuvalt oluline partner.

Türgi

Türgi on kandidaatriik ning ELi oluline partner, võttes arvesse riigi dünaamilist majandust ja olulist rolli, mida ta täidab piirkonnas, kus toimuvad keerulised muutused, eelkõige Iraagis ja Süürias. Aktiivsed ja usaldusväärsed ühinemisläbirääkimised on ELi ja Türgi suhete täieliku potentsiaali kasutamiseks kõige sobivam raamistik selistes olulistest valdkondades nagu välispoliitika, energeetika, õigus- ja siseküsimused, sealhulgas viisa-/rändepoliitika ja tagasivõtmise küsimused, ning majandus- ja kaubandussuhted ning kõrgetasemelise majandusdialoogi arendamine. EL peaks jääma Türgi reformide toetajaks, eriti õigusriigi ning põhiõiguste ja -vabaduste valdkonnas. Aasta jooksul võeti vastu või rakendati mitu reformi, kuid Kopenhaageni kriteeriumide (miinimumnõuded, mida iga riik peab ELi kandidaatriigiks saamiseks täitma) täielikuks täitmiseks tuleb teha veel järjepidevaid jõupingutusi. ELi-Türgi tagasivõtuleping jõustus 1. oktoobril, olles ELi-Türgi viisavabaduse üle peetavas dialoogis oluliseks tähtsuseks. Töö *acquis'* teistes sihtvaldkondades toetab ja täiendab jätkuvalt seda protsessi.

Montenegro

Ühinemisläbirääkimisi alustati 2012. aasta juunis. Sõelumisprotsess (kogu ELi *acquis'* analüütiline läbivaatamine) lõpetati 2013. aasta mais. 2014. aasta lõpuks oli avatud 16 peatükki. Kaks nendest (teadus ja uurimistegevus ning haridus ja kultuur) on ajutiselt suletud. Nõukogu rõhutas detsembrikuistes järeldustes ⁽⁶⁾ õigusriigi põhimõtte iga aspekti järgimise olulisust.

Serbia

ELi ühinemisläbirääkimised Serbiaga on praegu käimas. Kuna Serbia on reformide läbiviimisel ja Kosovoga suhete normaliseerimise jätkamisel teinud järjekindlaid edusamme, toimus jaanuaris esimene valitsustevaheline konverents ⁽⁷⁾. Jätkus sõelumisprotsess. Serbia on jätkuvalt pühendunud ulatuslikele reformidele ning jätkas piirkondlikus koostöös konstruktiivse lähenemisviisi rakendamist.

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik

Presidendi- ja parlamendivalimised toimusid aprillis. Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) leidis, et valimiste korraldamine sujus tõhusalt, kuid märkis samuti, et esines riigi ja erakondade tegevuse vahelise piiri hägustumist ning meediakajastus kampaania ajal oli kallutatud. Komisjon jäi oktoobris kuuendat korda oma soovitusel juurde alustada ühinemisläbirääkimistega. Seda seetõttu, et riik on jõudnud vajalike poliitiliste ja majanduslike kriteeriumide täitmisel piisavale tasemele ning ELi *acquis*'ga vastavusse viimise tase oli samuti kõrge. Komisjon avaldas kahetsust aasta jooksul aset leidnud tagasilööride pärast ning kutsus ametiasutusi üles võtma otsustavaid meetmeid, et leida lahendus üha suureneva politiseerituse probleemile ning kasvavatele puudustele seoses kohtusüsteemi sõltumatuse ja sõnavabadusega. Detsembris nõustus nõukogu suures osas komisjoni hinnanguga, et poliitilised kriteeriumid on jätkuvalt piisavalt täidetud. Samuti võttis ta teadmiseks komisjoni soovitusel alustada läbirääkimisi ning märkis, et arutab 2015. aastal kõnealust küsimust komisjoni ajakohastatud andmete alusel uuesti.

Albaania

Nõukogu otsustas juunis anda Albaaniale kandidaatriigi staatuse, tunnustades nii eelkõige õigusriigi põhimõtete valdkonnas tehtud edusamme. Komisjon jätkas Albaania reformipüüdluste toetamist ja jälgimist valdkondades, mis kuuluvad ühinemisläbirääkimiste alustamiseks kindlaks määratud viie peamise prioriteedi hulka. Need peamised prioriteedid hõlmavad avaliku halduse reformi, kohtusüsteemi reformi, korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust, inimõiguste kaitse ja diskrimineerimisvastase strateegia tugevdamist ning omandiõiguste rakendamist. Nimetatud reformide ja ELi liikmesuse suunas tehtavate edusammude jätkusuutlikkuse seisukohalt on tähtis valitsuse ja opositsiooni vahel konstruktiivse dialoogi saavutamine.

Bosnia ja Hertsegoviina

Kopenhaageni poliitilistele kriteeriumidele ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumise ja tõsiseltvõetava ELiga ühinemise taotluse esitamise tegevuskava nõuetele vastavust silmas pidades on Bosnia ja Hertsegoviina edusammud olnud tagasihoidlikud. Riik peab kiiresti keskenduma ELi tegevuskava rakendamisele. Siiani ei ole tehtud erilisi edusamme funktsionaalsemate, koordineeritumate ja jätkusuutlikumate institutsiooniliste struktuuride loomiseks. EL toetab Bosniat ja Hertsegoviinat kõigi tema käsutuses olevate rahastamisvahendite kaudu. Pärast nõukogus 17. novembril toimunud arutelu vajaduse üle vaadelda riiki uue pilguga, külastasid liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Federica Mogherini ning Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste volinik Johannes Hahn 5. detsembril Sarajevot. 15. detsembril toimus nõukogus järeларutelu, kus kiideti heaks ka Bosnia ja Hertsegoviina suhtes kohaldatav uuendatud lähenemisviis, mis toetus Saksamaa ja Ühendkuningriigi ühisalgatusele.

12. oktoobril toimusid riigi ja föderaalsetel tasandil üldvalimised. Kolmeliikmeline riigi presidentuur moodustati 17. novembril ning mõlema tasandi valitsuse moodustamine võttis aega aasta lõpuni.

Kosovo

Ennetähtaegsed üldvalimised toimusid 8. juunil. Pärast pikaajalist patiseisu valitsuse moodustamise küsimuses moodustati uus esinduskogu 8. detsembril ning ametisse vannutati uus koalitsioonivalitsus. Peamisteks koalitsioonipartneriteks on kaks suuremat erakonda: Kosovo Demokraatlik Liiga ja Kosovo Demokraatlik Partei.

Kosovo tegi täiendavaid edusamme Serbiaga suhete normaliseerimisel, seda eelkõige 2013. aasta aprilli esimese suhete normaliseerimise põhimõtteid käsitleva kokkuleppe rakendamise kaudu. Teatavaid edusamme tehti ka Euroopa integratsiooniga seotud küsimustes. Sellegipoolest on Kosovo puhul endiselt olulisi probleeme, sealhulgas seoses õigusriigi põhimõtte, avaliku halduse reformi, valimisreformi, kogukondade lõimimise ja majandusega.

Komisjon lõpetas stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut käsitlevad läbirääkimised Kosovoga mais ning tekst parafeeriti juuli lõpus. Komisjon esitas juulis ka teise aruande edusammude kohta, mida Kosovo on viisanõudest loobumiseks teinud. Augustis võttis komisjon vastu „Kosovo suunava strateegiadokumendi“, millega suunatakse aastatel 2014–2020 Kosovo suhtes kohaldatava ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kavandamist.

Kosovo pealinn Pristina.

Belgradi ja Priština vaheline dialoog

Serbia ja Kosovo osalevad jätkuvalt ametist lahkunud liidu välisasjade ja julgeolekupiitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton vahendatud dialoogis ning on üldiselt pühendunud põhimõtteid käsitleva kokkuleppe ja dialoogi käigus saavutatud teiste kokkulepete rakendamisele. Sellega on kohapeal kaasnenud pöördumatud muutused, näiteks peeti Kosovos esimest korda kohalikud ja parlamendivalimised (kuhu EL saatis valimisvaatlejad) ning märkimisväärselt edenes Serbia politsei- ja kohtustruktuuride lammutamine. Kuigi kõrgetasemelisi kohtumisi on toimunud vähem, on töö jätkunud tehnilisel tasandil, mille tulemusena on edusamme tehtud tollimaksude kogumise, integreeritud piirihalduse, energia ja telekommunikatsioonide valdkonnas.

Piirkondlik koostöö

Piirkondlikku koostööd muutis kaasavamaks juunis Kagu-Euroopa koostööprotsessi tippkohtumisel Rumeenias Bukarestis vastu võetud deklaratsioon, mille kohaselt Kosovo hakkab alalise osalejana osalema Kagu-Euroopa koostööprotsessi tippkohtumistel kõigil tasandil ja võrdse partnerina. Välis-, majandus- ja rahandusministrid hakkasid kohtuma mitteametliku Lääne-Balkani riikide kuuiku algatuse raames. Kohtumistel keskendutakse peamiselt ühenduvusele ja majanduse juhtimisele. Kagu-Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamine algas riiklike ja piirkondlike tegevuskavade ning Kagu-Euroopa 2020. aasta strateegia lähteolukorra aruande ⁽⁸⁾ vastuvõtmisega.

Uus ühinemiseelse abi rahastamisvahend

2014. aastal võeti kasutusele teine ühinemiseelse abi rahastamisvahend. EL eraldab II ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames riikidele ajavahemikuks 2014–2020 ühinemise ettevalmistamiseks ning piirkondlikuks ja piiriüleseks koostööks 11,7 miljardit eurot. II ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga suurendatakse keskendumist ELiga ühinemise prioriteetidele demokraatia, õigusriigi põhimõtte ning konkurentsivõime ja majanduskasvu valdkonnas. II ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga võetakse kasutusele ka valdkondlik lähenemisviis, stiimulid paremate tulemuste saavutamiseks, suurem eelarvetoetus ning projektide prioriseerimine.

Strateegiline partnerlus

Koostöö strateegiliste partneritega

Ameerika Ühendriigid

Märtsis Brüsselis peetud ELi ja Ameerika Ühendriikide tippkohtumine näitas taas kõnealuse strateegilise partnerluse sügavust ja ulatust. Tippkohtumisel arutati üleilmset rahu ja heaolu ohustavaid peamisi probleeme, sealhulgas seda, kuidas tõhustada töökohtade loomist ja majanduskasvu edendavaid jõupingutusi, luua energiapoliitikat, lahendada kliimamuutusega seotud probleeme ning tagada andmekaitse. Riigijuhid arutasid ka pakilisi välispoliitilisi küsimusi, pidades silmas ELi ja Ameerika Ühendriikide vahelist suurepäraseid koostööd rahvusvahelist rahu ja julgeolekut mõjutavate kriiside lahendamisel. Tippkohtumisel kinnitati taas pühendumust sõlmida laiahaardeline ja põhjalik Atlandi-ülene kaubandus- ja investeerimispartnerlus (vt 3. peatükk).

2014. aastal jätkus ELi ja Ameerika Ühendriikide vaheline tihe välis- ja julgeolekupiitiline koostöö, mille aluseks on dialoog mitmes piirkondliku ja horisontaalse poliitika valdkonnas, nagu Ukraina kriis, Süüria konflikt, Lähis-Ida rahuprotsess, Iraaniga peetavad tuumakõnelused, piraatlusevastane võitlus Aafrika Sarve piirkonnas ning terrorismivastane võitlus Sahelis.

Koosolek ELi ja USA 2014. aasta tippkohtumisel. Vasakul pool istub Ameerika Ühendriikide delegatsioon, keda juhib president Barack Obama, ja paremal ELi esindajate hulgas on (paremalt vasakule) liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton, Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy, Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso, kaubandusvolinik Karel De Gucht ja ELi USA delegatsiooni juht João Vale de Almeida. Brüssel (Belgia), 26. märts.

ELi ja Ameerika Ühendriikide vahel toimub juba pikka aega õigus- ja siseküsimustealane dialoog, mis jätkus ka 2014. aastal ning keskendus muu hulgas jõupingutustele taastada usaldus Atlandi-ülese andmevahetuse suhtes pärast seda, kui 2013. aastal tuli avalikuks, et Ameerika Ühendriigid jälgivad ELi kodanikke. Seoses sellega on ELi ja Ameerika Ühendriikide vahel käimas läbirääkimised raamlepingu üle, millega soovitakse kaitsta õiguskaitse eesmärkidel toimuva ELi ja Ameerika Ühendriikide vahelises andmete edastamise käigus isikuandmeid.

Kanada

ELi-Kanada tippkohtumine septembris tähistas strateegilise partnerluse lepingut ning laiaulatuslikku majandus- ja kaubanduslepingut käsitlevate läbirääkimiste lõpetamist, olles seega oluline sündmus ELi-Kanada suhetes. Kõnealused lepingud on ühiselt aluseks tugevamatele suhetele, tihedamatele majanduslikele sidemetele ning põhjalikumale koostööle mitmes valdkonnas, mille abil leida ühiselt lahendus rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ohustavatele ning muudele ühist huvi pakkuvatele üleilmsetele probleemidele. ELi-Kanada poliitiline dialoog toimus 1. detsembril Brüsselis.

Venemaa

ELi suhetes Venemaaga 2014. aastal andsid tooni Venemaa sekkumine Ukrainas, Krimmi ebaseaduslik annekteerimine ja Ukraina otsene destabiliseerimine.

32. ELi-Venemaa tippkohtumine toimus piiratud vormis jaanuaris Brüsselis ning sellel keskenduti Ukrainale ja idapartnerlusele. Venemaa president Vladimir Putin märkis, et Venemaa ei ole põhimõtteliselt idapartnerluse vastu, ent tõstis esile majandusega seotud probleeme. Lepiti kokku, et peetakse tehnilisi konsultatsioone, et selgitada, kuidas ELi assotsieerimislepingud mitme idapartnerluse riigiga toovad kasu kõigile partneritele, sealhulgas Venemaale.

Pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist otsustas Euroopa Ülemkogu märtsis kohaldada teatavate Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse rikkumise eest vastutavate Venemaa ja Ukraina kodanike ning üksuste suhtes astmelisi piiravaid meetmeid (sealhulgas viisakeelud ja varade külmutamine). Sanktsioone laiendati järk-järgult Euroopa Ülemkogu ja välisasjade nõukogu järgnevate otsustega, lisades neile ka majandussanktsioone. Läbirääkimised uue ELi-Venemaa lepingu üle ja viisadialoog peatati. Venemaa on G8 hulgast välja arvatud ning peatatud on mitme koostööalgatuse rakendamine. Juuniks kavandatud tippkohtumine jäeti ära. Lisaks piiravate meetmete heakskiitmisele pidas EL Venemaaga kriisiga seotud küsimustes nii kahepoolset kui ka kolmepoolset dialoogi, kaasates samuti Ukraina. Dialoogis käsitleti Venemaale ELi-Ukraina põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonnaga kaasnevaid väidetavaid majanduslikke probleeme ning energiaküsimusi. Vabakaubanduspiirkonda käsitlev dialoog tõi kaasa lepingu kaubandust käsitleva osa ajutise kohaldamise alguskuupäeva edasi lükkamise 31. detsembrini 2015, samal ajal jätkab Venemaa Ukraina suhtes Sõltumatute Riikide Ühenduse vabakaubanduslepingu sooduskorra kohaldamist. Energialäbirääkimistel saavutati ELi vahendusel kompromiss tarnete ja maksete osas, tagades nii 2014.-2015. aasta talveks Vene gaasitarned Ukrainale ning gaasitransiidi läbi Ukraina Euroopa Liitu.

EL jälgis põhjalikult suundumusi Venemaa siseolukorras, sealhulgas kodanikuühiskonna tegevuse jätkuvat piiramist, eelkõige internetis, ja opositsiooni allasurumist. EL avaldas selle üle muret nii avalikult kui ka poliitilises dialoogis. Iga kahe aasta tagant korraldatavad ELi ja Venemaa vahelised inimõigustealased konsultatsioonid jäid 2014. aastal ära, kuna Venemaa nõustus neid korraldama ainult Moskvast.

Hiina

Aastat jäi tähistama president Xi Jinpingi ajalooline visiit ELi institutsioonidesse 31. märtsil. Tegemist oli Hiina presidendi esimese sellise visiidiga ajaloos. Kõnealune sündmus tugevdas ELi ja Hiina vahelisi suhteid, mis toetuvad eelmisel aastal kahe poole vahel kokkulepitud 2020. aasta strateegilisele koostöökavale ⁽⁹⁾.

Hiina president Xi Jinping (paremal) kätleb José Manuel Barrosoga (vasakul) (kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president). Taamal paistab Herman Van Rompuy Euroopa Ülemkogu eesistuja (kuni 30. novembrini). Justus Lipsiuse hoone Brüsselis (Belgia), 31. märts.

ELi-Hiina strateegilise partnerluse edendamisele aitas kaasa ELi sõjalise komitee esimehe kindral Patrick de Rousiers'i visiit Pekingisse ⁽¹⁰⁾ ning seal nii julgeolekut ja kaitset käsitleva dialoogi kui ka seminari pidamine. Mõlemad pooled osalesid kokku ligikaudu 100 dialoogis ja seminaril, eesmärgiga jätkata koostööd mitmes poliitilises, majandus- ja muus valdkonnas, millest paljud annavad ELi-Hiina suhetele laiemat mõõtet, aidates lahendada üleilmseid probleeme ⁽¹¹⁾. Aasta lõpus toimus ulatuslik inimõigusi käsitlev dialoog ⁽¹²⁾.

ELi ja Hiina vahelist investeerimislepingut käsitlevate läbirääkimiste alustamise järel 2013. aasta oktoobris alustas komisjon täieulatuslikke läbirääkimisi, mille eesmärk on tagada turule parem juurdepääs ning kõrvaldada Hiinas ELi ettevõtjatele kehtestatud investeerimispiirangud. Edusamme tehti ka Hiinaga Šveitsis Genfis WTO raames mitme mitmepoolse läbirääkimise alustamisel. Sellised läbirääkimised käsitlesid näiteks üldist riigihangete lepingut, infotehnoloogia lepingut, teenuskaubanduse lepingut ja keskkonnasõbralike kaupade algatust. Hiina aktiivne osalemine nendes aitaks edendada turgude suuremat avatust.

Mais külastas ELi institutsioone Hongkongi valitsusjuht C. Y. Leung ⁽¹³⁾. Kuna Hongkongi valitsusjuht valitakse 2017. aastal üldvalimiste teel, kinnitas EL avalikult oma tugevat toetust Hongkongi edenevale demokratiseerimisele ⁽¹⁴⁾.

Avaldati heameelt Mandri-Hiina ja Taiwani kahepoolsete suhete eest vastutavate kõrgemate ametnike vahel esimest korda toimunud kohtumise üle ⁽¹⁵⁾. Väinaülene lähenemine jätkus 2014. aastal praktilise koostöö ja usaldust suurendavate meetmete raames. EL ja Taiwan jätkasid mõlemale poolele kasutoova majandus- ja tehnikalase koostöö arendamist.

Jaapan

Paralleelselt jätkusid strateegilise partnerluse lepingut käsitlevad läbirääkimised, mis hõlmasid poliitilisi, valdkondlikke ja üleilmseid küsimusi, ning vabakaubanduslepingut käsitlevad läbirääkimised, et edendada kahepoolset kaubandust ja investeeringuid. Neil läbirääkimistel on potentsiaali tõsta pooltevahelise koostöö taset ja tihedust ning võib loota, et need toovad märkimisväärset vastastikust kasu. 2014. aastal viidi edukalt lõpule vabakaubanduslepingu üle peetavatel läbirääkimistel tehtud edusamme käsitlev üheaastane läbivaatamine, mille raames EL hindas Jaapani osalemist ning mitme esialgse kohustuse täitmist positiivselt.

Kuni 30. novembrini Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy (keskel), kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso (paremal) ja Jaapani peaminister Shinzō Abe (vasakul) 7. mail Brüsselis (Belgia) toimunud tippkohtumise raames peetud pressikonverentsil.

Mais Brüsselis peetud 22. ELi-Jaapani tippkohtumine ⁽¹⁶⁾ andis riigijuhtidele võimaluse vaadata läbi paralleelselt käimasolevatel strateegilise partnerluse lepingut ja vabakaubanduslepingut käsitlevatel läbirääkimistel saavutatud edu ning kinnitada taas oma sihikindlust viia kõnealuste ambitsioonikate lepingute sõlmimine 2016. aastaks lõpule.

Lõuna-Korea

ELi ja Lõuna-Korea strateegilise partnerluse areng jätkus ja käesoleval aastal täitus kahe poole vahelise vabakaubanduslepingu kolmas aasta. Kõnealune nn uue põlvkonna vabakaubandusleping (esimene omalaadne Aasias) on ulatuslik ja terviklik. Selle tulemusena on ELi kaupade eksport Lõuna-Koreasse suurenenud 35% võrra, samal ajal kui vabakaubanduslepinguga täielikult tollimaksust vabastatud kaupade eksport on kasvanud 46% võrra.

India

2014. aastal täitus 10 aastat ELi-India strateegilise partnerluse sõlmimisest. Opositsioonilise Bharatiya Janata erakonna mäekõrguse võiduga lõppenud valimiste järel asus Indias mai lõpus ametisse uus valitsus. EL ja India jätkasid majanduslikes, poliitilistes ja sektoripõhistes küsimustes koostöö tegemist. Indiat külastas kliima-meetmete volinik Connie Hedegaard. Toimusid välispoliitilised konsultatsioonid ning alustati tuumarelva leviku tõkestamist ja desarmeerimist käsitlevat dialoogi. Juunis New Delhis toimunud ELi-India ühiskomisjoni kohtumine oli esimeseks võimaluseks uue valitsusega mõtteid vahetada. EL on valmis andma strateegilisele partnerlusele uue hoo, viies muu hulgas lõpule vabakaubanduslepingut käsitlevad läbirääkimised.

Brasiilia

Veebruaris Brüsselis toimunud seitsmes ELi-Brasiilia tippkohtumine võimaldas tõhusat mõttevahetust strateegilise partnerluse staatuse teemadel. Mõlemad pooled kinnitasid taas oma pühendumust teha ELi-Mercosuri läbirääkimistel assotsieerimislepingu küsimuses kiireid edusamme. Oluliseks arutelupunktiks oli ka lennutranspordileping ja Atlandi-ülene kaabliühendus. Välispoliitikas arutati suurel hulgal erinevaid üleilmseid ja piirkondlikke küsimusi. Nii EL kui ka Brasiilia olid ühel meelel, et jätkusuutlik majandusareng ja julgeolek on Aafrika jaoks väga oluline. Samuti avaldati toetust Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse laienevale integratsiooniprotsessile Ladina-Ameerikas.

Mehhiko

2013. aastal Mehhiko ja Euroopa Komisjoni presidendi ning Euroopa Ülemkogu eesistuja võetud kohustuse tulemusena uurisid EL ja Mehhiko võimalusi ajakohastada üldlepingut, milles on sätestatud nende vahelise strateegilise partnerluse raamistik. Ühine töörühm tegi kindlaks kehtiva kahepoolse õigusraamistiku valdkonnad ja sätted, mida võiks ajakohastada, laiendada, lihtsustada või välja jätta, et 2015. aastal saaks võimaluse korral alustada uut õigusakti käsitlevaid läbirääkimisi.

Lõuna-Aafrika Vabariik

Võttes arvesse käesoleva aasta poliitiliste sündmuste tihedust nii Lõuna-Aafrikas (üldvalimised) kui ka ELis (Euroopa Parlamendi valimised, uue komisjoni presidendi ja volinike ning Euroopa Ülemkogu eesistuja ametisse määramine), leppisid mõlemad osapooled kokku, et omavaheline seitsmes tippkohtumine lükatakse edasi 2015. aasta teise kvartalsisse. Sellegipoolest jätkusid tihedad diplomaatilised kontaktid, kulmineerudes liidu toonase välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton ning Lõuna-Aafrika Vabariigi välissuhete ja koostööministri Maite Nkoana-Mashabane kohtumisega ELi-Aafrika tippkohtumisel aprillis, millele järgnesid erineva taseme kohtumised Brüsselis. Siseriiklikke ja rahvusvahelisi probleeme ning paljudes poliitikat, julgeolekut, kaubandust, arengukoostööd ning inimõigusi hõlmavates küsimustes tehtud edusamme käsitlevad intensiivsed konsultatsioonid on andnud strateegilisele partnerlusele uue hoo. Juulis oli Lõuna-Aafrika Vabariik üks kuuest Lõuna-Aafrika Arenguühenduse riigist, kes lõpetas ELiga kahte piirkonda hõlmavat majanduspartnerluslepingut käsitlevad läbirääkimised.

ELi ja Aafrika partnerlus

2. ja 3. aprillil 2014. aastal Brüsselis toimunud neljandal ELi-Aafrika tippkohtumisel kinnitasid Aafrika ja Euroopa riikide riigi- ja valitsusjuhid oma sihikindlust tihendada koostööd 2007. aastal vastu võetud Aafrika ja ELi ühisstrateegia strateegilises raamistikus. Tippkohtumine, mille teemaks oli „Investeeringud inimeste, heaolu ja rahu nimel”, tõi kokku rohkem kui 60 ELi ja Aafrika riikide juhti ning üle 80 delegatsiooni. Tippkohtumisel võeti vastu poliitiline deklaratsioon, Aafrika ja ELi ühisstrateegia ajavahemikus 2014–2017 rakendamise tegevuskava ning rännet ja liikuvust käsitlev eraldiseisev deklaratsioon. Tippkohtumisega loodi edaspidisele dialoogile ja koostööle tugev alus ning mõlemad pooled pidasid seda väga edukaks.

Lisaks sellele tõsteti tippkohtumisel esile ELi ja Aafrika vahelise kliimakoostöö edukust. Rõhutati soovi partnerlust veelgi süvendada, et astuda vastu üleilmselt olulisele kliimamuutuse probleemile ⁽¹⁷⁾. ELi-Aafrika kliimakoostöö on toonud kasu juba tuhandetele inimestele kogu Aafrika mandril, kuid palju probleeme on veel lahendamata. Neile tuleb leida lahendus ühiselt koos rahvusvaheliste partneritega üleilmsel tasandil.

2. ja 3. aprillil Brüsselis (Belgia) toimunud ELi-Aafrika tippkohtumise osalised. Aafrika ja ELi juhtide kohtumise läbivaks teemaks oli „Investeeringud inimeste, heaolu ja rahu nimel” ning sellest motost juhindudes arutati rahu, julgeoleku, investeeringute, kliimamuutuse ja rände üle.

Aafrika rahutagamisrahastu raames on alates 2004. aastast toetatud rahu ja julgeolekut Aafrikas Euroopa Arengufondi vahenditest rohkem kui 1,2 miljardi euro ulatuses. 2014. aasta esimese poolaasta jooksul koostati ELi liikmesriikide ja Aafrika partnerite koostöös tegevuskava aastateks 2014–2016 ning komisjon kiitis selle heaks 15. juulil. 750 miljoni euro suuruse eelarvega programmist jätkati Aafrika riikide juhitud rahuoperatsioonide, suutlikkuse suurendamise ning konfliktide ennetamise ja vahendamismeetmete toetamist. 2014. aastal sõlmiti Aafrika Liiduga Aafrika rahutagamisrahastu raames ka mitu finantslepingut, sealhulgas 125 miljoni euro suurune toetus Kesk-Aafrika Vabariigis rahuoperatsiooni läbiviimiseks ning 201 miljonit eurot Aafrika Liidu missiooni Somaalias (Amisom) läbiviimise toetamiseks.

Partnerluse rahastamisvahend

Märtsis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse, millega luuakse partnerluse rahastamisvahend, ⁽¹⁸⁾ mille eesmärk on edendada ja arendada ELi suhteid EList väljapoole jäävate riikidega. Partnerluse rahastamisvahend on üks mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) olulisemaid uuendusi ja kujutab endast välistegevuse rahastamisvahendite paketti. Uues rahastamisvahendis arvestatakse nii maailmas viimastel aastatel toimunud muutusi kui ka muudatusi, mida EL on teinud viisis, kuidas reageerida maailmas esile kerkinud probleemidele.

Partnerluse rahastamisvahend aitab toetada suhteid ELi strateegiliste partneritega, kes ei vasta enam kahepoolse arenguabi saamise tingimustele (Brasiilia, Hiina, India ja Mehhiko), ning mõnede G7 partneritega (Kanada, Jaapan ja Ameerika Ühendriigid).

Regionaalpoliitika

Käesolev osa hõlmab ELi suhteid konkreetsete piirkondadega: Lähis-Ida ja Pärsia lahe piirkond; Kesk-Aasia; Aasia ja Vaikse ookeani piirkond; Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond ning Aafrika.

Lähis-Ida ja Pärsia lahe piirkond

Lähis-Ida rahuprotsess

2014. aastal aitas EL kaasa Ameerika Ühendriikide vahendatud Iisraeli-Palestiina vahelistele läbirääkimistele vastavalt nõukogu 2013. aasta detsembri järeldustele, ⁽¹⁹⁾ seda eelkõige privilegeeritud eripartnerluse kaudu, mille kohaselt pakub Euroopa mõlemale poolele lõpliku staatuse küsimuses pretsedenditult poliitilist, majanduslikku ja julgeolekualast toetust. Sellegipoolest ei ole pärast 29. aprilli tähtaega ning sellele järgnenud läbirääkimiste peatamist seoses Läänekaldal, sealhulgas Ida-Jeruusalemmas ning Gaza sektoris üha enam eskaleeruva vägivallega rahukõneluste osas enam edusamme tehtud.

Välisasjade nõukogu maikuistes järeldustes ⁽²⁰⁾ kinnitati taas ELi üleskutset jätkata läbirääkimisi ning väljendati neliku põhimõtete alusel ⁽²¹⁾ toetust Palestiina leppimisprotsessile. Leppimise tulemusena teatati 2. juunil Palestiina rahvusliku ühtsuse valitsuse moodustamisest. Juulis ja augustis toimunud Iisraeli sõjaline operatsioon „Protective Edge” oli Gazas kolmas konflikt viimase 6 aasta jooksul. Konflikt hõlmas laiaulatuslikku maavägede operatsiooni, mis oli suunatud Gaza ja Iisraeli vaheliste tunnelite ja võitlejate raketiarсениali hävitamisele ning tõi kaasa rohkelt tsiviilohvraid.

EL on täitnud jätkusuutliku relvarahu tagamise jõupingutustes aktiivset rolli. EL rõhutas Euroopa Ülemkogu ⁽²²⁾ ja nõukogu ⁽²³⁾ järelduste kaudu augustis esialgse olukorra juurde naasmise jätkusuutmatust ning vajadust teha Gazas põhjalikke muudatusi ning nõudis, et Palestiina oma valitsus naaseks Gaza sektoris valitsuse ülesandeid täitma. EL arutas partneritega eelkõige oma võimalikku panust Gaza eraldusrežiimi kaotamise, kasutades selleks nii ühiseid välis- ja julgeolekupoliitilisi vahendeid kui ka humanitaar- ja rekonstruktsiooniabi. Seda rõhutati täiendavalt ka ajutise kontaktkomitee kohtumisel septembris ning oktoobris Kairos toimunud Palestiinat käsitleval konverentsil „Gaza taastamine”.

12. oktoobril Kairos (Egiptus) toimunud rahvusvaheline konverents Palestiina küsimuses „Gaza taastamine”.

EL rõhutas mitmel juhul, et kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse korral ning lõpliku staatusega seotud küsimustes on rahuprotsessis vaja lähtuda usaldusväärsest poliitilisest väljavaatest, nagu seda väljendati nõukogu juulikuistes järeldustes, ⁽²⁴⁾ kus märgiti, et vältida tuleb meetmeid, millega seatakse kahtluse alla võetud kohustus leida lahendus läbirääkimiste teel. Pingeid suurendasid mitu täiendavat tegurit: Iisraeli asunduste jätkuv laiendamine; humanitaar-, julgeoleku- ja poliitilised tingimused Gazas, kus Palestiina omavalitsus ei ole suutnud valitsusülesannete täitmist jätkata; Palestiina tsiviilisikuid mõjutavate lammutustööde ja sundväljatõstmiste jätkumine; ning jätkuvad provokatsioonid ja kokkupõrked Haram Al-Sharifis / Templimäel Ida-Jeruusalemmas. Septembris esitleti ÜROs uut algatust Palestiina okupatsiooni lõpetamiseks, kuid resolutsiooni eelnõu ei saanud 30. detsembril ÜRO Julgeolekunõukogus vajalikul arvul toetushääli. Diplomaatiline protsess hõlmas lisaks aruteludele ÜRO Julgeolekunõukogus Egiptuse vahendusel Kairos toimunud kõnelusi, mis käsitlesid Gaza relvarahu ja parlamendi meetmeid Palestiina riigi tunnustamiseks ning jõupingutusi, et julgustada Iisraeli ja Palestiina esindajaid naasma läbirääkimiste laua äärde.

Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Federica Mogherini rõhutas Lähis-Ida rahuprotsessi olulisust ning tegi novembri alguses esimese ametliku välisvisiidi kõnealusesse piirkonda. Nõukogu novembrikuistes järeldustes ⁽²⁵⁾ kinnitati taas ELi tahet täita olulist rolli ja aidata kaasa läbirääkimiste teel saavutatavale lahendusele. Nõukogu kutsus pooli ja kõiki teisi peamisi sidusrühmi, sealhulgas nelikut, Araabia Liigat ja ÜRO Julgeolekunõukogu võtma selle eesmärgi saavutamiseks vajalikke samme ning kinnitas taas, et see, kuidas ELi suhted nii Iisraeli kui ka Palestiinaga tulevikus arenevad, sõltub nende tegevusest püsiva rahu tagamisel, mille aluseks on kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus.

EL on muu hulgas abiandjate ajutises kontaktkomitees ning nelikus osaledes täitnud Gaza ülesehitamise toetamisel ning konfliktile jätkusuutliku lahenduse tagamiseks vajaliku poliitilise raamistiku edendamisel aktiivset rolli. Kuigi EL mõistab Iisraeli julgeolekuvajaduste olulisust, on ta keskendunud kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse elujõulisuse säilitamisele ning toetab jätkuvalt Palestiina omavalitsuse püüdlusi luua Palestiina riik 1967. aasta piiridega ning vastavalt välisasjade nõukogu juulikuistes järeldustes korratud ELi parameetritele.

Iraan

Toonase liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton'i juhtimisel tehtud E3/EU+3 riikide (EL, Saksamaa, Prantsusmaa ja Ühendkuningriik ning Hiina, Venemaa ja Ameerika Ühendriigid) diplomaatiliste jõupingutuste tulemusel sõlmiti Iraaniga 2013. aasta novembris Genfis vaheleping. Genfi lepingu (ühine tegevuskava) rakendamist alustati 2014. aasta jaanuaris ning seda pikendati juulis kuni novembrini. Genfi lepinguga seati läbirääkimistel Iraani tuumaküsimusele pikaajalise lahenduse leidmiseks üheaastane tähtaeg. Tervikliku lahenduse eesmärk on luua rahvusvahelist usaldust Iraani tuumaprogrammi täielikult rahumeelse iseloomu suhtes, austades samal ajal Iraani õigust kasutada tuumaenergiat rahu otstarbel vastavalt tuumarelva leviku tõkestamise lepingule, võttes täiel määral arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri juhatajate nõukogu resolutsioone. Novembris lepiti kokku ühise tegevuskava pikendamises kuni 2015. aasta juunini ning kõik pooled väljendasid kohustust viia läbirääkimised 4 kuu jooksul lõpule. Ühise tegevuskava pikendamise järel pikendas EL sanktsioonide lõpetamist käsitlevate meetmete rakendamist 2015. aasta juuni lõpuni. Õigusaktid ⁽²⁶⁾ avaldati novembris ja läbirääkimised jätkusid detsembris.

Kuni 31. oktoobrini liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton (keskel) vestleb E3/EU +3 riikide Iraaniga peetud tuumaläbirääkimiste käigus Iraani välisministri Mohammad Javad Zarifi (paremal) ja USA riigisekretäri John Kerryga (vasakul). Viin (Austria), 15. oktoober.

2014. aastal väljendas EL ametlike esildiste ja avalduste kaudu jätkuvalt muret inimõiguste olukorra üle Iraanis. Visiidil Teherani käsitles liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident valitsuse esindajatega inimõigustega seotud küsimusi ning kohtus mitme kodanikuühiskonna organisatsiooni, sealhulgas naisliikumise aktivistidega. Avalikes seisukohavõttudes mõistis EL hukka vangide hukkamise (2014. aasta detsembri alguseks üle 440) ning Iraanis põhivabaduste, eelkõige sõna-, kogunemis-, usu- ja mõttevabaduste järgimisel valitseva kehva olukorra.

Iraak

2013. aasta lõpus, pärast ELi-Iraagi partnerlus- ja koostöölepingu raames toimunud koostöö- ja allkomitee esimese vooru kohtumisi pidasid EL ja Iraak koostöönõukogu esimese ministrite tasemel kohtumise 2014. aasta jaanuaris. Lepingu ratifitseerimisest sõltuvalt kohaldatakse ajutiselt mõningaid peatükke, mis on seotud eelkõige kaubandus- ja valdkondliku koostööga.

Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Federica Mogherini, ametis alates 1. novembrist, kohtub Iraagis Kurdistani piirkondliku omavalitsuse peaministri Nechirvan Barzani'ga. Iraak, Erbil, 22. detsember.

Iraagi üldvalimised 30. aprillil, kuhu EL saatis valimiseksperide missiooni, ning sellele järgnenud valitsuse moodustamise protsess on partnerlus- ja koostöölepingu rakendamist aeglustanud. Alates juunist on Iraaki tabanud ulatuslikud tagasilöögid, kuna teiste sunniidi relvastatud rühmituste poolt toetatud ISIS on korraldanud laialatuslikke rünnakuid ning on haaranud koordineeritud rünnakute tulemusel enda valdusse suure osa Iraagi territooriumist.

Vaatamata keerulisele julgeolekuolukorrale ei loobu komisjon Iraagi suhtes võetud kohustuste täitmisest. Iraagi uue valitsuse ametisse nimetamine septembri alguses võimaldab poliitikas uuelts lehelt alustada ning partnerlus- ja koostöölepingu raames kiiresti taas tegutsemist alustada ⁽²⁷⁾.

Kesk-Aasia

Kogu 2014. aasta vältel jätkas EL suhete tugevdamist Kesk-Aasia riikidega (Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Türkmenistan ja Usbekistan), tuginedes ELi Kesk-Aasia strateegiale. ELi piirkondliku lähenemisviisi aluseks oli töö hariduse, õigusriigi põhimõtte, keskkonna/veemajanduse ning energeetika valdkonnas, samuti inimõiguste ja uimastikaubanduse vastaste meetmete edendamine. Liit tihendas kahepoolseid sidemeid kõigi viie riigiga eraldi. Kasahstaniga viidi lõpule laiendatud partnerlus- ja koostöölepingut käsitlevad läbirääkimised. Praeguseni on tegemist ainsa teise põlvkonna partnerlus- ja koostöölepinguga kogu piirkonnas.

Aasia ja Vaikse ookeani piirkond

Üldosa

2014. aastal oli EL Aasia küsimuste lahendamisse senisest intensiivsemalt kaasatud. Tipphetkedeks olid märtsis aset leidnud Hiina RV presidendi XI Jinpingi ajalooline visiit ELi institutsioonidesse; ELi võõrustatud ELi-Jaapani tippkohtumine mais; ELi-ASEANI välisministrite kohtumine juulis; mitteametlik ELi-ASEANI juhtide kohtumine oktoobris ning ASEMi tippkohtumine, mis toimus samuti oktoobris. Samuti oli EL kõrgetasemeliselt esindatud olulistel Vaikse ookeani piirkonna üritustel. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Ashton osales juulis Palaus toimunud Vaikse ookeani saarte foorumil ning arenguvolinik Andris Piebalgs osales septembris Samoas korraldatud kolmandal ÜRO rahvusvahelisel konverentsil, kus käsitleti väikseid arenevaid saareriike.

Kahepoolsed suhted

2014. aastal jõuti lõpule arengukoostöö rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi raames Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna arenguriikidele mõeldud abi strateegilise kavandamisega aastateks 2014–2020. Heaks kiideti ka uue partnerluse rahastamisvahendi strateegiline kavandamine. Tegemist on peamise vahendiga, millega edendada ELi huvisid kõnealuses piirkonnas. Samal ajal tehti edusamme oluliste raamlepingute, vabakaubanduslepingute, investeerimis- või partnerluslepingute ning koostöölepingute üle peetavatel läbirääkimistel Austraalia, Hiina, Jaapani ja Malaiiaga. Fidži alustas Vaikse ookeani piirkonna – ELi majanduspartnerluslepingu kohaldamist, astudes nii Paapua Uus-Guinea jälgedes. Juulis viidi lõpule Euroopa Liidu ja Uus-Meremaa vahelisi suhteid ja koostööd käsitleva laiaulatusliku partnerluslepingu üle peetavad läbirääkimised.

EL ja Nepal edendasid koostööd, keskendudes riigis oluliste poliitiliste ja majanduslike muutuste elluviimisele, mida toetatakse ajavahemikus 2014–2020 ELi abi kolmekordistamise kaudu. Tugev toetus Myanmar/Birma demokraatiale üleminekule ning reformiprotsessile oli 2014. aastal jätkuvalt ELi üheks prioriteediks. Märtsis võttis nõukogu vastu otsuse anda volitused ELi ja Myanmar/Birma vahel investeringute kaitse lepingut käsitlevate läbirääkimiste alustamiseks. Mais peeti Naypyidaw's ELi inimõiguste eriesindaja Stavros Lambrinidise kaasjuhtimisel esimene ELi-Myanmar/Birma inimõigustealane dialoog ⁽²⁸⁾. EL jälgis tähelepanelikult Tais vallandunud poliitilist kriisi. Reaktsioonina sõjaseisukorra väljakuulutamisele ja põhiseaduse kehtetuks tunnistamisele võttis EL 23. juunil vastu nõukogu järeldused, ⁽²⁹⁾ mille kohaselt ametlikud visiidid Taisse ja Taist peatati. Partnerlus- ja koostöölepingut ei sõlmita Taiga enne, kui ametisse on saanud demokraatlikult valitud valitsus.

Komisjon jätkas 2013. aastal Bangladeshiga sõlmitud jätkusuutlikkuse kokkuleppe ⁽³⁰⁾ rakendamist, mille eesmärk on parandada Bangladeshis valmisriiete sektoris töötajate õigusi, töötervishoidu ja -ohutust, vabrikute ohutust ning vastutustundlikku ettevõtlust.

Nõukogu juunikuistes järeldustes kiideti heaks uus, kuni 2016. aasta lõpuni kehtiv Afganistani strateegia, milles keskendutakse Afganistani riigiasutuste arendamisele ning rõhutatakse rahu, julgeoleku ja piirkondliku stabiilsuse edendamise, demokraatia tugevdamise, majandus- ja inimarengu soodustamise ning õigusriigi toetamise ja inimõiguste austamise tähtsust. Strateegias nähakse ette üldine raamistik ELi kõigi rahastamisvahendite ning liikmesriikide mittesõjalise osalemise jaoks. Rahastamine hõlmab üle 1 miljardi euro aastas. Sellest olulise osa moodustab arengukoostöö rahastamisvahendi mitmeaastane näidisprogramm, mis võeti vastu kuni 1,4 miljardi euroni ulatuva soovitusliku eraldisena, mille väljamaksmine sõltub sellest, kas Afganistan täidab Tokyo vastastikuse aruandekohustuse raamistiku kohaseid kohustusi või mitte. Sihtvaldkonnad on järgmised: demokratiseerimine ja vastutus; põllumajandus; tervishoid ning korrakaitse ja õigusriigi põhimõtte järgimine. Nõukogu nõustus pikendama ka tsiviilpolitsei ja õigusriigi põhimõtte rakendamise toetamiseks algatatud Euroopa Liidu Afganistani politseimissiooni mandaati 31. detsembrini 2016.

Arvestades Pakistani võetud kohustust rakendada 27 rahvusvahelist konventsiooni, avati Pakistanile 1. jaanuaril säästvat arengut ja head valitsemistava stimuleeriva erikorra raames soodustingimustel juurdepääs ELi turule. Neist viiesteist konventsiooni on seotud inimõiguste ja töötajate põhiõigustega. 2014. aastal jätkas EL ELi-Pakistan viieaastase tegevuskava alusel suhete süvendamist Pakistaniga mitmes olulises valdkonnas. Märtsis toimus konstruktiivne strateegiline dialoog liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton ning Pakistani välisküsimuste nõuandja Sartaj Azizi vahel. Juunis toimus ELi-Pakistan ühiskomisjoni kohtumine Islamabadis. Seal lepiti kokku koostöö alustamises tuumarelva leviku tõkestamise, desarmeerimise ja energia küsimustes. Kokkuleppele jõuti ka ELi-Pakistan vahelises inimõigusi käsitlevas laiendatud dialoogis, olulisteks koostöövaldkondadeks jäävad ka terrorismivastane võitlus ning ränne, sealhulgas tagasivõtmine.

Piirkondlikud küsimused

Aasia-Euroopa kohtumine

10. Aasia-Euroopa tippkohtumine (ASEM) teemal „Vastutustundlik partnerlus jätkusuutliku majanduskasvu ja julgeoleku saavutamiseks” toimus oktoobris Milanos. Tippkohtumine võimaldas ASEMi partnerriikide juhtidel pidada avameelseid arutelusid mitmel üleilmse tähtsusega teemal, nagu näiteks kliimamuutus, säästev areng ning majandus- ja finantsprobleemid, samuti käsitleda piirkondlikke ja rahvusvahelisi küsimusi ja inimõigusi ⁽³¹⁾. ASEMi liikmeskond laienes 53-ni, tippkohtumisel ühinesid uute partneritena Horvaatia ja Kasahstan.

Milanos (Itaalia) peetud Aasia-Euroopa tippkohtumise osalised, 16. oktoober.

Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon

2014. aastal jätkus ELi ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) vahel ambitsioonikama ja poliitilisema partnerluse loomine. Veebruaris toimunud ühenduvust käsitleva ASEANi koordineerimiskomitee visiit Brüsselisse, Luxembourgigi ja Antwerpenisse võimaldas vahetada normidepõhise integratsiooni kohta kogemusi. Veebruaris Singapuris pärast edukat kahepäevast ELi-ASEANI lennundusalast tippkohtumist heaks kiidetud ühisdeklaratsioonis ⁽³²⁾ esitasid komisjon ja ASEAN ettepaneku viia lennundusalane koostöö uuele tasemele ning alustada läbirääkimisi üldise lennustranspordilepingu sõlmimiseks ⁽³³⁾.

EL toetub erinevate ASEANi riikidega sõlmitud kahepoolsetele vabakaubanduslepingutele, et sõlmida tulevikus piirkondadevaheline leping. Kahepoolseid läbirääkimisi alustati Malaisia (2010), Vietnami (2012) ja Taiga (2013) ning need viidi lõpule Singapuriga (2014).

Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond

ELi ja Kesk-Ameerika partnerriikide (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua ja Panama) vaheliste subregionaalsete suhete olukord on hea. Sellest andis tunnistust ELi ja Kesk-Ameerika assotsieerimislepingu kaubandussamba jõustumine 2013. aasta lõpus ning poliitilise dialoogi ja koostöölepingu jõustumine 2014. aasta mais. 2014. aastal kiitis EL heaks Kesk-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna kodanike julgeolekut käsitleva ELi strateegia, et tõhustada koostööd piirkonna riikidega, kelle ebakindlus teatavates valdkondades üha kasvab. EL alustas Kuubaga läbirääkimisi kahepoolse lepingu sõlmimiseks. Juulis jõudsid EL ja Ecuador kokkuleppele, et Colombia ja Peruuga sõlmitud ning alates 2013. aastast ajutiselt kohaldatud mitmepoolne kaubandusleping laieneb ka Ecuadorile. Tšiili ja Mehhiko uurivad praegu võimalusi, kuidas uuendada ELiga sõlmitud assotsieerimislepinguid.

Aafrika

Toetudes ELi-Aafrika eduka aprillikuise tippkohtumise tulemustele, jätkas EL koostööd Aafrika kõigi piirkondlike organisatsioonidega, et edendada piirkondlikku integratsiooni, arengut, vastupanuvõimet, majanduskasvu, stabiilsust ja head valitsemistava. Lisaks Sahelit ja Aafrika Sarve käsitlevatele ELi strateegiatele ning Ida-Aafrika järvede piirkonna suhtes kohaldatavale lähenemisviisile võttis EL vastu Guinea lahe meresõidu turvalisust käsitleva strateegia. EL tegi koostööd ka Aafrika Liidu, Lääne-Aafrika Riikide Majandusühenduse, Lõuna-Aafrika Arenguühenduse ja muude organisatsioonidega valimisvaatlusmissioonide saatmisel Guinea-Bissausse, Egiptusesse, Tuneesiasse, Malawisse ja Mosambiiki ning ekspertide missiooni lähetamisel Alžeeriasse, Nigeeriasse ja Mauritaaniasse. EL tegi Somaalia, Lõuna-Sudaani ja Sudaani probleemide lahendamisel tihedat koostööd Ida-Aafrika Arenguühenduse ja Aafrika Liiduga ning Kesk-Aafrika Vabariigi olukorra lahendamisel Kesk-Aafrika Riikide Majandusühenduse ja Aafrika Liiduga.

Neven Mimica (alates 1. novembrist rahvusvahelise koostöö ja arengu volinik, vasakul) ning Guinea riiklik majandus- ja rahandusminister Mohamed Diaré (paremal) kätlevad voliniku 6. detsembri visiidil Conakryssse (Guinea), kus kuulutati avatuks ELi üldine abi Guineale aastatel 2014–2020.

Areng

Poliitika ülevaade

Muutuste kava: abi tuleb anda vastavalt uue aja vajadustele

2014. aastal tegi Euroopa Liit edusamme muutuste kava rakendamisel ⁽³⁴⁾. Tegemist on 2011. aastal heaks kiidetud ELi arengustrateegiaga, mille eesmärk on tugevdada ELi mõju vaesuse vähendamise valdkonnas ning toetada partnerriike aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel 2015. aastaks. Umbes 70% ELi abist läheb kõige vaesematele, sealhulgas konfliktide ja looduskatastroofide käes kannatavatele riikidele. Lähtudes tõdemusest, et koostöö näiteks Brasiiliaga on erinev koostööst Sambiaga, lõpetas EL kahepoolse abi alase koostöö 16 suure ja võrdlemisi arenenud riigiga. Kuna aga mõnes sellises riigis püsib suur ebavõrdsus, on neil riikidel võimalik osaleda temaatilistes ja piirkondlikes programmides. Nüüd suunab EL abi valdkondadesse, milles muutuste teostamine ja majanduskasv olenevad kõige rohkem: valitsemistava, põllumajandus, energeetika, tervishoid ja haridus.

Ühised programmitöö dokumendid on välja töötatud umbes 20 riigile ning need on väljatöötamisel veel 20 riigi jaoks. Kuna iga strateegia on suunatud konkreetsele riigile, on paranenud ELi ja liikmesriikide abiprogrammide mõju ja tulemuslikkus.

2015. aasta järgne arenguraamistik – inimväärse elu nimel

2014. aasta oli olulisim aasta 2015. aasta järgse arenguraamistiku ettevalmistamisel. EL tegutses aktiivselt ja mõjukalt, et luua konsensus, mille abil saavutada 2015. aasta septembris toimuval ÜRO tippkohtumisel häid tulemusi. Juunis võttis komisjon vastu uue selleteemalise teatise ⁽³⁵⁾.

Sellisele üldisele lähenemisviisile toetudes osalesid ELi ja selle liikmesriigid aktiivselt 2015. aasta järgset tegevuskava käsitlevates rahvusvahelistes aruteludes. EL asetas erilist rõhku dialoogile oma partneritega ning partnerite kaasamisele. Olulise dokumendina tuleb ära märkida juunis vastuvõetud „2015. aasta järgset arengukava käsitlev AKV-ELi ühisdeklaratsioon” ⁽³⁶⁾. Detsembris esitas nõukogu järeldused, ⁽³⁷⁾ mille alusel kujundatakse ELi seisukohad rahvusvahelistel läbirääkimistel 2015. aasta järgse tegevuskava üle. Läbirääkimisi peetakse ÜRO raames ja need viiakse lõpule ÜRO Peaassambleel 2015. aasta septembris.

Terviklik lähenemisviis

2013. aasta detsembris avaldati ühisteatis „ELi terviklik lähenemisviis väliskonfliktidele ja -kriisidele”,⁽³⁸⁾ et edendada ELi vahendite strateegiliselt sidusat kasutamist. 2014. aasta mais võttis ka nõukogu vastu oma järeldused⁽³⁹⁾ selles küsimuses. Nõukogu järeldustes rõhutati, et konflikti- ja kriisiolukordi tuleb analüüsida varakult ja ühiselt, kõigis konflikti etappides tuleb tegutseda senisest aktiivsemalt ning ELi erinevate poliitikavaldkondade, samuti sise- ja välispoliitika vahendite kasutamist tuleb paremini koordineerida. Lisaks tuleb tagada, et ÜJKP raames võetavad meetmed toetuks ELi senisele tegevusele, ning pöörata tähelepanu oma tegevuse tulemuste ja mõju kinnistamisele, näiteks ELi arenguabi vahendite sujuva kasutuselevõtmise teel. 2015. aasta alguses esitavad kõrge esindaja ja asepresident ning komisjon nõukogu järelduste alusel oma tegevuskava.

Euroopa arenguaasta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu on 2015. aasta kuulutanud Euroopa arenguaastaks (EYD2015)⁽⁴⁰⁾. 2015. aasta on eriline selle poolest, et siis täitub aastatuhande arengueesmärkide täitmise tähtaeg ja võetakse järgmised eesmärgid – seekord jätkusuutliku arengu valdkonnas. Tegemist on esimese Euroopa aastaga, mis keskendub ELi välistegevusele, ja selle eesmärk on edendada ELi tegevust üleilmse partnerina.

Geograafiline ülevaade

ELi koostöö Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonnaga: algab uus 7-aastane programmitöö periood

Vastu on võetud 11. EAF – rahastamisvahend, mis hõlmab ELi arengukoostööd AKV riikidega kuni 2020. aastani.

Praegu on ELis ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) partnerriikides arutamisel, heakskiitmisel ja allkirjutamisel riiklikud ja piirkondlikud sihtprogrammid ning AKV riikide vaheline programm. 2014. aasta lõpuks oli heaks kiidetud rohkem kui 50% riiklikest sihtprogrammidest. Ülejäänud sihtprogrammid valmivad 2015. aastal.

ELi arengukoostöö Somaaliaga: programmi „Somali Compact” rakendamine

EL jätkas 2014. aastal Somaalia ja föderaalvalitsuse toetamist 2013. aasta septembris Brüsselis allkirjastatud programmi „Somali Compact” rakendamisel. Riigi ülesehitamisel tehti märkimisväärseid edusamme – asutati ajutised valitsusasutused ja pandi alus föderaalse Somaalia loomisele. Novembris toimus Taanis Kopenhaagenis kõrgetasemeline ministrite tasandi partnerlusfoorum, kus osalesid 56 Aafrika, Aasia, Austraalia, Euroopa, Lähis-Ida ja Põhja-Ameerika riigi delegatsioonid. EL kinnitas veel kord, et kavatseb ka tulevikus tugevalt toetada Somaalia riigi ülesehitamist ning tema julgeoleku parandamist ja jätkusuutlikku arengut.

Näide Somaalias rakendatava projekti kohta

Somaalias Puntlandis kannatab peaaegu 20% elanikkonnast mulla degradeerumise ja toidupuuduse all. EL rahastab programmi, mille eesmärk on päästa vaesusest 1,5 miljonit inimest, parandades karjamaade seisundit ja aidates kogukondadel paremini korraldada loodusvarade haldamist.

Arengu- ja julgeolekuprobleemide lahendamine Lääne-Aafrikas: ELi Saheli strateegia ja Guinea lahe strateegia

EL püsib Saheli ja Guinea lahe piirkonnas tehtavate rahvusvaheliste diplomaatiliste ning julgeoleku ja arengu alaste jõupingutuste tegemisel esirinnas. ELi Saheli strateegia hõlmab valdkondi, millest sõltub piirkonna stabiilsuse parandamine. Strateegia hõlmab Burkina Fasot, Malit, Mauritaaniat, Nigerit ja Tšaadi ning sellesse kuuluvad ka piirkondlikud meetmed. Märtsis võeti vastu Guinea lahe strateegia, mis hõlmab lahega piirnevaid riike Senegalist Angolani, sealhulgas Cabo Verdēt ning São Toméd ja Príncipe.

Kesk-Aafrika Vabariik: EL käivitab mitme rahastajaga Bêkou fondi

Komisjon ning Saksamaa, Prantsusmaa ja Madalmaad asutasid esimese mitme annetajaga ELi sihtfondi, mille eesmärk on edendada Kesk-Aafrika Vabariigi stabiliseerimist ja ülesehitamist. Fond hakkas toetusi andma juba kaks kuud pärast asutamist. Fondi nimi – Bêkou – tähendab riigi suurimas, sango keeles lootust. Fondi eesmärk on ette valmistada hädaabi, sealhulgas humanitaarabi andmise lõpetamist ja pikemaajase arenguabi andmise alustamist. Fond aitab kaasa Kesk-Aafrika Vabariigi taastamistöödele, eelkõige riiklike ja kohalike ametiasutuste loomisele, majandustegevuse taastamisele, peamiste teenuste (nagu elekter, transport, tervishoid ja haridus) tagamisele ning riigi stabiliseerimisele.

Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond

EL on heaks kiitnud ELi ja Ladina-Ameerika riikide 2014.–2020. aasta arengukoostöö programmid, nn mitmeaastased sihtprogrammid. Selle rahaliste vahendite hulk on jätkuvalt märkimisväärne, ulatudes 2,4 miljardi euroni, millest 35% on suunatud sihtotstarbeliselt piirkondliku tasandi koostööle.

Vastavalt ELi ja Kariibi mere piirkonna ühisele strateegiale, mis kehtib alates 2012. aastast, on peamised koostöövaldkonnad järgmised: piirkondlik integratsioon; Haiti ülesehitamine; kliimamuutus ja loodusõnnetused; kuritegevus ja julgeolek; ühistegevus mitmepoolsetel foorumitel. Kariibi mere piirkonna riikidele on ajavahemikuks 2014–2020 ette nähtud kokku 1 miljard eurot, kusjuures piirkondliku koostöö vahendite summa suureneb ja kahepoolse koostöö vahendite summa väheneb.

Aasia, Kesk-Aasia ja Lähis-Ida

Kuigi Aasia riikide majanduskasv on viimastel aastatel olnud märkimisväärne, leidub piirkonnas veel palju vaesust. Enamikus riikides on probleemiks ebaühtlane piirkondlik areng ja kasvav sissetulekute ebavõrdsus. EL teeb arengukoostöö rahastamisvahendi kaudu koostööd Aasia, Kesk-Aasia ja Lähis-Ida riikidega, eeskätt võttes meetmeid muu hulgas toiduga kindlustamise, maaelu arengu, hariduse ja juhtimise valdkonnas. 2014. aastal eraldati Aasiale 860 miljonit eurot.

ELi abist on kasu: Nepali näide

Viimastel aastatel on hariduse valdkond kuulunud suuremate ELi poolt Nepalile antava finantsabi saajate hulka. Tänu ELi toetusele on koolist kõrvalejäänud laste arv vähenenud hinnanguliselt 800 000-lt 445 000-le ning suureneb ka teise taseme hariduse omandajate (13–16-aastaste vanuserühm) arv. EL toetas ka riigi rahuprotsessi ja parlamendivalimiste korraldamist. Seejuures oli valimisaktiivsus suur ning valimisi peetakse üldiselt vabadeks ja õiglasteks.

Temaatiline ülevaade

Haridus

EL korraldas juunis ülemaailmse hariduse edendamise koostöövõrgustiku konverentsi, kus ta teatas, et järgmise seitsme aasta jooksul rahastab ta haridust arenguriikides 375 miljonit euroga. Vahendite kogumiseks mõeldud konverents oli edukas: partnerriigid lubasid suurendada hariduse riigipoolset rahastamist ja rahvusvahelised rahastajad lubasid omapoolset rahastust suurendada. Üleilmne hariduse edendamise koostöövõrgustik keskendub partnerriikide kõige olulisematele prioriteetidele: hariduse kvaliteet, õpitulemuste parandamine ja tütarlaste hariduse edendamine. Erilist tähelepanu pööratakse nõrgematele riikidele.

Alates 2004. aastast ELi arenguabi toel hariduse valdkonnas saavutatud peamised tulemused:

- ▶ algkooli on astunud 13,7 miljonit õpilast;
  - ▶ ettevalmistuse on saanud 1,2 miljonit algkooliõpetajat;
  - ▶ tehnilist ja kutseharidust ning -õpet on saanud 7,7 miljonit inimest;
  - ▶ ehitatud ja remonditud on 37 000 koolihoonet;
  - ▶ teise taseme haridust asus omandama 300 000 tütarlast.
-

Erasektori roll arengukoostöös

2014. aastal võeti vastu uus teatis „Erasektori rolli tugevdamine kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu saavutamisel arenguriikides“⁽⁴¹⁾ ja sellega seotud nõukogu järeldused⁽⁴²⁾. Dokumendis on esitatud poliitika, millest EL kavatseb lähtuda partnerriikide erasektori arendamise toetamisel. Teatistes on loetletud 12 konkreetset meetet, mida võetakse valdkondades, kus komisjoni arvates on võimalik luua lisandväärtust. Inimesi saab vaesusest välja aidata eelkõige erasektor. Seda silmas pidades kutsutakse teatisega partnerriikide, ELi ja muudegi riikide erasektorit jälgima, et investeerimine oleks vastutustundlik, kaubandus jätkusuutlik ning ettevõtlusmuudel kaasav. Erasektoriga koostöö tegemiseks antakse selgeid strateegilisi juhendeid, et avaliku ja erasektori roll ja huvid oleksid vastavuses ning annaksid mõõdetavaid arengutulemusi.

Näide ELi koostööprojektist erasektoris

Paraguays viidi ellu projekt, millega loodi nn ühe akna süsteem liha eksportijate jaoks. Sellega vähendati haldusmenetlusteks kuluvat aega 40–50 minutini varasema 40 päeva asemel. Selle tulemusel on Paraguays ekspordile orienteeritud ettevõtete arv alates 2004. aastast suurenenud 500%.

Säästev energia

Kogu maailmas puudub ligikaudu 1,2 miljardil inimesel elektrienergia kasutamise võimalus. Selleks et paremini täita eesmärki võimaldada 2030. aastaks 500 miljonil inimesel kasutada jätkusuutlikke energiateenuseid, on EL tugevdanud oma olemasolevaid vahendeid ja välja töötanud uusi. See tegevus toimub ÜRO algatuse „Jätkusuutlik energeetika kõigi jaoks“ raames. New Yorgis toimunud ÜRO kliimateemalisel tippkohtumisel kirjutasid EL ning Euroopa ja Aafrika riigid alla viis ühisdeklaratsiooni kütteostuvõimetuse vastu võitlemise kohta. EL on eraldanud aastateks 2014–2020 üle 3 miljardi euro partnerriikide jätkusuutliku energeetika toetuseks.

Keskkond

Rohkem kui 70% kõige vaesemaid kogukondi elab maapiirkondades ja nende sissetulek sõltub vahetult ökosüsteemi teenustest. Üleminek kaasavale rohelisele majandusele pakub uusi võimalusi toetada majanduskasvu, mis on nii keskkonnasäästlik kui ka kaasav. Komisjoni arvamusel kohaselt on oluline tagada, et vähemalt 20% ELi eelarvest on pühendatud süsinikuvaesele ja kliimamuutusele vastupanuvõimelisele arendustegevusele, ning komisjon soovib kõnealust põhimõtet oma arengukoostöös kohaldada.

2014. aasta rahvusvahelise bioloogilise mitmekesisuse päeval algatas komisjon juhtalगतuse „Bioloogiline mitmekesisus kogu eluks“ (B4Life), et kaitsta ökosüsteeme, võidelda looduslike liikide vastu suunatud kuritegevusega ja arendada keskkonnahoidlikku majandust. Alगतuse 2014.–2020. aasta eelarve on ligikaudu 800 miljonit eurot. Alगतus täiendab ELi tegevust säästva metsamajandamise edendamise ning ebaseadusliku metsaraiega võitlemise valdkonnas. Alगतus sisaldab metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust käsitlevat tegevuskava⁽⁴³⁾ ning tegevust raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamist käsitleva ÜRO alगतuse programmi raames.

Humanitaarkriisidele ja hädaolukordadele reageerimine

Aasta ülevaade

2014. aastal suurenes järsult humanitaarkriiside arv. Aasta jooksul tekkis enneolematult palju – neli – kolmanda tasandi hädaolukorda, mis on ÜRO kõrgeim kriisiaste. Need tekkisid Iraagis, Kesk-Aafrika Vabariigis, Lõuna-Sudaanis ja Süürias. Kogu maailmas jätkuvad relvastatud konfliktid ja rünnakud tsiviilelanikkonna vastu, samal ajal kasvab ka loodusõnnetuste esinemise sagedus ja intensiivsus. Pidevalt kasvab nende inimeste arv, kes kannatavad konfliktide ja ümberasustamise tõttu või kellel on puudus sellistest põhivajadustest nagu toit, vesi, arstiabi ja peavari. Uus probleem on Ebola viirushaiguse puhang Lääne-Aafrikas.

Humanitaarabi ja kriisiohjamise volinik Christos Stylianides (taustal) ning tervishoiu ja toiduohutuse volinik Vytenis Andriukaitis (paremal; mõlemad ametis alates 1. novembrist) puudutavad Sierra Leone pealinnas Freetownis kõrgete ametnikega kohtudes tervituseks vastastikku teineteise küünarnukke – riikides, kus esineb Ebola viirushaigust, on sellest kujunenud uus tervitamise viis, mis aitab vältida viiruse edasikandumist. Volinikud külastasid epideemia epitsentrit 13. novembril, et tutvuda olukorraga kohapeal.

EL kui maailma suurim humanitaarabiandja mängib kesket rolli humanitaarvajaduste täitmisel. AINUÜKSI komisjon andis 2014. aastal 80 riigi kaitsetutele rühmadele 1,2 miljardit eurot abi.

Geograafilised probleemid

Ida-Ukraina

Ida-Ukraina konflikti tagajärjel oli umbes 1 miljon inimest sunnitud ümber asuma ning humanitaarvajadused üha suurenesid. EL andis humanitaarabi kriisist mõjutatud elanikkonna põhivajaduste katmiseks: peavarju, toidu, vee, tervishoiu, psühhosotsiaalse abi ja talveks valmistumise jaoks.

Süüria

Süüria konflikt kestab katkematult neljandat aastat ning on praegu maailma suurim humanitaar- ja julgeolekukriis. Lahingute tõttu on elu kaotanud kümned tuhanded inimesed. Pool elanikkonnast on olnud sunnitud oma kodudest lahkuma. Naaberriikidesse on pakku läinud 3,8 miljonit inimest. EL kui maailma suurim abiandja eraldas enim kannatanute toetamiseks 3,1 miljardit eurot abi ja seda lisaks liidu kodanikuaitse mehhanismi raames antud mitterahalisele abile. Süürias on humanitaarabi saanud umbes 12,2 miljonit abivajajat, samuti miljonid Süüria pagulased ja neid vastuvõtavad kogukonnad kogu piirkonnas. Abi on antud meditsiinilise hädaabi, kaitse, toidu ja toitumisalase abi, vee, sanitaarseadmete, hügieenitarvete, peavarju ja logistikateenuste vormis.

Iraagist terrorirühmituse Da'ish rünnakute eest põgenenud kurdi jezidi lapsed püüavad Kagu-Türgis asuvas põgenikelaagris varahommikul sooja saada. Nad ootavad abi kohalikest ametivõimudelt ja Euroopa Komisjoni rahastusega tegutsevatest organisatsioonidelt.

Kesk-Aafrika Vabariik

Rahutuste ja poliitilise ebastabiilsuse all kannatav Kesk-Aafrika Vabariik on veel üheks maailma humanitaarkriiside tulipunktiks. Riigi 4,6 miljonist elanikust vajab humanitaarabi umbes pool. EL tegi väsimatult tööd, et tõmmata rahvusvahelise üldsuse tähelepanu mõjule, mida kriis avaldab naaberriikidele, ning eraldas Kesk-Aafrika Vabariigile 2014. aastal üle 128 miljoni euro humanitaarabi. Seega oli ta sellele riigile elutähtsa abi andjaist suurim. Lisaks sellele on komisjon korduvalt organiseerinud humanitaartöötajate ja päästevahendite õhusildu Kesk-Aafrika Vabariiki.

Lõuna-Sudaan

Lõuna-Sudaan on maailma noorim riik, kuid ka üks vaesemaid riike ning teda on tabanud siseepingete ja relvakonfliktide laine. Sisekonflikt muutus vägivaldseks 2013. aasta lõpus. Sellest ajast alates on hukkunud vähemalt 10 000 inimest ning peaaegu 2 miljonil mehel, naisel ja lapsel on tulnud kodust pageda. Neist umbes 470 000 inimest otsis varjupaika naaberriikides. Konflikt suurendas hüppeliselt Lõuna-Sudaani humanitaarivajadust. Seejuures kannatab Lõuna-Sudaan juba niigi hooajaliste üleujutuste ja muude loodusõnnetuste ning epideemiate käes. 2014. aasta lõpu seisuga oli riigis humanitaarabi saanud 3,8 miljonit inimest, sealhulgas üle 245 000 põgeniku. Komisjon andis aasta jooksul kriisi tõttu üle 110 miljoni euro väärtuses humanitaarabi, millele lisandub toetus pagulastele kogu piirkonnas. Euroopa Liit – liikmesriigid ja Euroopa Komisjon – andsid 2014. aastal selle kriisi tõttu üle 267 miljoni euro humanitaarabi.

Iraak

Iraaklased kannatavad riigi julgeolekuolukorra halvenemise ränkade tagajärgede all. 2014. aastal süvenes järsult vägivald, millel olid ulatuslikud humanitaartagajärjed ning üle 2 miljoni inimese põgenes kodust. Kriisist mõjutatud kohalike elanike olukord teeb tõsisest muret, kuna inimesed on kas ümber asustatud või konflikti tõttu lõksu jäänud ning abi ei jõua nendeni. Lisaks sellele võõrustab Iraak peaaegu veerand miljonit Süüriast lahingute eest põgenenud inimest. EL laiendab kõige haavatavamate rühmade vajaduste rahuldamiseks oma operatsioonide ulatust ning suurendab humanitaarabi eelarvet 20 miljoni euroni.

Filipiinid

Viimaste aastate üks raskemaid loodusõnnetusi, taifuun Hayian, mis tabas Filipiine 2013. aasta novembris, mõjutab siiani ühe kõige katastroofaltima riigi elanikkonna eluolu. Riiki tabanud torm tappis enam kui 6200 inimest ja sundis 4 miljonit inimest kodust lahkuma. Mitu kuud hiljem oli inimestel ikka veel probleeme kodude ja elatusallikate taastamisega. EL andis üle 180 miljoni euro väärtuses humanitaarabi ning aitas enam kui 1,2 miljonit inimest. Ta osales peavarju, toidu, puhta vee ja sanitaarvahendite andmisel ning toetas kohalikke elanikke taastustöödel ning tulevasteks loodusõnnetusteks valmistumisel.

Horisontaalsed küsimused

Ebola

Lääne-Aafrikat on tabanud kõigi aegade suurim Ebola viirushaiguse puhang. Puhangust mõjutatud riigid, rahvusvaheline üldsus ja humanitaarorganisatsioonid teevad jõupingutusi haiguse kontrolli alla saamiseks, kuid nende ees seisavad keerulised probleemid.

Komisjon oli üks esimestest rahvusvahelistest abistajatest, kes reageeris märtsis kriisile. Ta on riikide vahetuks abistamiseks ja meditsiiniuuringuteks eraldanud enam kui 434 miljonit eurot. ELi panus kokku on üle 1,2 miljardi euro.

Toiduga kindlustamatus

Kogu Aafrikas ulatub toiduga kindlustamatuse all kannatavate inimeste arv kümnetesse miljonitesse. Sahelis põhjustavad sagedased põuad, kehvad saigid ja taastekkivad konfliktid inimeste ümberasustamist ning vaesuse süvenemist. 2014. aastal tegi EL jõupingutusi, et pakkuda raskekujulise alatoitumuse all kannatavatele lastele eluliselt tähtsat toitusabi. Mõningate vaesemate majapidamiste toimetulekut toetatakse sularahaülekannete ja toidupakkidega. Tegemist on ellujäämiseks vajaliku miinimumiga. Vahendeid suunatakse kriisist mõjutatud inimestele toiduabi, tervishoiuteenuste, tootumislase abi, puhta vee, sanitaarvahendite ja peavarju andmise.

Lapsed

Lapsed, kes kuuluvad kõige kaitsetumate rühmade hulka, moodustavad poole maailmas aset leidvate konfliktide ohvritest.

ELi inimõiguste poliitika ja rahastamisvahendite peaeesmärkide hulka kuulub laste kaitsmine ja nende õiguste edendamine ning eriti laste olukord relvastatud konfliktide korral. Tänu ELi algatusele „Rahu lapsed“ on alates 2013. aastast enam kui 270 000 konfliktipiirkondade last saanud võimaluse käia koolis. 2012. aastal ELile antud Nobeli rahupreemia alusel loodud mitmeaastasest abiprogrammi on heldelt panustanud mitu liikmesriiki. Alates 2012. aastast on sellele eraldatud rohkem kui 12 miljonit eurot – 2 miljonit eurot 2012. aastal, 4 miljonit eurot 2013. aastal ja 6,7 miljonit eurot 2014. aastal. Muu hulgas on Luksemburg eraldanud 500 000 eurot ja Austria 250 000 eurot sihtotstarbelist tulu.

ELi humanitaarabi vabatahtlike algatus

EL on asutanud Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse, mis annab kodanikele võimaluse osaleda humanitaarabi andmises. Lissaboni lepingu kohaselt on ELi humanitaarabi vabatahtlike algatuse eesmärk tugevdada liidu suutlikkust anda vajadustel põhinevat humanitaarabi ja koolitada humanitaarabi valdkonna tulevase juhte, andes samas noortele eurooplastele võimaluse näidata üles oma solidaarsust abivajajatega. Programmis saavad osaleda noored, kes on huvitatud tööst hädaabi valdkonnas, ning humanitaarabi eksperdid, kellel juba on kogemusi. Programmi raames antakse kuni 2020. aastani 18 000 vabatahtlikule võimalus osaleda humanitaarabioperatsioonides kõikjal maailmas.

Liigutav lugu Libeerias: Deddeh paranes Ebola viirushaigusest. Solidaarsusest otsustas ta jääda piiratud ravialasse, et hoolitseda väikese Elijah' eest, kes on samuti nakatunud. Olles haiguse läbi põdenud, ei kannata kaitserõivaid. Meditsiinitöötajad näitavad, kuidas Elijah't toita.

Kodanikukaitse

2014. aastal leidis Euroopas ja mujal maailmas aset ulatuslikke loodus- ja inimese põhjustatud katastroofe. Kui riik kannatab laiaulatusliku hädaolukorra all, võib ta komisjoni hädaolukordadele reageerimise keskuse kaudu taotleda liidu kodanikukaitse mehhanismi kohest aktiveerimist. Abi osutavad 31 liidu kodanikukaitse mehhanismis osalevat riiki, sealhulgas ELi 28 liikmesriiki ning endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Island ja Norra. Septembris allkirjastati leping, millega sillutati teed Montenegro tulevasele liidu kodanikukaitse mehhanismis osalemisele.

Liidu kodanikukaitse mehhanism võimaldab osalevatel riikidel teha koostööd Euroopas või väljaspool seda esinevate ulatuslike katastroofide korral ning reageerida hädaolukordadele kiirelt ja tõhusalt.

Obrenovaci küla Serbias on pärast maikuseid ulatuslike üleujutusi vee all.

2014. aasta suvel kannatas Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia ulatuslike üleujutuste käes üle 3 miljoni inimese. Varsti pärast liidu kodanikukaitse mehhanismi aktiveerimist pakkusid ja saatsid oma abi 23 riiki. Komisjon kaasrahastas abi transporti ning pakkus üleujutatud alade kohta satelliitfotosid, et operatsioone toetada.

Liidu kodanikukaitse mehhanism on Iraagi ja Süüria konfliktides ning Euroopa reageerimisel Ebola viirushaiguse epideemiale võimaldanud pakkuda abi ning kasutada töötajaid, vahendeid ja varustust koordineeritult. Alates liidu kodanikukaitse mehhanismi asutamisest on selle kaudu pakutud päästevahendeid ja varustust rohkem kui 150 katastroofi puhul kogu maailmas, sealhulgas ainuüksi 2014. aastal 12 korral.

Liidu kodanikukaitse mehhanismi käsitlev läbivaadatud õigusakt jõustus 2014. aasta alguses. Sellega suurendatakse Euroopa hädaolukordadele reageerimise suutlikkust, minnes seniselt juhtumipõhiselt tegutsemiselt üle süsteemile, mis võimaldab tõhusamat kavandamist ja koordineerimist. Läbivaadatud õigusaktiga luuakse Euroopa kollektiivse sekkumissuutlikkuse raames vahendite ja ekspertide vabatahtlik reserv, mis on alati kasutamiskvalifitseeritud.

Inimõigused ja demokraatia

Inimõigused

Üldist

ELi tegevuses on inimõigused ja demokraatia alati kesksel kohal ning ta astub olulisi samme inimõiguste integreerimiseks kõikidesse ELi välistegevuse strateegiatesse, näiteks kaubanduse, rände, arengu ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas.

2012. aastal vastu võetud ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas⁽⁴⁴⁾ esitatakse raamistik jõupingutuste jätkamiseks. Selle tulemusel hakati ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas võtma arvesse inimõigustega seotud kaalutlusi; arenguküsimustes võeti kasutusele õigustel põhinev lähenemisviis; koostati suunised, mis käsitlevad sõnavabadust internetis ja väljaspool seda; integreeriti inimõigused ja demokraatia ELi välistegevusse; edendati kahe- ja mitmepoolselt inimõiguste universaalsust ning parema ja süsteemsema sise- ja väliskoordineerimise kaudu tõhustati tegevust mitmepoolses institutsioonides.

Barroso komisjoni seitse naisliiget poseerivad plakatiga, millel nõutakse Nigeerias äärmusrühmituse Boko Haram poolt röövitud tütarlaste vabastamist. Vasakult paremale: õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse eest vastutav Euroopa Komisjoni asepresident Viviane Reding (ametis kuni 1. juulini), digitaalarengu tegevuskava eest vastutav Euroopa Komisjoni asepresident Neelie Kroes, teaduse ja innovatsiooni volinik Máire Geoghegan-Quinn, rahvusvahelise koostöö, humanitaarabi ja kriisihjamise volinik Kristalina Georgieva, siseküsimuste volinik Cecilia Malmström, kliimameetmete volinik Connie Hedegaard ning merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki (kõik nad olid ametis 31. oktoobrini). Berlaymonti hoone Brüsselis (Belgia), 28. mai.

EL jätkas kogu aasta jooksul kodanikuühiskonna toetamist ja tugevdamist, sealhulgas sihtotstarbelise rahastamise kaudu,⁽⁴⁵⁾ et edendada kogu maailmas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide kohaldamist. Eelkõige keskenduti asjaomaste õigusaktide ratifitseerimisele ja tõhusale rakendamisele, tagasivõetud dokumentide ja reservatsioonide uuesti läbivaatamisele ning Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi toetamisele. Selle saavutamiseks kasutati näiteks enam kui 40 riigi osalusel peetud inimõigusalaste regulaarsete dialoogide ajal kampaaniate korraldamist, üleilmsete teadvustamiskampaaniate korraldamist, ELi mittekuuluvate riikidega sõlmivatessse lepingutesse Rahvusvahelist Kriminaalkohut käsitleva sätte süstemaatilist lisamist ja sihtotstarbeliste kohalike või piirkondlike seminaride korraldamist. Samuti esitati kahe- ja mitmepoolsetel foorumitel avaldusi ELi mittekuuluvate riikidega sõlmivatessse lepingutesse Rahvusvahelist Kriminaalkohut käsitlevate sätete lisamise kohta, tehti koostööd ÜRO mehhanismidega (nt inimõiguste olukorra üldine korrapärane läbivaatamine) ja toetati ÜRO eriraportööride tööd. EL korraldas inimõigustealast dialoogi ja konsultatsioone rohkem kui 37 riigiga ning edendas oma peamisi prioriteete, eelkõige neid, mida käsitleti hiljuti vastu võetud inimõiguste suunistes (nt usu- ja veendumusvabadus; lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste kohtlemine; surmanuhtluse kaotamine; ettevõtlus- ja inimõigused; sugu; lapse õigused ning kõige hilisemalt sõnavabadus internetis ja väljaspool seda.

Samuti jätkas EL pühendunult inimõiguste edendamist ÜRO tasandil, aidates välja töötada ja kaitsta inimõiguste edendamise ja kaitsmise rangeid norme ja mehhanisme. EL osales aktiivselt ÜRO Inimõiguste Nõukogu ja ÜRO Peaassamblee töös ning esitas mitu algatust, mis käsitlesid probleemriike ja muid olulisi teemasid.

ÜRO Peaassamblee kolmanda komitee istung toimus 7. oktoobrist kuni 26. novembrini. Seal arutati paljusid inimõiguste, humanitaarabi ja sotsiaalabi küsimusi. EL osales komitee tegevuses väga aktiivselt ka 2014. aastal. Ta esitas 9 ametlikku avaldust ja osales vähemalt 45 interaktiivses dialoogis ÜRO ametiisikute ja inimõiguste valdkonnas volitatud ametiisikutega. Eriti tulemuslik oli dialoog inimõiguste ülemvoliniku Zeid Ra'ad Al Husseiniga. Komitee menetles ligikaudu 60 resolutsiooni, kusjuures EL esitas järgmised viis algatust: resolutsioon Põhja-Korea kohta (koos Jaapaniga, nagu varasematelgi aastatel); resolutsioon Myanmar/Birma kohta; resolutsioon surmanuhtluse moratooriumi kohta (piirkondadevaheline algatus); resolutsioon usu- ja veendumusvabaduse kohta; resolutsioon lapse õiguste kohta (koos ÜRO Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide rühmaga Grulac). Toetati ka mitut partnerite algatust, eelkõige resolutsioone Iraani (mida juhtis Kanada) ja Süüria kohta (mida juhtisid araabia riigid), ning temaatilisi algatusi, eriti naiste õiguste kohta.

Neist Myanmar/Birmat käsitlev resolutsioon võeti vastu konsensuse alusel pärast kooskõlastamist asjaomase riigi ja muude huvitatud osalejatega. ELi ja Jaapani ühine resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Põhja-Koreas pälvis laialdase piirkondadeülese toetuse ning võeti vastu suure häälteenamusega. Resolutsioon, mille toetajaid leidis kõigis maailma piirkondades, sh Aafrikas, Aasias ja Ladina-Ameerikas, pälvis juba 62 riigi toetuse.

Süüriat käsitlev resolutsioon võeti vastu suure häälteenamusega nagu eelmistelgi kordadel. Kanada juhitud tuumikrühma algatus Iraani kohta leidis veidi vähem toetust kui 2013. aastal.

Piirkondadevaheline algatus surmanuhtluse moratooriumi kohta pälvis suurema toetuse kui 2012. aastal: selle poolt hääletas 95 delegatsiooni, mida on nelja võrra rohkem kui 2012. aastal. Mitu liikmesriiki väljendas oma avalduses rahulolu selle üle, et protsess oli avatud ja läbipaistev. Tulemus annab selgelt märku, et maailmas valitseb suundumus surmanuhtluse kaotamisele.

ELi temaatiline algatus usu- ja veendumusvabaduse kohta ning ELi ja Grulaci riikide ühine algatus lapse õiguste kohta võeti vastu konsensuse alusel.

Euroopa Liidu inimõiguste eriesindaja

ELi inimõiguste eriesindaja Stavros Lambrinidis on jätkanud inimõiguste sidususe, tõhususe ja nähtavuse suurendamist liidu välispoliitikas. Tema 2014. aasta olulisteks saavutusteks olid kaks visiiti Egiptusesse, visiit Myanmar/Birmasse, kus ta juhatas esimest ELi-Myanmari inimõigustealast dialoogi, visiiti Indoneesiasse, kus ta pidas ettekande ASEANi valitsustevahelise inimõiguste komisjoni korraldatud piirkondlikul surmanuhtluse teemalisel konverentsil, visiit Brasiiliasse, kus ta juhatas neljandat inimõigustealast dialoogi, ning ametlikud visiidid Ameerika Ühendriikidesse ja Pakistani. Eriesindaja juhatas ka neljandat Mehhiko ja ELi kõrgetasemelist inimõigustealast dialoogi ning teist ametlikku ELi ja Lõuna-Aafrika inimõigustealast dialoogi.

Strateegilises plaanis osales ELi eriesindaja mitmepoolsetel ja piirkondlikel foorumitel, osaledes aktiivselt naiste staatuse komisjoni ja ÜRO Peaassamblee 69. istungjärgu ministrite tasandi tegevuses, sealhulgas põlisrahvaste maailmakonverentsil. Samuti võttis ta vastu Islami Koostöö Organisatsiooni sõltumatu alalise inimõiguste komisjoni esimese delegatsiooni. Eriesindaja pööras erilist tähelepanu kodanikuühiskonna ja inimõiguste kaitsjate mõjuvõimu suurendamisele. Perioodi peamised küsimused olid inimõiguste edendamine, arengu, sõnavabaduse ning soolise võrdõigusslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamine ning 2015. aasta järgses tegevuskavas õigustel põhineva lähenemisviisi rakendamine, samuti ettevõtlus- ja inimõigused ning surmanuhtluse kaotamine.

Demokraatia

Demokraatia ja demokratiseerimise toetamine

EL jätkas kogu maailmas valimisprotsessi toetamist, lähetades valimisvaatlusmissioone, valimiste hindamise meeskondi ja valimisekspertide missioone ning toetades valimisi korraldavaid asutusi ja siseriiklikke vaatlejaid tehnilise ja rahalise abiga. Valimisvaatlusmissioonide kulutõhususe parandamiseks tehakse pidevaid jõupingutusi.

Kokku lähetas EL kaheksa valimismissiooni: Egiptusesse (presidendivalimised), Guinea-Bissause (presidendi- ja parlamendivalimised), Kosovosse (parlamendivalimised), Malawisse (presidendi-, parlamendi- ja kohalikud valimised), Maldividele (parlamendivalimised), Mosambiiki (parlamendivalimised) ja Tuneesiasse (parlamendi- ja presidendivalimised). Vastavalt Ameerika Ühendriikide riigisekretäri John Kerry vahendusel sõlmitud kokkuleppele lähetas EL oma valimiste hindamise meeskonna hindama Afganistani presidendivalimisi. Meeskond jälgis ka hilisemat häältelugemise tulemuste kontrollimist.

Lisaks saatis EL 2014. aastal välja kaheksa valimisekspertide missiooni: Alžeeriasse (presidendi- ja parlamendivalimised), Boliiviasse (presidendi- ja parlamendivalimised), Egiptusesse (põhiseadusreferendum), Fidžile (parlamendivalimised), Iraaki (parlamendivalimised), Liibüasse (asutava kogu valimised), Mauritaaniasse (presidendivalimised) ja Taisse (parlamendivalimised).

Kuigi EL ei tegele valimiste vaatlemisega OSCE riikides, toetas ta OSCE/ODIHRi missiooni Ukraina presidendi- ja parlamendivalimiste ajal. ELi toetus võimaldas lühimissioonile Ukrainasse saata 100 täiendavat vaatlejat ELi liikmesriikidest ning kandidaat- ja taotlejariikidest.

Konkreetsed tulemused

Alates 2010. aastast on EL toetanud 50 valimisabi programmi kõikjal maailmas.

Alates 2004. aastast on EL lähetanud 49 riiki 69 vaatlusmissiooni rohkem kui 7500 vaatlejaga.

ELi valimisvaatlusmissioon Guinea-Bissaus 13. aprillil toimunud presidendi- ja parlamendivalimistel.

Mitmepoolne juhtimine ja üleilmsed probleemid

Mitmepoolne juhtimine

Euroopa Liit ÜROs

ELi jaoks on endiselt peamine tugevdada ÜRO süsteemi ja tegutseda ÜRO asutuste kaudu, tehes koostööd ning koordineerides tegevust partneritega. ELi peamisteks tegevussuundadeks on endiselt rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ohustavad probleemid ning inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte edendamine. Aastatuhande arengueesmärkide täitmisel saavutatud edule toetudes on EL kaasatud ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsi tulemuste järelmeetmete võtmisse ja rakendamisse. Samuti osaletakse aktiivselt läbirääkimistes, mis on seotud vaesuse kaotamist ja jätkusuutlikku arengut käsitleva 2015. aasta järgse tegevuskava sidusa ülesehituse ja täitmisega. Endiselt on oluline suurendada ÜRO tegevuse tõhusust. EL toetas vajalikke reforme sellistes olulistest valdkondades nagu juhtimine, rahuvalve, kohapealne abi ja organisatsiooni rahaline jätkusuutlikkus.

EL osales ÜRO Peaassamblee raames aktiivselt mitmes kõrgetasemelises arenguküsimusi mõjutavas programmis, näiteks väikeste arenevate saareriikide teemaline rahvusvaheline konverents Samoal, säästva arengu teemaline kõrgetasemeline poliitikafoorum, ÜRO kliimateemaline tippkohtumine ning Austrias Viinis toimunud teine ÜRO konverents, kus käsitleti arenevaid siseriike. EL osales ka läbirääkimistes mitme otseselt arenguküsimusi, inimõigusi, desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist, rahuvalvet ja rahu kindlustamist mõjutava peaassamblee resolutsiooni üle ning nende resolutsioonide vastuvõtmises.

Edenes ELi ja ÜRO koostöö eelkõige laste ja naiste õiguste, valimisabi, parlamentide ja kodanikuühiskonna tugevdamise ning kohtusüsteemide reformi valdkonnas.

2014. aastal jätkus hea ja tihe koostöö ÜROga sõjaliste ja tsiviilkriiside ohjeldamisel. Partnerluse raames jätkub operatiivkoostöö näiteks Somaalias (Atalanta), Malis (EUTM Mali) ja Kesk-Aafrika Vabariigis (EUFOR RCA).

Euroopa Liit muudel mitmepoolsetel foorumitel

Euroopa Nõukogu

EL ja Euroopa Nõukogu jätkasid koostööd inimõiguste ja demokraatliku stabiilsuse jälgimise tugevdamiseks, toetades Euroopa standardite edendamist, eelkõige ELi kandidaatriikides ning riikides, kes osalevad ELi naabrusepoliitikas. Jätkus õiguslane koostöö, eelkõige õigus- ja siseasjade valdkonnas (nt andmekaitse ja korruptsioon, kohtureformide edendamine) ning õigusriigi põhimõtete kohaldamise ja demokraatia valdkonnas. Selleks tehti tihedat koostööd põhiseaduse reformi ja valimisseaduste läbivaatamise Veneetsia komisjoniga. EL toetab Euroopa Nõukogu tööd ja teeb sellega tihedat koostööd, eelkõige Ukraina kriisi lahendamisel. Ühisprogrammide raames toimuv koostöö on samuti jätkuvalt ELi – Euroopa Nõukogu suhete oluline osa.

Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon

ELi tegevus seoses Ukraina kriisiga toimus eelkõige OSCE kaudu. EL toetas OSCE tegevust konfliktile poliitilise lahenduse leidmiseks ning olukorra erapooletu jälgijana kohapeal. Kuigi Venemaa Ukraina-suunaline poliitika oli sügavas vastuolus OSCE aluspõhimõtetega, oli organisatsiooni terviklik ja koostööaldis lähenemine julgeolekule asjakohasem kui kunagi varem.

EL jätkas OSCE kõigi kolme mõõtme (poliitilis-sõjaline, majanduslik ja keskkonnaalane ning inimlik mõõde) toetamist ning tegi tihedat koostööd OSCE välimissioonidega, eelkõige Lääne-Balkanil, Lõuna-Kaukaasias ja Kesk-Aasias. Nagu varasematel aastatel, moodustasid ELi esindajad poole organisatsiooni liikmetest ning panustasid eelarvesse kahe kolmandiku ulatuses.

G7 ja G8

Pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist peatati märtsis Venemaa osalemine G8-s ning G7 partnerid tegid aasta jooksul mitu avaldust Ukraina kohta, tihedalt kordineerides tegevust sanktsioonide küsimuses.

EL täitis G7-s aktiivset rolli ka 2014. aastal, võõrustades G7 tippkohtumist, mis toimus juunis Belgias Brüsselis. Tippkohtumise deklaratsioon sisaldas kohustusi maailmamajanduse ja energiapoliitika tugevdamise, kliimamuutuse, arengu ning ühiste välispoliitiliste probleemide kohta. Maailmamajandusega seoses oli rõhuasetus majanduskasvu ja töökohtade loomisel, finantsreformide lõpuleviimisel ning olulistel kahepoolsetel kaubanduslääbirääkimistel edu saavutamisel. Osaliselt Ukraina kriisi tõttu kerkisid päevakorda ka energiaküsimused, eelkõige energiapoliitika. Omavahelelisi seoseid leiti ka arutelus energia ja kliimamuutusega seotud probleemide üle. G7 juhid leppisid kokku, et edasi töötatakse Rooma G7 energiaalgatusega, mis ühendab individuaalseid ja kollektiivseid jõupingutusi vähese CO₂-heittega energiasüsteemide loomiseks. Arengualase arutelu raames käsitleti korrupsioonivastast võitlust ja toetust arengumaadele keerukate kaubanduslääbirääkimiste pidamisel. Kaks päeva väldanud välispoliitilised arutelud keskendusid peamiselt Ukrainale, kuid mõttevahetus puudutas ka Liibüat, Süüriat, Lähis-Ida rahuprotsessi ja Lõuna-Hiina merd.

Kuni 30. novembrini Euroopa Ülemkogu eesistuja ja G7 tippkohtumise eesistuja Herman Van Rompuy (vasakult neljas) ning kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso (paremalt kolmas) olid 4. ja 5. juunil Brüsselis (Belgia) toimunud G7 riikide tippkohtumise vastuvõtjateks. Osalejate hulgas olid ka Itaalia peaminister Matteo Renzi (vasakult esimene), Kanada peaminister Stephen Harper (vasakult teine), USA president Barack Obama (vasakult kolmas), Saksamaa liidukantsler Angela Merkel (keskel), Jaapani peaminister Shinzō Abe (paremalt esimene), Prantsusmaa president François Hollande (paremalt teine) ja Ühendkuningriigi peaminister David Cameron (paremalt neljas).

G20

2014. aasta oli G20 majanduskasvu ja vastupanuvõime tegevuskava aasta. Kohtumisi ja ettevalmistusi kroonis iga-aastane G20 tippkohtumine, mis toimus novembris Brisbane'is. Brisbane'i tegevuskava kolm peamist eesmärki on suurendada investeeringuid infrastruktuuri, vähendada kaubandustõkkeid ning suurendada osalust tööhõives. Erilist tähelepanu pöörati meeste ja naiste tööhõives osalemise erinevuse vähendamisele. G20 kinnitas oma kindlat toetust mitmepoolsele kaubandusüsteemile.

EL kiitis tippkohtumise tulemused heaks, kuna need aitavad suunata maailma jätkusuutliku majanduskasvu teele. „Brisbane'i majanduskasvu ja töökohtade loomise tegevuskavas” pannakse suurt rõhku investeerimisele. Kinnitades veel kord, et eesmärgiks peab olema maksusüsteemi muutmine õiglasemaks, andis G20 uut hoogu finantsreguleerimise, ülemaailmsete kliimameetmete ja avatud kaubanduse edendamisele. Lisaks tehti G20 kohtumisel edusamme korruptsioonivastase võitluse, jätkusuutliku energeetika, arengu ja rahvusvaheliste majandusinstituutide ümberkorraldamise küsimustes.

EL täitis olulist rolli Brisbane'i tippkohtumise ettevalmistamiseks peetud aruteludes ja läbirääkimistel ning rõhutas jätkuvalt struktuurireformide vajadust, mida EL peab tõhusate kasvustrateegiatega aluseks. Tippkohtumisel pöörati peatähelepanu üleilmse majanduskasvu kiirendamisele, et tõsta elatustaset ja pakkuda paremaid töökohti inimestele kogu maailmas.

Austraalias Brisbane'is G20 tippkohtumise raames toimunud ümarlaud: (kellaosuti liikumise suunas) Hispaania peaminister Mariano Rajoy, Itaalia peaminister Matteo Renzi, Prantsusmaa president François Hollande, USA president Barack Obama, Ühendkuningriigi peaminister David Cameron, Saksamaa liidukantsler Angela Merkel, kuni 30. novembrini Euroopa Ülemkogu eesistuja olnud Herman Van Rompuy ja alates 1. novembrist Euroopa Komisjoni presidendi ametis olev Jean-Claude Juncker.

Brisbane oli esimene G20 tippkohtumine, kus Jean-Claude Juncker osales komisjoni presidendina. Ta andis kindla signaali, et komisjon ja Euroopa Liit tervikuna toetavad täielikult majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava rakendamiseks vajalikku investeeringute suurendamist ning maailmakaubanduse ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse edendamiseks tehtavaid jõupingutusi.

Üleilmsed probleemid

Ränne

Rännevaldkonnas ELi mittekuuluvate riikidega tehtav koostöö oli 2014. aastal ELi jaoks taas prioriteetne küsimus. Euroopa Nõukogu 2014. aasta strateegilistes suunistes siseasjade tuleviku kohta ⁽⁴⁶⁾ rõhutati vajadust veelgi tihendada ELi sise- ja välisstrateegiate vahelisi seoseid ning suurendada rändepoliitika tähtsust ELi välisstrateegiates. Rännet nähakse üleilmse ja keeruka nähtusena, mis nõuab terviklikku, sidusat ja pikaajalist tegevust. Selline lähenemine eeldab algpõhjuste kindlakstegetmist ning seonduvate probleemsete ilmingute (nagu inimkaubandus) likvideerimist, kuid võimaldab ELil saada rändest kasu majanduskasvu ja konkurentsivõime paranemise näol.

Veediplomaatia

2014. aastal jätkas ELi välisasjade nõukogu 2013. aasta juuli veediplomaatiat käsitlevate järelduste ⁽⁴⁷⁾ rakendamist eesmärgiga suurendada ELi osalust kogu maailmas seoses veega varustatusega esinevate probleemide lahendamisel. Järeldustes keskenduti piiriülese veejulgeoleku probleemide ennetavale lahendamisele ning seati eesmärgiks edendada veemajanduse koostööl põhinevat ja jätkusuutlikku juhtimist. EL, eelkõige liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika tollane kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton ning Euroopa välissteenistus tegid suuremaid jõupingutusi Niiluse ja Kesk-Aasia veealastes vaidlustes vastastikku kasulike lahenduste edendamisele. EL edendas 2014. aastal aktiivselt ka veealast koostööd käsitlevate rahvusvaheliste lepingute ratifitseerimist ja rakendamist, sealhulgas ELi delegatsioonide ametlike esinduste kaudu. 17. augustil jõustus ÜRO 1997. aasta veekonventsioon.

Energiadiplomaatia

Välisasjade nõukogu arutas märtsis ja aprillis energiapoliitikat, eriti Ukraina kriisi, kusjuures toonane kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton ning Euroopa välissteenistus suurendasid aktiivsust energiadiplomaatia vallas. Kõrge esindaja ja komisjoni asepresident suurendas oma osalemist muudes energiadiplomaatia küsimustes, mis kuuluvad tema pädevusse, tehes tihedat koostööd komisjoni ja liikmesriikidega. Asepresident ja kõrge esindaja toetas aktiivselt komisjoni ELi, Venemaa ja Ukraina vahelistel kolmepoolsetel maagaasiläbirääkimistel, mis kujunesid edukaks ning tagasid Ukraina kriisi muude aspektide arvessevõtmise.

Kliimameetmete ja energiaküsimuste volinik Miguel Arias Cañete, ametis alates 1. novembrist, pressikonverentsil Ühinunud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 20. istungjärgul, mis toimus Peruu Limas 1.–12. detsembrini.

Kliimadiplomaatia

EL toetab endiselt ambitsioonikate rahvusvaheliste kliimameetmete võtmist ning ta täitis peaosas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni väljatöötamisel. 2014. aastal elavnesid üleilmsed läbirääkimised, mis on suunatud uue rahvusvahelise kliimakokkuleppe sõlmimisele 2015. aasta detsembris Prantsusmaal Pariisis toimival kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil. EL jätkas partneritega koostööd, et saavutada üksmeel kõigi riikide suhtes kohaldatava õiglase, ambitsioonika ja õiguslikult siduva kokkuleppe küsimuses.

Vastavalt septembris Ameerika Ühendriikides New Yorgis president Barroso aktiivsel osalusel toimunud ÜRO kliimateemalise tippkohtumise tulemustele valmistus komisjon 2014. aasta detsembris Peruu Limas toimuvaks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 20. konverentsiks. Konverents andis kaks tulemust: esitati „Lima üleskutse kliimameetmete võtmiseks” ja määrati kindlaks 2015. aastal sõlmitava lepingu esialgne põhisisu. Tegemist on suure sammuga 2015. aasta Pariisi lepingu sõlmimiseks peetavate läbirääkimiste raames lepingu reguleerimisala, ülesehituse ja liigenduse kindlaksmääramisel.

Uue lepinguga peab kaasnema kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine viisil, mis peegeldab praegust majanduslikku, ühiskondlikku ja geopoliitilist olukorda. Samuti peab kokkulepe hõlmama teisi olulisi küsimusi nagu kliimamuutusega kohanemine, kliimamuutusega seotud rahastamine, tegevuse läbipaistvus, tehnoloogia ja suutlikkuse suurendamine. See on oluline kõige kaitsetumate elanike kaasamiseks ning nende usalduse ja toetuse saavutamiseks.

Lisaks sellele võimaldavad ELi kahepoolsed ja piirkondlikud suhted ning kliima- ja energiavaldkonda käsitlevad koostööprogrammid teha partneritega koostööd nii reformide ja süsinikuvaesele majandusele kulutõhusa ülemineku edendamiseks kui ka mitmepoolse koostöö toetamiseks. Kliimamuutus on tähtsal kohal kõigis ELi strateegiliste partneritega peetavates valdkondlikes dialoogides ning seda küsimust arutatakse korrapäraselt kahepoolsetel tippkohtumistel. EL kinnitas veel kord oma kindlat soovi leida ühiselt lahendus kliimamuutusega seotud probleemidele Ladina-Ameerikale suunatud piirkondliku programmi „Euroclima” abil. Programmiga toetati kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 20. konverentsi ettevalmistamist. See hõlmas piirkonna läbirääkijate vahelisi mõttevahetusi, kodanikuühiskonna ja meedia toetamist ning teadmiste vahetamise ja suutlikkuse suurendamise edendamist.

Keskkonnadiplomaatia

Juunis pidas Keenias Nairobis oma esimese istungi ÜRO Keskkonnaassamblee. Kohtumisel osales üle 1200 kõrgetasemelise esindaja 160 riigist, kes andsid peamiselt keskkonna vaatenurgast oma panuse ÜRO juhtimisel koostatavasse 2015. aasta järgsesse rahvusvahelisse tegevuskavasse. Tegevuskava põhineb aastatuhande arengueesmärkide ja ÜRO 2012. aasta jätkusuutliku arengu konverentsi tulemustel ning selle eesmärk on kujundada uusi säästva arengu eesmärgid ning ühendada ühte üldisse tegevuskavasse vaesuse kaotamise ja säästva arengu eesmärgid.

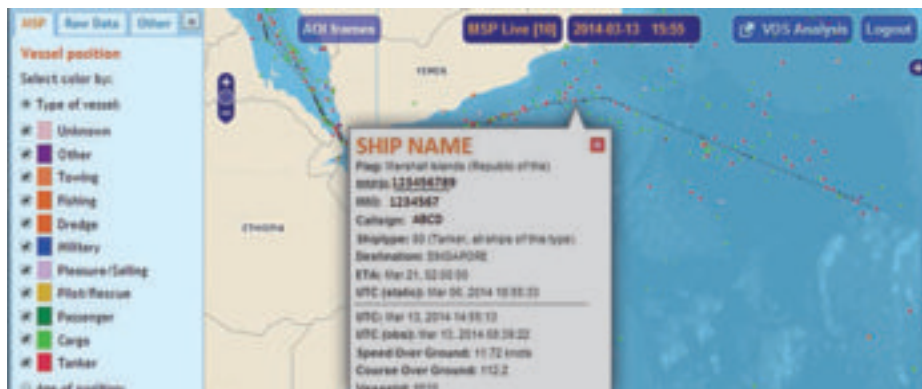
Terrorismivastane võitlus

Ajal, kui üldine terrorismioht üha süveneb, muutudes üha mitmekesisemaks ja prognoosimatumaks, kasutavad sellised rühmitused nagu ISIS ja Jabhat al-Nusrah ära kaost, mille usuvägivald on Iraagis ja Süürias põhjustanud, ning panevad toime julmi terroriakte. ISIS on Iraagi, Süüria, Lähis-Ida ja ka Euroopa jaoks uue ja keeruka terroriohu allikas.

Enamik Euroopa välisvõitlejad ühineb ISISega, mis põhjustab ELis tohutut muret. Välisvõitlejad kujutavad endast suurt ohtu: Iraaki ja Süüriasse võitlema läinud Euroopa (ja teiste) riikide kodanikud radikaliseeruvad seal veelgi ning kui nad pöörduvad tagasi oma päritoluriiki, võivad nad aidata kaasa äärmusluse või isegi terrorismi levikule. Murettekitavaks näiteks on mais toimunud terrorirünnak Brüsseli juudi muuseumile.

ELi 2014. aasta peamine ülesanne oli koos ÜRO ja liikmesriikidega võtta konkreetseid ja tõhusaid meetmeid välisvõitlejatest lähtuva ohu vastu. ISISe jõhker terror sundis pöörama veelgi rohkem tähelepanu Iraagi ja Süüria olukorrale. Seda arvesse võttes töötati välja ELi terrorismivastase võitluse ja välisvõitlejatega tegelemise strateegia Iraagi ja Süüria jaoks. Nõukogu võttis strateegia vastu oktoobris (48). Meetmetes, millega EL rakendab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2178, mis käsitleb välismaa võitlejate ja vägivaldse ekstremismi vastast võitlust, kuulub strateegiale keskne roll.

Lääne-Aafrikas kasvab pidevalt Boko Harami tegevusest tulenev oht, millest annavad tunnistust kooliõpilaste ulatuslikud röövimised ja üha sagenevad röövretked Nigeerias naaberriigi Kameruni territooriumile. Sisekonfliktid Liibüas, Al-Shabaabi tegevus Aafrika Sarvel ja jätkuv kriis Kesk-Aafrika Vabariigis on märkimisväärselt süvendanud ebastabiilsust piirkonnas, mis hõlmab Aafrika põhja-, lääne- ja idaosa. Araabia poolsaarel on endiselt peamiseks ohuallikaks Al-Qaeda rühmitus. Eriti halb on julgeolekulukord Jeemenis, kuid rühmitus kujutab endast ohtu kogu poolsaarel. EL jälgis tähelepanelikult ka terrorismiohu teket Põhja-Aafrika riikides, Afganistanis, Pakistanis ja muudes piirkondades.

Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuses väljatöötatud tarkvara võimaldab jälgida laevaliiklust Aafrika idaranniku lähistel. Reaalajas on näha laevade asukohad ja liikumistrajektorid (pildil anonüümsena), et selle info põhjal osata paremini hinnata, kas mõni laev võib olla ohuolukorras või ohustada teisi laevu.

Liikmesriigid kiitsid heaks Euroopa välisteenistuse ja komisjoni ettepaneku suurendada 400% võrra 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga ELi mittekooluvatele riikidele terrorismivastaseks võitluseks ettenähtud ELi abi (stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend). Suurendati ka terrorismivastaseks võitluseks ettenähtud toetust, eelkõige riikide arenguabi assigneeringuid.

ELi strateegilise lähenemisviisi aluseks on terrorismivastase võitluse poliitiline edendamine, pidades dialoogi arvukate oluliste partnerite ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Sellised dialoogid aitavad suurendada konsensust ja edendada rahvusvahelisi jõupingutusi terrorismi tõkestamiseks ning selle vastu võitlemiseks. Poliitilise dialoogi raames pööratakse peatähelepanu terrorismiohu ühisele analüüsimisele, piirkondlikule ja rahvusvahelisele koostööle, radikaliseerumisele ja terroristide värbamisele ning terrorismi rahastamisele. Dialoog on eriti tähtis olulisemate probleemide (nt välisvõitlejad Iraagis ja Süürias) tõstatamisel. 2014. aastal toimus terrorismivastast võitlust käsitlev poliitiline dialoog Austraalia, Kanada, Saudi Araabia, Türgi, Ameerika Ühendriikide (terrorismivastase võitluse ja terrorismi rahastamise vastase võitluse alase koostöö küsimustes) ning ÜROga.

Detsembriks oli komisjon avaldanud 15 rakendusmäärust, millega võetakse ELi õigusesse ÜRO Al-Qaeda vastaste sanktsioonide komitee otsused sanktsioonide kehtestamise kohta.

Rahu ja julgeolek

Leviku tõkestamine ja desarmeerimine

Tavarelvad

EL on aktiivselt toetanud relvakaubanduslepingu ⁽⁴⁹⁾ jõustumist. Järjekordse künniseni jõuti 25. septembril, kui lepingu ratifitseerinud riikide arv ületas 50. Seejuures on ELi liikmesriikide panus märkimisväärne. Relvakaubanduslepinguga kehtestatakse ranged ja tõhusad ühised standardid ning leping aitab kaasa tavarelvadega kauplemisel vastutuse ja läbipaistvuse tugevdamisele. Nüüd on eesmärgiks siseriiklik rakendamise ja lepingu üleilmne levik. EL pakub huvitatud riikidele 6,4 miljoni euro suurust abipaketti, et aidata neil relvakaubanduslepingut tõhusalt rakendada.

Massihävitusrelvad

Märtsis Madalmaades Haagis toimunud tuumajulgeolekualasel tippkohtumisel esitas EL oma seisukohti ja rõhutas, et ta peab tuumajulgeoleku valdkonnas võtma konkreetseid meetmeid. Tippkohtumisel rõhutati IAEA keskset rolli rahvusvahelises tuumajulgeoleku struktuuris. EL on jätkuvalt IAEA tuumajulgeoleku fondi oluline rahastaja. Alates 2004. aastast on fondile eraldatud kokku 40 miljonit eurot. Seda raha on kasutatud tuumajulgeolekuprojektides, mida IAEA on rakendanud ELi mittekuuluvates riikides. Vastavalt nõukogu otsusele 2012/699/ÜVJP ⁽⁵⁰⁾ jätkas EL tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu kiire jõustumise ja lepingu üleilmse leviku aktiivset toetamist. Ta toetas Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) rohkem kui 5 miljoni euroga. Lisaks esitas ta aruande septembris New Yorgis toimunud CTBTO seitsmendal ministrite kohtumisel ⁽⁵¹⁾.

Ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika

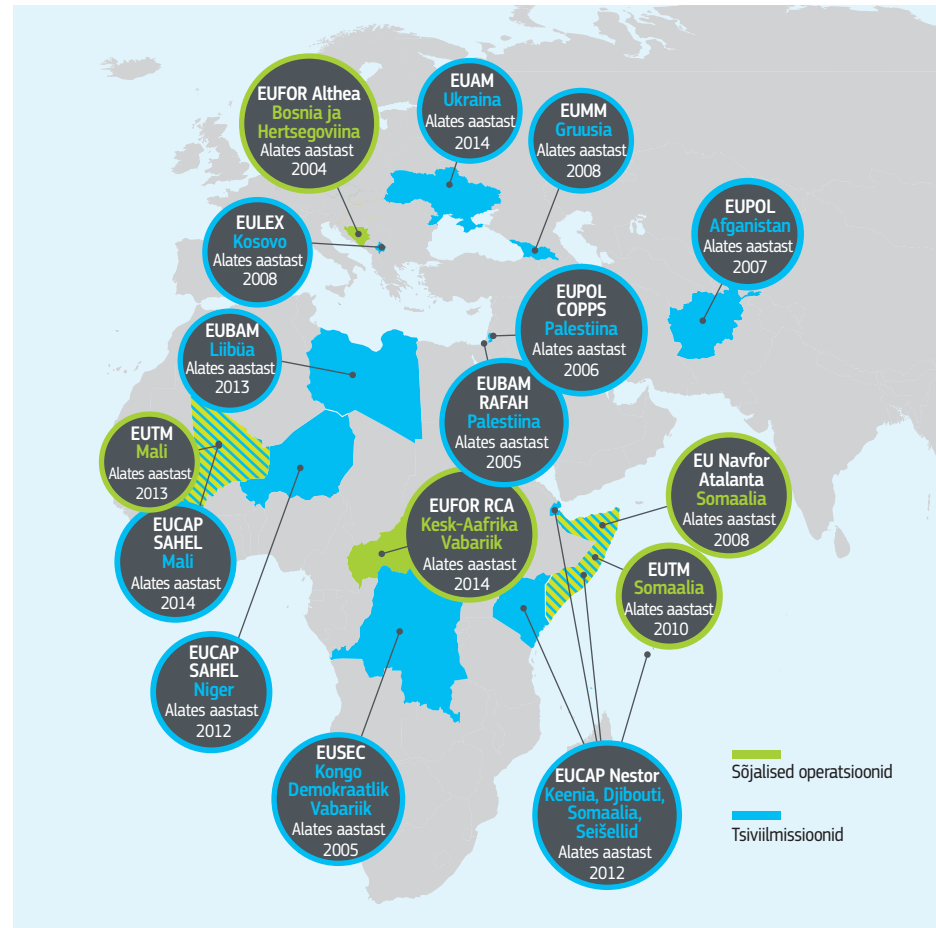
Julgeolekuolukord ELis lõunas ja idas halvenes 2014. aastal, kui liidu vahetus naabruses vallandus mitu kriisi. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames toimus 11 tsiviilmissiooni ning viis sõjalist operatsiooni.

Nõukogu alustas juunis nõuandemissiooni Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reformiks (EUAM Ukraine), et luua tingimused julgeolekuolukorra stabiliseerimiseks, taastada õigusriigi põhimõtte üliluslikkus ning edendada Ukraina ametiasutuste suutlikkust tagada sisejulgeoleku eest vastutavate institutsioonide pädev ja demokraatlik juhtimine.

ELi Saheli strateegia operatsioone laiendati Malile. Lisaks juba käimasolevale väljaõppemissioonile (EUTM Mali) alustas nõukogu märtsis uut Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviilmissiooni (EUCAP Sahel Mali), mis oli mõeldud Mali valitsuse toetamiseks selle sisejulgeolekujõudude operatiivse tõhususe ja ülesehituse parandamiseks koolituste ja nõustamise kaudu.

Aprillis alustati Kesk-Aafrikas sõjalist operatsiooni (EUFOR RCA), et kaitsta Banguis ohutu sattunud tsiviilelanikkonda. Selleks loodi ohutu ja turvaline keskkond, kus humanitaarabitöötajad saaksid oma ülesandeid täita.

ELI JUHITUD SÕJALISED OPERATSIOONID JA TSIVIILMISSIOONID 2014. AASTAL

Tõhusat tööd tehti 2013. aasta detsembri Euroopa Ülemkogu ÜJKPd käsitlevate järelduste rakendamisel. Komisjonile, Euroopa Kaitseagentuurile, kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile ning Euroopa välisestusele ja liikmesriikidele määrati kuuskümmend ülesannet.

Tehtud muudatusi käsitleti kahes täiendavas aruandes nõukogule:

- ▶ Euroopa Kaitseagentuuri juhatajana tegutseva liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi juulikuine eduaruanne, ⁽⁵²⁾ milles tehti kokkuvõtte edusammudest, mida 2013. aasta novembri ja detsembri järeldustes käsitletud kolmes klasteris (ÜJKP tõhususe ja mõju suurendamine, tsiviil- ja sõjalise suutlikkuse arendamise edendamine ja ELi kaitsetööstuse tugevdamine) on aasta algusest saadik tehtud;
- ▶ komisjoni tegevuskava ⁽⁵³⁾ (juuli), millega rakendatakse julgeolekut/kaitset käsitlevat 2013. aasta teatist, ⁽⁵⁴⁾ mis sisaldab kaitse- ja julgeolekusektorite ja ÜJKP tõhususe edendamist käsitlevaid meetmeid (tugevam kaitsevaldkonna ühtne turg, konkurentsivõimelisem kaitsetööstus ning tsiviil- ja sõjaliste uuringute vaheline sünergia).

Nii ELi kui ka selle ümbruse, eelkõige ida- ja lõunapoolse naabruse üldise julgeoleku-konteksti märkimisväärne muutumine innustab tõhustama ÜJKPd, mis on ülimalt oluline, et EL suudaks tegutseda ja kaitsta ühiseid väärtusi, huve ja julgeolekut. Koostöös liikmesriikidega jätkub riigi- ja valitsusjuhtide erinevate volituste rakendamine. Täiendavate suuniste andmiseks hindab Euroopa Ülemkogu tehtud edusamme ja arutab kaitseküsimusi 2015. aasta juunis.

EL osales septembris toimunud NATO tippkohtumisel Walesis. 2013. aasta detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel ja Walesis toimunud NATO tippkohtumisel rõhutati, kui oluline on mõlema organisatsiooni strateegiline partnerlus kokkulepitud raamistikus, ning käsitleti nende organisatsioonide otsuste tegemise sõltumatust ja menetlusi. See näitas mõlema poole valmisolekut jätkata aastate jooksul välja kujunenud viljakat koostööd. Koostöö dünaamikat süvendab ka see, et ajavahemikus 2013–2016 toimub tippkohtumine igal aastal, mis edendab veelgi ELi ja NATO vastastikust täiendavust ja sünergiat.

Konfliktide ennetamine

EL võttis kasutusele varajase hoiatamise süsteemi. Tegemist on tõenditel põhineva riskijuhtimise vahendiga, mis keskendub konflikti suundumuste ning võimalike varajaste meetmete kindlaksmääramisele. EL kasutas senisest enam ka konfliktialüüsi, tehes oma sekkumise ning vahendamis- ja rahutagamissuutlikkuse suurendamise võimaluste väljaselgitamisel koostööd liikmesriikide ning teiste partnerite, sealhulgas ÜROga. Toetati mitut ELi eriesindajat ja ELi delegatsiooni mitmes riigis Kesk-Aafrika Vabariigist Mali ja Myanmar/Birmani.

Stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid märtsis vastu määruse, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend, ⁽⁵⁵⁾ mis on stabiliseerimise rahastamisvahendi järglane. Stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend võimaldab ELil ajavahemikus 2014–2020 panustada enam kui 2,3 miljardi euroga konfliktide ennetamise ning kriisidele reageerimisse tõhusal ja õigeaegsel viisil ning see täiendab ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika humanitaarabimeetmeid ja -sekkumisi.

Stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi uue õigusliku aluse vastuvõtmi-sele järgnes kolme olulise dokumendi vastuvõtmine: stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi strateegiadokument 2014–2020, ⁽⁵⁶⁾ mitmeaastane näidisprogramm 2014–2017 ⁽⁵⁷⁾ ja 2014. aasta tegevuskava ⁽⁵⁸⁾. Ligikaudu 204 miljonit eurot stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi eelarvest eraldati rahu kindlustamise ja konfliktide ennetamise meetmeteks (artikkel 4) ajavahemikus 2014–2020.

Aafrika rahutagamisrahastu

Aafrika rahutagamisrahastu on Aafrika Liidu rahu ja julgeoleku tegevuskava peamine rahastamisallikas. Kuna rahastut rahastab EL (praeguse seisu järgi 1,1 miljardi euroga), on Aafrika juhitavate rahutagamisoperatsioonide rahastamine prognoositav. Rahastu aitab tugevdada suutlikkust ning edendada Aafrika Liidu ja ELi poliitilist dialoogi selles valdkonnas. Aafrika rahutagamisrahastust on muu hulgas toetatud Aafrika Liidu missiooni Somaalias, Aafrika juhtimisel toimuvat rahvusvahelist Mali toetusmissiooni ja viimati ka rahvusvahelist toetusmissiooni Kesk-Aafrika Vabariigis, mis toimub samuti Aafrika juhtimisel.

Konfliktimineraalid

Märtsis võttis komisjon vastu komisjoni ning toonase kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton ühisteatise konflikt- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikku hankimist käsitleva ELi integreeritud lähenemisviisi kohta ⁽⁵⁹⁾ ning komisjoni ettepaneku määruse kohta, millega luuakse liidu süsteem tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla vastutustundlike importijate tarneahelaga seotud hoolsuskohustuse täitmist käsitleva enesertifitseerimise jaoks ⁽⁶⁰⁾. Juunis võttis välisasjade nõukogu vastu järeldused mineraalide vastutustundlikku kasutamist käsitleva liidu lähenemisviisi kohta, ⁽⁶¹⁾ milles avaldati heameelt ELi integreeritud lähenemisviisi üle.

Kimberley protsess

Nõukogu võttis 2. veebruaril vastu otsuse ⁽⁶²⁾ ja määruse ⁽⁶³⁾ ettepaneku, mille eesmärk on anda Gröönimaale Euroopa Liidu ülemeremaade ja -territooriumide staatuse kaudu võimalus osaleda töötlemata teemantide Kimberley protsessi sertifitseerimissüsteemis. Uus õigusakt võimaldab Gröönimaal osaleda ELi süsteemis ning kõrvaldab seega tõkked, mis takistavad Gröönimaal eksportida töötlemata teemante. See toetab Gröönimaa suutlikkust meelitada investoreid mäetööstussektorisse ning on seetõttu kasulik Gröönimaa majandusarengule.

Meresõidu turvalisus

Märtsis võtsid komisjon ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Ashton vastu ühisteatise Avatud ja turvalise ülemaailmse merenduse tagamiseks: Euroopa Liidu meresõidu turvalisuse strateegia elemendid⁽⁶⁴⁾. Ühisteatist kasutati ELi merendusjulgeoleku strateegia koostamisel, mille nõukogu võttis vastu juunis⁽⁶⁵⁾. Merendusjulgeoleku strateegia on esimene dokument, kus käsitletakse nii ELi huve kui ka suuremaid ohtusid merendusvaldkonnas. Strateegias määratakse kindlaks selged prioriteedid, mida järgides EL peab merendusjulgeoleku valdkonnas tegutsema, arvestades nii sise- kui ka välisaspekte. Nõukogu võttis detsembris vastu tegevuskava,⁽⁶⁶⁾ kus on loetletud need valdkonnad, kus merendusosalal tegutsejate vahelist koostööd saab tihendada.

Itaalia lipulaev ITS Andrea Doria (vasakul) ja Jaapani mereväe sõjalaev JS Takanami (paremal) oktoobris Adeni lahes piraatidevastasel mereoperatsioonil, mis leidis aset Euroopa Liidu toetusel toimunud operatsiooni „Atalanta” raames.

Küberturve

2014. aastal rakendas EL aktiivselt 2013. aasta küberturbe strateegias⁽⁶⁷⁾ esitatud ELi rahvusvahelisi küberruumi poliitikaeesmärke. Laienenud on koostöö küberküsimumustes ELi oluliste strateegiliste partnerite Hiina, India, Jaapani, Lõuna-Korea ja Ameerika Ühendriikide ning rahvusvaheliste organisatsioonidega. Interneti haldamisel kasvab üha enam välis- ja julgeolekupoliitiline mõõde ning EL osales kogu aasta jooksul aktiivselt asjaomastes rahvusvahelistes protsessides.

VIITED

- (1) Ad-Dawlah al-Islamiyah fi al-'Irāq wash-Shām.
- (2) Nõukogu võttis vastu 26 ettepanekut (muutmis)määruste kohta, mis käsitlevad muid karistusežiime, sealhulgas neid, mis on seotud Venemaa tegevusega Ukraina olukorra destabiliseerimisel. Komisjon on seega näidanud suutlikkust esitada ELi sanktsioone käsitlevate määruste ettepanekuid rekordkiirusel ning tagada, et EL suudab Ukraina kriisi laadsetele poliitilistele sündmustele kiiresti reageerida.
- (3) Kõnealust nimetust ei tõlgendata Palestiina Riigi tunnustamisena ja see ei piira liikmesriikide individuaalseid seisukohti kõnealuses küsimuses.
- (4) Transpordi, telekommunikatsiooni ja energia nõukogu järeldused, 20. detsember 2012 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/134522.pdf).
- (5) Üldasjade nõukogu järeldused, 16. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/146315.pdf).
- (6) Üldasjade nõukogu järeldused, 16. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/146326.pdf).
- (7) Kõnealune määratlus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.
- (8) <http://www.rcc.int/files/user/docs/reports/SEE2020-Baseline-Report.pdf>
- (9) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf
- (10) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/141008_02_en.pdf
- (11) http://eeas.europa.eu/china/docs/eu_china_dialogues_en.pdf
- (12) http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141209_04_en.htm
- (13) <http://eeas.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=1089246>
- (14) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140718_01_en.pdf
- (15) http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140626_01_en.pdf
- (16) http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-151_en.htm
<http://www.european-council.europa.eu/eu-japan-summit>
- (17) Brošüüri „Africa climate briefing“ eesmärk on lihtsustada teadmiste vahetust ja arutelu, esitades iga Aafrika riigi lühikese kliimakirjelduse ning kliimaprojektide illustreerivad näited (http://ec.europa.eu/clima/publications/docs/eu_climate_africa_en.pdf).
- (18) Määrus (EL) nr 234/2014, millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostöök kolmandate riikidega (ELT L 77, 15.3.2014).
Vt ka: http://ec.europa.eu/dgs/fpi/what-we-do/partnership_instrument_en.htm
- (19) Välisasjade nõukogu järeldused, 16. detsember 2013 (http://consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/140119.pdf).
- (20) Välisasjade nõukogu järeldused, 12. mai 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142563.pdf).
- (21) Lähis-Ida nelik koosneb EList, ÜROst, Venemaast ja Ameerika Ühendriikidest, kes osalevad Iisraeli-Palestiina konflikti rahuprotsessi vahendamises. Nelik määras kindlaks põhimõtted, millest oma tegevuses lähtutakse, ning ÜRO Julgeolekunõukogu kinnitas need 2008. aastal resolutsiooniga 1850. Tegemist on Palestiina valitsuse ja seega iga Palestiina valitsuses osaleva üksuse tunnustamise tingimustega. Need tingimused on järgmised: Iisraeli riigi tunnustamine, vägivaldast loobumine ja eelnevalt kahe poole vahel sõlmitud kokkulepetest kinnipidamine.
- (22) Euroopa Ülemkogu järeldused, 30. august 2014, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/144538.pdf).
- (23) Välisasjade nõukogu järeldused, 15. august 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144313.pdf).
- (24) Välisasjade nõukogu järeldused, 22. juuli 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144098.pdf).
- (25) Välisasjade nõukogu järeldused, 17. november 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145800.pdf).
- (26) Otsus 2014/829/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 388, 25.11.2014).
- (27) 2014. aastal lepiti Iraagi ametiasutuste ja komisjoni vahel kokku nelja-aastase kestusega 78 miljoni euro suuruses koostööprogrammis. Programmist toetatakse olulisi poliitilisi protsesse, võttes sihikule riigis leviva vägivalda algpõhjused ning edendades pikaajalist struktuurset stabiilsust. ELi projektid on suunatud demokraatlike institutsioonide arendamisele vastavalt õigusriigi ja inimõiguste põhimõtetele ning nendega toetatakse avaliku hariduse ja energia kättesaadavust vaestele ja ääremaade elanikele.
- (28) http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/press_corner/all_news/news/2014/20140521_en.htm
- (29) Välisasjade nõukogu järeldused, 23. juuni 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (30) Tegevuse jätkamine: jätkusuutlikkuse kokkulepe tööstuste ja vabrikute ohutuse pidevaks parandamiseks valmisriiete ja silmkoeriete tööstuses Bangladeshis (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151601.pdf).
- (31) http://eeas.europa.eu/asean/docs/20141016_chairs-statement-tenth-asia-europe-meeting_en.pdf
- (32) <http://ec.europa.eu/transport/modes/air/events/doc/eu-asean/joint-declaration.pdf>
- (33) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-133_en.htm
- (34) Komisjoni teatis. Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks (KOM(2011) 637).
- (35) Komisjoni teatis. Inimväärne elu kõigile: nägemusest ühise tegevuseni (COM(2014) 335).
- (36) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-2118-2014-INIT/en/pdf>
- (37) Välisasjade nõukogu järeldused, 16. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/ET/foraff/146311.pdf).
- (38) Ühisteatis. ELi terviklik lähenemisviis väliskonfliktidele ja -kriisidele (JOIN(2013) 30).
- (39) Välisasjade nõukogu järeldused, 12. mai 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/142552.pdf).

- (40) Otsus nr 472/2014 Euroopa arenguaasta kohta (ELT L 136, 9.5.2014).
- (41) Komisjoni teatis. Erasektori rolli tugevdamine kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu saavutamisel arenguriikides (COM(2014) 263).
- (42) Välisasjade nõukogu järeldused, 12. detsember 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146174.pdf).
- (43) Komisjoni teatis. Metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahaldus ja puidukaubandus: ettepanek ELi tegevuskava kohta (COM(2003) 251).
- (44) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf
- (45) Eelkõige demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi kaudu; ühinemiseelse abi rahastamisvahendi ja naabruspoliitika rahastamisvahendi alla kuuluva kodanikuühiskonna naabrusrahastu kaudu; arengukoostöö rahastamisvahendi alla kuuluvate kodanikuühiskonna ja kohalike omavalitsuste ülesehituse temaatiliste programmide kaudu.
- (46) Euroopa Ülemkogu 26. ja 27. juuni 2014. aasta kohtumise järeldused (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- (47) Välisasjade nõukogu järeldused, 22. juuli 2013 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/138253.pdf).
- (48) Välisasjade nõukogu järeldused, 20. oktoober 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145218.pdf).
- (49) <http://www.un.org/disarmament/ATT>
- (50) Nõukogu otsus 2012/699/ÜVJP Tuumakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni tegevuse toetamise kohta selle järelevalve- ja kontrollivõimekuse tugevdamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 314, 14.11.2012).
- (51) http://www.ctbto.org/fileadmin/user_upload/statements/2014_ministerial_meeting/2014_CTBT_Ministerial_Meeting_EU_Statement_final.pdf
- (52) http://eeas.europa.eu/library/publications/2013/24072013_hr_interim_report_en.pdf
- (53) Komisjoni aruanne. Euroopa kaitsesektori uus kokkulepe. Teatise COM(2013) 542 „Konkurentsivõimelisem ja tõhusam kaitse- ja julgeolekusektor” rakendamise tegevuskava (COM(2014) 387).
- (54) Komisjoni teatis. Konkurentsivõimelisem ja tõhusam kaitse- ja julgeolekusektor (COM(2013) 542).
- (55) Määrus (EL) nr 230/2014, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014).
- (56) http://eeas.europa.eu/ifs/docs/icsp_strategy_paper_2014-2020_and_mip_2014-2017_annex_en.pdf
- (57) Sealsamas.
- (58) Stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi 2014. aasta tegevuskava käsitlev komisjoni rakendusotsus – Euroopa Liidu üldeelarvest rahastatav konfliktide ennetamise, rahu kindlustamise ja kriisiks valmisoleku komponent (artikkel 4) (C(2014) 5706).
- (59) Ühisteatis. Konflikti- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlik hankimine – ELi ühtse lähenemise viisi suunas (JOIN(2014) 8).
- (60) Ettepanek: määrus, millega luuakse liidu süsteem konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla vastutustundlike importijate tarneahelaga seotud hoolsuskohustuse täitmist käsitleva enesertifitseerimise jaoks (COM(2014) 111).
- (61) Välisasjade nõukogu järeldused, 23. juuni 2014 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/143347.pdf).
- (62) Otsuse ettepanek, millega nähakse ette eeskirjad ja kord, mille alusel saab Gröönimaa osaleda Kimberley protsessi sertifitseerimissüsteemis (COM(2013) 429).
- (63) Määruse ettepanek, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2368/2002 seoses Gröönimaa kaasamisega Kimberley protsessi sertifitseerimissüsteemi rakendamisse (COM(2013) 427).
- (64) Ühisteatis. Avatud ja turvalise ülemaailmse merenduse tagamiseks: Euroopa Liidu meresõidu turvalisuse strateegia elemendid (JOIN(2014) 9).
- (65) <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?!=ET&f=ST%2011205%202014%20INIT>
- (66) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security/doc/20141216-action-plan_en.pdf
- (67) Ühisteatis. Euroopa Liidu küberjulgeoleku strateegia: avatud, ohutu ja turvaline küberruum (JOIN(2013) 1).

FOTODE AUTORIOIGUS

MSF/lkram N'gadi: lk 194

Euroopa Liit: lk-d 196, 203, 205, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 217, 218, 224, 228, 229, 231, 233, 234, 236

Euroopa Liit/Caroline Glück: lk 225

MSF/Martin Zinggl: lk 227

EU Navfor: lk 243

Euroopa institutsioonide ja asutuste tegevus

Lisaks Euroopa Liidu juhtiva rolli säilitamisele keerulistes piiritagustes olukordades, näiteks Ukraina kriis ja Ebola viirushaiguse puhang Lääne-Aafrikas, keskendusid ELi institutsioonid 2014. aastal peamiselt Euroopa Parlamendi valimistele, sellele järgnenud restruktureerimisele, mis leidis aset aasta lõpus, ning olemasolevate programmide ja algatuste edukale elluviimisele kogu ELis.

Parlamendi uue koosseisu ametiaeg algas juulis, komisjoni uus koosseis astus ametisse novembri alguses ja Euroopa Ülemkogu sai uue eesistuja detsembri alguses. Nende muudatuste ettevalmistamisel ja pärast neid keskendusid institutsioonid peamiselt majanduskasvu kiirendavate ettepanekute väljatöötamisele ja elluviimisele. Dokumendis „Euroopa uus algus: minu tegevuskava töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks“⁽¹⁾ tutvustas ametisse astuv komisjoni president uuele volinike kolleegiumile oma poliitilisi suuniseid. See dokument, milles tuginetakse kontaktidele parlamendi fraktsioonidega ja liidu strateegilistele suunistele, milles lepiti kokku juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel,⁽²⁾ on parlamendi ja Euroopa Ülemkogu vaheline poliitiline leping komisjoni nimetamiseks ning ametisse määramiseks.

2014. aasta oli institutsiooniliste uuenduste aasta. Fotodel on järgmised ELi praegused ja endised juhid.

1. Kuni 30. novembrini Euroopa Ülemkogu eesistuja olnud Herman Van Rompuy (vasakult teine) ja 1. detsembrist samas ametis olev Donald Tusk (vasakult esimene) ning kuni 31. oktoobrini Euroopa Komisjoni president olnud José Manuel Barroso (paremalt teine) ja 1. novembrist selles ametis olev Jean-Claude Juncker (paremalt esimene).

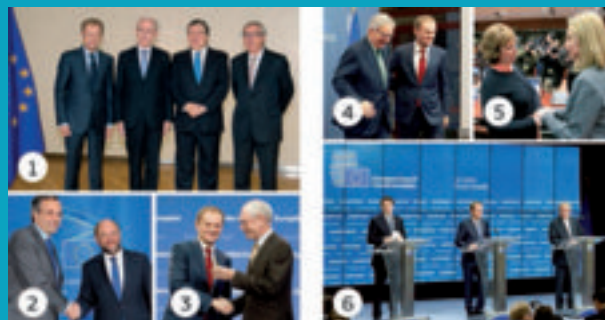
2. Juulis uuesti Euroopa Parlamendi presidendiks valitud Martin Schulz (paremal) ning Kreeka peaminister ja kuni 30. juunini nõukogu eesistuja ametis olnud Antonis Samaras (vasakul).

3. Herman Van Rompuy (paremal) ja Donald Tusk (vasakul).

4. Donald Tusk (paremal) ja Jean-Claude Juncker (vasakul).

5. Kuni 31. oktoobrini liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi ametit pidanud Catherine Ashton (vasakul) ning alates 1. novembrist sama ametit pidav Federica Mogherini (paremal).

6. Donald Tusk (keskel), Itaalia peaminister ning kuni 31. detsembrini nõukogu eesistuja olnud Matteo Renzi (vasakul) ja Jean-Claude Juncker (paremal).

Euroopa Parlament

ELi kodanikud valivad oma esindajad Euroopa Parlamenti iga viie aasta tagant. Valimised toimuvad kogu liidus maikuu. 2014. aastal valiti Lissaboni lepingu sätteid järgides 751 parlamendiliiget. Seejärel täitis parlament oma ülesannet uue volinike kolleegiumi (vt 1. peatükk) heakskiitmisel.

Aasta jooksul arutati parlamendis väga erinevaid teemasid, mis hõlmasid nii sise- poliitikat kui ka peamisi rahvusvahelisi arenguid. Eelkõige olid Euroopa semestri (ja selle sotsiaalse mõõtmega), noorte töötuse ja sellega seotud eri algatuste ning digitaalse ühtse turu teemad korduvalt päevakorras. Keeruline olukord seoses maksete puudujäägi ja selle mõjuga peamistele poliitikavaldkondadele oli veel üks probleem, mida tihti arutati. Samuti oli sageli vaatluse all ränne, eriti olukord Vahemere piirkonnas. Parlament pööras erilist tähelepanu ka muudele arengusuundumustele, näiteks Euroopa Liidu Kohtu otsustele andmete säilitamise ja isikute vaba liikumise kohta ning USA Riikliku Julgeolekuagentuuri pealtkuulamiskandaalile. Välissuhete valdkonnas domineerisid päevakorras loomulikult Ukraina ning ELi ja Venemaa vahelised suhted, samuti jälgiti hoolega maailma muid probleemseid piirkondi (nagu Iraak, Süüria, ISIS/Da'ish ja Euroopa välisvõitlejad, Palestiina). Samuti pälvisid märkimisväärset tähelepanu Ameerika Ühendriikidega Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle peetud läbirääkimised; lisaks reageeris parlament kiiresti Ebola viirushaiguse epideemia puhkemisele ja arutas, milliseid meetmeid peaks EL võtma. Aastasse sattus ka olulisi sündmusi, näites 100 aasta möödumine Esimese maailmasõja puhkemisest, Berliini müüri langemise 25. aastapäev ja paavst Franciscuse külaskäik parlamentis.

Paavst Franciscus pöördub oma esimesel külaskäigul Euroopa Parlamendi poole. Strasbourg (Prantsusmaa), 25. november.

Kui pöörduda tagasi arutelude juurde, olid mõned aruteluteemad ka muude kui parlamendi seadusandlike (nn omaalgatuslike) raportite teemaks, milles esitati parlamendi seisukoht terve rea temaatiliste/strateegiliste küsimuste kohta nagu „troika” (kuhu kuuluvad komisjon, Euroopa Keskpank (EKP) ja Rahvusvaheline Valuutafond) toimimine, kliima- ja energiapoliitika raamistik aastani 2030 ning Stockholmi programmi vahetähtsuse tegemine.

Oktoobris pidas ametist lahkuv Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso parlamendi täiskogu istungil hüvastijätukõne, milles ta vaatas tagasi kahele möödunud ametiajale (vt ka käeoleva peatüki komisjoni käsitlev osa). President ärgitas moodustama suurt Euroopa koalitsiooni, kutsudes tungivalt kõiki liidu toetajaid üles olema ausad ja julged ELi ning selle väärtuste kaitsmisel, astudes vajaduse ja võimuse korral vastu populistlikele jõududele ka riikide pealinnades. Samuti kiitis ta parlamendi ja komisjoni koostööd oma kahel ametiajal.

Novembris arutas parlament umbusaldusavaldust, mille esitasid 76 parlamendiliiget (EFDD ja fraktsioonitud saadikud) president Jean-Claude Junckeri juhitava uue komisjoni vastu, ning lükkas selle piisava häälteenamusega (101 poolt, 461 vastu ja 88 erapooletut) tagasi. Seejärel otsustas fraktsioonide esimeeste konverents anda parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonile ülesande koostada kaks aruannet maksudest kõrvalehoidmise teemal (teabekogumis- / uurimisraport olukorra hindamiseks ja seadusandlik algatusraport, et anda soovitusi edasiseks tegevuseks).

President Juncker ning parema õigusloome, institutsioonidevaheliste suhete, õigusriigi põhimõtete ja põhiõiguste harta eest vastutav esimene asepresident Frans Timmermans esitasid komisjoni uue koosseisu esimese tööprogrammi parlamendi täiskogu istungile selle vastuvõtmise päeval 16. detsembril, selgitades üksikasjalikult 2015. aastaks püstitatud eesmärgid ning uue komisjoni lähenemisviisi (vt ka komisjoni käsitlevat osa käesolevas peatükis).

Õigusaktid

Euroopa Parlamendi seadusandlik tegevus hõlmas mitmesuguseid komisjoni ettepanekuid, sealhulgas sellistes peamistes valdkondades nagu transport, keskkond, tootehutus, riigihanked ja finantsteenused, eriti pangandusliit.

Aasta esimene pool oli õigusaktide poolest eriti töömahukas, sest ametist lahkuv parlament soovis võimalikult palju pooleliolevaid ülesandeid lõpule viia, mis eeldas seisukohavõttu väga paljude dokumentide kohta. Seepärast tuli ametist lahkuva parlamendi koosseisu viimasel istungil panna hääletamisele 96 dokumenti. Enamikul juhtudel oli tegemist mõne kokkuleppe heakskiitmisega, mille üle olid kaasseadusandjad juba eelnevaid läbirääkimisi pidanud, kuid mõnel teisel juhul tuli võtta vastu oma seisukoht – näiteks andmekaitsepaketi kohta – vaatamata seisukohtade lahknevusele nõukoguga.

Veebruaris lükati täiskogu istungjärgul ülekaaluka häälteenamusega tagasi (15 poolthäält, 650 vastuhäält ja 13 erapooletut) komisjoni ettepanek taimset paljundusmaterjali käsitleva õiguse kohta ⁽³⁾ ning nõuti, et komisjon võtaks ettepaneku tagasi ja esitaks uue. Parlamendiliikmetele tundus, et ettepanek annab komisjonile liiga suured volitused ja jätkaks liikmesriigid ilma igasugusest otsustusõigusest uute eeskirjade koostamisel, mis vastaksid nende vajadustele.

Parlamendi küsimuste / komisjoni infotunni reform

Aprillis võttis Euroopa Parlament vastu otsuse oma kodukorra muutmise kohta seoses parlamendi küsimustega. Uus kodukord jõustus parlamendi kaheksanda koosseisu (alates esimestest otsevalimistest 1979. aastal) ametisse astumisega. Uus kodukord sisaldab nõuet, et kirjalikud küsimused esitataks elektrooniliselt; lisaks tohib iga liige esitada kuni viis küsimust kuus. Erandkorras võib lisaküsimusi siiski esitada paberdokumendina, kui asjaomane parlamendiliige esitab ja allkirjastab need isiklikult. Parlament vaatab kodukorra uuesti läbi, kui nende kohaldamisest on möödunud üks aasta, pöörates erilist tähelepanu täiendavate küsimuste esitamise võimalusele. Samuti muudeti komisjoni infotunni süsteemi, viies kõige tähtsama muudatusena sisse loositõmbamissüsteemi nende parlamendiliikmete valimiseks, kellel lubatakse täiskogu istungil osalevale volinikule küsimus esitada ⁽⁴⁾.

Euroopa Parlamendi fraktsioonide esimeeste avatud konverents, millel osalesid ka Euroopa Ülemkogu eesistuja ja komisjoni president. Brüssel (Belgia), 4. november.

Parlamendi seisukoht institutsiooniliste ja institutsioonidevaheliste küsimuste kohta

2014. aastal võttis parlament vastu mitu algatusraportit (resolutsiooni), et väljendada oma seisukohta institutsioonidevaheliste suhete ja institutsiooniliste küsimuste kohta.

Märtsis võttis Euroopa Parlament vastu põhjaliku aruande, mis käsitleb Lissaboni lepingu rakendamist seoses Euroopa Parlamendiga. Aruandes märgiti, et parlamendi arvates tuleb ajakohastada selliseid valdkondi nagu delegeeritud õigusaktid, rakendusmeetmed, mõjuhindamised, seadusandlike algatuste menetlemine ja parlamentaarsed küsimused, et võtta arvesse selle ametiaja jooksul saadud kogemusi. Samuti kutsuti selles üles pidama uusi läbirääkimisi paremat õigusloomet käsitleva 2003. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe üle, ⁽⁵⁾ et võtta arvesse Lissaboni lepingust tulenevat uut õiguskeskkonda, konsolideerida praegused parimad tavad ning viia kokkulepe kooskõlla aruka reguleerimise tegevuskavaga. Samuti märgiti aruandes, et raamkokkuleppe teatavaid sätteid, mis käsitlevad Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelisi suhteid, „tuleb edasi rakendada ja arendada”, ning kutsuti komisjoni üles „pidama parlamendiga konstruktiivseid arutelusid kehtiva raamkokkuleppe ja selle rakendamise kohta, pöörates erilist tähelepanu läbirääkimiste pidamisele rahvusvaheliste kokkulepete üle, nende vastuvõtmisele ja rakendamisele.”

Välissuhete valdkonnas kutsus parlament üles võtma vastu Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ja Euroopa välisteenistuse vaheline neljapoolne vastastikuse mõistmise memorandum teabe sidusa ja tõhusa edastamise kohta.

Euroopa Parlamendi president Martin Schulz annab 2014. aasta Sahharovi mõttevabaduse auhinna dr Denis Mukwegele Kongo Demokraatlikust Vabariigist tunnustuseks imetlusväärse töö eest, mida too on teinud oma kodumaal naiste väärkuse, õigluse ja rahu eest võitleva arstina. Strasbourg (Prantsusmaa), 26. november.

Mõningad institutsioonilised küsimused tõstatati ka eelarve seisukohast, eriti seoses läbirääkimistega mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 üle: saadud kogemused ja edasised sammud. Oma resolutsioonis väljendas parlament heameelt korrapärase poliitilise dialoogi üle, mida parlament ja komisjon kasutasid aruande ettevalmistamise kõigis etappides, ning leidis, et selle võiks edasi arendada kahe institutsiooni vaheliseks paremini struktureeritud dialoogiks enne ettepanekute esitamist mitmeaastase finantsraamistiku kohta. Kuid parlament avaldas kahetsust, et aluslepingu sätete puudumise tõttu oli praktiline koostöö nõukoguga ajutise iseloomuga, ning kinnitas edasiste jõupingutuste vajadust selleks, et nõukogu arvestaks rohkem parlamendi väidete ja seisukohtadega. Aruandes leiti, et aluslepingusse tehtavaid muudatusi ettevalmistavas konventsioonis tuleks teha ettepanek luua parlamendi ja nõukogu vaheline nn tõeline kaasotsustamissüsteem, mida kasutatakse mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendeid käsitlevate otsuste vastuvõtmisel.

Euroopa Ülemkogu

Nagu varasematelgi aastatel, oli Euroopa Ülemkogul ka 2014. aastal keskne roll ELi süsteemi üldisel suunamisel ja strateegilise nõu andmisel selle kohta, kuidas teised institutsioonid peaksid toimima kõige olulisemates poliitikavaldkondades, näiteks tööstuspoliitika, vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala ning ELi kliima- ja energiapoliitika uus raamistik kuni aastani 2030.

Euroopa Ülemkogu pidas viis korralist kohtumist: märtsis (kaks korda), juunis, oktoobris ja detsembris; erakorralised kohtumised toimusid 16. juulil ja 30. augustil. Euroala tippkohtumine peeti 24. oktoobril. Riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlik kohtumine toimus 27. mail, mille käigus tehti kokkuvõtte Euroopa Parlamendi valimiste tulemuste kohta.

23. oktoobril Brüsselis (Belgia) toimunud Euroopa Ülemkogu osalised. Tegemist oli viimase ülemkoguga, mille eesistujaks oli Herman Van Rompuy. Pildil on ka Van Rompuy lapselapsed.

Aasta vältel oli Euroopa Ülemkogu päevakorras uus ühine ELi tööhõive ja majanduskasvu strateegia ja Ukraina kriis, samuti otsused, mis käsitlesid töötajate nimetamist ELi juhtivatele ametikohtadele: komisjoni president ja volinike kolleegium, Euroopa Ülemkogu eesistuja ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja.

Euroopa Ülemkogul oli oluline roll selles, kuidas EL peaks reageerima Ukraina kriisile, s.t julgustama reforme, eelkõige liidu makromajanduslikku finantsabi paketi ja reformikava kaudu, mis toetavad riigi poliitilist üleminekut, ning leppima kokku Venemaa suhtes kehtestatud majandussanktsioonides pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist ja Ukraina destabiliseerimist Venemaa poolt. ELi ja Ukraina vahelisi suhteid tugevdati assotsieerimislepinguga, millele kirjutati alla juunis. Seoses laienemisega kiitis Euroopa Ülemkogu juunis samuti heaks otsuse anda Albaaniale kandidaatriigi staatus.

Samuti oli Euroopa Ülemkogul oluline roll kliima- ja energiapoliitika raamistiku aastani 2030 vastuvõtmisel, milles määrati kindlaks ELi prioriteedid kõnealuses valdkonnas ja võeti arvesse olulisi rahvusvahelisi läbirääkimisi Limas (Peruus) ja Pariisis (Prantsusmaal).

Lisaks oli Euroopa Ülemkogul oluline roll komisjoni uue koosseisu ametisse nimetamisel. Juunis nimetas Euroopa Ülemkogu Jean-Claude Junckeri komisjoni presidendikandidaadiks. Erinevalt varasematest aastatest, mil otsus võeti vastu ühehäälselt, tegi Euroopa Ülemkogu sel korral otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega, nagu see on sätestatud Lissaboni lepingus. Parlament hääletas Jean-Claude Junckeri poolt 15. juulil. Kokkuleppel ametisse astuva presidendiga Jean-Claude Junckeriga nimetati 30. augustil toimunud Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel Federica Mogherini Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks ja komisjoni asepresidendiks (kõrge esindaja/asepresident). Lisaks valiti Poola endine peaminister Donald Tusk ühehäälselt 2,5 aastaks Euroopa Ülemkogu eesistujaks, ning tema ametiaeg algas 1. detsembril 2014. Oktoobris nimetas Euroopa Ülemkogu ametisse volinike kolleegiumi, kelle volitused algasid 1. novembril.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso (paremalt teine) vastuvõtul on Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy (vasakult teine), Euroopa Ülemkogu ametisseastuv eesistuja Donald Tusk (vasakul) ja Euroopa Komisjoni ametisseastuv president Jean-Claude Juncker (paremal). Donald Tusk astus ametisse 1. detsembril ja Jean-Claude Juncker 1. novembril.

Lisaks sellele, et Euroopa Ülemkogu langetas otsuse kõrgetele ELi ametikohtadele nimetatavate isikute küsimuses, määras ta kindlaks ka prioriteedid, mida uued institutsioonid peaksid täitma, võttes vastu dokumendi „Liidu strateegiline tegevuskava muutuste aegadel” ajavahemikuks 2014–2020. Strateegiline tegevuskava kajastab Euroopa Ülemkogu seatud prioriteete järgmiseks õigusloome tsükliks. Euroopa Liidu tööd sellel ajavahemikul suunavad järgmised viis üldist prioriteeti: tugevamad majandused ja rohkem töökohti; ühiskonnad, mis tagavad kodanike kaasamise ja kaitse; kindel energia- ja kliimatulevik; usaldusväärne põhivabadustel rajanev ala; tulemuslik ühine tegutsemine maailmas.

Juunis võttis Euroopa Ülemkogu vastu Euroopa justiits- ja siseküsimuste valdkonna tulevikku käsitlevad strateegilised suunised, milles esitati lähenemisviisi õigusloome ja tegevuse kavandamiseks selles valdkonnas (vt 4. peatükk).

Euroopa Liidu Nõukogu

2014. aastal olid Euroopa Liidu Nõukogu eesistujaks Kreeka (esimesel poolaastal) ja Itaalia (teisel poolaastal). Kreeka eesistumise ajal olid peamised prioriteedid laienemine, majanduskasv, tööhõive ja liikuvus. Itaalia eesistumise ajal keskenduti majanduskasvu suurendamisele ja töökohtade loomisele, vabadusel ja turvalisusel rajanevale alale, kodakondsusest tulenevate õiguste täielikule kasutamisele ning Euroopa rolli tugevdamisele maailmas.

Nende kahe eesistumise ajal kogunes nõukogu 10 koosseisu: üldasjade nõukogu; välisasjade nõukogu (mille eesistujaks on kõrge esindaja/asepresident); majandus- ja rahandusküsimuste (sh eelarve) nõukogu; justiits- ja siseküsimuste (sh kodanikukaitse) nõukogu; tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu; konkurentsivõime (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos) nõukogu; transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu; põllumajanduse ja kalanduse nõukogu; keskkonna nõukogu; ning hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu.

Kreeka peaminister Antonis Samaras (vasakul) ja Euroopa Parlamendi president Martin Schulz pressikonverentsil, millel arutati Kreeka lõpulejõudva eesistumise üle nõukogus 2014. aasta esimesel poolel. Strasbourg (Prantsusmaa), 2. juuli.

Nõukogu eri koosseisude päevakorrad peegeldasid institutsioonilise ülemineku aastat, kui vahetusid komisjoni ja parlamendi koosseisud. Seoses sellega oli seadusandliku tegevuse kõrgtase jaanuaris, veebruaris ja märtsis, mis olid ühtlasi parlamendi ametiaja viimased kuud. Seejärel seadusandlik tegevus arusaadavalt vähenes ning keskendus valdkondadele, kus kaasotsustamismenetlus ei ole tavapärane otsustamismenetlus, näiteks välissuhete, maksude ja majanduse valdkond.

Itaalia eesistumise ajal aasta teisel poolel liiguti edasi ambitsioonika tegevuskavaga, mis käsitles institutsioonilisi küsimusi, et aidata kaasa institutsioonilisele üleminekule. Seoses sellega kutsus eesistujariik ellu eesistujariigi sõprade rühma, kellel on volitused analüüsida ELi süsteemi ja selle suutlikkust tagada asjakohased järelmeetmed seoses strateegilise tegevuskavaga, mis võeti vastu juunis toimunud Euroopa Ülemkogul. Rühm kohtus neli korda ja arutas mitut horisontaalset probleemi, nagu subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja pädevuse andmise põhimõtte, riikide parlamentide roll, kolmepoolsed kohtumised, delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid, institutsioonidevahelise õigusloome kavandamine ning nõukogu toimimine. Eesistujariik esitas aruande arutelude tulemuste kohta detsembris toimunud üldasjade nõukogule.

Itaalia peaminister Matteo Renzi tutvustab Euroopa Parlamendis Itaalia plaane nõukogu eesistumise ajaks 2014. aasta teises pooles. Strasbourg (Prantsusmaa), 2. juuli.

Üldasjade nõukogu oli keskne foorum arutamaks, kuidas parandada institutsioonide võimekust aluslepinguid reformimata. Eelkõige toetasid nõukogus toimunud arutelud seda, et 2003. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe parema õigusloome kohta tuleb läbi vaadata ja üldist arusaama kaasotsustamismenetluse teel tehtud otsuste kohta peab ajakohastama. Seoses institutsioonidevaheliste programmidega pidasid nõukogu ja komisjon aru 2015. aasta tööprogrammi prioriteetsete algatuste kohta. Paralleelselt toimusid kolmepoolsed kohtumised Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni osalemisel, et töötada välja institutsioonidevahelise programmitöö ja prioriteetide raamistik.

Nõukogus jõustus uus topeltenamusel põhinev hääletamissüsteem (enamus liikmesriikidest ja rahvaarvust), mis kehtestati Lissaboni lepinguga. Uus süsteem muutis häälte jagunemist liikmesriikide vahel. Keskpikas perspektiivis võib hääletamissüsteemi muutus mõjutada ka nõukogu hääletustulemusi ja koalitsioonistrateegiaid.

NÕUKOGUS IGA LIIKMESRIIGI HÄÄLEÕIGUSE KAALUMISEKS KASUTATUD RAHVAARV (2014)

Liikmesriik	Rahvaarv (× 1000)	Protsent liidu elanike üldarvust
Saksamaa	80 523,7	15,93
Prantsusmaa	65 633,2	12,98
Ühendkuningriik	63 730,1	12,61
Itaalia	59 685,2	11,81
Hispaania	46 704,3	9,24
Poola	38 533,3	7,62
Rumeenia	20 057,5	3,97
Madalmaad	16 779,6	3,32
Belgia	11 161,6	2,21
Kreeka	11 062,5	2,19
Tšehhi Vabariik	10 516,1	2,08
Portugal	10 487,3	2,07
Ungari	9 908,8	1,96
Rootsi	9 555,9	1,89
Austria	8 451,9	1,67
Bulgaaria	7 284,6	1,44
Taani	5 602,6	1,11
Soome	5 426,7	1,07
Slovakkia	5 410,8	1,07
Iirimaa	4 591,1	0,91
Horvaatia	4 262,1	0,84
Leedu	2 971,9	0,59
Sloveenia	2 058,8	0,41
Läti	2 023,8	0,40
Eesti	1 324,8	0,26
Küpros	865,9	0,17
Luksemburg	537,0	0,11
Malta	421,4	0,08
Kokku	505 572,5	100
Kvalifitseeritud hääletenamuse künnis	328 622,1	65

Euroopa Komisjon

Oma viimasel ametiaastal keskendus Barroso teine komisjon tulemuste saavutamisele ja elluviimisele. Eelkõige selgitati välja majanduskasvu kiirendavad ettepanekud, et võtta need vastu enne parlamendi ametiaja lõppu. Samuti aidati kaaseadusandjatel lõpule viia töö väga suure hulga oluliste ettepanekutega, näiteks pangandusliidu, ühtse turu ja digitaalarengu tegevuskava lõpuleviimine. Komisjon kinnitas, et mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 uued ELi rahastamisprogrammid võetakse kiiresti kasutusele, et võidelda eelkõige noorte töötuse vastu. Samuti jätkas komisjon tööd tugevama majandus- ja rahaliidu nimel ning edendas koostööd liikmesriikidega ja nende vahel, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid Euroopa poolaastaraames. Lisaks aitas komisjon märkimisväärselt kaasa kokkuleppe saavutamisele ühtse kriisilahendusmehhanismi osas ja ühtse järelevalvemehhanismi käivitamisele, mis leidis aset novembris.

Komisjon kasutas ka võimalust lähtuda pikemast perspektiivist ja valmistada ette mitme peamise valdkonna strateegiad: energeetika ja kliimamuutus, kaasaegne tööstuspoliitika, justiits- ja siseküsimused ning õigusriik.

Pärast Euroopa Parlamendi valimisi osutusid komisjoni asepresidendid Viviane Reding, Antonio Tajani ja Olli Rehn ning Janusz Lewandowski valituks parlamenti. Nende asendajateks komisjonis said alates 18. juulist kuni Barroso teise komisjoni ametiaja lõpuni vastavalt Martine Reicherts (õigusküsimused, põhiõigused ja kodakondsus), Ferdinando Nelli Feroci (tööstus ja ettevõtlus), Jyrki Katainen (majandus- ja rahaküsimused ning euro) ja Jacek Dominik (eelarve ja finantsplaneerimine).

Vaadates tagasi 10 aastale komisjoni juhina, märkis ametist lahkuv president José Manuel Barroso, et vaatamata paljudele raskustele põhiseaduse, finants-, majandus- ja ka välisküsimuste valdkonnas on EL püsinud ühtse ja avatuna ning nüüdseks on liit tugevam ja kogenum kui enne kriiside puhkemist. EL ja euroala on kasvanud, ELi pädevus on suurenenud, demokraatia on tugevnenud ning komisjonile ja EKP-le on antud uusi tähtsaid volitusi majanduse juhtimiseks. Ametist lahkuv president rõhutas ka, et EL suhtus välis- ja üleilmsetesse kohustustesse tõsiselt, reageerides Ukraina kriisile põhimõttele kindlalt ja väärtusi arvesse võtvalt, haarates juhtiva rolli ebolakriisi ja range kliimapoliitikaga tegelemisel, tehes pidevaid jõupingutusi arengu ja naabruskonna ning ambitsioonika kaubanduse tegevuskava edendamiseks. Ta jõudis järeldusele, et EL suutis saavutada oma eesmärgid tänu ELi institutsioonide koostööle, mitte aga vastasseisule, ning vaatamata sellele, et ELi demokraatlik protsess võib mõnikord palju aega võtta. Ta tõstis eelkõige esile komisjoni erilisi suhteid parlamendiga ja oma koostööd Herman Van Rompuyga, kes oli Euroopa Ülemkogu esimene eesistuja.

Tuginedes 10 prioriteetsele poliitikavaldkonnale, mille komisjoni uus president Jean-Claude Juncker ⁽⁶⁾ tõstis oma poliitilistes suunistes esile, ja teiste institutsioonidega peetud nõupidamistele, võttis uus komisjon oma esimese tööprogrammi vastu 16. detsembril.

Euroopa Komisjoni ametisseastuv president Jean-Claude Juncker tutvustab 22. oktoobri Strasbourgis (Prantsusmaa) toimunud Euroopa Parlamendi täiskogu istungil ametisse asuva komisjoni liikmeid ja nende tööprogrammi.

Uus volinike kolleegium 2014–2019 ja nende vastutusvaldkonnad

Frans Timmermans
ESIMENE ASEPRESIDENT
Parem õigusloome, institutsioonidevahelised suhted, õigusriigi põhimõtted ja põhiõiguste harta

Federica Mogherini
ASEPRESIDENT
Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja

Jean-Claude Juncker
PRESIDENT

Kristalina Georgieva
ASEPRESIDENT
Eelarve ja personal

Andrus Ansip
ASEPRESIDENT
Digitaalne ühtne turg

Maroš Šefčovič
ASEPRESIDENT
Energialiit

Valdis Dombrovskis
ASEPRESIDENT
Euro ja sotsiaaldialoog

Jyrki Katainen
ASEPRESIDENT
Töökohad, majanduskasv, investeeringud ja konkurentsivõime

Günther Oettinger
Digitaalmajandus ja -ühiskond

Johannes Hahn
Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimised

Cecilia Malmström
Kaubandus

Neven Mimica
Rahvusvaheline koostöö ja areng

Miguel Arias Cañete
Kliimameetmed ja energiaküsimused

Ka 2015. aastal keskendub komisjon töökohtade loomisele, majanduskasvule ja investeeringutele, lähtudes eelkõige novembris esitatud investeerimiskavast, digitaalse ühtse turu paketist ning energialiidu strateegilisest raamistikust. 2015. aasta tööprogramm peegeldab ka komisjoni pühendumist paremale õigusloomele, nähes ette terve rea meetmeid õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi REFIT raames. Samuti on selles loetelu ettepanekutest, mis komisjonil on kavas tagasi võtta või mida ta tahab muuta pärast seda, kui on põhjalikult uurinud kõiki ettepanekuid, mis on menetluses parlamendis ja nõukogus. Pärast 2015. aasta tööprogrammi vastuvõtmist kavatses komisjon teha tihedat koostööd parlamendi ja nõukoguga, et saavutada peamiste ettepanekutega kiiret edu.

Karmenu Vella
Keskond, merendus ja kalandus

Vytenis Andriukaitis
Tervishoid ja toiduohutus

Dimitris Avramopoulos
Ränne, siseküsimused ja kodakondsus

Marianne Thyssen
Tööhõive, sotsiaalküsimused, oskused ja tööjõu liikumine

Pierre Moscovici
Majandus- ja rahandusküsimused, maksundus ja toll

Christos Stylianides
Humanitaarabi ja kriisiohjamine

Phil Hogan
Põllumajandus ja maaelu areng

Jonathan Hill
Finantsstabiilsus, finantsteenused ja kapitaliturgude liit

Violeta Bulc
Transport

Elżbieta Bieńkowska
Siseturg, tööstus, ettevõtlus ja VKEd

Věra Jourová
Õigusküsimused, tarbijad ja sooline võrdõiguslikkus

Tibor Navracsics
Haridus, kultuur, noored ja sport

Corina Crețu
Regionaalpoliitika

Margrethe Vestager
Konkurents

Carlos Moedas
Teadus ja innovatsioon

Need kolm institutsiooni teevad ka tööd ühise programmitöö tõhustamise nimel, et leida kõige tõhusam viis Euroopa probleemide lahendamiseks. Komisjon on seadnud eesmärgiks esitada 2015. aastal ettepanek paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise uue kokkuleppe kohta, mis võib sisaldada ka peatükki institutsioonidevahelise programmitöö kohta.

Euroopa Komisjoni uus president Jean-Claude Juncker (vasakul) ja komisjoni peapressiesindaja Margaritis Schinas, ametis alates 1. novembrist, räägivad ajakirjanikega pärast uue komisjoni esimest koosolekut 5. novembril Berlaymonti hoones Brüsselis (Belgia).

Euroopa Liidu Kohus

Euroopa Kohus ja Üldkohus tegid tähtsaid otsuseid, mis hõlmavad väga erinevaid ELi õiguse valdkondi. Erilist huvi väärivad järgmised otsused.

Euroopa Liidu Kohtu peahoone
Luxembourgis (Luksemburg).

Euroopa Liidu kodakondsus

C-333/13 ⁽⁷⁾, Dano. Et saada teatavaid sotsiaaltoetusi, võib teise liikmesriigi kodanik taotleda enda kohtlemist võrdselt vastuvõtva liikmesriigi kodanikega vaid siis, kui tema riigis viibimine vastab direktiivi 2004/38/EÜ (ELi kodanike vaba liikumise kohta) tingimustele ⁽⁸⁾. Selle direktiivi kohaselt ei ole vastuvõttev liikmesriik kohustatud andma sotsiaalabi riigis viibimise esimese 3 kuu jooksul. Kui riigis viibimise aeg on pikem kui 3 kuud, ent lühem kui 5 aastat, peab majanduslikult mitteaktiivsetel isikutel olema endal piisavalt vahendeid. Direktiiv 2004/38/EÜ ja määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta ⁽⁹⁾ ei välista siseriiklike õigusakte, millega jäetakse teiste liikmesriikide kodanikud ilma mitteosamakselistest rahalistest erihüvitistest, ehkki selliseid hüvitisi makstakse samas olukorras olevatele vastuvõtva liikmesriigi kodanikele, kui nendel teiste liikmesriikide kodanikel puudub direktiivikohane vastuvõtvas liikmesriigis viibimise õigus.

Kaupade vaba liikumine

C-573/12 ⁽¹⁰⁾, Ålands Vindkraft. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 34 ei välista siseriiklike õigusakte, millega antakse kaubeldavaid sertifikaate ainult asjaomases liikmesriigis toodetud roheline elektri tootjatele ning millega kohustatakse tarnijaid ja teatavaid elektrienergia tarbijaid esitama pädevale ametiasutusele igal aastal teatava arvu selliseid sertifikaate, mis on proportsionaalne nende tarnitud või kasutatud elektrienergia kogumahuga. Kui nad seda ei tee, tuleb neil maksta eritasu.

Seaduste ühtlustamine

Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused

C-201/13 ⁽¹¹⁾, Deckmyn ja Vrijheidsfonds. Kui paroodia sisaldab diskrimineerivat sõnumit (näiteks kui algsed tegelased asendatakse näokatteid kandvate või tumedanaahaliste inimestega), on parodeeritud originaalteose õiguste omajal vastavalt direktiivile 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta ⁽¹²⁾ põhimõtteliselt õigustatud huvi tagada, et tema tööd sellise sõnumiga ei seostataks.

C-117/13 ⁽¹³⁾, Eugen Ulmer. Sama direktiivi 2001/29/EÜ kohaselt võib liikmesriik ilma kasutusõiguste omajate loata anda raamatukogudele loa nende kogudes hoitavate raamatute digiteerimiseks, et teha need kättesaadavaks elektroonilistes lugemispunktides. Liikmesriik võib teatavates piirides ja teatavatel tingimustel, sealhulgas kasutusõiguste omajatele õiglase hüvitise maksmisel, lubada kasutajatel raamatukogu tarbeks digiteeritud raamatuid paberile trükkida või mälupulgale salvestada.

Isikuandmete kaitse

C-131/12 ⁽¹⁴⁾, Google Spain ja Google. Direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽¹⁵⁾ kohaselt on otsingumootori haldaja teatavate tingimuste korral kohustatud eemaldama lingid kolmandate poolte avaldatud veebilehtedele, mis sisaldavad isikuga seotud teavet, tulemuste loetelust, mis kuvatakse isiku põhjal tehtud otsingu järel. Kohus selgitas, et otsingumootorid vastutavad isikuandmete töötlemise eest ning seega ei saa otsingumootor nagu Google kõrvale hoida Euroopa õigusaktidest tulenevast vastutusest isikuandmete töötlemisel. Komisjoni 2012. aasta ettepanekus ELi andmekaitsereformi kohta nähakse selgesõnaliselt ette õigus olla unustatud. Täpsemaid üksikasju leiab 4. peatüki andmekaitset käsitlevast osast.

C-293/12 ja C-594/12 ⁽¹⁶⁾, Digital Rights Ireland ja Seitlinger jt. Nähes ette elektroonilise sidega seonduvate andmete säilitamise ja esitades väga üksikasjalikku teavet nende isikute eraelu kohta, kelle andmeid säilitatakse, ning lubades pädevatel riiklikel ametiasutustel nendega tutvuda, sekkub andmete säilitamise direktiiv ⁽¹⁷⁾ eriti raskel kujul isiku põhiõigusesse eraelu puutumatusesse ja isikuandmete kaitsele. Andmete säilitamise direktiivi vastuvõtmisega ületas liidu seadusandja proportsionaalsuse põhimõttega ette nähtud piire. Direktiivi laiaulatuslik ja eriti raske sekkumine kõnealustesse põhiõigustesse ei ole sätetega täpselt piiritletud, et tagada sellise sekkumise piiramine vaid rangelt vajalikuga. Lisaks ei ole direktiivis ette nähtud piisavaid tagatisi, et tagada säilitatavate andmete tõhus kaitse kuritarvitamise ohu ning ebaseadusliku juurdepääsu ja kasutamise eest.

Sotsiaalpoliitika

C-167/12 ⁽¹⁸⁾, D. ja C-363/12 ⁽¹⁹⁾, Z. Vastavalt direktiivile 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta ⁽²⁰⁾ ja direktiivile 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes ⁽²¹⁾ ei ole liikmesriigid kohustatud andma rasedus- ja sünnituspuhkusega samaväärset tasustatud puhkust asendusemaduse abil lapse saanud emale, olenemata sellest, kas ta on lapse bioloogiline ema, või kas talle on antud alaliselt ja täies mahus vanema hooldusõigus lapse üle.

C-176/12 ⁽²²⁾, Association de médiation sociale. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 27, mis käsitleb töötajate õigust olla ettevõttes informeeritud ja ära kuulatud, ei ole iseenesest piisav andmaks eraisikule õigust, mida saab kasutada, et jätta kohaldamata siseriiklik õigus, mis on vastuolus direktiiviga 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses ⁽²³⁾.

Majanduspoliitika

C-270/12 ⁽²⁴⁾, Ühendkuningriik vs. parlament ja nõukogu. Kohus leidis, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA) kuuluv pädevus, mis anti määrusega lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta ⁽²⁵⁾, on täpselt piiritletud ja selle suhtes saab lähtuvalt delegeeriva asutuse kehtestatud eesmärkidest kohtulikku kontrolli teostada. Kohus jõudis järeldusele, et need pädevused on kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114 on sobiv õiguslik alus.

Siseasjad

C-473/13 ja C-514/13 ⁽²⁶⁾, Bero ja Bouzalmate ning C-474/13 ⁽²⁷⁾, Pham. Tagasisaatisdirektiivi ⁽²⁸⁾ kohaselt peab ebaseaduslikult riigis viibivate ELi mittekuuluvate riikide kodanike kinnipidamine nende tagasisaamise eesmärgil toimuma selleks ette nähtud spetsiaalsetes kinnipidamisasutustes. Sellest järeldub, et selle nõude kohaldamise eest vastutavad asutused peavad suutma ELi mittekuuluvate riikide kodanike nendes spetsiaalsetes kinnipidamisasutustes kinni pidada, olenemata asutuse asukohaliikmesriigi halduslikust või põhiseaduslikust struktuurist.

C-129/14 PPU ⁽²⁹⁾, Spasic. Schengeni lepingu rakendamise konventsioonis ette nähtud täiendav täitmisele pööramise tingimus, mille kohaselt kohaldatakse topeltkaristamise keelu (*ne bis in idem*) põhimõtet ainult siis, kui esimene määratud karistus on ära kantud või seda kantakse või seda ei saa enam täitmisele pöörata süüdimõistjariigi õiguse kohaselt, kujutab endast *ne bis in idem* põhimõtte piiramist, mis on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 50.

Isikute vaba liikumine

C-58/13 ja C-59/13 ⁽³⁰⁾, Torresi. Kui liikmesriigi kodanik, kes on saanud ühes liikmesriigis akadeemilise kraadi, sõidab teise liikmesriiki, et saada seal advokaadi kutse-nimetuse, ning naaseb seejärel oma liikmesriiki, et alustada seal töötamist advokaadina teises liikmesriigis saadud kutsekvalifikatsiooni alusel, on see käsitletav direktiivi 98/5/EÜ (millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsekvalifikatsioon) ⁽³¹⁾ ühe eesmärgi saavutamiseks ega ole vastuolus asutamiseõigusega. Samuti ei ole õigustega vastuolus asjaolu, et avaldus advokaatide registrile esitati kohe pärast kutsekvalifikatsiooni saamist päritoluliikmesriigis, sest osutatud direktiivis puudub praktilise töökogemuse nõue päritoluliikmesriigis.

Teenuste osutamise vabadus, Euroopa Majanduspiirkond

C-83/13 ⁽³²⁾, Fonnship ja Svenska Transportarbetarförbundet. Euroopa majanduspiirkonna (EMP) riigis asutatud äriühing, kellele kuulub kolmanda riigi lipu all sõitev laev, millega osutatakse mereveeteenuseid EMP lepingu liikmesriigile või liikmesriigist, võib oma majandustegevuses tugineda teenuse osutamise vabadusele tingimusel, et selle laeva käitamise tõttu saab seda äriühingut käsitada nende teenuste osutajana, ning teenuste kasutajad on asutatud muudes EMP riikides kui see, kus on asutatud see äriühing.

Otsene maksustamine

C-80/12 ⁽³³⁾, Felixstowe Dock ja Railway Company jt. ETL artikleid 49 ja 54 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt on lubatud kahjumi ülekandmine konsortsiumisse kuuluva residendist äriühingu ja kontserni kuuluva residendist äriühingu vahel, mida seob omavahel residendist „ühendav äriühing”, mis kuulub nii konsortsiumi kui ka kontserni, olenemata nende äriühingute residentsusest, kes hoiavad ise või vahendusettevõtjate kaudu ühendava äriühingu ja kahjumi ülekandmisega seotud teiste asjaomaste äriühingute kapitali, kusjuures need õigusnormid välistavad sellise võimaluse, kui ühendav äriühing on asutatud teises liikmesriigis.

Asutused

C-292/11 P ⁽³⁴⁾, komisjon vs. Portugal. Kohtu poolt määratud karistusmaks sissenõudmisel ei ole komisjonil võimalik hinnata seda, kas siseriiklikud õigusaktid, mida Euroopa Kohus ei ole eelnevalt uurinud, on vastavuses ELi õigusega. Kui komisjonil oleksid volitused sellist hinnangut anda ja Üldkohtul volitused selle õiguspärasust kontrollida, kahjustaks selline olukord tõepoolest Euroopa Kohtu ainupädevust kontrollida õigusaktide vastavust ELi õigusele.

C-427/12 ⁽³⁵⁾, komisjon vs. parlament ja nõukogu. Kui liidu seadusandja annab komisjonile seadusandlikus aktis delegeeritud pädevuse ELTL artikli 290 lõike 1 alusel, peab komisjon võtma vastu eeskirjad, mis täiendavad või muudavad selle akti mitteolemuslikke osi. Artikli 290 lõike 1 teise lõigu kohaselt peavad volituste delegeerimise eesmärgid, sisu, ulatus ja kestus olema vastavat delegeerimist sisaldavas seadusandlikus aktis sõnaselgelt kindlaks määratud. Sellest nõudest tuleneb, et delegeeritud pädevuse andmise eesmärk on selliste eeskirjade kehtestamine, mis on osaks seadusandliku alusaktiga kindlaks määratud õiguslikust raamistikust. Kui sama seadusandja annab seevastu komisjonile rakenduspädevuse ELTL artikli 291 lõike 2 alusel, peab komisjon täpsustama seadusandliku akti sisu, et tagada selle rakendamine kõigis liikmesriikides ühetaolistel tingimustel. Liidu seadusandjal on kaalutlusruum selle üle otsustamisel, kas anda komisjonile delegeeritud pädevus ELTL artikli 290 lõike 1 alusel või rakenduspädevus ELTL artikli 291 lõike 2 alusel. Seetõttu peab kohtulik arutamine piirduma ainult ilmsete hindamisvigadega seoses sellega, kas ELi seadusandja võis mõistlikult arvata, et esiteks on selle õigusliku raamistiku rakendamiseks vaja teha üksnes täpsustusi, ilma et oleks vajalik muuta või täiendada selle mitteolemuslikke osi, ja et teiseks vajavad alusakti sätted ühetaolisi rakendamistingimusi.

Euroopa Keskpank

2014. aasta peamised otsused

EKP peamine ülesanne on hinnastabiilsuse tagamine. Samuti toimib ta juhtiva finantsasutusena, mille eesmärk on tagada finantsstabiilsus ning edendada Euroopa finantsintegratsiooni. Hinnastabiilsuse all mõeldakse aastast tarbijahindade suurenemist, mis on keskpika perioodi jooksul alla 2%, ent selle lähedal. Arvestades inflatsiooni langemist 0,5%-ni ja püsivat majanduskasvu ohustavaid tegureid 2014. aastal, tuli EKP-l leevendada rahapoliitilisi seisukohti, et vältida ülemäära pikka liiga madala inflatsiooniga perioodi jätkumist. EKP rahapoliitikal oli kaks eesmärki: töötada välja nõuetekohane ekspansiivne eelarvepoliitiline hoiak madala inflatsiooni ja loiu majandustegevuse tingimustes ning tõhustada üleminekuprotsessi, et selle tegelik mõju jõuaks ettevõtete ja kodumajapidamisteni.

Euroopa Keskpanka president Mario Draghi, kellest vasakul on EKP asepresident Vítor Constâncio ja paremal EKP avalike suhete peadirektoraadi peadirektor Christine Graeff, keskpanga nõukogu koostumise järgsel pressikonverentsil 6. novembril.

EKP tegutses otsustavalt mõlemal rindel. Ta vähendas järk-järgult intressimäärasid, esimest korda juunis ja teist korda septembris. Mõlemal korral vähendati eurosüsteemi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäära 10 baaspunkti võrra, saavutades madalaimaks piiriks 0,05%. Laenamise püsivõimaluse intressimäära vähendati kahes etapis: esmalt 45 baaspunkti võrra kuni 0,30%-ni ja seejärel hoiustamise püsivõimaluse intressimäära kokku 20 baaspunkti võrra (-0,20%). Lisaks võttis EKP terve rea meetmeid, et muuta oma poliitika ekspansiivsemaks ja pakkuda euroala majanduse toetamiseks täiendavat krediitide. Neist kõige olulisem on laenude võtmist hõlbustav pakett.

Nimetatud pakett hõlmab EKP sihtotstarbelisi pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone (TLTROd), mis sisaldavad stiimuleid pankade innustamiseks ettevõtetele laenu andma. Samuti hõlmab see kvaliteetse varaga tagatud väärtpaberite ja tagatud võlakirjade ostmise programme. Lisaks on nendel meetmetel laiem eesmärk: need võimaldavad EKP-l jätkata poliitika suunamist, kui intressimäärad on madalad.

Vara ostmise programmidel ja sihtotstarbelistel pikemaajalistel refinantseerimisoperatsioonidel (TLTROd), mida kasutatakse kuni 2016. aasta juunini, on märkimisväärne mõju eurosüsteemi bilansile, mis saavutab loodetavasti 2012. aasta alguse taseme. Euroopa Keskpanga nõukogu on korduvalt kinnitanud valmisolekut – ka siis, kui ta võttis uusi meetmeid – kasutada oma pädevusalas täiendavaid ebatraditsioonilisi vahendeid, kui madala inflatsiooni periood peaks kujunema ülemäära pikaks.

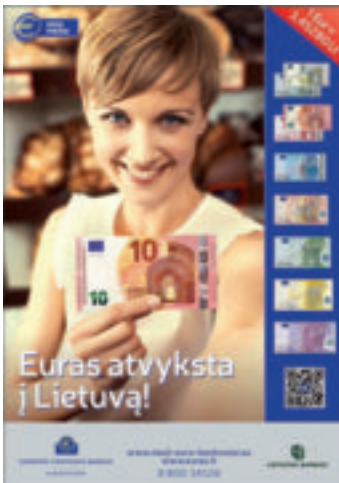
Euroopa Keskpanga uus peakorter Saksamaal Frankfurdis.

Leedu ühineb euroalaga

Nõukogu kiitis 23. juulil heaks Leedu taotluse ühineda euroalaga 1. jaanuaril 2015. Litt ei ole enam seaduslik maksevahend alates 16. jaanuarist 2015.

Euro kasutuselevõtuga Leedus osalevad nüüd kõik kolm Balti riiki rahaliidus. See muudab euroala atraktiivsemaks. Kuid euroalaga ühinemine ei saa põhineda üksnes majanduslikel kaalutlustel; see on siduv kohustus hoida Euroopa väärtusi.

Euroopa Keskpanga ja Leedu Panga poolt Leedu euroalaga ühinemise ning uue 10-eurose rahatähe kasutuselevõtu puhul korraldatud kampaania plakat.

Uus kord suurema euroala jaoks

Leedu ühinemine euroalaga muutis hääletamiskorda EKP nõukogus. ELi aluslepingutes ette nähtud rotatsioonisüsteemi tuli rakendada niipea, kui nõukogu liikmete arv on suurem kui 18. See uus süsteem aitab tagada EKP nõukogu suutlikkuse võtta meetmeid ka siis, kui euroala riikide arv ning sellega seoses ka nõukogu liikmete arv suureneb.

Kõik nõukogu liikmed saavad jätkuvalt koosolekutel osaleda ja sõna võtta. Aruteludes seega mingit muutust ei ole. Kuna nõukogu teeb enamiku otsuseid konsensuse alusel ja koostöö vaimus, peaks otsustusprotsess oma olemuselt jääma samaks, kuid muutuma tõhusamaks.

Lisaks sellele toimuvad alates jaanuarist 2015 iga kuue nädala tagant nõukogu koosolekud, kus arutatakse rahapoliitika küsimusi. Muid poliitilisi küsimusi arutatakse endiselt vähemalt üks kord kuus.

EKP otsustas samuti avaldada korrapäraselt aruandeid EKP nõukogu rahapoliitika koosolekute kohta, alustades jaanuarist 2015.

Euroopa Kontrollikoda

Euroopa Kontrollikoda on Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel loodud institutsioon, mille ülesanne on auditeerida Euroopa Liidu rahalisi vahendeid. ELi välisaudiitorina aitab kontrollikoda parandada ELi finantsjuhtimist ja on Euroopa Liidu kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsja.

2014. aastal esitatud aruanne on kontrollikoja 37. aastaaruanne Euroopa Liidu eelarve täitmise kohta ⁽³⁶⁾ ja see hõlmab eelarveaastat 2013. Euroopa Arengufonde käsitletakse eraldi aastaaruandes.

ELi üldeelarve võtavad igal aastal vastu nõukogu ja Euroopa Parlament. Kontrollikoja aastaaruanne ning eriaruanded on aluseks eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele, mille käigus parlament otsustab, kas Euroopa Komisjon on tema vastutada oleva eelarve täitmisega rahuldavalt hakkama saanud. Kontrollikoda edastab oma aastaaruande nõukogule ja Euroopa Parlamendile ning samal ajal ka liikmesriikide parlamentidele. Aruande keskseks osaks on kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa Liidu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse („tehingute korrektsus”) kohta.

Euroopa Kontrollikoja president Vitor Manuel da Silva Caldeira (paremal) koos kontrollikoja liikme Lazaros Stavrou Lazarouga (vasakul) 2013. aasta ELi eelarvet käsitleva aastaaruande avaldamise pressikonverentsil Brüsseli (Belgia) rahvusvahelises pressikeskuses 5. novembril.

Kontrollikoda kinnitas Euroopa Liidu 2013. aasta aruande, ent rõhutas, et ELi kulutuste haldamist tuleb tõhustada nii ELi tasandil kui ka liikmesriikides. 2013. aasta aruandes hoiatab kontrollikoda, et eelarve keskendub liigselt vahendite kasutamisele ning peaks rohkem tähelepanu pöörama tulemuste saavutamisele. Näiteks on kontrollikoda seisukohal, et kogu ajavahemiku 2007–2013 kulutuste perioodil võeti projektide valikul esmalt arvesse olemasolevaid ELi rahalisi vahendeid, teiseks nõuetele vastavust ning alles kolmandana ning ainult piiratud ulatuses ka tulemusi ja mõju.

Sellele vaatamata andis kontrollikoda ELi raamatupidamisaruannete usaldusväärse kohta märkusteta arvamuse. Kontrollikoda märkis, et ELi tulude osas vigu ei leitud; ELi kulutuste hinnanguline veamäär oli 4,7% (võrreldes 4,8%-ga 2012. aastal). Tuleb märkida, et kontrollikoja hinnanguline veamäär ei mõõda pettuste hulka, ebatõhusust ega raiskamist, vaid rahasummat, mida ei oleks tohtinud ELi eelarvest välja maksta, kuna see ei olnud kooskõlas ELi eeskirjadega. Enamik vigu ilmnes valdkondades, kus haldamine on jagatud liikmesriikide ja komisjoni vahel. Kaks kõige rohkem vigu sisaldanud kulutuste valdkonda olid taas regionaalpoliitika, energeetika ja transport, mille hinnanguline veamäär oli 6,9%, ning maaelu areng, keskkond, kaladus ja tervishoid, mille veamäär oli 6,7%. Ühiselt hallatavates valdkondades oli hinnanguline veamäär 5,2%. Komisjoni otse hallatavate kuluprogrammide puhul oli vastav näitaja aga 3,7%. ELi enda halduskulude puhul oli hinnanguline veamäär vaid 1%.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

2014. aastal toimunud üheksal täiskogu istungil esitas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) 154 arvamust, millest 35 olid omaalgatuslikud arvamused ja 9 ettevalmistavad arvamused (neist kolme esitamist taotles komisjon, ühte Euroopa Parlament ja viit nõukogu), ja kaks teabearuannet. 2014. aastal rõhutas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president Henri Malosse vajadust reformida komitee töömeetodeid ning vähendada koostatavate arvamuste arvu, parandades samas nende kvaliteeti, mõju ja järelemeetmete võtmise võimalusi. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee moodustas mitu töörühma oma töö parandamiseks vajalike menetluste reformimiseks. Töörühmades hinnati EMSKi arvamuste mõju, tema rolli komisjoni ettepanekute mõju hindamise etapis ja kodanikualgatuste puhul. Luis Planas Puchades valiti oktoobris 2014 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peasekretäriks.

Hääletamine Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 500. täiskogu istungjärgul Brüsselis (Belgia) 9. ja 10. juulil. Ekraanil on näha EMSK president Henri Malosse.

Üks peamisi küsimusi, mida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 2014. aastal arutas, oli strateegia „Euroopa 2020”. Aruteludes käsitleti finantskriisi ja sellele reageerimist; töötust, eriti noorte töötust; investeringute hoogustamist ning majanduse juhtimise tasakaalustamist strateegia „Euroopa 2020” eesmärkides. Komitee pidas arutelusid ka selliste ELi oluliste poliitiliste probleemide üle nagu Euroopa Liidu tulevik, uus tööstuspoliitika ning Euroopa põllumajandusmudel. Atlandi-ülesed läbirääkimised Ameerika Ühendriikidega olid samuti päevakorras tähtsal kohal. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tähistas oma 500. täiskogu istungit ja 25. aasta möödumist raudse eesriide langemisest.

Komitee tugevdas 2014. aastal kohalikule tasandile liikumise algatust (Going local) ja suurendas algatuste hulka liikmesriikides. Samuti korraldas ta konverentse järgmistel teemadel: „Innovatsiooni edendamine parema sotsiaalse tulemuse saavutamiseks,” „Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine,” „Majanduskasvu ja tööhõive suurendamine tõhusama IKT infrastruktuuri ja lairibaühenduse kaudu,” „Euroopa uus tööstuspoliitika” ja „Majapidamiste ülemäärane laenukoormus – Euroopa strateegia ülemäärase võlgnevuse vastu”.

Regioonide Komitee

2014. aastal toimunud viiel täiskogu istungil esitas Regioonide Komitee 57 arvamust, millest 22 olid omaalgatuslikud arvamused ja kuus perspektiivarvamused (neist kahte taotles komisjon ja nelja taotlesid nõukogu eesistujad). Samuti võttis Regioonide Komitee vastu neli olulist resolutsiooni, milles käsitleti olukorda Ukrainas, mitmetasandilist valitsemist Euroopas, Regioonide Komitee 20. aastapäeva ja komisjoni teatist Euroopa investeerimiskava kohta ⁽³⁷⁾.

Juunis valis Regioonide Komitee Michel Lebruni (Euroopa Rahvapartei/Belgia) täitma komitee presidendi ülesandeid 2,5-aastase ametiaja teiseks pooleks (2013–2015). Catuscia Marini (Euroopa Sotsiaaldemokraatlik Partei/Itaalia) valiti Regioonide Komitee asepresidendiks järelejäänud ametiajaks. Samuti jõudis lõpule uue peasekretäri valimismenetlus – juunis nimetati ametisse Jiří Buriánek, kes asus töökohustusi täitma septembris.

Oma järelevalveplatvormi kaudu jätkas Regioonide Komitee majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020” hindamist ELi piirkondade ja linnade seisukohast, avaldades uuringu koos strateegia keskpika analüüsiga. Regioonide Komitee rõhutas, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tuleks Euroopa poolaastas tugevdada.

Regioonide Komitee täiskogu istungjärk. Brüssel (Belgia), 17. jaanuar.

2014. aastal suurenes Regioonide Komitee tegevus peaaegu kõigis valdkondades. Näiteks mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 mõju hindamiseks moodustas Regioonide Komitee eelarveküsimuste *ad hoc* komitee, mis kujunes arutelude platvormiks ELi eelarve kasutamise, 2015. aasta eelarveprojekti ja eelarvearengute kohta. Lisaks sellele arutati sageli ELi ühtekuuluvuspoliitika territoriaalset rolli. Aprillis võttis Regioonide Komitee vastu resolutsiooni Euroopa mitmetasandilise valitsemise harta kohta, ⁽³⁸⁾ milles kutsutakse kõiki haldustasandeid üles rakendama mitmetasandilise valitsemise väärtusi ja põhimõtteid, tugevdades alt üles lähenemisviisi, mis on vajalik demokraatliku vastutuse suurendamiseks. Ka 2014. aastal keskenduti finantskriisile ning erilist tähelepanu pöörati noorte töötusele ja ELi tulevikule.

Regioonide Komitee korraldas oma 20. aastapäeva tähistamiseks piirkondade ja linnade kuuenda tippkohtumise, mis toimus märtsis Kreekas Ateenas. Tippkohtumisel keskenduti Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil tehtud jõupingutustele töövõimalusterohke majanduse taastumiseks.

Ühiselt Euroopa Komisjoniga korraldas Regioonide Komitee 2014. aastal veel terve rea tähtsaid üritusi, näiteks „Open days – 12. Euroopa regioonide ja linnade nädal”. Ürituse juhtlauseks oli „Koos kasvamine: arukas investering inimestele”. Üritusel oli osalejaid nii haldus- kui ka teadusringkondadest, kes saabusid regioonidest ja linnadest, et osaleda seminaridel ja õpikodades.

Euroopa Investeerimispank

Euroopa Investeerimispank (EIP) on suurim mitmepoolne laenuandja ja laenuvõtja kogu maailmas, andes rahalisi vahendeid ja oskusteavet usaldusväärsete ja jätkusuutlike investeerimisprojektide elluviimiseks. Selle omanikuks on Euroopa Liidu 28 liikmesriiki ja see esindab nende huve ning aitab kaasa ELi poliitikaeesmärkide saavutamisele töökohtade loomise, majanduskasvu, investeringute ja innovatsiooni valdkonnas, tehes selleks tihedat koostööd komisjoni ja teiste ELi institutsioonidega. EIP aitab saavutada ka ELi välis- ja arengupoliitika eesmärgi.

Täites 2014. aastal oma kohustusi seoses EIP kapitali suurendamisega, jätkas pank oma laenutegevuse suurendamist ja seadis eesmärgiks sõlmida laenulepinguid 73 miljardi euro⁽³⁹⁾ ulatuses, kasutades selleks oma hoogustuvat nõuandvat tegevust ja mitut olulist EIP ja komisjoni vahelist partnerlust. EIP gruppi kuulub ka Euroopa Investeerimisfond (EIF), mis keskendub väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEed) uuenduslikule rahastamisele. 2014. aastal suurendati EIFi kapitali 4,5 miljardi euro võrra krediitkvaliteedi parandamise eesmärgil.

Pärast mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 vastuvõtmist kirjutasid komisjon ja EIP juunis alla finants- ja haldusraamistiku lepingule (FAFA). Komisjon koostöös Euroopa Investeerimispanka grupi ja liikmesriikidega kiitis lõplikult heaks uued rahastamisvahendid, nagu ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME), majanduskasvu, tööhõive ja sotsiaalse ühtekuuluvuse programm, Euroopa ühendamise rahastu ja LIFE+ programmi raames infrastruktuuri ja ühiste rahastamisvahendite jaoks ettenähtud instrumendid, millega ühendatakse ELi eelarve ja Euroopa Investeerimispanka riskijagamise ja laenuandmisvõime, näiteks programm „Horisont 2020” teadusuuringute, arendustegevuse ja innovatsiooni valdkonnas. 3. peatükist leiab täpsemat teavet komisjoni 315 miljardi euro suuruse investeerimiskava kohta, milles täidab kesksel rollil EIP.

2014. aastal töötati välja täiendavaid uuenduslikke rahastamislahendusi VKEde ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, et tegelda selliste konkreetsete ELi ja liikmesriikide poliitikaprioriteetidega nagu noorte töötus, innovatsioon, kaubanduse lihtsustamine, mikrorahastamine ja Euroopa VKEde väärtpaberistamise turu taaskäivitamine. Näiteks võimaldab VKEde algatus osalevatel liikmesriikidel kombineerida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid ning komisjoni COSME ja/või „Horisont 2020” eriprogrammide rahastamisvahendeid, millele pakub finantsvõimendust EIP grupp. Esimese ettepaneku, millega rakendatakse VKEde algatus Hispaanias, kiitis EIP direktorite nõukogu heaks novembris.

Lisaks on EIP laenutegevuse maht väljaspool ELi ligikaudu 10% aastastest laenuandmise mahust. 2014. aastal võeti vastu EIP välislaenuandmise volitus, milles nähakse EIP välistegevusele ajavahemikuks 2014–2020 ette kuni 27 miljardi euro suurune ELi tagatis, ning samuti piirkondlikud vaheülemmäärad ühinemiseks valmistuvate riikide, naabruses asuvate riikide, Aasia, Ladina-Ameerika ja Lõuna-Aafrika jaoks. Lisaks sisaldab see võimalust saada juurde veel 3 miljardit eurot, võttes arvesse 2016. aasta vahekokkuvõtte tulemusi.

Euroopa Investeerimispanka president Werner Hoyer panga iga-aastasel pressikonverentsil Brüsselis (Belgia) 19. veebruaril.

Euroopa Ombudsman

Ombudsmani 2014. aastal alustatud uurimistest olid 59,6% seotud komisjoniga. See on tingitud komisjoni pädevuse laadist ja asjaolust, et paljudel komisjoni ettepanekutel ja otsustel on otsene või kaudne mõju kodanikele.

Komisjon sai ombudsmanilt 194 uut järelepärimist (välja arvatud Euroopa Personali-Valiku Ameti ja Euroopa Pettustevastase Ametiga seotud järelepärimised) ning ta vastas 345 ombudsmani järelepärimisele, sealhulgas neile, mis olid seotud eelmistel aastatel algatatud, kuid 2014. aastal veel pooleliolevate uurimistega.

Ombudsmani uuritud kaebustes käsitleti mitut tegevusvaldkonda, sealhulgas õiguspärasust (sisuliste ja/või menetlusnormide kohaldamine), teabenõudeid, õiglust ja mõistlikku otsuste tegemise tähtaega ning dokumentidele avaliku juurdepääsu taotlusi.

Oktoobris 2013 astus ametisse uus ombudsman Emily O'Reilly. Seega oli 2014. aasta tema esimene ametis oldud täisaasta. Kuna ombudsmani ametiaeg langeb kokku parlamendi ametiajaga, avaldati septembris 2014 kandideerimiskutse. Taotluse esitas vaid ametist lahkuv ombudsman Emily O'Reilly. Detsembris valis parlament ta suure häälteenamusega ametisse tagasi.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso (paremas servas) ja Euroopa Parlamendi president Martin Schulz (vasakus servas) osalesid enne mais toimunud Euroopa Parlamendi valimisi Euroopa ombudsmani Emily O'Reilly (paremalt teine) poolt märtsis korraldatud interaktiivsel veebisündmusel „Mida soovid Euroopalt“.

Emily O'Reilly pooldab ombudsmani rolli puhul ennetavat lähenemisviisi. Ta on väljendanud kavatsust keskenduda süsteemsetele probleemidele ja strateegilisele uurimisele ning teha kõik endast olenev, et suurendada ombudsmani mõju ja nähtavust.

Detsentraliseeritud asutused

Komisjon jätkas tihedas koostöös asutuste võrgustikuga oma 2012. aastal vastu võetud detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise (parlamendi, nõukogu ja komisjoni) lähenemisviisi järelmeetmete tegevuskava ⁽⁴⁰⁾ rakendamist.

Lisaks tegi komisjon ettepaneku, et Euroopa politseikolledži (CEPOL) alusakti muutmise käigus tuleks kohandada CEPOLi juhtimist vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud ühises lähenemisviisis.

ELi detsentraliseeritud asutustes töötab üle 7500 inimese ja neile eraldati 2014. aastal ELi eelarvest ligikaudu 814 miljonit eurot.

Riikide parlamentide roll Euroopa tasandil

Nagu varasematelgi aastatel, oli 2014. aastal komisjoni üks tähtsamaid ülesandeid poliitilise dialoogi pidamine liikmesriikide parlamentidega. Suurem osa ELi liikmesriikide parlamentide 41 kojast kasutas suhtluskanalit komisjoniga ja esitas 504 arvamust (621 arvamust 2013. aastal).

2014. aastal saadi liikmesriikide parlamentidelt 20 põhjendatud arvamust subsidiaarsuse põhimõtte väidetava rikkumise kohta (2013. aastal 88 arvamust), mis moodustab vähem kui 4% kõigist saadud arvamustest (14% 2013. aastal). 2014. aastal ei alustatud ka ühtegi kollase ega oranži kaardi menetlust.

Kirjalike seisukohtade arvu vähenemist saab põhjendada seadusandliku tegevuse väiksema mahuga, sest aasta jooksul valiti nii uus parlament kui ka komisjoni koosseis. Sellele vaatamata näitasid liikmesriikide parlamendid pidevalt üles soovi pidada arutelusid nii üldisematel ELi teemadel kui ka konkreetsete õigusaktide ettepanekute üle. Sama torkas silma ka parlamentidevahelistel konverentsidel ja kohtumistel peetud aruteludel.

Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents (COSAC) oli jätkuvalt keskne parlamentidevaheline foorum. Toimus kaks esimeeste istungit ja kaks täiskogu istungit. Juunis toimunud täiskogu istungil Ateenas võeti vastu avaldus, millele komisjon vastas oktoobris, esitades kommentaare COSACi märkuste kohta seoses Euroopa Parlamendi valimiste, Ukraina, ELi sotsiaalse puudujäägi ja Euroopa tööhõivestrategiaga. Detsembri täiskogu istungil Roomas vastu võetud COSACi avalduses pöörati tähelepanu strateegia „Euroopa 2020” vahekokkuvõttele, liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi rollile ELi otsustusprotsessis, ELi rollile Vahemere piirkonnas ja Ida-Euroopas ning suhetele liikmesriikide parlamentide ja ELi ametite vahel.

Jaanuaris toimus teine Euroopa Parlamendi nädal, milles osalesid Euroopa Parlamendi, liikmesriikide parlamentide ja komisjoni liikmed. Selle raames toimus ka fiskaalkokkuleppe artikli 13 alusel loodud parlamentidevahelise konverentsi teine kohtumine. Artikli 13 alusel loodud parlamentidevahelise konverentsi kolmas kohtumine toimus septembris Itaalias Roomas.

ÜVJP ning ÜJKP teemalised parlamentidevahelised konverentsid peeti aprillis Kreekas Ateenas ja novembris Roomas.

Aasta jooksul esitasid liikmesriikide mõned parlamendikojad ettepanekuid liikmesriikide parlamentide rolli tugevdamiseks, eriti seoses õigusloome protsessi, subsidiaarsuse kontrolli mehhanismi ja parlamentidevahelise koostööga.

Suurem läbipaistvus: avatud aken kodanikele

Läbipaistvusregister

Läbipaistvusregister⁽⁴¹⁾ on parlamendi ja komisjoni ühisalgatus, mis annab kodanikele keskse teabeallikana vahetu juurdepääsu teabele selle kohta, kes on seotud ELi otsustusprotsessi mõjutava tegevusega, milliseid huve esindatakse ja kui palju rahalisi vahendeid on sellesse investeeritud. 2014. aastal oli läbipaistvusregistrisse registreeritud 7000 organisatsiooni, kelle suhtes kohaldatakse käitumisjuhendit, mis sisaldab omakorda kaebuste mehhanismi ja käitumisjuhendi rikkumise korral kohaldatavaid meetmeid.

Kõrgetasemeline töörühm vaatas läbipaistvusregistri läbi, mille tulemusena paranes registri toimimine ja selles esitatud teave, aidates omakorda kaasa suurema läbipaistvuse saavutamisele ELi huvide esindamises.

Muudetud institutsioonidevaheline kokkulepe⁽⁴²⁾ võeti vastu aprillis ja seda hakatakse kohaldama alates 1. jaanuarist 2015.

Aprillis võttis parlament samuti vastu otsuse kiita heaks institutsioonidevahelise kokkuleppe muutmine ja lisada see oma kodukorrale. Samuti kordas ta oma nõudmist kehtestada kohustuslik register seoses ELi institutsioonides tehtava lobitööga. Parlament kutsus komisjoni üles esitama 2016. aasta lõpuks õigusakti ettepaneku sellise kohustusliku registri loomiseks.

Üldsuse juurdepääs dokumentidele

Läbipaistvuse põhimõte oli aluseks ka parlamendi poolt märtsis vastu võetud resolutsioonile üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele. Olgugi et dokumendi eesmärk oli hinnata ajavahemikku 2011–2013, tehti ka mõningaid üldisi järeldusi – leiti, et kõik institutsioonid peaksid läbipaistvuse osas kasutama proaktiivset lähenemisviisi, tehes oma veebisaitidel võimalikult palju dokumendikategooriaid üldsusele kättesaadavaks. Konkreetsemate küsimuste puhul kutsuti dokumendis institutsioone üles tagama suuremat läbipaistvust kolmepoolsetel läbirääkimistel, korraldades avalikke kohtumisi ning avalikustades dokumentatsiooni standardses ja kergesti juurdepääsetavas internetikeskkonnas vaikimisi ja piiramata määrase (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 1 loetletud erandeid⁽⁴³⁾. Samuti palus parlament komisjonil suurendada eksperdirühmade ja komiteemenetluse rühmade läbipaistvust, korraldades nende kohtumisi avalikult ja avalikustades liikmesusega seotud teabe, menetlused, dokumendid, hääletustulemused ja otsused, mis kõik tuleks avalikustada internetis standardses formaadis. Samuti kutsuti komisjoni tungivalt üles tõhustama ning täielikult rakendama sisesuuniseid ekspertide tööle võtmise ja hüvitiste maksmise kohta.

Rohkem läbipaistvust kodanike jaoks

Kohe oma ametiaja esimestel päevadel otsustas Junckeri komisjon suurendada läbipaistvust, võttes ülesandeks avaldada teabe selle kohta, kes kohtub komisjoni ja kabinetite liikmete ning peadirektoritega. See juulis avalikustatud läbipaistvusalgatus, mis on president Junckeri poliitiliste suuniste oluline osa, koosneb kahest komisjoni otsusest, ⁽⁴⁴⁾ mille kohaselt tuleb komisjoni veebisaidil avalikustada kohtumiste kuu-päevad, koht ning nende organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjate nimed, kellega kohtuti, ja sellistel kahepoolsetel kohtumistel arutletud teemad. Samaseid samme läbipaistvuse suurendamiseks ning dokumentidele parema juurdepääsu tagamiseks astuti seoses Ameerika Ühendriikidega peetavate Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimistega ⁽⁴⁵⁾. Juba esimestel nädalatel uues ametis olles täitis uus komisjon president Junckeri lubadust muuta Euroopa Komisjoni töö avatumaks ja läbipaistvamaks, andes sellega aimu uuest lähenemisviisist järgmisel viiel aastal. Sellele algatusele järgneb 2015. aastal komisjoni ettepanek institutsioonidevahelise kokkuleppe sõlmimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukoguga, et luua kõiki kolme institutsiooni hõlmav lobitöötajate kohustuslik register.

25. novembril Strasbourgis (Prantsusmaa) Euroopa Parlamendi hoones toimunud komisjoni volinike kolleegiumi iganädalasel koosolekul tehti mitu otsust, et suurendada läbipaistvust.

VIITED

- ⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf
- ⁽²⁾ Euroopa Ülemkogu 26. ja 27. juuni 2014. aasta kohtumise järeldused (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf).
- ⁽³⁾ Ettepanek: määrus, milles käsitletakse taimse paljundusmaterjali tootmist ja turul kättesaadavaks tegemist (taimset paljundusmaterjali käsitlev õigus) (COM(2013) 262).
- ⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi kodukorra II lisa.
- ⁽⁵⁾ Institutsioonidevaheline kokkulepe parema õigusloome kohta (ELT C 321, 31.12.2003).
- ⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_en.pdf
- ⁽⁷⁾ Euroopa Kohtu 11. novembri 2014. aasta otsus kohtuasjas C-333/13: Dano (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-333/13>).
- ⁽⁸⁾ Direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158, 30.4.2004).
- ⁽⁹⁾ Määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004).
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Kohtu 1. juuli 2014. aasta otsus kohtuasjas C-573/12: Ålands Vindkraft (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-573/12>).
- ⁽¹¹⁾ Euroopa Kohtu 3. septembri 2014. aasta otsus kohtuasjas C-201/13: Deckmyn ja Vrijheidsfonds (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-201/13>).
- ⁽¹²⁾ Direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, 22.6.2001).
- ⁽¹³⁾ Euroopa Kohtu 11. septembri 2014. aasta otsus kohtuasjas C-117/13: Eugen Ulmer (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-117/13>).
- ⁽¹⁴⁾ Euroopa Kohtu 13. mai 2014. aasta otsus kohtuasjas C-131/12: Google Spain ja Google (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-131/12>).
- ⁽¹⁵⁾ Direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995).
- ⁽¹⁶⁾ Euroopa Kohtu 8. aprilli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12: Digital Rights Ireland ja Seitlinger jt (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-293/12>).
- ⁽¹⁷⁾ Direktiiv 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist (ELT L 105, 13.4.2006).
- ⁽¹⁸⁾ Euroopa Kohtu 18. märtsi 2014. aasta otsus kohtuasjas: C-167/12: D. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-167/12>).

- (19) Euroopa Kohtu 18. märtsi 2014. aasta otsus kohtuasjas C-363/12: Z. (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-363/12>).
- (20) Direktiiv 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja töötervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 348, 28.11.1992).
- (21) Direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (ELT L 204, 26.7.2006).
- (22) Euroopa Kohtu 15. jaanuari 2014. aasta otsus kohtuasjas C-176/12: Association de médiation sociale (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-176/12>).
- (23) Direktiiv 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses (EÜT L 80, 23.3.2002).
- (24) Euroopa Kohtu 22. jaanuari 2014. aasta otsus kohtuasjas C-270/12: Ühendkuningriik vs. parlament ja nõukogu (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-270/12>).
- (25) Määrus (EL) nr 236/2012 lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (ELT L 86, 24.3.2012).
- (26) Euroopa Kohtu 17. juuli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-473/13 ja C-514/13: Bero ja Bouzalmate (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-473/13>).
- (27) Euroopa Kohtu 17. juuli 2014. aasta otsus kohtuasjas C-474/13: Pham (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-474/13>).
- (28) Direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008).
- (29) Euroopa Kohtu 27. mai 2014. aasta otsus kohtuasjas C-129/14 PPU: Spasic (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-129/14%20PPU>).
- (30) Euroopa Kohtu 17. juuli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-58/13 ja C-59/13: Torresi (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-58/13>).
- (31) Direktiiv 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsevalifikatsioon (EÜT L 77, 14.3.1998).
- (32) Euroopa Kohtu 8. juuli 2014. aasta otsus kohtuasjas C-83/13: Fonnship ja Svenska Transportarbetarförbundet (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-83/13>).
- (33) Euroopa Kohtu 1. aprilli 2014. aasta otsus kohtuasjas C-80/12: Felixstowe Dock ja Railway Company jt (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-80/12>).
- (34) Euroopa Kohtu 15. jaanuari 2014. aasta otsus kohtuasjas C-292/11 P: komisjon vs. Portugal (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-292/11%20P>).
- (35) Euroopa Kohtu 18. märtsi 2014. aasta otsus kohtuasjas C-427/12: komisjon vs. parlament ja nõukogu (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=et&num=C-427/12>).
- (36) Kontrollikoja aruanne. Aastaaruanne eelarve täitmise kohta (ELT C 398, 12.11.2014).
- (37) Komisjoni teatis. Euroopa investeerimiskava (COM(2014) 903).
- (38) <http://cor.europa.eu/en/activities/governance/Documents/mlg-charter/en.pdf>
- (39) Lõplikke andmeid sisaldav aruanne avaldatakse veebruaris 2015.
- (40) http://europa.eu/agencies/documents/2012-12-18_roadmap_on_the_follow_up_to_the_common_approach_on_eu_decentralised_agencies_en.pdf
- (41) <http://ec.europa.eu/transparencyregister>
- (42) Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni kokkulepe läbipaistvusregistri loomise kohta organisatsioonidele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes tegelevad ELi poliitika kujundamise ja rakendamisega (ELT L 277, 19.9.2014).
- (43) Määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001).
- (44) Komisjoni otsus komisjoni liikmete ning organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjate vahelisi kohtumisi käsitleva teabe avaldamise kohta (C(2014) 9051).
Komisjoni otsus komisjoni peadirektorite ning organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjate vahelisi kohtumisi käsitleva teabe avaldamise kohta (C(2014) 9048).
- (45) Komisjoni teatis Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimiste läbipaistvuse kohta (C(2014) 9052).

FOTODE AUTORIOIGUS

Euroopa Liit: lk-d 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 259, 261, 262, 269, 271, 272, 274, 278

Euroopa Keskpank: lk 267

Euroopa Keskpank/Robert Metsch: lk 268

Euroopa Investeerimispank: lk 273

KRONOLOOGIA

ALLPOOL ON LOETLETUD OSA 2014. AASTA SUUREMAST POLIITILISTEST SÜNDMUSTEST. KRONOLOOGIA EI OLE TÄIELIK; ARUANDEST LEIAB TÄIENDAVAID SÜNDMUSI.

JAANUAR

Läti võtab kasutusele euro ja riigist saab euroala 18. liige.

Euroopa Komisjon võtab vastu suunised riskifinantseerimisinvesteeringute edendamiseks antava riigiabi kohta.

Komisjon esitab kliima- ja energiapoliitika raamistiku ajavahemikuks 2020–2030, seades energia- ja kliimaeesmärgid konkurentsivõimelise, turvalise ja vähese CO₂-heitega ELi majanduse saavutamiseks.

Komisjon soovib kehtestada miinimumnõuded kildagaasi ammutamisele, et tagada nõuetekohased keskkonna- ja kliimaalased kaitsemeetmed hüdrolohkumise puhul.

Komisjon võtab vastu tööstuspoliitika paketi „Euroopa tööstuse taassünd“.

Euroopa Keskpang (EKP) tutvustab ametlikult uut 10-eurost rahatähte.

Hispaania finantssektori programm jõuab eduka lõpuni.

VEEBRUAR

Komisjon võtab vastu suunised lennujaamadele ja -ettevõtjatele antava riigiabi kohta.

G20 rahandusministrid ja Euroopa Keskpanga nõukogu lepivad kokku reformide jätkamises, et saavutada kindlam ja tasakaalustatum majanduskasv.

Jõustub elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete direktiiv.

Komisjon võtab vastu ELi esimese korruptsioonivastase võitluse aruande, milles analüüsitakse olukorda kõigis ELi liikmesriikides ja kirjeldatakse kogu ELi hõlmavaid suundumusi.

Komisjon avaldab aruande rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi rakendamise kohta aastatel 2012–2013.

MÄRTS

Komisjoni konkurentsi peadirektooraat saab väljaandelt „Global Competition Review“ tulemuslikkuseauhinna kui Euroopa parim ametiasutus 2013. aastal.

Jõustub määrus ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta.

Lääne-Aafrikas puhkeb Ebola viirushaiguse epideemia ning komisjon alustab koostöös Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ja Maailma Terviseorganisatsiooniga (WHO) viivitamatult järelevalvet, tehes koostööd liikmesriikide, WHO ja muude organisatsioonidega, et toetada kannatanud riike.

Käivitatakse kampaania „Tarbijate teadlikkuse suurendamine“.

Euroopa Ülemkogu pühendab suurema osa oma aruteludest olukorrale Ukrainas, majandusele, energeetikale ja kliimamuutusele.

EL lepib kokku Ukrainale 11 miljardi euro suuruse abi osutamises, millele lisanduvad muud meetmed.

Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu toetavad komisjoni ühtse kriisilahenduskorra ettepanekut, mis on suur samm pangandusliidu väljakujundamise suunas.

EL väljastab 2,6 miljardi euro väärtuses 10-aastase tähtajaga võlakirju Iirimaa ja Portugali jaoks.

Komisjon võtab meetmeid ühisrahastamise ja muude Euroopa majanduse pikaajalise rahastamise vahendite edendamiseks.

Komisjon võtab vastu uue raamistiku võitluseks süsteemsete ohtudega õigusriigi põhimõtetele kõigis liikmesriikides.

Allkirjastatakse Ukraina assotsieerimislepingu poliitilised peatükid.

APRILL

Komisjon võtab vastu keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised aastateks 2014–2020.

Komisjon väljendab heameelt läbimurde üle, mis võimaldab gaasivoogude suunamist Slovakiast Ukrainasse.

Komisjon võtab vastu tubakatoodete direktiivi, mille eesmärk on muuta suitsetamine noorte jaoks vähem atraktiivseks ning vähendada suitsetajate arvu ELis 2020. aastaks 2% võrra.

Komisjon võtab vastu kliiniliste uuringute määruse, mille eesmärk on luua kliiniliste katsete tegemiseks soodus keskkond, mis vastaks patsiendi ohutuse kõrgeimatele standarditele.

Edukalt stardib esimene satelliit, mis kuulub Maa seire Euroopa programmi Copernicus.

Võljalunastusfondi ja euroala ühiste lühiajaliste riigivõlakirjade eksperdirühm esitab oma lõpparuande.

EL asutab Euroopa vabatahtlikud humanitaarabikorpused, et pakkuda kodanikele võimalust humanitaarabis osalemiseks. Esimesi vabatahtlike lähetusi kavandatakse 2015. aasta lõpuks.

Kolmandal romasid käsitleval ELi tippkohtumisel võetakse arutusele riiklikud romasid käsitlevad strateegiad ning nende mõju roma kogukondade elujärjele.

Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine on hästi esindatud ELi-Aafrika tippkohtumisel vastu võetud tegevuskavas aastateks 2014–2017.

Võetakse vastu kuritegeliku vara arestimise ja konfiskeerimise direktiivi, millega antakse ametiasutustele paremad võimalused ebaseadusliku tulu tagasisaamiseks.

MAI

Kooskõlas Lissaboni lepinguga toimuvad parlamendivalimised, et moodustada parlamendi kaheksas, 751 liikmest koosnev koosseis.

Euroopa valimiste järel leiab aset riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlik kohtumine.

Komisjon võtab vastu raamistiku teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta.

Komisjon võtab vastu teatise Euroopa energiajulgeoleku strateegia kohta.

Jõustub äsja muudetud keskkonnamõju hindamise direktiiv, milles on lihtsustatud projektide võimalike keskkonnamõjude hindamise korda.

EL ja Hiina kirjutavad alla ajaloolisele vastastikuse tunnustamise lepingule ning tihendavad omavahelist tollikoostööd.

Jõustub direktiiv, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu.

Komisjon võtab vastu edenemiskava „Konkurentsivõimeline vähese CO₂-heitega majandus aastaks 2050”.

Portugal lõpetab plaanikohaselt oma finantsabiprogrammi, vajamata eelnevalt kokkulepitud ennetavat krediidilimiiti.

Allkirjastatakse vastastikuse mõistmise memorandum makromajandusliku abiprogrammi kohta Ukrainale.

Allkirjastatakse valitsustevaheline leping ühtse kriisilahendusfondi kohta.

Euroopa Liidu Kohus teeb eelotsuse (otsus õiguse kohta olla unustatud), mis kinnitab komisjoni seisukohta, et ELi andmekaitseeadusi tuleb järgida, kui kolmandate riikide ettevõtjad töötlevad isikuandmeid, millel on tihe seos ELi ja tema liikmesriikidega.

EL võtab vastu ajakohastatud eeskirjad kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise kohta (Brüsseli I määrus), täiustades sellega üleeuroopalise patendikaitse õigusraamistikku.

Võetakse vastu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad agentuuri Frontex kooskõlastatavate mereoperatsioonide raames toimuva patrull- ja vaatlustegevuse jaoks välistel merepiiridel.

JUUNI

Brüsselis toimub esmakordselt G7 tippkohtumine.

Euroopa Ülemkogu võtab vastu ELi 2030. aasta energia- ja kliimaraamistiku.

Jean-Claude Juncker esitatakse kandidaadiks komisjoni presidendi ametikohale.

Komisjon esitab ettepaneku ülemaailmse vaesuse vähendamise ja säästva arengu väärtustamise kohta, toetades sellega ELi seisukohta säästva arengu eesmärkide üle peetavates rahvusvahelistes läbirääkimistes.

Komisjon ja liikmesriigid allkirjastavad ühishanke lepingu, mis võimaldab ühiselt osta pandeemiavaktsiine ning teisi meditsiinilisi vastumeetmeid tõsise piiriülese terviseohu korral.

Jõustuvad uued eeskirjad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohta lennundustegevuses aastateks 2013–2016.

Komisjon esitab 26 liikmesriigile riigipõhised soovitusel, et ergutada jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivet. Euroopa Ülemkogu kiidab need soovitusel heaks.

Komisjon hindab kaheksa ELi liikmesriigi valmisolekut ühineda euroalaga. Komisjon teeb ettepaneku Leedu vastuvõtmiseks 2015. aastal.

Euroopa Keskpank langetab põhiliste intressimäärade taset, et toetada majanduskasvu ja laenuandmist reaalmajanduses.

Jõustub ELi tarbija õiguste direktiiv, millega tugevdatakse tarbijate õigusi kõikjal Euroopas, sõltumata sellest, kas nad sooritavad oste internetis või kaupluses.

Nõukogu annab Albaaniale ELi kandidaatriigi staatuse.

Allkirjastatakse assotsieerimislepingud Gruusia ja Moldovaga.

Allkirjastatakse Ukraina assotsieerimislepingu seni sulgemata peatükid.

Euroopa Ülemkogu kehtestab strateegilised suunised vabaduse, turvalisuse ja õiguse tuleviku kohta.

JUULI

1. juulil peab värske parlament oma täiskogu avaistungjärgu.

Komisjon võtab vastu suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta.

EL muudab 2009. aasta tuumaohutuse direktiivi, et säilitada tuumarajatiste ohutus ning rõhutada Euroopa juhtrolli ülemaailmse tuumaohutuse valdkonnas.

Komisjon tutvustab meetmeid, mille eesmärk on intellektuaalomandi õiguste parem kaitse ja jõustamine.

Nõukogu annab Leedule loa võtta euro kasutusele 1. jaanuaril 2015.

Parlament valib Jean-Claude Junckeri suure hääldenamusega uue komisjoni presidendiks.

EL annab humanitaarabi tuhandetele lisraeli-Gaza konfliktis kannatanutele.

AUGUST

Euroopa Ülemkogu valib eesistujaks Donald Tuski ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks Federica Mogherini.

Euroopa Ülemkogu eristungil kohustuvad Euroopa liidrid suurendama jõupingutusi ELi majanduse edendamiseks.

Ülemaailmsel humanitaarabi päeval juhib EL tähelepanu kahetsusväärsele ja rekordilisele humanitaaribitöötajate vastase vägivalda tasemele. Igas kuus tapetakse, haavatakse või röövitakse üle 30 humanitaaribitöötaja, kes pakuvad abi eluohtlikesse katastroofidesse sattunud inimestele.

Venemaa otsustab keelustada teatavate põllumajandustoodete impordi EList (ning Austraaliast, Kanadast, Norrast ja USAst). Soovides turgusid stabiliseerida, reageerib komisjon rea spetsiaalsete turutoetusmeetmetega ja täiendava toetusega müügiarendusprogrammidele.

SEPTEMBER

EL juhib rahvusvahelist Islandi vaalapüügi vastast algatust.

Komisjon võtab vastu ettepanekud veterinaaravimite ja ravimisööda kohta, et parandada loomade tervist ja heaolu, võidelda ravimiresistentsuse levikuga ELis ning edendada innovatsiooni.

G20 ministrid lepivad kokku esimeses soovitude pakettis, mis on suunatud peamistele punktidele OECD tegevuskavas maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise kohta ning mis peaks vastuvõtmise korral tagama õiglasema maksustamise ja konkurentsi üle maailma.

Riikide, finantsasutuste ja kodanikuühiskonna juhid kõikjal maailmast kogunevad New Yorki ÜRO 2014. aasta kliimatippkohtumisele, et arutada ja võtta meetmeid heitkoguste vähendamiseks, suurendada vastupanuvõimet kliimamuutuse suhtes ning tugevdada poliitilist tahet jõuda sisulise õigusliku kokkuleppeni 2015. aastal Pariisis.

Euroopa VKEde nädal (iga-aastane sündmus, millega edendatakse ettevõtlust kõikjal Euroopas kooskõlas Euroopa väikeettevõtlusalgatusega „Small Business Act“).

Euroopa Keskpang langetab põhiliste intressimäärade taset, et tasakaalustada liiga väikest inflatsiooni ja soodustada pangalaenu võtmist.

Uued 10-eurosed rahatähed jõuavad ringlusse.

Süüria konflikti põgenike arv ületab kolm miljonit ning EL suurendab oma toetust, keskendudes eeskätt kannatanud laste abistamisele. EL juhib Süüria kriisile rahvusvahelisel tasandil reageerimist, olles 2014. aasta lõpuks osutanud abi enam kui 3,1 miljardi euro ulatuses.

OKTOOBER

Komisjon avaldab teatise stressitestide kohta, milles analüüsitakse ELi energiasüsteemi vastupidavust võimalikule kriisile lähikuudel.

Euroopa Ülemkogu kiidab heaks komisjoni pakutud kliima- ja energiapoliitika raamistiku, mille eesmärgid peaks täidetama 2030. aastaks.

Euroopa ühendamise rahastust eraldatakse 647 miljonit eurot peamise energiataristu toetuseks.

Tänu ELi tugevale toetusele lepivad Venemaa ja Ukraina kokku 4,6 miljardi USA dollari suuruses nn talvepakettis, millega tagatakse gaas Ukrainale ja sealtkaudu ka Euroopale.

Euroopa Ülemkogu pühendub peamiselt energeetika ja kliimamuutuse küsimustele.

Euroopas leiab kinnitust esimene sekundaarne Ebola viirushaiguse juhtum – hispaanlannast öde, kes hoolitses Lääne-Aafrikast evakueeritud Ebola viirushaigusega patsiendi eest.

Parlamendis toimuvad Junckeri komisjoni kandidaatide kuulamid.

Euroopa liidrid avaldavad toetust uue komisjoni investeerimiskavadele ning rõhutavad vajadust viia ellu kokkulepitud algatused tööhõive, majanduskasvu ja konkurentsivõime valdkonnas.

Parlament nimetab Junckeri komisjoni ametisse.

Euroalasse kuuluvad riigid esitavad 2015. aasta eelarvekavad kooskõlas majandusjuhtimise eeskirjadega.

Selleks et jõulisemalt ja ühiselt reageerida Ebola viirushaiguse epideemiale, nimetab Euroopa Ülemkogu ELi Ebola viiruse koordinaatoriks humanitaarabi ja kriisiohjamise voliniku Christos Stylianidese.

NOVEMBER

Junckeri komisjon asub ametisse 1. novembril.

Nõukogus jõustub uus hääletussüsteem (liikmesriikide ja elanikkonna topelthääletenamuse süsteem).

Jõustub ühtne järelevalvemehhanism euroala pankadele.

Nõukogu võtab ametlikult vastu direktiivi konkurentsieeskirjade rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise kohta. See direktiiv võimaldab kodanikel ja ettevõtjatel nõuda kahju hüvitamist, kui nende suhtes on kartellikokkulepetega või turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega rikutud ELi konkurentsieeskirju.

Austraalias Brisbane'is peetakse G20 tippkohtumine.

Komisjon võtab vastu läbipaistvuse algatuse seoses teabe avaldamisega organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjatega peetavate kohtumiste kohta. Algatus koosneb kahest otsusest: üks neist hõlmab kolleegiumi liikmeid ja nende nõuandjaid ning teine peadirektoreid.

Komisjon avalikustab 315 miljardi euro suuruse investeerimiskava üksikasjad.

Komisjon hindab euroala liikmesriikide eelarvekavasid.

Komisjoni iga-aastases majanduskasvu analüüsis määratakse majandus- ja sotsiaalpoliitika alustoe 2015. aastaks ning soovatakse reforme Euroopa poolaasta raames.

Euroopa Kohus teeb otsuse Danu kohtuasjas. Kohus otsustab, et riiklikel ametiasutustel on õigus keelduda sotsiaalhüvitiste andmisest teistest liikmesriikidest pärit mittetöötavatele ELi kodanikele, kellel ei ole piisavalt omavahendeid elamisõiguse saamiseks.

2014. aasta Sahharovi mõttevabaduse auhinna laureaat dr Denis Mukwege kutsutakse auhinda vastu võtma parlamendi täiskogu istungile Strasbourgis.

Komisjon korraldab koostöös Belgia tsiviilkaitse ja föderaalpolitseiga Antwerpeni lähedal tsiviilkaitse õppuse „ARETE 2014”, mille käigus jäljendatakse keerukat keemiaõnnetust ja terrorirünnakut koos pantvangide võtmisega, et parandada ELi liikmesriikide võimekust tõsiste kriisidega toimetulekul ning koordineerida paremini omavahelist koostööd.

DETSEMBER

1. detsembril astub ametisse Euroopa Ülemkogu uus eesistuja Donald Tusk.

Jõustub ELi ja Šveitsi vaheline konkurentsipoliitikat käsitlev koostööleping. See on esimene kord, kus EL sõlmib konkurentsilepingu, mis võimaldab kahel konkurentsiasutusel vahetada oma uurimiste käigus saadud tõendeid.

Euroopa Ülemkogu toetab komisjoni 315 miljardi euro suurust investeerimiskava.

ELi õigusaktid, mis käsitlevad politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd, on täielikult integreeritud üldisse ELi õigusse, mis tähendab, et Euroopa Kohtul on täielik pädevus nende kohaldamisel ja rakendamisel. Olles loobunud varasematest politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õiguslaste koostöö meetmetest, võtab Ühendkuningriik uuesti kasutusele 35 selle valdkonna meetet.

Peruu pealinnas Limas leiab aset ÜRO kliimakonverents. EL näeb selles konverentsis panust 2015. aastal Pariisis toimuvatesse läbirääkimistesse uue ülemaailmse kokkuleppe üle.

Eurorühm nõustub Kreeka taotlusega finantsabi programmi kahekümnepäevaseks pikendamiseks ning täiendavate tingimustega seotud krediidiliiniga Euroopa stabiilsusmehhanismi raames.

EL nõustub piiriülese maksejõuetuse eeskirjade ajakohastamisega, et tugevdada päästmis- ja taastamispoliitikat Euroopas.

Toimub ELi-Ukraina assotsiatsiooninõukogu esimene istung.

Marokos Marrakechis alustab tööd ülemaailmse terrorismivastase foorumi terroristlike välisvõitlejate küsimusega tegelev tööriühm.

ELiga saab ühendust võtta

■ INTERNETIS

Teave on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil:
europa.eu

■ ISIKLIKULT KOHALE MINNES

Üle kogu Euroopa on sadu kohalikke ELi teabekeskusi.
Lähima keskuse aadressi leiate veebilehelt:
europedirect.europa.eu

■ TELEFONI VÕI ELEKTRONPOSTI TEEL

Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastuseid Euroopa Liiduga seonduvatele küsimustele. Kontakteeruda on võimalik tasuta telefoniliinil **00 800 6 7 8 9 10 11** (Mõned mobiilioperaatorid ei võimalda helistada numbritele, mis algavad 00800, või küsivad nende kõnede eest tasu) (telefoniautomaadist väljaspool ELi helistades: +32 2 2999696) või saata elektronkiri aadressilt europedirect.europa.eu

■ LOE EUROOPA KOHTA

ELi kohta käivad trükised saadaval vaid hiireklõpsu abil EU Bookshopi veebilehelt:
bookshop.europa.eu

Eestikeelset teavet ja väljaandeid Euroopa Liidu kohta leiate:

EUROOPA KOMISJONI ESINDUS EESTIS

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6264400
E-post: COM-REP-TLL@ec.europa.eu
www.euroopaliiit.ee

EUROOPA PARLAMENDI INFOBÜROO EESTIS

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6306969
E-post: eptallinn@europarl.europa.eu
www.europarl.ee/

Euroopa Liit

